

η Χαλκίδα στον πόλεμο του '40

Ο ΧΩΣΙΝΟΣ ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Ευσεβική καθ' όλα το θρησκευτικό συναίσθημα και της αξιοσεύου χριστιανικής πίστης, η οποία καθοδηγεί και σκέπει τον διαρκώς προεκκινούμενο εν τῷ πολεμικῷ μετώπῳ θαυματούργου στρατὸν μας, οὐδέχρηστος ἡ βοήθη τοῦ Ἁγ. Νικολάου ἐν τῇ πόλει μας εἰς τὸν φερόμενον αὐτοῦ Ναόν.

Ἀφ' ἑστέρας τῆς ἐορτῆς ἐψάλλη μέγας Ἐσπερινὸς χοροστατούντος τοῦ Σ. Μητροπολίτου μας κ. Γρηγορίου καὶ καθ' ὃν ὤμιλησεν ὁ ἱεροκέρως κ. Γ. Δημόπουλος ἀναπτύξας τὰς τοῦ Θεοῦ Εὐχαριστίας ἐν σχέσει μετὰ τὴν μνήμην τῶν εορταζομένων Ἁγίων, θέμα ὁπερ συνέχισε καὶ διακόλλησεν ἐπιτυχῶς καὶ κατὰ τὴν γενομένην χθὲς τὸ ἀπόγευμα μεγάλην παράκλησιν. Τὸν εὐπαιδευτοῦ καὶ εὐγλωττοῦ ἱεροκέρως, ὅστις ἔχει ἤδη κατακτήσει τὴν γενικότεραν κοινωνικὴν ἐκτίμησιν, παρηκολούθησε μετὰ πολλῆς προσοχῆς διόκλητρον τὸ κοσμοβριθὲς ἐκκλησιαστικόν.

Κατὰ τὴν πανηγυρικὴν λειτουργίαν τῆς ἐορτῆς ἱεροῦργησεν ὁ Σ. Μητροπολίτης κ. Γρηγόριος, ὅστις καὶ ἐξερῶνησε τὸν πανηγυρικόν, ἐξιμνήσας τὰ τοῦ βίου τοῦ Ἁγ. Νικολάου ὡς προστάτου ἰδίου τῶν ναυτιλλομένων, μετὰ τῶν ὁποίων θρυλοῦνται ἀνερρίθητα θαύματα, κατεβάζει δὲ ὅτι ἡ χριστιανικὴ πίστις εἶναι ἡ κρατύνουσα σήμερον τὰ μαγόμενα τέκνα τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ἐπιτέλειαν τῶν ἀφράστων ἠρωικῶν νικῶν ταν.

Τὸ ἀπόγευμα χθὲς ἐγένετο καὶ ἡ προαγγελθεῖσα μεγάλη παράκλησις καὶ ἡ συνέχισις τῆς ὁμιλίας τοῦ ἱεροκέρως, κατόπιν τῆς ὁποίας ὁ χοροστατὸν Σ. Μητροπολίτης μας ἀγγέλλων τὰ χαρμόσυνα ἐργετὰ τῆς καταλήξεως τῶν Ἁγ. Σαράντας, ἐξέφρασε τὴν ἀπόφασιν ὅπως γίνῃ καὶ ἡ περιφορὰ τῆς εἰκόνης τοῦ Ἁγ. Νικολάου ἀνά τὴν πόλιν. Καὶ ἐγένετο αὕτη κατὰ τὴν συγκλητικωτέραν ἐκδήλωσιν τῆς πίστεως τοῦ εὐλαβοῦς κόσμου, ἄνευ ἐπισημότητος τινὸς καὶ παρατίθετον. Τὸ θέμα τῆς λιτανείας, γενομένης τῆν 5.30' μ.μ., ὑπῆρξεν ἄκρας ὑπερβλητικὴν μετὰ πλήρη κόμου πάσης τάξεως, ἐκ τῆς παραλιας δὲ ἔφθασε εἰς τὴν πλατείαν τῆς Ἐβρομαδ. Ἀγορᾶς, ἀπὸ τῆς βομβίας τῆς ὁποίας ἐψάλλη κατασκευτικὴ δέησις ὑπὸ τοῦ Σ. Μητροπολίτου ἐν ᾧ χοροβία κορυφαίων ἄλλα ἐτῆ ἑπιμύχως Στρατηγῶν τὰ κλητήρια... Ὁμιλήσας μετὰ πατριωτικοῦ παλμού ὁ Σ. Μητροπολίτης μας διὰ τὰς νίκας τοῦ στρατοῦ μας, μετ' ὃ ἐν πάσῃ τάξει, ὑπὸ τὴν ἀνάσκουσαν παρακολούθησιν τῶν ἀτυνομικῶν ὀργάνων, ἤ ἱερὰ πομπὴ ἐπανήρθη εἰς τὸν Ἱ. Ναόν.

ΓΙΑΚ-ΑΡΧΕΙΑ ΝΟΜΟΥ ΕΥΒΟΙΑΣ

Επιλογή υλικού
από το
υπό έκδοση
βιβλίο
Η Χαλκίδα
στον πόλεμο του '40

**Η Χαλκίδα
στον πόλεμο του '40**

**ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΑΡΧΕΙΑ ΝΟΜΟΥ ΕΥΒΟΙΑΣ**

**Η Χαλκίδα
στον πόλεμο του '40**

ΧΑΛΚΙΔΑ 2001

Τα Αρχεία Νομού Εύβοιας, στο πλαίσιο του προγράμματος *Τοπική ιστορία και αρχεία* και σε συνέχεια της έκθεσης αρχειακού υλικού με θέμα «Η Χαλκίδα στον πόλεμο και την κατοχή» (Οκτώβριος 1995 - Αύγουστος 1996), έχουν ετοιμάσει τη νέα τους έκδοση «Η Χαλκίδα στον πόλεμο του '40», με βασικό στόχο τη διδακτική αξιοποίηση του υλικού που συγκεντρώθηκε. Η έκδοση θα περιλαμβάνει οκτώ ενότητες και κάθε ενότητα θα συνοδεύεται από σειρά ενδεικτικών ασκήσεων, ερωτήσεων, θεμάτων για εργασίες κλπ., που, ακριβώς επειδή θα απευθύνονται σε μαθητές διαφορετικών ηλικιών, θα έχουν και διαφορετικό επίπεδο δυσκολίας.

Όπως ήδη σημειώσαμε στον Οδηγό της έκθεσης, πιστεύουμε ότι το υλικό αυτό μπορεί να φανεί πολλαπλά χρήσιμο:

- Για την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης του μαθητή και την καλλιέργεια της ιστορικής και αρχειακής συνείδησης.
- Για έναν ουσιαστικότερο εορτασμό της εθνικής επετείου στα σχολεία, που θα ξεφεύγει από το πλαίσιο της επαναλαμβανόμενης γενικόλογιας, παρόλο που η έκδοσή μας - το τονίζουμε - δεν αποτελεί σχολική ανθολογία.
- Για το στήσιμο εκθέσεων στα σχολεία, με αναπαραγωγή του σχετικού υλικού.
- Για μια συναρπαστική περιπλάνηση στην πόλη, για ένα διαφορετικό μάθημα ιστορίας, που θα βοηθήσει το παιδί να βλέπει, να δίνει νόημα σ' αυτό που βλέπει, να μη το προσπερνά ως δεδομένο και αυτονόητο.

Η επεξεργασία του υλικού μπορεί να γίνει σε περισσότερα του ενός μαθήματα (ιστορία, λογοτεχνία, καλλιτεχνικά, περιβαλλοντική εκπαίδευση) και με συνεργασία περισσότερων εκπαιδευτικών.

Η έκδοση θα συνοδεύεται από σεμινάρια επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, πειραματικές διδασκαλίες, και την υποβολή μιας συνολικής πρότασης στο ΥΠΕΠΘ σχετικά με το ζήτημα της εισαγωγής συστηματικής διδασκαλίας της τοπικής ιστορίας στο σχολείο, με στόχο την επίλυση των σχετικών προβλημάτων, όπως επισημαίνουμε και στο βιβλίο *Η τοπική ιστορία στο σχολείο. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις*.

Επειδή για τεχνικούς λόγους η έκδοση αυτή ήταν αδύνατο να είναι έτοιμη πριν τον εφετινό εορτασμό της εθνικής επετείου, κρίναμε σκόπιμο να στείλουμε στα σχολεία της Χαλκίδας αυτό το τομίδιο που περιλαμβάνει τις τέσσερις πρώτες ενότητες με σειρά ενδεικτικών ασκήσεων, καθώς και μια επιλογή υλικού από τις υπόλοιπες. Θα ήταν πολύτιμες για μας οι επισημάνσεις και υποδείξεις των εκπαιδευτικών που θα δοκιμάσουν το υλικό αυτό στη διδακτική πράξη, έτσι ώστε η δουλειά μας να συμπληρωθεί και να βελτιωθεί.

Η συγκέντρωση και επεξεργασία του υλικού, καθώς και η ηλεκτρονική σελιδοποίηση, έγιναν από το προσωπικό των Αρχείων Ν. Εύβοιας, Κάλλια Χατζηγιάννη και Φιλιά Λαμπρούκου, με τα τεχνικά μέσα της υπηρεσίας.

Στις μεταγραφές/επιτομές των σύγχρονων με την εποχή στην οποία αναφέρονται τεκμηρίων έχει διατηρηθεί η ορθογραφία και η στίξη του πρωτοτύπου.

Σημειώνουμε πιο κάτω την προέλευση του υλικού που περιλαμβάνεται σ' αυτό το τομίδιο:

- *Αρχείο Δήμου Χαλκιδέων* (Αρχεία Ν. Εύβοιας): Τεκμήρια (Τ) 16, 128.
- *Συλλογή Λευτέρη Ιωαννίδη* (Αρχεία Ν. Εύβοιας): Τ145, 147, 158, 160.

Οι φάκελοι της συλλογής Λ. Ιωαννίδη που αφορούν τους πεσόντες κατά τον ελληνοϊταλικό πόλεμο (οργανικό μέρος του αρχείου του Δήμου Χαλκιδέων) παραχωρήθηκαν από τον ίδιο στα Αρχεία Ν. Εύβοιας, στις 19.11.1995, με τον όρο να μείνουν κλειστοί για το κοινό για δύο χρόνια. Μέρος του υλικού δημοσιεύεται εδώ με την άδεια του κ. Ιωαννίδη.

- *Συλλογή Μ. Στεφανίδη* (Αρχεία Ν. Εύβοιας - δωρεά Ξενοφώντα Στεφανίδη): Τ12, 17, 32.
- *Συλλογή Σχολής Πεζικού*: Τ159.
- *Εφ. Εύριπος* (συλλογές Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Χαλκίδας, Ροδάνθης Μάτσα, Αρχείων Ν. Εύβοιας): Τ1-6, 21-22, 24, 26-31, 33-38, 41, 43, 46-48, 50, 53, 56, 58, 60-62, 72-75, 79-80, 82-84, 87-88, 93, 101-104, 107, 109-112, 120-122, 124, 126-127, 133-134, 137-139, 170, 172, 175, 177-182, 184-188, 190, 191, 193-196, 198-200, 202-203, 205-208, 210, 213-214, 220-223.
- *Εφ. Προοδευτική Εύβοια*: Τ11, 14.
- *Εφ. Καθημερινή Εύβοια*: Τ8, 129.
- Γ. Δ. Γιαννάκης, *Πόλεμος (Αλβανία - Κρήτη): Χρονικό*, τ. Α', εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1965: Τ19, 68-69.
- Ν. Αναγνωστόπουλος, *Η Εύβοια υπό κατοχήν*, τ. Α', Αθήναι 1950: Τ211.
- Κ. Ν. Χατζηπατέρας - Μ. Σ. Φαφαλιού, *Μαρτυρίες 40-41*, εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1982: Τ7, 10, 13, 15, 18, 23, 25, 34-35, 39-40, 44-45, 49, 51, 52, 54-55, 57, 59, 66, 67, 70, 81, 85, 86, 92, 96-97, 100, 108, 113-114, 173, 185-186.
- Σ. Καραχρήστος, *Ελληνικές αφίσες*, εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1984: Τ20, 174, 197, 201.

ΊΔΡΥΤΗΣ ΑΝΤΩΝ. ΜΑΤΣΑΣ
 Η ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ
 ΊΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΕΤΕΙ 1845
 ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΤΗΡΙΑΚΗΝ
 Πρωτόταμνος Τυπογράφου Κ. ΣΕΡΒΑΣ
 'Οδός Κριεζώτου
 ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ
 Εν Χάλκιδι Ετ. Νο 100 'Ετήσιος Φρ. 10
 "Εξέμ. " 50 'Εξαμήνιος " 20
 Εκτός Χάλκιδι " 120 'Αριστοκρ. Σελ. 2

ΕΥΡΥΠΟΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

ΕΤΟΣ 76ον - ΑΡΙΘ. 3.347 @ 'Ιδιοκτήτης - Διοικητής: Γ. Α. ΜΑΤΣΑΣ Δικηγόρος @ ΧΑΛΚΙΣ 19 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1940 @
 'Οδός Βασιλός Γεωργίου Β' - Τηλέφ. 2-95

ΟΣΑ ΦΕΡΝΕΙ ΤΟ ΝΕΦΟΥΡΙ

ΔΟΛΟΦΟΝΕ!...

Σου κάνω τη μεγάλη τιμή να σε φωνάζω έτσι, γιατί δυστυχώς, στη γλώσσα μας και στη γλώσσα όλων των Εθνών, δεν υπάρχει η λέξη, που ταιριάζει στην πράξη σου. Και δεν υπάρχει τέτοια λέξη γιατί δεν ξανάχε γίνει τέτοια πράξη. Όχι, τέρας, συ δεν δολοφόνησες. Δεν παραφύλαξες σε μια γωνιά να περάσει το θύμα σου για να το αφανίσεις, δεν πήγες κρυφά, έσω την ώρα που κοιμώταν για να το κάνεις να συνεχίσει αιώνια τον ύπνο του. Αν αυτά έκανες, θα μπορούσες να καταταχτείς δίκαια ανάμεσα στους δολοφόνους. Συ όμως έκανες τούτο το αισχρό. Άφησες το θύμα σου να φτιάσει σιολιομένο με τα καλά του σε μια γιορτή, το παραφύλαξες και την ώρα που αυτό με συγκίνηση και καιάνυξη, προσηλωμένο σε μια προσευχή, παρακαλούσε τη Μάνα του Λαοκάλου της Αγάπης και της Ειρήνης για μια γαληνεμένη αύριο, με το πάψιμο του πολέμου, του μίσους και του εγωισμού, έμμηξες το δολοφόνο σίδερο στα πλευρά του και αθέατος, όπως ήρθες, γλύστρησες ξανά στα σκοτεινά βάθη του κόσμου σου, για να χαρείς το έγκλημά σου.

Ένας λαός που ιδρωμένος οκύβει στη φτωχή του γη, για ν' αποσπάσει με μόχθο το δύσκολο ψωμί του, αφοσιωμένος στην προσπάθειά του, ένας λαός ανιρείος και τίμιος δέχεται την πρόστυχη πράξη σου με ψυχραιμία και λυπάται κατάκαρδα, γιατί ένας πολεμιστής, ένας ναυτικός, έφτασε σε τόσο θλιβερό κατόνημα. Η θάλασσα, η μεγάλη αυτή μάνα, που τόσους ναυτικούς χαρακτήρες πλάθει με τα σκληρά της χέρια, τίμιους και ανιρίκιους, κλίνει και σένα στην αγκαλιά της, ανάξιο παιδί της, όχι όμως ίσως για πολύν καιρό. Ο χρόνος που τίποτα δεν αφήνει κρυφό, θα φανερώσει μια κοντινή ή μακρυνή μέρα, τη φτωχή σου μορφή και είμαι βέβαιος, πως όλοι τότε θ' αναγνωρίσουν σε σένα ένα ανθρωπίνο κήνος, έναν κακό ναυτικόν, κι έναν ανάκανο κυβερνήτη, αφού από τρεις τορπίλλες πούριξες, σε ακίνητο και ανύποπο στόχο, οι δυο τορπίλλισαν το... μουράγιο! Και τότε, απ' το ταπεινό σου όνομα θα φκιαχτεί η λέξη, που θα φανερώνει μαζί, το δολοφόνο, τον ιερόσυλο, τον ανάκανο και τον άναντρο!

Φλοίοβος Λ.

Εφ. *Εύριπος*, 19.8.1940

Η ΕΥΒΟΙΑ ΔΙΑ ΤΗΝ ΝΕΑΝ "ΕΛΛΗΝ,"

Προχθές κατόπιν προσκλήσεως του κ. Δημάρχου ἐγένετο ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σ. Μητροπολίτου ἡμῶν κ. Γρηγορίου ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Ἐμπορ. Ἐπιμελητηρίου σύσκεψις συμπολιτῶν καθ' ἣν μετὰ τοὺς θερμοὺς πατριωτικοὺς λόγους τοῦ Σ. Μητροπολίτου καὶ τοῦ κ. Δημάρχου κατηρτίσθη μεγάλη Ἐπιτροπὴ διενεργείας γενικῶν ἐράνων καὶ ἐν Χαλκίδι ὑπὲρ τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς ἀνάδωμωσ τωρπιλισθείσης «Ἑλλης».

Ἡ οὕτω καταρτισθεῖσα Ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισε τὴν διενέργειαν τῶν ἐράνων κατὰ σωματειακὰς καὶ ἄλλας ὀργανώσεις διὰ τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίῶν τῶν καὶ τῶν προϋσταμένων τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν καὶ προσέβη εἰς τὴν σύνταξιν τῆς κάτωθι ἐκκλήσεως, εἰς τὴν ὁποίαν εἰμεθα βέβαιοι ὅτι θ' ἀπαντήσῃ ἡ Εὐβοικὴ κοινωνία ἐκθύμως καὶ γενναιοδῶρως.

2

Εφ. Εὐριπος, 15.9.1940

Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Σ. Μητροπολίτης Χαλκίδος κ. Γρηγόριος, Σ. Σαραφιανός, Δήμαρχος Χαλκιδέων, Β. Κωσταντίνου, Πρωτοσύγγελος Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος, Ἱ. Αἰσωπός, Πρόεδρος Ἐμπορ. καὶ Βιομηχ. Ἐπιμελητηρίου Εὐβοίας, Ε. Γεωργιάδης, Πρόεδρος Δικηγορ. Συλλόγου Χαλκίδος, Ἀ. γ. Λεμπέσης, Πρόεδρος Ἱατρικοῦ Συλλόγου Χαλκίδος, Γ. Ἀγγελέτος, Πρόεδρος Ὁμοσπονδίας Ἐπαγγελματιῶν καὶ Βιοτεχνῶν Εὐβοίας, Περ. Μπάφας, Πρόεδρος Ἀποστρ. Ἀξιωματικῶν, Β. Δοῦρος Περιφ. Διτῆς Ε.Ο.Ν. Ἀρρένων Εὐβοίας, Εὐανθ. Κυριακοῦλη, Περιφ. Διτῆς Ε.Ο.Ν. Θηλέων Εὐβοίας, Ἡλίας Ἀφεντάκης, Πρόεδρος Δημοτ. Συμβουλίου Χαλκίδος, Ι. Σκούρας, Πρόεδρος Φαρμακευτικοῦ Συλλόγου Χαλκίδος, Β. Κόντης Ἀντιπρόεδρος Ἐμπορ. καὶ Βιομηχ. Συλλόγου Χαλκίδος, Κ. Κοίλαρης, Πρόεδρος Ἐθνικοῦ Ἐργατικοῦ Κέντρου, Μιχ. Μιχελῆς, Πρόεδρος Παλαιῶν Πολεμιστῶν, Βαρ. Λεβῆς Ἀντιπρόεδρος Ἰσραηλιτικῆς Κοινότητος Χαλκίδος, Ν. Βαμβακοῦλας, Πρόεδρος Λιμενικῆς Ἐπιτροπῆς Χαλκίδος, Ὀδυσ. Μαρκέτος, Πρόεδρος Οἴκου Ἀγρότου Εὐβοίας, Κωνστ. Γκανᾶς, Πρόεδρος Ἐνώσεως Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν, Εὐάγ. Ἀντωνίου, Διευθυντῆς 115ης Ὑπεραστικῆς Κοινῆς Δ)σεως Αὐτοκινήτων, Εὐάγ. Σπύρου, Διευθυντῆς 116ης Ὑπεραστικῆς Κοινῆς Δ)σεως Αὐτοκινήτων, Α. Ἀλεξίου, Διευθυντῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, Τσουλουχόπουλος, Ὑπ)τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, Κ. Ρεγκοῦκος, Διευθυντῆς Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς, Κωνσταντινίδης, Διευθυντῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, Θ. Θεοχάρης, Πρόεδρος Ἐθνικῆς Ἐταιρείας, Γεώργιος Μάτσας, δικηγόρος διευθυντῆς Ἐφημ. «Εὐριπος».

3

ΕΚΚΛΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΥΒΟΪΚΟΝ ΛΑΟΝ

Δέν πρόκειται περί έράνου, αλλά περί πανελληνίου αὐθορμήτου πόθου ἀναλόγου πρὸς τὸ τραγικὸν συμβάν. Ὁ πατριωτισμὸς ὄλων τῶν Ἑλλήνων ἐτρόφη ἀπὸ τὴν ἀνίκηνατον δολοφονίαν τῆς Τήνου, ἀλλ' ἐτονώθη ἀκόμη περισσότερον καὶ εἰς βαθμὸν ἐμπνέοντα αἰσθήματα ἐμπιστοσύνης καὶ θαυμασμοῦ.

Ἀπὸ τῆς πρωτενοῦσης τοῦ Κράτους μέχρι τοῦ μικροτέρου χωρίου οἱ Ἕλληνες ἀπηθύνθησαν αὐθορμήτως πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διὰ νὰ συνεισφέρουν πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀπωλεσθέντος ἑλληνικοῦ πολεμικοῦ σκάφους. Συγκινητικαὶ πρὸς αὐτὴν ἐκδηλώσεις, τὰς ὁποίας δὲν ἠδυνήθη νὰ παρίδῃ ἡ Κυβέρνησις παρα τὴν ἀρχικὴν τῆς ἀπόφασιν νὰ μὴ ἐπιβαρῦνῃ τὸν ἤδη βεβαρυμένον λόγῳ τῶν περιστάσεων καὶ τῶν ἐθνικῶν ἀναγκῶν Ἑλληνικὸν Λαόν. Καθ' ὅλας δὲ οὕτω τὰς ἐ. δεξιὰς τὸ ἀπωλεσθὲν ἀνάνδρως πολεμικόν μας «Ἕλλη» ὦ' ἀντικατασταθῆ διὰ τοῦ ὀβόλου τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι δὲν γνωρίζουν ὄρια θυσιῶν προκειμένου διὰ τὴν Πατρίδα τῶν καὶ διότι τὴν θυσίαν τὴν αἰσθάνονται ὡς ἀνάγκην διὰ τοὺς ἐλευθέρους λαούς.

Καὶ εἰς ὄλην τὴν Εὐβοίαν, ὅπως καὶ εἰς ὄλον τὸν ἑλληνισμόν, διάχυτος ἐκδηλοῦται ἡ ἔντονος ἐπιθυμία τῆς γενικωτέρας λαϊκῆς συνεισφορᾶς καὶ τὸ σύνθημα ἤδη ἤρχισε νὰ δίδεται ζωηρὸν ἐκ τῆς Χαλκίδος καὶ πολλαχοῦ τῆς Εὐβοίας ἀπὸ ἀνεκτὰς ἐπαγγελματικὰς καὶ ἄλλας ὁργανώσεις κατὰ τὸν μᾶλλον αὐθόρμητον τρόπον.

Ἡ συγκροτηθεῖσα ἐξ ἡμῶν Ἐπιτροπὴ ἠσθάνθη πρὸ τῶν γενικῶν αὐτῶν ἐκδηλώσεων τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τοῦ διὰ τὴν συνεισφορὰν πόθου τῆς Χαλκίδος καὶ ὀλοκλήρου τῆς Εὐβοίας ἐπιτακτικὴν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τεθῆ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐθουσιώδους ταύτης χειρονομίας καὶ καλεῖ ὀλόκληρον τὸν Εὐβοϊκὸν Λαόν νὰ δώσῃ τὸν ὀβολόν του διὰ τὸν πατριωτικὸν αὐτὸν σκοπόν.

Ἄς ἐνθυμηθῶμεν ὄλοι ὅτι καὶ ἄλλοτε μὲ ἀναλόγους ἰδιωτικὰς εἰσφορὰς καὶ εἰς ἀναλόγους περιστάσεις ἐδημιουργήθησαν σπουδαῖα θαλασσινὰ τρόπαια. Ἀλλὰ τώρα ἐπὶ πλέον ἄς μὴ λησμονεῖται ὅτι κάθε εἰσφορὰ εἶναι καὶ μία ζωντανὴ διαμαρτυρία κατὰ τῆς ἀνάνδρου δολοφονίας.

Ἄς φανῶμεν ὄλοι ἀξιοὶ τῶν περιστάσεων!

Οἱ ἀνήκοντες εἰς τὰ διάφορα Σωματεῖα, Συλλόγους καὶ Ὀργανώσεις παρακαλοῦνται νὰ δώσουν τὴν εἰσφορὰν τῶν διὰ τῶν οἰκείων Προεδρείων τῶν, πάντες δὲ οἱ λοιποὶ ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν.

Ἐχομεν δὲ ἀπόλυτον πεποίθησιν ὅτι καὶ αἱ κατὰ τόπους καθ' ὄλην τὴν Εὐβοίαν Ὑποεπιτροπαὶ θὰ ἐργασθῶσι μετὰ ζήλου πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν μᾶλλον ἱκανοποιητικῶν διὰ τὸν ὑψηλὸν σκοπὸν καὶ διὰ τὴν Εὐβοίαν ἀποτελεσμάτων.

Ἐν Χαλκίδι τῆ 12 Σεπτεμβρίου 1940

κών, αι οποίοι εφεξής θα εμφανισθούν εις μικρότερον οχευκώς αριθμόν.

Αλλά παρά την δύσκολον εποχήν, την οποίαν διερχόμεθα, θα ίδωμεν ασφαλώς και εφέτος πλήν των άλλων Αμερικανικών, Γερμανικών και των νεοεμφανισθέντων Ουγγρικών μεγαλοσυγγραμμάτων και αρκετών αριθμόν εξαιρετικών Γαλλικών ταινιών, τας οποίας προνοηκώτατα εξησφάλισαν εγκαίρως διά την Ελλάδα αι μεγάλαι εισαγωγικαί εν Αθήναις Εταιρείαι.

Εξ αυτών το «Κεντρικόν», ως εγνωσθη, εξησφάλισε μέγιστον αριθμόν με τους αριστείας πρωταγωνιστάς της οθόνης ώστε και οι Χαλκιδείς δύνανται να είναι απολύτως βέβαιοι ότι και κατά τον εφετεινόν χειμώνα το «Κεντρικόν» θα τους ικανοποιήση πληρέστατα προβάλλον, όπως άλλως τε κάθε χρόνο, τα πιο δυνατά έργα της παγκοσμίου παραγωγής».

Από τον κατάλογον των εκλεκτών τούτων έργων παραθέτομεν σήμερον τα εξής: «Νινότοκα» με την Γκρέτα Γκάρμπο, «Ρόμπειρ Κωκ» με τον Εμίλ Γιάνινγκς, «Μπαλαλάκα» με τον Νέλοσον Έντυ, «Θυέλλα στο Παρίσι» με τον Έρικ φον Στροχάμ, «Μπατερφλάυ» με την Μαρία Τσεμποτάρι, «Φρενίτις» με την Νόρμα Σήρρερ, «Ερωτική Σερενάτα με την Ζαννέι Μακδόναλ, «Βασίλισσα Ελισσάβετ» και ο Ιππότης του Έσοεξ» με την Μπέτυ Νταίβις και τον Έρρολ Φλυν, «Καπαίν Φιούρι» με τον Μπράιαν Άχερν, «Ασιατική θυέλλα» με τον Κόνρατ Φάιτ, «Αγάπησα μια δολοφόνο με τον Φρέντερικ Μαρς, «Μορένα Κλάρα» με την Ιμπέριο Αρζενίνα, «Ο προδότης» με τον Νέλοσον Έντυ, «Η κατάρα της τοιγγάνας» με τον Πωλ Γιαβόρ, «Το Σιδηρούν Προσωπείον» του Δουμά, «Ο κληρονόμος του Μοντεζίρ» με τον Φερναντιέλ, «Κολασμένες ψυχές» με τον Τζέημς Κάγκνεϋ, «Το δράμα μιας αμαρτωλής» με την Μπέτυ Νταίβις, «Ο Πύργος των Καταιγίδων» με την Μέρλε Ομπερόν, «Έφοδος Γιγάντων με τον Γκάρυ Κούπερ, «Τέσσερα Φιερά» με τον Ραφλ Τσίταρσον», «Κούτσουρα της Οξφόρδης» με τους Χονδρόν - Λιγνόν κλπ. κλπ.

Ε.

ΟΣΑ ΦΕΡΝΕΙ ΤΟ ΝΕΦΟΥΡΙ

ΑΠ' ΤΑ ΣΥΝΟΡΑ Τ Τ 712

Μανούλα μου,

Τώρα που είμαι τόσο μακριά σου, νοιώθω πιο πολύ πόσο σ' αγαπώ. Ακόμα βουρκώνουν τα μάτια μου σαν συλλογιέμαι τη στιγμή του αποχωρισμού, που μ' έσφιξες

στην αγκαλιά σου. Από κείνη την ώρα ένοιωσα καλά τι είμαι γω για σένα και τι συ για μένα. Πάντα σε σκέφτομαι, μανούλα μου, και πάντα θυμάμαι τα τελευταία σου λόγια, που μέσα σ' αναφυλητά σου με δυσκολία πρόφερες: Να φυλάγομαι να μην κρυσώσω! Και βέβαια φυλάγομαι καλή μου Μάνα και πιο πολύ, γιατί μου τόπες συ. Αλλά εδώ δεν είναι όπως αυτού. Ούτε ο ουρανός είναι γαλάζιος σαν της Χαλκίδας, ούτε και τα βουνά μοιάζουν της Δέλφης και του Χτυπά. Εδώ πάνω ο ουρανός είναι πάντα βαρύς και συννεφιασμένος, τα βουνά άγρια, πουθενά δεν βλέπουμε θάλασσα και το κρύο περουνιάζει μέχρι το κόκκαλο. Χτες το βράδυ φύλαγα σκοπός ύστερ' απ' τα μεσάνυχτα και πρώτη φορά στη ζωή μου ένοιωσα τέτοιο κρύο. Και καθώς λένε ακόμα δεν άρχισε το δυνατό, που έρχεται με το έμπα του χειμώνα, οπότε όλα τριγύρω τα σκεπάζει το χιόνι. Γι' αυτό καθήσαμε όλοι οι άντρες της διμοιρίας μας και σκεφθήκαμε τι έπρεπε να κάνουμε και βγάλαμε την απόφαση να γράψουμε όλοι στα σπία μας να μας στείλουν ό,τι μάλλινα μπορούνε να οικονομίσουν, γιατί καθώς καλά καιταλαβαίνουμε, το Κράτος που αντιμετωπίζει τόσες δυσκολίες, δεν μπορεί να μας δώσει και μάλλινα εσώρουχα. Με το γράμμα λοιπόν αυτό ο γιόκας σου σε παρακαλεί να μαζέψης όσα μαλλιά έχεις και να καθίσετε μαζί με τη Μαρίτσα να πλέξετε, είτε καμμιά χονιρή φανέλλα ή κάνα σκούρο κασκόλ ή και κανένα ζευγάρι κάλτσες. Στην ανάγκη μεταχειριστείτε τα νήματα που έχεις πάρει για να φτιάξεις κουβέρτες για προίκα της αδελφούλας μου, κι όταν έρθω με το καλό, εγώ θα της τις φτιάξω διπλές. Θα σας παρακαλούσα επίσης αν έφτανε, να φκιάχναιε και ίποτε περισσότερο για να δώσω και σ' άλλα παιδιά της διμοιρίας μου, που δεν έχουν κανένα αυτού πίσω, για να ζητήσουν κάπ να τους στείλουν. Ακόμα να φωνάζεις τα κορίτσια της γειτονιάς, να τους διαβάσεις το γράμμα μου και να τους πεις, πως όλα τα παιδιά, τις παρακαλούμε να πλέξουν η κάθε μια κάπ και να μας στείλουν, έστω αφαιρώντας κι απ' την προίκα τους ακόμα, γιατί αν γυρίσουμε πίσω αρρωστημένοι και γι' αυτές δε θάναι καλό, αφού κάποιον από μας θα πάρουν γι' άντρα τους, που φυσικά δεν πρέπει να είναι σακάτης.

Επίσης να πάρεις την κυρά Σιαυρούλα, τη μάνα του Δημήτρη, που είναι καλά και σε χαιρετά, και να πάτε μαζί στον έμπορο που φωνίζουμε και να του πείτε να σας δώσει κάπ μάλλινα σκούρα γάντια, που έχει τόσον καιρό στα συρτάρια του και δεν μπορεί να τα ξοδέψει, επειδή αυτού κάτω δεν κάνει τόσο πολύ κρύο. Θα του πάρετε όλα σχεδόν τα ζευγάρια και θα του εξηγήσετε πως έχει υποχρέωση κι αυτός κάπ να δώσει για να προφυλαχτούμε και να γυρί-

σου με πίσω γεροί, αφού τα σύνορα τα φυλάμε και για καλό του και στο κάτω-κάτω, από μας θα ξανακερδίσει την αξία τους μεθαύριο, σαν επισιρέψουμε με το καλό. Ακόμα θα παραγγείλεις της κουμπάρας στο χωριό, που έχει μαλλί απ' τις προβιάς της να φτιάξει κι αυτή κάτι και να σου σήσει και σ' όλες τις χωριανές της να κάνουν το ίδιο για τα παιδιά του χωριού τους και τους φίλους τους. Δεν μπορώ, Μανούλα μου, δεν μούρχεται καλά, εγώ να φορώ κάτι ζεστό και να βλέπω τους διπλανούς μου να κρυώνουν και να βήχουν, γιατί τότε υποφέρω δυο φορές.

Ξέρω πως δεν χρειάζονται πολλά παρακάλια σε σένα, για να κάνεις ό,τι σου ζητώ. Ξέρω επίσης, πως η καρδιά σου θα σε οδηγήσει πολύ οπουδαιότερα να κατορθώσεις και για μένα και για όσους<ς> συναδέλφους μου δεν έχουν

κανένα στον κόσμο και γι' αυτό δεν σου γράφω περισσότερα. Ακόμα ξέρω πως καταλαβαίνεις πολύ καλά, ότι κείνο που θα μας ζεσταίνει πιότερο τις μαύρες νύχτες του κρύου χειμώνα, δεν θάναι τόσο η φανέλλα και τα γάντια που θα μας στείλεις, όσο η σκέψη, πως νοιάζετε και σεις για μας, που εδώ πάνω με το όπλο στα χέρια φρουρούμε ακοίμητοι τη λευτεριά και τη ζωή της φυλής μας.

Φίλησέ μου τη Μαρίτσα και δόσε χαιρετισμούς σ' όλους τους γνωστούς.

Σου φιλώ το χέρι με σεβασμό
ο γιος σου

Φλοίοβος Α.

Εφ. *Εύριπος*, 27.10.1940

Κι ένα ακόμη επεισόδιο από αυτά που χαρακτηρίζουν τις συγκεκριμένες διάσημες μέρες, όταν η ιστορία φτάνει στο κατώφλι μας, το δρασκελάει και μας παρασέρνει στο ματωμένο χορό της. Σε πολλά σημεία της Χαλκίδας τοιχοκολλήθηκε η ανακοίνωση της γενικής επιστράτευσης που δημοσιευόταν στις εφημερίδες και ανακοινώνονταν από το ραδιόφωνο, του οποίου η φωνή ήταν αδύνατη τότε από το μοναδικό ραδιοφωνικό σταθμό Αθηνών. Έτσι, πολλοί εκείνη την Δευτέρα έσπευσαν - κυριολεκτικά έσπευσαν - να καταταγούν με ένα πάθος να οδεύσουν προς το μέτωπο, ώστε δεν πήγαν να αποχαιρετίσουν τους δικούς τους, δεν πήγαν να δουν το σπίτι τους. Πολλοί απ' αυτούς έμειναν σ' εκείνα τα τρομερά Αλβανικά βουνά για πάντα κι άλλοι επιστρέψανε από την Αλβανία, με τα πόδια οι περισσότεροι, κουβαλώντας μαζί τους ένα εκρηκτικό μείγμα: τη δόξα της άμυνας και της εκδίωξης του Ιταλού εισβολέα με την υπερηφάνεια της υποχώρησης μπροστά στην συντριπτική δύναμη των γερμανικών όπλων. Ένα μείγμα που εξεοράγη δημιουργώντας την Εθνική μας Αντίσταση.

Δημ. Δεμερτζής, εφ. Καθημερινή Εύβοια, 27.10.1995

2 ΠΑΝΕΥΒΟΪΚΟΝ ΒΗΜΑ

ΟΠΩΣ ΔΙΑΒΑΙΝΕΙ Η ΖΩΗ

Η ΕΙΔΗΣΙΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΣΤΗ ΧΑΛΚΙΔΑ

<p>Ἡ εἶδησις τοῦ πολέμου διεδόθη ἀστραπιαίως σ' ὅλη τὴ Χαλκίδα ἀπὸ τὴν δὴν προῖντὴν σχεδόν. Πολλοὶ ἀμφέβαλλον ἀκόμη, ἀλλὰ τὸ σύνθημα τοῦ συναγερμοῦ κατὰ τὴς 9 τὸ πρωὶ ἔδιωξε κάθε ἀμφιβολία. Ὁ λαὸς τῆς Χαλκίδος ξεχύθηρε σὲ τοὺς δρόμους καὶ σὲ τὴς κλιτεῖες, μὲ τὴ χωρὶ ζογραφισμένην σὲ πρόσωπον. Καμμιά ταραχὴ, κανένας φόβος. Οἱ στρατευόμενοι ἔτρεχαν νὰ παρουσιασθοῦν ὁ καθένας σὲ σύνταγμα ποῦ ἀνήκει. Ἡ χαρὴ τοὺς ἦταν ὁμοία σὲν νὰ πῆγαιναν σὲ πανηγύρι. Οἱ δρόμοι ἀντηχοῦσαν ἀπὸ πολεμικὰ τραγοῖδια. Ὁ πρῶτος συναγερμὸς εἶρε τὸν κόσμον ὅλον σὲ τοὺς δρόμους καὶ κανένας δὲν ἤθελε νὰ μῆ σὲ καταφύγιον. Ἡ νεολαία μῆς σὲ πόδι κι' ὁ κάθε φαλαγγίτης καὶ τὸ κάθε σκαπανίκι σὲ δουλειὰ ποῦ τοῦ ἀνετίθη.</p>	<p>στὶ καὶ ἀκολουθημένη ἀπὸ τοὺς κατόικους ἄνδρες καὶ γυναῖκες περιήλθον ὅλην τὴν πόλιν. Σωστός πανζουρλισμὸς καὶ μάλιστα διανέμεσαν σὲ τοὺς στρατιώτας καὶ ἐνόθησαν μὲ τοὺς στρατιώτας μῆς. Ἀπὸ λέξεις ἀκούγονταν ἐκδίκτη· ΝΙΚΗ!</p> <p>Οἱ πληροφορίες γὰρ τὸς ἀνίνδρους βομβαρδισμοὺς καὶ τὸν ἀδικοσκοτωμὸ τῶν ἀδελφῶν μῆς τῆς Πάτρας ὄχι μόνον δὲν πτοοῦν τὸν κόσμον ὅποιος θὰ νομίζον οἱ κτιμοφροσῖτες, οἱ αἰσχροὶ δολοφόνοι, οἱ ἐγκληματῖαι, οἱ βιασφαρότεροι καὶ τῶν ὀντων, ἀλλ' ἐκοναντίον τὸν γιγαντώνοιν καὶ τοῦ μεγαλύνων τὸ μῖσος καὶ τὸ αἰσθημα τῆς ἐδικήσεως.</p> <p>Ἀπ' ὅλα τὰ χωρὶ τῆς Εὐβοίας καταφθίνουιν ἐθελουσιαστικὰ τηλεγραφήματα καὶ πολλοὶ ζητοῦν νὰ καταταχθοῦν ἐθελονταί.</p> <p>Ὁ Πρωτ. Διοικητῆς Ε.Ο.Ν. κ. Λούρος πολλὰ φορὰς προ κλήθηρε</p>
--	---

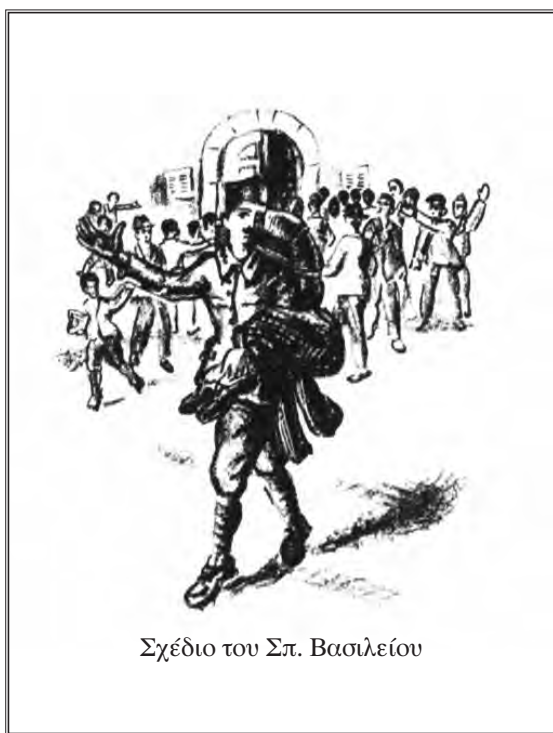
Στὲς οὐρανῶσις ἀκούγεις τὸ σκα-

Η ΠΡΩΤΗ ΜΕΡΑ

Την κήρυξη του πολέμου οι Χαλκιδέοι την έμαθαν από το Δελτίο Ειδήσεων των ελάχιστων ραδιοφώνων της εποχής. Οι έκτακτες εκδόσεις των εφημερίδων άργησαν πολύ να φτάσουν και τότε δεν υπήρχαν άλλα μέσα ενημέρωσης. Την προηγούμενη νύχτα εκείνης της συννεφιασμένης Δευτέρας - της μεγαλύτερης μέρας του νεότερου Ελληνισμού - η πόλη είχε κοιμηθεί ανήσυχη. Στο «Κεντρικόν» οι θεατές στο γερμανικής παραγωγής έργο «Το τραγούδι της Ερήμου» με την περίφημη Ζάρα Λεάντερ ήταν για το λόγο αυτό λίγοι. Τα τελευταία διεθνή νέα δεν ήταν ευχάριστα. Παρά τη λογοκρισία και τις αλλεπάλληλες διαψεύσεις του πλήθους των φημών, όλοι καταλάβαιναν ότι η φασιστική Ιταλία κάτι ετοιμάζε. Τις «φιλικές» διαβεβαιώσεις της Κυβέρνησης της Ρώμης - κυβέρνησης δίχως λόγο - δεν τις πίστευε κανείς. Από το Πάσχα του 1939, που οι Ιταλοί αποβιβάστηκαν και καταλάβανε την Αλβανία, οι προκλήσεις τους πύκνωναν. Όσο κι αν

κι αυτός ο τορπιλισμός του ευδρόμου «Έλλη» στην Τήνο αποδόθηκε σε υποβρύχιο αγνώστου εθνικότητας, οι εκκλήσεις για τον περίφημο Έρανο υπέρ της Αεροπορίας, η εξεύρεση χώρων για αντιαεροπορικά καταφύγια, η κατάταξη εθελοντών νοσοκόμων, η επιστράτευση και τα γυμνάσια παλιών κλάσεων, είχαν προετοιμάσει ψυχολογικά το λαό για την εισβολή. Όλα όμως, κι είναι δύσκολο να νοηθεί τώρα, όλα, τα ατομικά προβλήματα, ο φόβος για έναν πόλεμο, το σκοτάδι που είχε πέσει στην Ευρώπη παραμερίστηκαν με μιας. Λες κι επιστρατεύτηκαν όλες οι αρετές της φυλής - εκείνη την αλησιόνητη μέρα, την 28 Οκτωβρίου 1940 - πίστεψαν όλοι στη νίκη. Έτσι, δίχως σκέψη, δίχως υπολογισμούς. Τα παιδιά που κλήθηκαν για τον πόλεμο, όσοι έμειναν πίσω, είχαν ίσαμε την τελευταία τους ίνα τη σκέψη ότι ο πόλεμος θα τελείωνε με νίκη. Κι ήταν έτοιμοι να πεθάνουν γι αυτήν. Κι ακόμη, για να φτιάξουν ένα καινούργιο κόσμο. Στις 8.30 το πρωί, έφτασε στη Νομαρχία Ευβοίας η επίσημη είδηση της κήρυξης του πολέμου. Ήταν το 4587 τηλεγράφημα του υφυπουργείου Εσωτερικών και είχε την υπογραφή του Κ. Μανιαδάκη: «Ιταλία επέδωσε σήμερα μετά μεσονύκτιον τηλεσίγραφον Ελληνικήν Κυβέρνησιν ότι Ιταλικός στρατός μετά δώρον εισέρχεται Ελληνικόν έδαφος. Κυβέρνησις προασπίζουσα τιμήν, ανεξαρτησίαν και ακεραιότητα Κράτους, απεφάσισε αντίστασιν μέχρις εσχάτων. Λάβετε άπαντα μέτρα». Αμέσως μετά, έφτασαν σειρά τα τηλεγραφήματα για την πραγματο-

Σχέδιο του Σπ. Βασιλείου

ποίηση της εισβολής, το Διάταγμα Γεν. Επιστράτευσης, την πληροφορία του βομβαρδισμού της Πάτρας, περίπτωση βομβαρδισμών και τελειώνε: «Η Ελλάς υπερασπίζουσα την τιμήν, την ανεξαρτησίαν και την ακεραιότητά της, θέλει και πάλιν καλυφθεί με αμαράντους στεφάνους δόξης. Ο Νομάρχης Ευβοίας Δ. Τοράκης». Το μεσημέρι, το Ελληνικό Επιτελείο εξέδωσε το πρώτο πολεμικό ανακοινωθέν που χειρόγραφο τοιχοκολλήθηκε στα Πρακτορεία Εφημερίδων. Το απόγευμα στην πόλη έπεσε αραιή βροχή. Όλοι κολλούσαν στα τζάμια χαρτιά,

παίρνανε μέτρα για τη νυχτερινή συσκότιση. Στο νότιο λιμάνι, βαπόρια γέμιζαν στρατό που έφευγαν αμέσως. Ένας φαντάρος με όλη την εξάρτησή του και το όπλο γλίστρησε στο μαδέρι, έπεσε στη θάλασσα - ήταν αδύνατο να του προσφέρουν βοήθεια, πνίγηκε. Άλλα βαπόρια γεμάτα στρατό έφταναν και κατασκότεινα περνούσαν τον Εύριπο για το βοριά. Κόσμος στη γέφυρα, και από την παραλία παρακολουθούσε βουβός το πέρασμά τους. Οι ταβέρνες, τα καφενεία ήταν γεμάτα από κόσμο που συζητούσε ζωντά. Οι δρόμοι δίχως φώτα δίναν μια παράξενη όψη στη Χαλκίδα - έφεραν την ανατριχίλα του πολέμου που είχε ξεσπάσει άγριος στα σύνορα - προς τα οποία έσπευδαν τα παλικάρια που ντυμένα χακί αποχαιρετούσαν τους δικούς τους, έναν αποχαιρετισμό που, για τόσες και τόσες ιερές σκιές σήμερα, ήταν ο τελευταίος.

Εφ. Προοδευτική Εύβοια, 23.10.1980

11

Συλλογή Μ. Στεφανίδη
ΓΑΚ - Αρχεία Ν. Εύβοιας

12

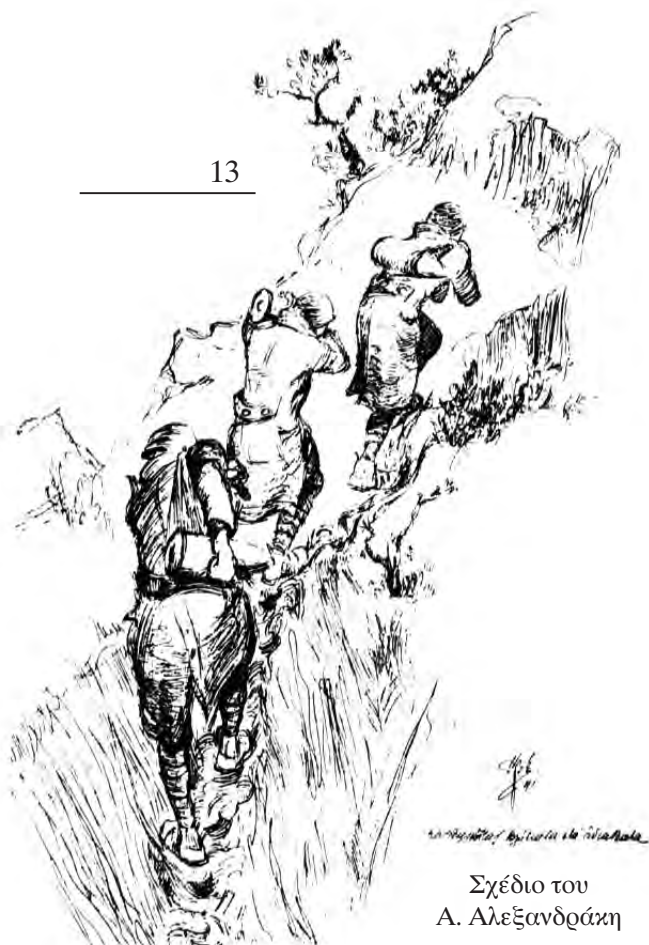

Ήταν 9.20 το πρωί,
(Αναμνήσεις φαντάρου του 1940)

Ναι! Πήρα μέρος στον πόλεμο της Αλβανίας!... Είμαι της κλάσης του 1936 και το καλοκαίρι του 1940, θυμάμαι, όταν οι Γερμανοί πήρανε το Παρίσι, μας είχαν καλέσει από την εφεδρεία για γυμνάσια. Ήταν μια πραγματικά χρήσιμη άσκηση. Ασχέτως αν ο πόλεμος μας φαινότανε μακριά, ο στρατώνας, η πορεία, τα πυρά μας έδωσαν μια γεύση του. Θυμάμαι, την παραμονή, Κυριακή βράδυ, είχα πάει στον κινηματογράφο - στο «Κεντρικόν» του Μάτσα, στην Αβάντων. Ύστερα βόλτα στην παραλία. Ποιος το έλεγε ότι το βαπόρι που περνούσε κατάφωτο τη γέφυρα για τη Θεσσαλονίκη γεμάτο επιβάτες που βλέπανε τη Χαλκίδα θα ήταν το τελευταίο για τόσα χρόνια. Ότι τα φώτα θα σβήνανε. Το πρωί - ήμουν στην Αγορά - κάτι ακούστηκε, κανείς δεν ήξερε σίγουρα, τα ραδιόφωνα με το μεγάφωνο του Παπαγεωργίου, του Κουδούνα, του Καβδου- νιά τα καφενεία μεταδίδανε εμβατήρια, όταν ούρλιασε η σειρήνα συναγερομό. Κοίταξα το ρολόι

μου. Ήταν 9 και 20! Οι χωριάτες, είχε λαϊκή αγορά τη Δευτέρα τότε, άρπαξαν τα κοφίνια τους, τα πράγματα που είχαν απλώσει, ο κόσμος σκόρπισε, τα μαγαζιά έκλειναν. Μέ επιστράτευσαν την πρώτη μέρα. Παρουσιάστηκα στα Χάλια. Το βράδυ γυρίσαμε στη Χαλκίδα με τα πόδια - και με τα πόδια είχα πάει. Δεν μπορώ να στα πω τώρα. Η Χαλκίδα κατασκότεινη. Στη γέφυρα φρουρά. Κόσμος είχε μαζετεί κοντά στη Στρατάνα όπου μας περίμενε ένα μεγάλο βαπόρι. Όσπου να μας ανεβάσουν, καθήσαμε χάμω στον τοίχο ενός μεγάλου χτηρίου, που υπήρχε και το γκρέμισαν για να φτιάξουν τις εγκαταστάσεις του ΑΣΑΧ. Αλλά τμήματα ανέβαιναν στο βαπόρι, όταν ακούστηκαν φωνές. Έγινε μεγάλη φασαρία, πολλοί τρέξανε κατά κει. Οι αξιωματικοί φώναζαν, έδιωχναν τους φαντάρους. Ένας από εκείνους που ανέβαινε το μαδέρι, παραπάτησε, έπεσε βαριά ντυμένος ανάμεσα βαποριού και μουράγιου - η θάλασσα τον κατάπιε! Ο φόβος μας τύλιξε. Όταν ήρθε η σειρά μας ν' ανεβούμε, ο τρόμος του θανάτου μας περιέλουζε κρύο ιδρώτα. Το βαπόρι έφυγε μετά τα μεσάνυχτα. Σρατιώτες οπλισμένοι μόλις διακρίνονταν να έρχονται από παντού. Μαζί τους ακολουθούσαν οι δικοί τους. Τους φόρτωναν πράγματα, τους έδιναν συμβουλές που τις ακούγαμε όλοι. Άλλοι έκλαιγαν. Μερικοί ξάπλωσαν στο κατάστρωμα κι έκανε κρύο. Όταν το καράβι άρχισε να φεύγει, πολλοί από τον κόσμο έτρεξαν στη γέφυρα. Όταν περνούσαμε, φώναζαν ονόματα, κουνούσαν τα χέρια - ένας κόσμος έμενε πίσω. Εμένα, έτυχε να μην με αποχαιρετίσει κανείς, κι όταν η Χαλκίδα

13

Σχέδιο του
Α. Αλεξανδράκη

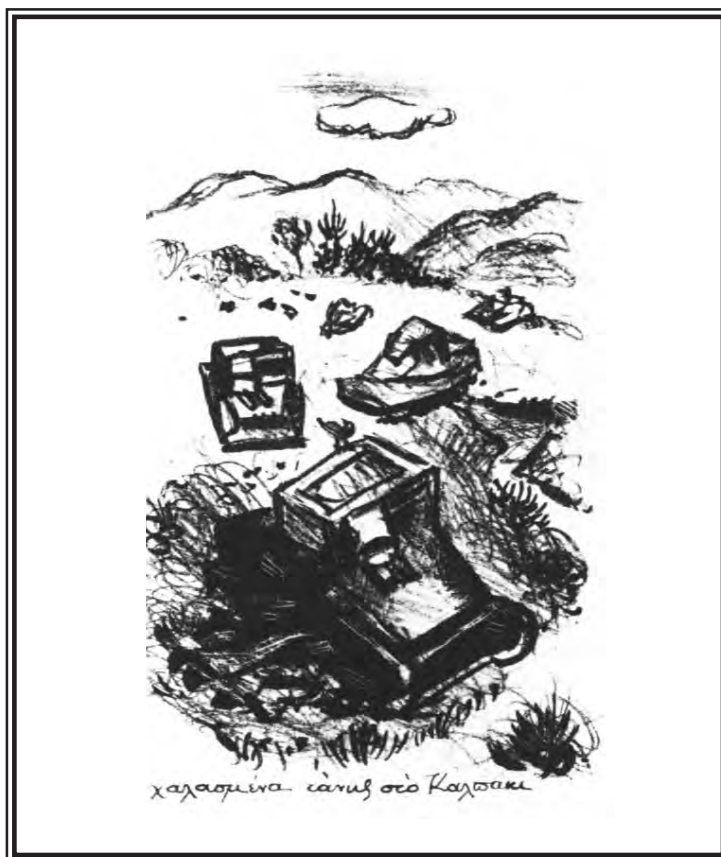
έμεινε πίσω, μια υποψία και το καράβι θεοσκότεινο έφευγε μακριά, βάλθηκα στην πρόμνη να κοιτάω την πόλη, που δεν υπήρχε παρά στο νου μου. Ύστερα Βόλος, πορεία μακριά από την

πόλη που είχε συναγερομό και με κάτι παλιοαντοκίνητα που πάθαιναν συχνά ζημιές φτάσαμε κοντά στην Καλαμπάκα. Από εκεί, πορεία ως τη γραμμή του μετώπου - κι αμέσως στη μάχη. Οι Ιταλοί ήταν ακόμη στο Ελληνικό. Τους χτυπήσαμε! Πέρασαν τόσα χρόνια - σαρανταένα - κρύο πράγμα ο πόλεμος, και δεν τον φοβούνται όσοι δεν πολέμησαν, όσοι δεν τον γνωρίζουν. Πέρασαν μερικές μέρες. Περάσαμε νικητές τα σύνορα, εκεί έμαθα πως σκοτώθηκαν ο Ηλίας ο Δρακόπουλος, ο Γρηγόρης ο Κρομμύδας - δικηγόρος ήτανε. Τραυματίστηκα την άλλη μέρα που πήραμε την Κορυσά. Όχι τραύμα βαρύ. Με γύρισαν στα Γιάννενα. Ξανά μετά στην πρώτη γραμμή. Δεύτερο τραύμα. Στην Κορυσά αυτή τη φορά. Όταν μας χτύπησαν οι Γερμανοί, ήμουν στην Τρεμπεσίνα. Μας είχαν χτυπήσει οι Ιταλοί. Λέγανε ότι απέναντί μας ήταν ο Μουσολίνι - και τον βρίζαμε. Ξέρεις, οι Ιταλοί μας χτύπησαν πολλούς, αυτοί όμως είχαν περισσότερες απώλειες. Δεν μας πήραν σπιθαμή γης. Το μέτωπο κατάρρευσε. Μεγάλη ιστορία. Ήρθα στη Χαλκίδα με τα πόδια. Ποιος έζησε εκείνη την επιστροφή και μπορεί να την ξεχάσει. Όταν έφτασα στην γέφυρα, είδα μια άγνωστη πόλη. Οι κάτοικοι είχαν φύγει. Την είχαν βομβαρδίσει. Βαπόρια στο λιμάνι βουλιαγμένα. Και παντού Γερμανοί. Θέλεις να γράφεις τ' όνομά μου; Γράφτο. Φώτης Χρυσοστάλης.

Εφ. Προοδευτική Εύβοια, 29.10.1981

14

Σχέδιο του
Σπύρου Βασιλείου

15

Το Δημοτικό Συμβούλιο «ακούσαν του κ. Δημάρχου ειπόντος τα εξής. Κύριοι Σύμβουλοι, ο εχθρός [...] υπέβαλε την 28ην παρελθόντος εις τον Αρχηγόν μας προτάσεις θραυστάτας και μειωτικής διά το έθνος μας.

Η δοθείσα απάντησις είναι γνωστή, είναι αξία της ιστορίας μας και των ενδόξων παραδόσεων της Ελλάδος, αξία του μεγαλόφρονος Αρχηγού της Κυβερνήσεως, ο οποίος συγκεντρώνει όλας τας αρετάς και τα προτερήματα της φυλής μας. _ Του εδόθη η απάντησις ότι οι Έλληνες δεν συνθηρίζουν

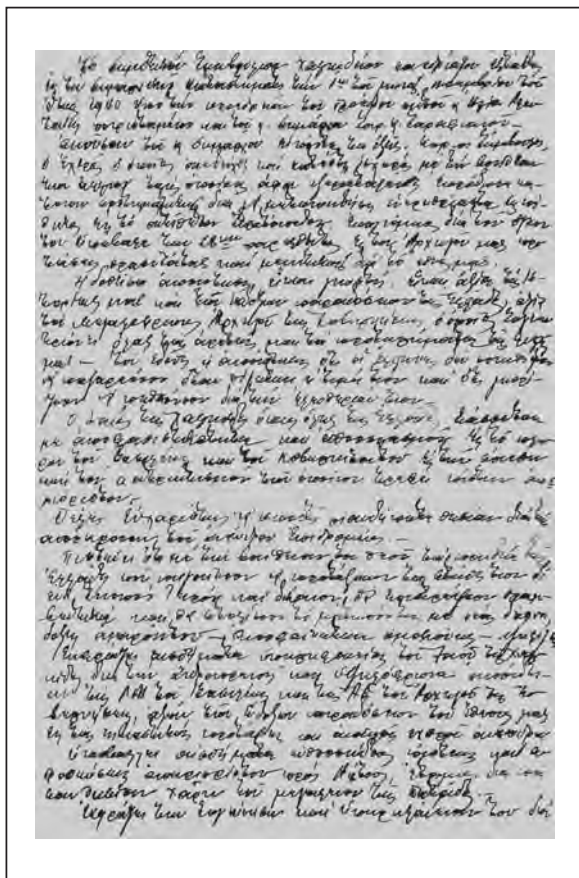
να παζαρεύουν όταν θίγεται η τιμή των και ότι γνωρίζουν να πεθαίνουν διά την ελευθερίαν των.

Ο λαός της Χαλκίδος όπως όλης της Ελλάδος τάσσεται με αποφασιστικότητα και ενθουσιασμό εις το πλευρόν του Βασιλέως και του Κυβερνήτου του εις την σύνεσιν και τον πατριωτισμόν του οποίου τρέφει πίστιν απεριόριστον.

Θέλει ευχαρίστως να υποστή ανδρική θυσίαν διά την απόκρουσιν του ανάνδρου επιδρομέως.

Πιστεύει ότι με την βοήθειαν του Θεού τα παιδιά της Ελλάδος [...] θα επιστρέψουν θριαμβευτικά και θα στολίσουν το μετωπόν της με νέας δάφνας δόξης απεράντου. _

Αποφαινεται ομοφώνως. [...] Εκφράζει αισθήματα υπερηφάνειας του λαού της Χαλκίδος διά την ανδροπερή και υψηλόφρονα απάντησιν της Α.Μ. του Βασιλέως και της Α.Ε. του Αρχηγού της Κυβερνήσεως, αξίαν των ενδόξων παραδόσεων του έθνους μας εις τας εκβιαστικές προτάσεις [...] εχθρού ανάνδρου.

Υποβάλλει αισθήματα [...] αφισιώσεως απεριόριστου προς Αυτούς, ετοιμούς διά πάσαν θυσίαν χάριν του μεγαλείου της Πατρίδος.

Εκφράζει την συγκίνησιν και υπερηφάνειάν του διά τους απερχομένους γενναίους Ευβοείς και αξιωματικούς Αρχηγούς των διά να προτάξουν επί των επάλξεων της Πατρίδος μας τα στήθη των ίνα να υπερασπίσωσι ότι (sic) οι Έλληνες έχουσι τίμιον και ιερόν, ευχόμενον εις αυτούς θριαμβευτικόν επάνοδον.

Εκφράζει την βδελυγμίαν του διά τας δολοφονικάς επιθέσεις κατά γυναικών και παιδιών ανοχυρωτών [...] και την πεποίθησιν ότι οι πρόμαχοι της πατρίδος θα εκδικήσουν σκληρά το αδικώς κυθέν αίμα των.

Ζήτω ο Βασιλεύς, Ζήτω ο εθνικός Κυβερνήτης Ζήτω ο Στρατός».

Σαν μπήκε το καράβι στο λιμάνι του Βόλου, ο ήλιος ψήλωνε για τα καλά. Μια προειδοποίηση που μας έγινε, πώς να φυλαχτούμε, αν φανούν αεροπλάνα, μας έκανε να βιαζόμαστε να βγούμε στη στεριά.

Η αποβίβαση έγινε με τάξη και τα τμήματα μόλις συγκροτούνταν άρχιζαν να κινούνται προς τον Άνω Βόλο. Δεν είχαμε απομακρυνθεί πολύ από την παραλία όταν εσήμανε συναγερομός. Σκορπίσαμε αμέσως και καλυφθήκαμε όπως-όπως. Σε λίγο φάνηκαν ιταλικά αεροπλάνα, βομβαρδιστικά, σα γουρούνες κάνανε, κι όταν φτάσανε πάνω από την πόλη αμόλησαν τις μπόμπες τους.

Το γρουού... γρουού... γρουού... που έκαναν τα μοτέρ, το σφύριγμα απ' τις μπόμπες που πέφτανε σα μεθυσμένες κι ο κρότος από τις εκρηξίες τους, μας κάνανε να νιώσουμε μεμιάς τι θα πει πόλεμος.

Πρώτη λαχτάρα του πολέμου, πρώτα ρίγη στη ραχοκοκκαλιά, πρώτο σφίξιμο στο στομάχι. Ευτυχώς κανένας δε χτυπήθηκε, μα η θέα μερικών αλόγων με τ' άντερα πεταγμένα έξω, έφερε αναγούλα.

Σαν πέρασε ο κίνδυνος, μπήκαμε πάλι στη γραμμή και συνεχίσαμε την πορεία, ώσπου φτάσαμε στον ελαιώνα, όπου βρήκαμε καταυλισμένα άλλα τμήματα του Συντάγματός μας - του 3ου Πεζικού της Χαλκίδας - που είχαν φτάσει τις προηγούμενες μέρες.

Συναντηθήκαμε εκεί με φίλους και πατριώτες που μας μετάρωσαν τα τελευταία νέα του «Πρακτορείου της Αρβύλας».

Καταπώς λέγανε, σύντομα θα φεύγαμε για την Ήπειρο, όπου τα πράγματα είχανε σφίξει άσχημα.

Περιμένοντας από ώρα σε ώρα διαταγή για το ξεκίνημα, περάσαμε λίγες μέρες μέσα σ' ατμόσφαιρα εκνευρισμού που όλοι φρόντιζαν να τότε κρύβουν, μάταια όμως, ήταν αισθητός σ' όλες τις εκδηλώσεις οπλιτών και αξιωματικών. Απ' το πρωί ως αργά τη νύχτα, συνέχεια προσκλητήρια κι αναφορές, σαλπίσματα κάθε τόσο για τους βαθμοφόρους. Αναπληρώνοντας σαν βοηθός το διμοιρίτη μου, τον εθελοντή λοχία Τζώγα, που εκτελούσε και χρέη επιλοχία του λόχου, είχα να φροντίζω για όλα τα ζητήματα της διμοιρίας. Δεν είχα, βέβαια, τίποτε σπουδαίο να κάνω, δουλειές ρουτίνας ήτανε, μα και σ' αυτές είχα ενοχλήσεις διάφορες από συναδέλφους μου, λοχιές της διμοιρίας που δε μου συγχωρούσανε το που έβαλαν εμένα βοηθό

διμοιρίτη, που ήμουν από τους «Αγύμναστους» κι είχα μονάχα ένα μήνα στο βαθμό του λοχία, ενώ αυτοί ήταν εικοσιτετραμηνίτες κι είχανε κάνει μήνες πολλούς στο βαθμό αυτό, σα να υπήρχε επετηρίδα για τους λοχιές. Βρίσκαν αυτοί διάφορους τρόπους για να μου δημιουργούν ζητήματα, με συνέπεια να μη με πολυλογαριάζουνε κι οι άντρες.

Δυο-τρεις φορές, σαν ήρθαν πάλι αεροπλάνα, με τον συναγερομού το σύνθημα, διάταξα τους άντρες μου να καλυφτούν και να φορέσουνε τα κράνη τους.

Οι πιο πολλοί το έκαναν αυτό μονάχοι τους, άλλοι ύστερ' από φωνές, ενώ μερικοί όχι μόνο δεν τα έβαζαν κι ούτε εφρόντιζαν να καλυφτούν, αλλ' αναζήτησαν καμιά ψηλή πέτρα όπου σκαρφάλωναν, ανάβανε τσιγάρο και κάναν χάζι τ' αεροπλάνα που βομβαρδίζανε την πόλη. Πολύ μου δίνανε στα νεύρα αυτοί οι γελοίοι τύποι που ό,τι κάνανε δεν φαινόταν να είναι από παλικάριά, αλλ' από μόνη την επιθυμία να ξιπάσουνε τους άλλους. Ως τότε δεν είχε πέσει καμιά μπόμπα στον καταυλισμό κι έτσι μπορούσανε ακίνδυνα και κάναν το κομμάτι τους.

Ετούτοι, λοιπόν, οι τύποι άρχιζαν να με κοροϊδεύουν σαν φώναζα στους άνδρες μου να καλυφτούνε.

Στην αρχή δεν έδωσα σημασία, μα όταν πρόσεξα πως η συμπεριφορά τους είχε πάνω στους άλλους μια άσχημη επίδραση, αναγκάστηκα ν' αλλάξω τακτική, έτσι, σαν έρχονταν αεροπλάνα, έκανα κι εγώ πως δε νοιαζόμουν, σκαρφάωνα σε κάνα ψηλωματάκι κι έριχνα το κράνος στα πόδια μου, μονάχα που δεν κάπνιζα, γιατί δεν το 'χα συνηθίσει.

Γ. Δ. Γιαννάκης, Πόλεμος

1. Διακρίνετε τα τεκμήρια (Τ) αυτής της ενότητας σε σύγχρονα (Σ) και μεταγενέστερα (Μ) της εποχής στην οποία αναφέρονται:

T1	T2	T3	T4
T5	T6	T7	T8
T9	T10	T11	T12
T13	T14	T15	T16
T17	T18	T19	T20

2. Παρατηρήστε την ημερομηνία δημοσίευσης του T1. Σε ποιο γεγονός αναφέρεται; Ποιος αποκαλείται δολοφόνος και ποια είναι η πρόστυχη πράξη του; Σημειώστε τις φράσεις που σας βοηθούν να απαντήσετε.
3. Δικαιολογήστε τον τίτλο του T2.
4. Αναζητήστε στα τεκμήρια αυτής της ενότητας στοιχεία που να δείχνουν την παρουσία της γενικότερης πολεμικής ατμόσφαιρας της Ευρώπης στην καθημερινότητα του Χαλκιδέου κατά τις παραμονές του ελληνοϊταλικού πολέμου.
5. Το T5 αναφέρεται στις κινηματογραφικές προβολές που θα γίνονταν στο κινηματοθέατρο της Χαλκίδας "Κεντρικόν" το χειμώνα του 1940. Κάποιος που διαβάζει αυτό το δημοσίευμα σήμερα θα μπορούσε να θεωρήσει ότι στον τίτλο υπάρχει μια ειρωνεία. Γιατί;

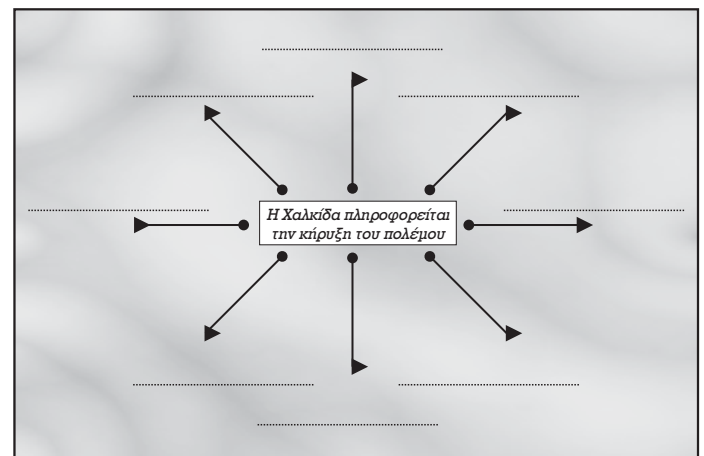
6. Χωρίστε τα T11 και T14 σε ενότητες/παραγράφους και δώστε τίτλο σε κάθε ενότητα.

7. Συζητήστε στην τάξη το παρακάτω απόσπασμα από το T11:

- Όλα όμως - κι είναι δύσκολο να νοηθεί τώρα - όλα, τα ατομικά προβλήματα, ο φόβος για έναν πόλεμο, το σκοτάδι που είχε πέσει στην Ευρώπη, παραμερίστηκαν μονομιάς. Λες κι επιστρατεύτηκαν όλες οι αρετές της φυλής - εκείνη την αλυσιμόνητη μέρα, την 28 Οκτωβρίου 1940 - πίστεψαν όλοι στη νίκη. Έτσι, δίχως σκέψη, δίχως υπολογισμούς. Τα παιδιά που κλήθηκαν για τον πόλεμο, όσοι έμειναν πίσω, είχαν ίσαμε την τελευταία τους ίνα τη σκέψη ότι ο πόλεμος θα τελείωνε με νίκη. Κι ήταν έτοιμοι να πεθάνουν γι' αυτήν. Κι ακόμη, για να φτιάξουν ένα καινούργιο κόσμο.

8. Πώς αντέδρασαν οι Χαλκιδέοι στην είδηση κήρυξης του πολέμου;

9. Ποια επιμέρους γεγονότα δείχνουν ότι οι καθημερινοί ρυθμοί ζωής στην πόλη ανατράπηκαν εξαιτίας της είδησης κήρυξης του πολέμου;

10. Συγκρίνετε τα **T11** και **T14**, που έχουν το ίδιο θέμα. Σε ποιο φαίνεται εντονότερα η προσωπική βίωση των γεγονότων; Στην απάντησή σας αναφερθείτε σε σημεία του κειμένου που στηρίζουν την άποψή σας.

11. Διαβάστε προσεκτικά το **T14**. Η αφήγηση συμπίπτει ή απέχει χρονικά από την εποχή στην οποία αναφέρεται; Πώς το στοιχείο αυτό επηρεάζει τον τρόπο που ο αφηγητής βλέπει τα πράγματα;

12. Στο **T14** διαβάζουμε:

- *Ο φόβος μας τύλιξε. Όταν ήρθε η σειρά μας ν' ανεβούμε, ο τρόμος του θανάτου μας περιέλουζε κρύο ιδρώτα.*
- *Κρύο πράγμα ο πόλεμος και δεν τον φοβούνται όσοι δεν πολέμησαν, όσοι δεν τον γνώρισαν.*

Σε άλλα τεκμήρια της ενότητας, σύγχρονα με την εποχή, γίνεται λόγος για το φόβο που νιώθει ο άνθρωπος για τον πόλεμο; Γιατί νομίζετε;

13. Δώστε τίτλο στο **T19**.

14. Συμπληρώστε με ό,τι ταιριάζει:

Το Δημοτικό Συμβούλιο εκφράζει “την συγκίνηση και υπερηφάνειάν του διά τους απερχομένους Ευβοείς και αξιωματικούς Αρχηγούς των δια να επί των επάλξεων της Πατρίδος μας τα στήθη των ίνα υπερασπίσωσι ό,τι οι Έλληνες έχουσιν τίμιον και, ευχόμενον εις αυτούς επάνοδον. Εκφράζει την του δια τας δολοφονικές επιθέσεις κατά γυναικών και παιδιών [...] και την πεποίθησιν ότι οι της πατρίδος θα εκδικήσουν σκληρά το αδίκως χυθέν αίμα των”.

15. Μεταγράψτε το **T17**.

16. Γράψτε από μια φράση ως σχόλιο στις εικόνες:

T7

T20

T10

T18

17. Διαβάστε τα παρακάτω αποσπάσματα:

- **T11:** Άλλα βαπόρια γεμάτα στρατό έφταναν και κατασκότεινα περνούσαν τον Εύριπο για το βοριά. Κόσμος στη γέφυρα, και από την παραλία παρακολουθούσε βουβός το πέρασμά τους.
Οι ταβέρνες, τα καφενεία ήταν γεμάτα από κόσμο που συζητούσε ζωηρά. Οι δρόμοι χωρίς φώτα δίναν μια παράξενη όψη στη Χαλκίδα - έφερναν την αντριχίλα του πολέμου που είχε ξεσπάσει άγριος στα σύνορα - προς τα οποία έσπευδαν τα παλικάρια που ντυμένα χακί αποχαιρετούσαν τους δικούς τους, έναν αποχαιρετισμό που, για τόσες και τόσες ιερές σκιές σήμερα, ήταν ο τελευταίος.
- **T14:** Το πρωί - ήμουνα στην Αγορά - κάτι ακούστηκε, κανείς δεν ήξερε σίγουρα, τα ραδιόφωνα με το megάφωνο του Παπαγεωργίου, του Κουδούνα, του Καβδουνιά τα καφενεία μεταδίδανε εμβατήρια, όταν ούρλιασε η σειρήνα συναγερμό. Κοίταξα το ρολόι μου. Ήταν 9.20! Οι χωριάτες, είχε λαϊκή αγορά τη Δευτέρα τότε, άρπαξαν τα κοφίνια τους, τα πράγματα που είχαν απλώσει, ο κόσμος σκόρπισε, τα μαγαζιά έκλειναν.

Ποιες εικόνες σχηματίζονται στο μυαλό σας; Μπορείτε να ζωγραφίσετε κάποια απ' αυτές;

18. Γράψτε από μια φράση ως σχόλιο στις εικόνες:

T13

T15

20. Δώστε τίτλο σ' αυτή την ενότητα.

21. Αν ήσασταν ο εκδότης της εφημερίδας "Εύριπος", ποια θα ήταν τα θέματα της πρώτης σελίδας του φύλλου της εφημερίδας σας που θα κυκλοφορούσε αμέσως μετά την κήρυξη του πολέμου;

22. Φαναστείτε ότι στη Χαλκίδα του 1940 λειτουργεί ραδιοφωνικός σταθμός και ότι είστε εκφωνητής αυτού του σταθμού. Γράψτε όσα θα λέγατε στο μικρόφωνο το πρωί της 28 ης Οκτωβρίου 1940.

19. Θέματα για έκθεση:

- Ένα πρωινό στην Αγορά της Χαλκίδας:
28 Οκτωβρίου 1940
- Μια βραδιά στην παραλία της Χαλκίδας:
28 Οκτωβρίου 1940

23. Ζητήστε από ανθρώπους που ζούσαν στη Χαλκίδα, όταν κηρύχτηκε ο πόλεμος του 1940, να σας αφηγηθούν ό,τι θυμούνται να τους έκανε εντύπωση από κείνη τη μέρα.

Καταγράψτε με κασετόφωνο αυτές τις μαρτυρίες.

Ποια κοινά σημεία και ποιες διαφορές παρουσιάζουν οι μαρτυρίες τους σε σχέση με εκείνες που διαβάσατε σ' αυτή την ενότητα;

- Αφού γίνει η συγκέντρωση των μαρτυριών από τους μαθητές, να επισημανθούν οι αντιφάσεις και τα κενά που μπορεί να υπάρχουν και να γίνει μια πρώτη προσπάθεια διασταύρωσης των πληροφοριών. Οι μαθητές μπορούν επίσης να σκεφτούν άλλες πηγές που θα τους βοηθήσουν σ' αυτή τη διασταύρωση.

ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΤΩΠΟΝ ΑΦΑΝΤΑΣΤΟΣ ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΜΟΣ

Τ. Τ. 320 — (Ἐξ ἀνταποκρίσεως ἀπὸ τὸ Μέτωπον Ἀλβανίας) — Τοξιδεύοντας μέρα νύχτα βιαζόμενε νὰ φθάσω ἐδῶ ψηλά γιὰ νὰ μὴ χάσω τὴ στιγμή πού οἱ φαντᾶροι μας θὰ ἐξομοῦσαν γιὰ νὰ μποῦν στὴν Ἀλβανία. Καὶ δὲν ὑπῆρξα ἄτυχος. Ἦμουν βέβαιος γιὰ κείνο πού θὰ ἐβλεπα, γιατί ἀπὸ τὴ Χαλκίδα μέχρις ἐδῶ στὸ βόρειον ἄκρον τοῦ Μετώπου, ὁ ἐνθουσιασμός τοῦ Κόσμου καὶ τοῦ Στρατοῦ ἦταν ἀφάνταστος. Ἦταν συγκινητικὸ γιὰ μένα τὸ θέαμα στὸ Σχηματάρι. Στρατεύσιμοι τῆς περιοχῆς Ἰθίων πού εἶχαν ὑποχρησθῆ ἄλλοτε μαζί μου στὸ Σύνταγμα τῆς Χαλκίδας χορεύοντας μέσα στὰ βαγόνια, πῆδησαν κάτω καὶ ἄρχισαν νὰ μὲ φιλοῦν καὶ νὰ ζητωκραυγάζουν. Ἐπίμονα ζητοῦσαν νὰ μὲ πάρουν μαζί τους στὸ 3ον Σύνταγμα. Πόσο θὰ ἤθελα νὰ ἦμουν μαζί μὲ τὰ παιδιά αὐτά καὶ τὰ παιδιά τῆς Εὐβοίας. Μιὰ τηλεγραφικὴ διαταγὴ ὅμως μὲ ἔστειλε μακριὰ τους. Μὰ δὲν μπορῶ νὰ πῶ ὅτι καὶ τὰ παιδιά τῆς Μακεδονίας πᾶνε πίσω. Εἶναι πράγματι ἄφάνταστη ἡ ὁρμὴ μὲ τὴν ὁποία τους εἶδα νὰ περνοῦν τὰ σύνορα καὶ νὰ μπαίνουν στὴν Ἀλβανία. Οἱ Ἴταλοί δὲν μποροῦν νὰ συνέλθουν ἀκόμη. Φεύγοντας μᾶς ἄφησαν ὅλα τους τὰ πράγματα. Ἐνα μεγάλο κράτος κοιροῦνται κάτω ἀπὸ τὴν ἀρβύλα τοῦ φινιτάρου μας, τοῦ ἀφανοῦς αὐτοῦ ἤρωος πού κατορθώνει νὰ ζῆ καὶ νὰ μάχεται μέσα σὲ τέτοια βουνά ἄγρια καὶ ἀπρόσιτα πού μόνον τσακάλια θὰ μποροῦσαν νὰ περάσουν. Ἀπέναντί μας εἶχαμε τοὺς Ἴταλοὺς Ἀλπινιστάς. Αὐτοὶ εἶναι οἱ περίφημοι Ἀλπινισταὶ τῶν τότε καταλαβαίνουμε τί θὰ εἶναι οἱ ἄλλοι.

Καὶ τώρα λίγη ἀναμονή. Κολλημένα τὰ φανταράκια στίς πλαγιές περνοῦν τίς παγερῆς νύχτες μὲ τὸ ντουφέκι στὸ χέρι, ὄχι γιατί φοβοῦνται τοὺς Ἴταλοὺς, ἀλλὰ γιατί περιμένουν ἐναγώνια τὴ διαταγὴ νὰ ἐξακολουθήσουν τὴν προέλαση. Τὴν ἡμέρα διασκορδίζουν μὲ τὰ Ἴταλικά ἀεροπλάνα πού ἀσκοπα ρίχνουν τίς βόμβες τους, ὅπου καὶ νὰ εἶναι, χωρὶς νὰ βρῆσκουν ποτὲ στόχο. Φαίνεται ὅτι οἱ Ἴταλοί ἀεροπόροι δὲν διαφέρουν ἀπὸ τοὺς περιφήμους Ἀλπινιστάς των. Τοὺς ἀνηφοῦμε. Καὶ εἶναι ὡμορφο πρᾶγμα ν' ἀκούη τὰ εἰρωνικά σχόλια τῶν φαντᾶρων γιὰ τὸν περίφημο Μουσσολίνι, δεῖν μαχημένοι γύρω ἀπὸ τὸ Ραδιόφωνό μας, πού εἶναι στημένο μέσα σ' ἕνα πρόχειρο ἀμπρί, ἀκοῦνε τίς εἰδήσεις.

Ἐφεδρος Ἀντισιάρχης Ν.

ΕΘΝΙΚΑ ΣΑΛΠΙΣΜΑΤΑ

Εἶναι δική μας ἡ Ελλάδα !

Ἀφιερωμένο στὸ Στρατὸ καὶ στὴ Νεολαία. — — —

Εἶναι δική μας ἡ Ἑλλάδα !
Ἐμπρὸς περήφανα παιδιά,
Μὲ τῆς ψυχῆς σας τὴ λαμπράδα
Μὲ τὴν ἀτσάλινη καρδιά !

52

Εἶναι δική μας ἡ Ἑλλάδα !
Λατίνων γέννα δολερῆ,
Στοῦ τόπου μας τὴν ὡμορφάδα
Στιγμὴ νὰ ζήσῃ δὲ χωρεῖ !

52

Εἶναι δική μας ἡ Ἑλλάδα !
Τραγοῦδι ἀδούλωτης Καρδιάς,
Τοῦ πνεύματος τρανῆ λαμπράδα
Καὶ Μάνα τῆς Ἐλευτεριάς !

52

Στῶν νέων Βαρβάρων τὴ φοβέρα
Ἄητὲς ἐπρόβαλε ὁ Τσολιάς,
Καὶ ξηνασκόρπισε ὡς πέρα
Τὸ φῶς τῆς Δόξας τῆς παλιᾶς !

52

Εἶναι δική μας ἡ Ἑλλάδα !
Ἐμπρὸς περήφανα παιδιά,
Μὲ τῆς ψυχῆς σας τὴν λαμπράδα
Μὲ τὴν ἀδούλωτη καρδιά !

ΓΕΩΡΓ. Θ. ΚΕΛΕΠΟΥΡΗΣ

—ΣΗΜ. «ΕΥΡΙΠΟΥ» — Τὸ ἀνωτέρω ποίημα θὰ τονισθῆ ὡς ἐμπιπτόνιο τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Νεολαίας.

Εφ. *Εὐριπος*, 24.11.1940

22

ΤΑ ΠΑΛΛΗΚΑΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΒΟΙΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗΝ ΘΥΕΛΛΩΔΗ ΕΞΟΡΜΗΣΙΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

«Ο ἀτρόμητος συμπολίτης συνταροχης Παντελής Παπαγεωργίου προστάξων «ΕΜΠΡΟΣ ΠΑΙΔΙΑ ΜΟΥ!!!»

Ο μετέκων εις τας πολεμικὰς επιχειρήσεις ως υπαξιωματικός εν τῷ Στρατῷ κ. Γεώργ. Σταύρου, τελειόφοιτος της Νομικῆς και συνεργάτης του «Ευρίπου» μας απέστειλε εκ των προκεχωρημένων ἤδη σημείων των γραμμών μας, την κάτωθι ενθουσιώδη ανταπόκρισιν περί της ασυγκρατήτου εξορμήσεως των Ελληνικῶν φαλάγγων και των αφθάστων ηρωισμῶν των Χαλκιδέων και Ευβοέων μαχητῶν.

Μέτωπον Αλβανίας - Νοέμβριος -

Εδώ υψηλά σαν σταυραετοί δεν φρουρούμε μόνον τα εδάφη μας που παρθήκανε με το αίμα των αδελφῶν μας και των γονέων μας και που εἶνε σπαρμένα με κόκκαλα Ελληνικά, ἀλλά προσθέτουμε σὴν γλυκειά μας Πατρίδα και ἄλλα εδάφη, τα οποία ὅπως συνήθως κατεῖχε ἀδίκως ο ἀνανδρος και ὑπουλος εχθρός μας.

Εμεῖς τα παιδιὰ σας, ἀδελφία σας, ἄνδρες σας και αρραβωνιαστικοί σας που καταγόμαστε ἀπὸ την ὠραιότατη Εὐβοία, και με επικεφαλῆς τον γενναῖον, τον Ἡρωα, τον καθ' ὅλα τέλειον στρατιώτην Συνταγματάρχην κ. Παντελὴν Παπαγεωργίου, γράφουμε μια χρυσή σελίδα σὴν Ἱστορία μας με τες ἐνδοξες και νικηφόρες μάχες μας.

Μας ἀρκεί το πρόσταγμα του, το χαρακτηριστικὸ του: «Ἐμπρός παιδιὰ μου» και ξεκινάμε ἀκράτητοι πλέον, ὀρμάμε σαν θηρία ἐναντίον του ἀνάνδρου ἐπιδρομέως και με την τιμημένη Ελληνικήν λόγχην τον βγάζουμε ἀπὸ το χαράκωμά του. Στο ἀντίκρυσμα της ζοηράς και φωτεινῆς μας φυσιογνωμίας και ἀποφασιστικότητος τρέμουν οι δειλοί.

Χαιρόμαστε, θεωρούμε τον εαυτὸ μας υπερήφανον, διότι σε μας πρώτους ἔλαχε να προτάξωμεν τα Ἡρωικά μας σήθη κατά των θραουδεῖλων δολοφόνων.

Σεμνυνόμεθα ἐπίσης διότι πολεμάμε πλάι στον συμπατριώτη μας κ. Παπαγεωργίου, ο οποίος τόσο πολὺ ἔχει πλησιάσει τες ψυχές ὄλων μας, που ἀρκεί να τον βλέπουμε μας φθάνει, μας καταλαμβάνει τότε ενθουσιασμός και εἴμεθα ικανοί να πράζωμεν το παν.

Στο ἄλογό του ἐπάνω ὄλοι μας τον παρομοιάζουμε με τον ἐνδοξον Βασιλέα μας Κωνσταντῖνον, και ἀπὸ τες διηγήσεις των γονέων μας των Βαλκανικῶν πολέμων, μας καταλαμβάνει ἀκράτητος ὀρμή προς τα εμπρός, ηρωισμός,

τρέλλα. Εἶναι πατέρας μας, ενδιαφέρεται στοργικώτατα για ὄλους μας, το διακρίνουμε στον τόνον της φωνῆς και σὴν προς πάντας συμπεριφορὰ του.

Οι Ευβοεῖς στας μάχας Βέρνικ, υψωμάτων Μπιγλίσσης, ἔδειξαν πρωτοφανή ηρωισμὸν.

Επετέθημεν κατὰ του εχθροῦ, ὅστις κατεῖχε τας ἰοχυροτάτας τοποθεσίας του Βέρνικ ἀρχικῶς και κατοπινῶν υψωμάτων της Μπιγλίσσης. Τας κατεῖχε ἰοχυρῶς και τας υπερήσπιζε ἀποτελεσματικὰ· ημεῖς τότε περιμέναμε με ἀνυπομονησίαν και συγκίνησιν ιερὰν ν' ἀκούσωμεν ἀπὸ το στόμα του Διοικητοῦ μας το «Ἐμπρός παιδιὰ μου».

Ἦλθε ἐπιτέλους η εὐλογημένη στιγμή που ο ἀνδρείος Διοικητῆς μας ἔδωσε το σῦνθημα της εξορμήσεως και εξαπολυθήκαμε σαν λιοντάρια. Ἀδιαφοροῦσαμε για τα πάντα· η Νίκη μας ἐνδιέφερε, ποιος θα φθάσῃ πρώτος στον ἀντικειμενικὸ μας σκοπὸ. Ἀποστάσεις ὀλόκληρες τες περάσαμε εις ἐλάχιστον χρονικὸν διάστημα, ἀποκρίμνους χαράδρας τες ἀνήλθομεν πετώντας.

Γνωρίζουμε να πολεμάμε και δεν υπολογίζαμε τίποτα, διότι με το μέρος μας ἔχουμε τον Θεόν, το δίκαιον, τον Βασιλιά μας, τον μεγάλον Κυβερνήτην μας και τον γενναῖον μας Παντελὴν Παπαγεωργίου.

Ἀπεναντί μας εἶχαμε τους ἀνάνδρους δολοφόνους της ἐνδόξου μας «Ἑλλης».

Μα η «Ἑλλη» τους ἐξεδικήθη.

Δεν πρόλαβαν να μας κτυπήσουν, δεν πρόλαβαν να χρησιμοποιήσουν τα μηχανικά τους μέσα και βρεθήκαμε κοντὰ τους με εφ' ὄπλου λόγχη.

Η λόγχη κρίνει τον ἀγῶνα, η λόγχη η δοξασμένη η Ελληνική ξεκαθαρίζει τα χαρακώματα ἀπὸ τα βρώμικα κορμιά τους.

Πολλοί ἀπὸ αυτοὺς εσῆκωναν τα χέρια τους και μας παρεδίδοντο φωνάζοντας «Bella Grecia».

Τώρα πια είμεθα κύριοι των ισχυρών αυτών τοποθεσιών, και ό,τι καταλαμβάνουμε δεν μας ξαναφεύγει, γαντζωνόμαστε επάνω και απ' εκεί ετοιμαζόμαστε για νέα εξόρμησι. Στα μέσα τα ιδικά μας προσθέσαμε και εκείνα τα ιδικά τους, με τα οποία θα τους κτυπήσουμε και θα τους συντρίψουμε τελικώς, διότι αυτή είναι η απόφασις σ' εμάς τουλάχιστον τους στρατιώτας.

Θ' αποδείξωμεν σ' όλον τον κόσμον ακόμα μια φορά ότι είμαστε άξιοι απόγονοι των Μαραθωνομάχων και Ηρώων του 21.

Μας φοβερίζουν με τ' αεροπλάνα τους συνεχώς. Είναι αυτοί δειλοί και νομίζουν ότι κι εμείς θα φοβηθούμε.

Τι όμως να φοβηθούμε; Τα άψυχα όργανά τους; Τ' αεροπλάνα τους χωρίς ψυχή και χωρίς σιβαρούς, γενναίους και ικανούς αεροπόρους;

Οι αεροπόροι τους όταν θα επιστρέφουν εις τας βάσεις των ασφαλώς θα απαντούν: Ελληνικός στρατός, στρατιωτικοί στόχοι «γιοκ»!!

Μεταφέρουν απλώς τις βόμβες τους από τις αποθήκες τους στα ξεροβούνια.

Τους ευχαριστούμε όμως που μας σκάπουν τα νέα εδάφη μας και που πεινίας μας κάνουν σκιά να πολεμάμε πιο ευχάριστα.

Μητέρες μας, αδελφές μας, γυναίκες μας και αρραβωνιαστικές μας, βοηθείστε και σεις στις Ιερές αυτές συγκυρίες την Πατρίδα μας όσον και όπου μπορείτε, και να μας περιμένετε Νικητάς πια να μας δεχθήτε στην αγκαλιά σας.

Από κάπου εις το Ελληνο-ιταλικό Μέτωπο

Σταύρου Γεώργιος

Λοχίας Πεζικού

Εφ. *Εύριπος*, 17.11.1940

—Δέσεις εις τήν Συναγωγήν

Αύριον Κυριακήν και ώραν 11 π.μ. αποφάσει τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἰσραηλιτικῆς Κοινότητος ψαλῆρεται εις τήν Συναγωγήν δέσεις ὑπέρ εὐδοξίας τῶν ἐνδόξων Ἑλληνικῶν ὀπλων. Εἰς ταύτην θά παρασιῶσι προσκληθεῖσαι ἑπασαι αἱ ἀρχαί, ὀργανώσεις και ἄλλοι.

Εφ. Εὐριπος, 24.11.1940

26

ΟΙ ΙΣΡΑΗΛΙΤΑΙ ΧΑΛΚΙΔΟΣ

Εἰς τήν ἐνταῦθα Συναγωγήν τῶν συμπολιτῶν μας Ἰσραηλιτῶν ἐτελέσθη τήν παρελθούσαν Κυριακήν παρουσία ὄλων τῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως μας κατανοκτική δέσεις ὑπέρ τῆς νίκης τῶν δικαίως ἀγωνιζομένων Ἑλληνικῶν ὀπλων.

Τήν δέσειςν ἐτίμησαν διά τῆς παρουσίας τῶν ὁ Σ. Μητροπολίτης Χαλκίδος κ. Γρηγόριος, ὁ κ. Νομάρχης Εὐβοίας, ὁ κ. Δήμαρχος μετά τοῦ κ. Προέδρου τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, οἱ διευθυνταί τῶν ἐνταῦθα Τραπεζῶν και πλήθος ἄλλων ἐπισήμων.

Ἡ Συναγωγή ἦτο ἀσφυκτικά πλήρης ἐσωτερικῶς και ἐξωτερικῶς ἀπό λαόν τῆς ἐνταῦθα Ἑβραϊκῆς παροικίας ὡς και πλήθους Λαοῦ παρηκολούθησαντος μέ νεκρικῆν σιγῆν τήν δέσειςν.

Μετά τό πέρας τῆς δεήσεως και συμφώνως πρὸς τό πρόγραμμα ὠμίλησεν ὁ συνεργάτης τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Ἡλίας Χ. Κοέν μέ ἐξαιρετικῆν ἐνθουσιασμόν ἐξάρας τό ἔργον τῆς εἰρηνικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Ἑθνικοῦ μας Κυβερνήτου Ι. Μεταξᾶ και ἐξηγήσας τά αἰτια τά προκαλέσαντα τήν κήρυξιν τοῦ Ἑλληνοἰταλικῶν πολέμου, ὀρκισθεῖς τέλος ὅτι ὅλοι οἱ Ἰσραηλίται εἶναι ἔτοιμοι νά χύσωσι τό αἷμα τῶν εἰς τὰς ἐπάλξεις τῆς Πατριδος μας. Ὁ λόγος τοῦ κ. Κοέν δικαίως ἐπέσυρε τόν θαυμασμόν τῶν ἐπισήμων και ἀπέσπασε τά θεομά των συγχαρητήρια.

Μετά τό πέρας τῆς δεήσεως ὠμίλησε δι' ὀλίγων ὁ Σ. Μητροπολίτης ἐξάρας τήν συμβολήν τῶν Ἰσραηλιτῶν εἰς ὄλους τοὺς Ἑλληνικοὺς ἀγῶνας και βεβαιώσας αὐτοὺς ὅτι ἡ Ἑλλάς θεωρεῖ τοὺς Ἰσραηλίτας ὡς τέκνα της και τοὺς περιβάλλει πάντοτε μέ ἀγάπην και σεβασμόν, συνεχῶς τῶν ὁμιλητῆν κ. Κοέν και ἠύλόγησεν τό πλήθος.

Ἀξίζει ἕνα μεγάλο εὔγε εἰς τοὺς συμπολίτας μας Ἰσραηλίτας ἰδία ξε εἰ τό Διοικητικόν Συμβούλιον τῆς Κοινότητος διά τήν ἐπιτυχῆ θυσίαν του μέχρι σήμερον και διά τήν ἐπιτυχίαν τῆς λαμιαῆς αὐτῆς ἐφορτῆς, ἡ ὁποία ἀφήκεν τὰς ἀρίστιας τῶν ἐντυπώσεων εἰς ὄλους μας.

Εφ. Εὐριπος, 8.12.1940

27

ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΤΩΠΟΝ ΒΟΥΝΟΚΟΡΦΕΣ..... ΜΑΧΑΙΡΙΑ Ι ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΜΑΣ

Τ. Τ. 520 — 9 - 12 - 40 (Έξ ανταποκρίσεως) Έπειτα από το σπείσιμο του Ιταλικού μετώπου, το όποιον όλοι έμεις έδώ πάνω το περιμέναμε χωρίς να άμφιβάλλουμε καθόλου, να έπί τέλους μέσα στην Έλληνική Άλβανία. Προχωρούμε από κορυφογραμμή σε κορυφογραμμή, και περνάμε άνάμεσα από άκραιοφώς Έλληνικά χωριά.

Έπάνω σε μιá κορυφή, που νομίζει κανένα; πώς δέν βρίσκειται στη γη, αλλά σε άεροπλάνο, μαζεμένοι κυττάζουμε την άπέναντι κορυφογραμμή που πρέπει να καταλάβουμε την έπομένη. Τι διαβολότοπος! Όσο κόβει το μάτι μέσα στην Άλβανία δέν βλέπει κανέναν παρά παράλληλες όροσειρές που ύψώνονται άπότομα σαν μαχαιρία. Πώς διάβηλο να πατήση κανέναν άπάνω στα μαχαιρία αυτά; Μέχρι τώρα τέτοια θαύματα μόνο οι φακίρηδες τα κάνανε.

Θά μπορούσαμε να κάνουμε και μεις τα ίδια θαύματα;

Γυρίζω για μιá στιγμή προς τα όπισω, τα ίδια μαχαιρία ύψώνονται και από δώ. Και είναι εκείνα άπάνω από τα όποια περάσαμε. Μου φαίνεται άπιστευτο. Και όμως περάσαμε. Το Κανδύλι με τις άποτομότητές του προς τη θάλασσα μοιάζει με τα βουνά αυτά μα είναι νάνο; άπέναντί των, ή δέ Δέλφη θά μάς ήτανε ένας Ιδεώδης τόπος όχι παραθερισμού, αλλά για να παραγεινάσουμε.

Πάνω σ' αυτές τις βουνοκορφές κάθινε οι φαντάροι μας τις προφυλικές για σήμερα, για να τις μεταφέρουν αύριο πάνω πέρα. Ό άέρας και το χιόνι δέν τους άφήνουν να στήσουν το αντίσκηνο. Άνάβουν μιá φωτιά πάνω κάτω και κεί ξενοκτούν. Μα τα φυλάκια; Σίς άφήνω να τα φανταστήτε. Και όμως κανέναν δέν βγαίνει. Κανέναν δέν άρρωσταίνει. Δέν ζητούν και μεγάλα πράγματα. Ψωμί, τσιγάρο, κάλτσες μάλλινες και γάντια.

Τό ψωμί και τό τσιγάρο τους έυχεται, τις κάλτσες και τα γάντια και τα άλλα μάλλινα τα περιμένουν από σας που βρίσκεσθε στα σπιτια σας. Να ξέσατε με τη δυσκολία φθάνουν τα τρόφιμα μέσα στο διάδωλο αυτό των όρεινων άγκων, τα μουλάρια οί άφανείς αυτοί ήρωες του πολέμου, κινούνται άδιάκοπα μέρα και νύχτα περνώντας από μονοπάτια, που πολλές φορές δέν έχουν πλάτος μεγαλείτερο από μιá πιθαμή και που από τη μιá μεριά κρέμεται ή κορφή κορυφογραμμή και από την άλλη πέφτει ό κρημνός μέσα σ'ά σκοτεινά φαράγγια. Νερά τρέχουν από παντού και τα στενά μονοπάτια γίνονται άδιάβατα από τη λάσπη. Και τό μουλάρι πότε παραπατώντας, πότε γονατίζοντας και πότε γκρεμιζόμενο, ξαναρχίζει πάλι τό δρόμο του προσπαθώντας να φθάση, να πάη στους συντρόφους του, πότε τρόφιμα και πότε πυρομαχικά. Και οί φαντάροι, οί συνοδοί του, τό περιμένουν έναγωνία. Είναι ό καλλίτερος φίλος των.

Η άναγνώρισις έτελείωσε. Γυρίζωμε σ' ένα χωριό. Ό χάρτης τό πισιστάνει για μεγάλο μα δέν έχει παρά 4 σπιτια και μιá μεγάλη εκκλησία. Μα τ' άλλα είναι έρείπια, τα έχουν χαλάσει οί Τουρκαλβανοί τό 1914. (1) Θύμιος είναι άντάρτης του 14, μαζί με τους άλλους μάς ύποδέχονται.

Ζήτω ή Έλλάς! Ζήτω ό Έλληνικός Στρατός! φωνάζει. Και μαζί του φωνάζουν όλοι οί άλλοι. Ό Μπάσμπα Χρηστος, ένας βέρος ρωμηός 80 χρονών, προσφέρεται να μέ φιλοξενήση στο σπιτάκι του. Μου διηγείται κι' αυτός για τους άδιάκοπους άγώνες των Έλλήνων με τους Τουρκαλβανούς, με τους όποιους φαίνεται πως δέν θά συμφιλιωθούν εύκολα. Πάνω στη συζήτηση μπαίνει μέσα ή έγγονή του ή Κωσταντζα με τό δίσκο που σε φλυτζάνια του καφέ μάς προσφέρει ζεστό ρακί από κορόμηλα. Στη γειά σου γέροντα! Στη γειά σου μικρούλα μου! Στη γειά σου, άθάνατη Έλληνική φυλή.

Έφ. Άν)χης Ν.

ΟΣΑ ΦΕΡΝΕΙ ΤΟ ΝΕΦΟΥΡΙ

Η ΣΠΟΝΔΗ

Τούτη τή μεγάλη στιγμή, δέν είναι καιρός για λόγια.

Τίποτα δέν θά κερδίζαμε, σάν παίρναμε τήν απόφαση νά περιγράψουμε είτε τή φρίκη τών ανανδρων βομβαρδισμών, είτε τις ήρωϊκές σελίδες πού μερονυχτίς σκαλίζονται στό βιβλίο τής Ιστορίας του "Εθνους μας, κεί πάνω στις απόκρημνες χαράδρες τής Πίνδου. Θάρθουν μέρες και γι' αυτά. Τώρα πολεμάμε! Κάθε ώρα πού φεύγει άδικα, είναι εγκλημα. Κάθε κίνησή μας άσκοπη, κατατάει τρέλλα. Κάθε σκέψη μας έξωπολεμική, προδοσία. Σ' όλο τό είναι μας ένα πρέπει νά υπάρχει: ό πόλεμος. Κάθε μας προσπάθεια, ένα σκοπό θάχει: τή μάχη. Κάθε μας συλλογή, πρός ένα φάρο θά ταξιδεύει: στη Νίκη. Θά χρειαστεί τάχα νά σās ξαναθυμίσω τις Θερμοπύλες, τό Μαραθώνα, τή Σαλαμίνα, τά Δερβενάκια, τό Σούλι, τήν Άλαμάννα, τό Μπιζάνι, τό Σκρά; "Όλ' αυτά τά νομίζω τούτη τή στιγμή περίσσης κουβέντες. Κείνοι πού σηκώνουν τό παληκαρισιο άναστημά τους, πάνω στις βουνοκορφές τής Ήπειρου, ξέρουν πολύ καλά, όπως κι' όλοι μας, ποιων παιδιά κι έγγόνια είμαστε, καθώς και τί ζητάμε.

Ναί! Είμαστε "Ελληνες και ζητάμε νά ζήσουμε. Και ζωή για τή φυλή μας δέν νοείται χωρίς τή Λευτεριά. Τό γερό μπράτσο του Στρατού μας άρχισε τήν τιμωρία του έπιδρομέα. Και μεις; Μεις όσοι δέν είχαμε τήν τιμή νά προτάξουμε τά στήθη μας στά σύνορα; και μεις πολεμάμε. Τούτος ό πόλεμος, είναι πόλεμος τών Λαών. Τά μαύρα φτερά τών δολοφόνων πουλιών, παραμονεύουν πάντα κάπου. "Όχι δέν θά μās φοβίσουν. "Ό καθένας μας μέ πειθαρχία στη θέση του, στη δουλειά του, στό έργο του συμφωνα μέ τις προσταγές αυτών πού διοικούν. Και κάτι άλλο άκόμα. Ή θυσία. Ή τίμια Πατρίδα μας είναι φτωχή. "Όλοι μας είμαστε φτωχοί. Τή φτώχια μας προσπαθούσαμε νά γιατρέψουμε, όταν μās γίνηκε ή επίθεση. Μά τά παιδιά μας, τ' αδέρφια μας, οι "Ηρωές μας, βρεγμένοι, ματωμένοι, ξάγρυπνοι, προσμένουν τό χάδι μας νά ίδουν τήν έγνοιά μας. Μιά μάλλινη κουβέρτα, μια ζεστή φανέλλα, μια ύλική βοήθεια για τό παρούτι πού καίνε, θά τους ξεκούραζε τόσο πολύ! Ή "Ελληνική ψυχή, πού είναι μαθημένη στη θυσία, είμαι βέβαιος πως και τώρα δέν θά ύστερήσει. "Ό καθένας μας άς βάλει τό χέρι στην καρδιά του κι άνάλογα μέ τους πατριωτικούς χτύπους πού θ' άκούσει, άς κάνει άπ' τό ύστέρημά του τή σπονδή του.

Φλοίσβος Λ.

Εφ. *Εύριπος*, 17.11.1940

ΕΘΝΙΚΑ ΣΑΛΠΙΣΜΑΤΑ

ΓΙΑ ΤΑ ΤΙΜΗΜΕΝΑ ΠΑΛΗΚΑΡΙΑ ΜΑΣ!

Άφιρωμένο στις "Ελληνοπούλες μας

Κεντήστε λιγερόκορμες Παρθένες τά σεντόνια
Πού θ' άλαφροσκεπάζουνε παληκαριών πληγές,
Κεντήστε τα, μέ πάναγνες παρθενικές εύχές
Πού δίνουνε στον άρρωστο ζωή κι' έλπίδα αιώνια!

Κεντήστε και τά δέματα νά δένουν τους γεράδες
Π' άνοίγουνε τών ντουφεκιών τά βόλια τά πικρά,
Τό ξέρετε; είστε και σεις κάποιας ζωής Κυράδες
Στά λαβωμένα όνειρατα, στ' άτίμητα παιδιά!

Κεντήστε και τά σάβανα τά γαλανά—όχι μαύρα—
Πού θ' άλαφροτυλλίζουνε λεβέντικα κορμιά,
Νά τά φιλή παντοτεινά του Παραδείσου ή αύρα
Μακράν από τό θάνατο κι' από τή λησμονιά!

Κεντήστ' "Ελληνοπούλες μας τά πάλλευκα σεντόνια
Πού θ' άλαφροσκεπάζουνε παληκαριών πληγές!
Κεντήστε τα, μέ πάναγνες παρθενικές εύχές
Πού δίνουνε στον άρρωστο ζωή κι' έλπίδα αιώνια!

ΓΕΩΡΓ. Θ. ΚΕΛΕΠΟΥΡΗΣ

Εφ. *Εύριπος*, 22.12.1940

ΕΙΜΑΣΤΕ ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ

ΚΑΠΟΥ ΣΤΟ ΑΛΒΑΝΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ—
(Νοέμβριος 1940)—Κοντεύει να κλείση ένας μήνας από την ημέρα που άρχισε ο πόλεμος. Θυμάμαι, ήταν ένα θαμπό χινοπαρτιάτικο πρωινό, όταν άκουγα στον ύπνο μου βαθεία πολλά και βαρεία έχθρικά κανόνια να πέφτουν και να συνταράζουν συθέμελα τη γη. Σέ λίγο έφτανε η είδηση ότι η άειμος 'Ιταλία μᾶς κήρυξε τον πόλεμο. 'Αμέσως τότε έγινε συγγένερωση αξιωματικών και κατοπινών λόγων. 'Ο διοικητής μας δίνει σχετικές διαταγές, καθυποτάσσει ένα μαυρο άράπικο άλογο και σᾶν άγεμος χίνεται από μπρός μας Πάει πρώτος μπροστά στις προφυλακές. Σᾶν ήλεκτρικό τράκ μεταδόθηκε στα σύνορα η κήρυξις του πολέμου και ζητωκραυγές και ιαχές δόνησαν την ατμόσφαιρα. Τά καταρράγια και οι βουνοπλαγιές βούϊξαν κι' ένας ένθουσιασμός άπεριγγραπτός έκδηλώνονταν σ' όλους τους άνδρες του μετώπου. 'Υστερα έγινε η έκκίνηση για την πρώτη γραμμή.

Γειά σας παιδιά, γειά σας
Στό καλό, στό καλόσουο
Και στό Τίφωνα παιδιά
Γειά σου Γιώργο, γειά σου Κώστα
Θά πιούμε καφέ στη Κορυτσά

Πέρασε από τότε τόσος καιρός και τό ήρωϊκό σύνταγμα μας, ύστερα από σκληρούς άγώνες πάνω σέ κακοτράχαλα βουνά, έγραψε νέες υπέρλαμπρες σελίδες στην τρισένδοξη ιστορία μας.

'Υπηρετούμε μαζί Εύβοει:, 'Αθηναϊοι και Μακεδόνες κι' είμαστε όλοι άδέρφια άγαπημένα. Διοικητής του συντάγματός μας είναι άνώτερος αξιωματικός που βρίσκεται σέ άπόλυτη ψυχική έπαφή με τους στρατιώτες του. Θά τόν μάθετε άργότερα!

Μᾶς ρωτά όλοένα:

Πώς τά περάσατε άπόψε; Κρυώσατε;

Σᾶς έφτασε τό συσσίτιο;

Λαβαίνετε, παιδιά μου, γράμμα άπ' τό σπίτι σας;

Μᾶς μιλά σᾶν πατέρα, παρουσιέζεται σᾶν άδελφός μας, κι' είναι μαζί συμπολεμιστής μας και φίλος. 'Ετσι βαδίζουμε μπρός και όρμούμε άκράτητοι. Θέλει με τη καρδιά του να πολεμήση ό φανταστικός και να υπερασπισθῆ τά άγια έλληνικά χούματα, αλλά έχει και τους άξιους ήγήτορές του. Τί θ' άξιζαν τά 118 παλληκάρια στό Χάνι της Γραβιάς χωρίς τόν υπέρλαμπρο εκείνον άγωνιστή, τόν 'Οδυσσέα 'Αντρούτσο; Στό πρόσωπο του συνταγματάρχου μας άνταξούν θρυλικοί γούνοι ήρώων της φυλής μας.

Με τόν άτρόμητον αυτόν συνταγματάρχη μας και χάρις στον ήρωϊσμό μας ως και τών άξιωματικών μας, καταλάβαμε ένα χρυσοπαγωμένο πρωί τό ύψωμα Παπαδήμα, έγραψε τό 2ο τάγμα μας σελίδα άφαντάστου ήρωϊσμού στό Βέρνικ, πήραμε την ΒΙΓΛΙΣΤΑ, τό Τραϊν και στήσαμε ένα άθανάτο τρόπαιο στό IBAN, στό Βερνιέν αυτό τη Ν. 'Αλβανίας, και στό ΤΣΛΓΚΟΝΙ, όπου ο συνταγματάρχης μας βάδισε πρώτος για να μᾶς ένθαρρύνη άψηφώντας το έντονο πύρ του έχθρου, κι' όπου στά ιστορικά βουνά του Τσαγκονίου έστησε με τά ίδια του χέρια την 15 και 45' της 22ας Νοεμβρίου, επί κεφαλής, την σημαία του συντάγματός μας.

Δέν θά σταματήσωμε όμως έδῶ, δέν θά άναπαυθούμε στις δάφνες. 'Όλοι μ' ένα παλμό στα στήθη και μ' ένα λόγο στα χείλη λέμε «θά τους ρίξουμε παιδιά στη θάλασσα!». Σ' όλων μας είναι έκδηλη η πεποιθήση στην τελική νίκη και η βαθειά μας πίστη στό Θεό που εύλογεί τά όπλα μας και στην Παναγιά την Τηνισκιά που έχει βάλει τό άγίο της χέρι να κατατροπώσωμε τόν βέβηλο και άνανδρο έπιδρομέα.

'Η όρμη μας στις μάχες είναι άγριοι σιμων και σαρώνει ό,τι βρίσκει μπρός του. 'Ας έχουν τελειότατα μηχανήματα και αυτόματα όπλα οι δόλιοι έχθροί μας, ας εινε δίπλα τους οι χειροβομβίδες σωροί. Δέν τους λογαριάζουμε. Σέ μία νυχτερινή έξορμησή μας ένα άπ' τά τάγματά μας που δέν είχε πυρομαχικά τους έβαλε με τις πέτρες.

Δέν έχουν την ψυχή μας. Ούτε καν τό στοχάζονται ότι στις φλέβες μας τρέχει ήρωϊκό αίμα τών μαρτυροκαπνισμένων παλληκαριών του 21.

Γνωρίζουμε, ότι ο άγώνας μας είναι ιερός, ότι μαχόμαστε για να σώσωμε τη βαρεία κληρονομία τριών χιλιάδων χρόνων.

Με τις προϋποθέσεις αυτές, με τό υπέροχο ήθικό μας, με την στρατηγική δεινότητα και άνδρεία του ήρωϊκού συνταγματάρχη μας είμαστε άποφασισμένοι ν' αφήσωμε τά κορμιά μας στις άγριες βουνοπλαγιές τών άλβανικών όρέων παρά να γυρισωμε ήττημένοι, δειλοί, ντροπισμένοι πίσω στα γελαστά Εύβοϊκά άκρογιάλια.

Μήτσος Σ.
"Εφ. ύπουξ)κος

ΕΠΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑ ΑΙΩΝΩΝ

ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ Κ. ΔΗΜ. Ν. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ποια παράξενη Μεγάλη Μοίρα κλώθει λοιπόν, από τα μακρινά βάθη του Χρόνου ίσα με σήμερα, το νήμα της ιστορίας του φτωχού αυτού τόπου, του μικρού αυτού Λαού, που λέγεται «Ελλάς»...

Τι ύψος και τι συνέχεια δραματικού στοιχείου, τι λάμψη, τι ωμορφιά, τι αστραποβολήματα διασύζουν τον ορίζοντα, κάτω από τον οποίον, τρεις χιλιάδες χρόνια τώρα, χαράζει η ολιγάριθμη Φυλή μας τον δρόμο της ση Ζωή, πότε με τους σπινθήρες του πνεύματός Της, πότε με της ψυχής Της τις ανατάσεις και πάντοτε με ποτάμια το αίμα Της και τους ιδρώτες του σκληρότατου μόχθου Της.

[...] Έτσι και από τα ολόφωτα ύψη, αλλά και από τις μελαγχολικές καιωφέριες, της μακρότατης ιστορικής μας πορείας αντηχούν τουλάχιστον πάντοτε οι παιάνες της ανδρικής μας αρετής και της εθνικής μας υπερηφανείας.

32

Σαν να υπάρχει μια ιστορική αναγκαιότητα να μη παραθούν ποτέ στον τόπο αυτό τα φύλλα της δάφνης.

Σαν να ζητάει η Δόξα, η «αυτόχθον» αυτή Θεά της φωχής μας Γης, καινούργες διαρκώς, στην ανακύκλωση των αιώνων, τις αφορμές, για να σκορπάει κάθε τόσο σπάταλα τα αιτήματα στεφάνια της πότε στους Μαραθώνες και στις Σαλαμίνες μας, πότε στους άθλους των βυζαντινών μας αειών, πότε στα Μεσολόγγια και στις Άγιες μας Λαύρες, πότε στα κλέη των βαλκανικών και των μικρασιατικών αγώνων μας και σήμερα πάλι στην εποποιία, που γράφει η δική μας η γεννεά εκεί επάνω στην πολυτραγουδισμένη Πίνδο...

Αλήθεια, σήμερα!...

Τι καινούργια ολύμπια κορυφή της εθνικής μας Ιστορίας!

Μια Ευρώπη δορυάλωτη.

Σειρά πλουσίων και δυνατών Εθνών να γονατίζουν το ένα μετά το άλλο.

Η Ελευθερία να οβήνει, -αλλοίμονο!- από τον κόσμο.

Η σημαία Της να εγκαταλείπεται διαδοχικά από όλους τους προμάχους.

Και να, η μικρή μας Ελλάδα, η καθημαγμένη από χθεινοούς ακόμη αγώνες Πατρίδα μας, να την αρπάζει Αυτή, να την υψώνει στις εσχαιές των συνόρων μας, Σημαία αδελφή της Γαλανολεύκου, και να εξαγγέλλει στον έκθαμβο κόσμο με μια φωνή, με μια ψυχή από τους Αρχηγούς της έως τον τελευταίον πολίτην της:

- Έως εδώ, φραγμός εις την πορείαν της δουλείας και του σκότους.

Την Ελευθερία, που εξέθρεψα και εγιγάντωσα εγώ με το αίμα τόσων γεννεών παιδιών μου, δεν θα την θάψετε σε τούτο τον τόπο.

Εγνώρισαν και οι τρακόσοι μου των Θερμοπυλών σιδηρόφρακτες -απαράλλακτα σαν τις δικές σας- ορδές βαρβάρων.

Αλλά δεν πέρασαν οι βάρβαροι, παρά όταν έπεσαν οι τρακόσοι μου μέχρις ενός!

Εσώθη όμως και τότε η Ελευθερία του Κόσμου!

Αντιμετώπισαν και τα παλληκάρια μου του 21 τα μαύρα -σαν και σας- σίφη του Ιμπραήμ.

Αλλά από την τέφρα του κατακαυμένου Μωριά ανεπήδησε η σημερινή Ελλάδα, Αυτή που αντιμετωπίζει και σας, ω βάρβαροι καιαλυσταί της Εποχής μας!

Και θα υποστείλω σήμερα τις σημαίες μου και θα αμαυρώσω την ουλινότητα των λογμών μου και θα ταπεινώσω υπό μάλης τα όπλα μου, διά να περάσετε σεις, Σήμερα, που είμαι πιο δυνατή, πιο ενωμένη, και πιο τρανή, από όσο υπήρξα ποτέ στον μακρότατο εθνικό μου βίο;

Για δέστε, της Οικουμένης οι λαοί, πέρνω και πάλι χαρούμενα τον γνώριμό μου δρόμο της Μεγάλης Θυσίας και ξεκινάω αυτή τη φορά να ξεπεράσω και τις Θερμοπύλες μου και το Μεσολόγγι, για να ανεβώ σε

μια καινούργια απάτητη κορφή της εθνικής μου σταδιοδρομίας!

...Πώς να μη θεριέβουν λοιπόν σε όλες τις όχθες των ποταμών μας οι αμάραντες δάφνες της Ελληνικής Γης;...

Εφ. *Εύριπος*, 24.11.1940

33

ΟΣΑ ΦΕΡΝΕΙ ΤΟ ΝΕΦΟΥΡΙ

Η ΨΥΧΗ

Είναι κάτι το χειροπιαστό; όχι! Είναι κάτι που ενώ δεν είναι τίποτα, είναι το πάλι. Χωμένο κάπου κει βαθειά στα στήθεια, απλωμένο στις φλέβες κάθε ανθρώπου και κάθε λαού, ρυθμίζει τη ζωή του και δημιουργεί τα πεπρωμένα του. Ή μια γενιά το παραδίνει σαν παρακαταθήκη στην άλλη κι έτσι γράφεται η ιστορία της κάθε φυλής.

Στά περασμένα χρόνια, οι ξένοι έρχονταν να θαυμάζουν τ' άσπρα μάρμαρα, που σηκώνουν το επιβλητικό ανάστημά τους σε κάθε γωνιά του τόπου μας, σαν άσβεστες λαμπάδες κάποιου πολιτισμού. Ή μνήμη τους κύλαγε στους παλιούς καιρούς και σε κάθε βήμα ή θύμησή τους ξαναζωντάνευε κάποια ιστορία.

Θερμοπύλες: Μια στρατιά από βάρβαρους, που για μέσον έχουν τη βία και για σκοπό τους την άρπαγή, πρόσχαρη του Αφέντη τους, δυο μέρες προσπαθούσε τό στενό να περάσουν, μά άδικα. Τά δασύτριχα στήθεια κάποιων λίγων ελευθέρων ανθρώπων τους φράζουν τό δρόμο. Είναι αυτοί οι ίδιοι; που με τό στόμα του άρχηγού τους, λίγο πιά πριν, είχαν απαντήσει στον έχθρό, σαν ζήτησε να του παραδώσουν τά δίπλα, με τά ιστορικά λόγια «Ελα πάρτα».

Σαλαμίνα: Κάποιος αύγη, μια ναυμαχία άρχίζει. Χίλια διακόσια καράβια έχουν οι βάρβαροι, τρακόσια δέκα μονάχα οι πρόγονοί μας. Βουβά, σκιαγμένα, στέκονται τά πλοία των έχθρων.

Απ' τά στήθεια των ελευθέρων πολεμιστών ανεβαίνει ό παιάνας: Έμπρός Έλληνες, πολεμείτε για τά παιδιά σας, για τίς γυναίκες σας, για τους τάφους των προγόνων σας. Τώρα μαχόμαστε για όλα. Και ή ψυχή που τόσο καλά ήταν ριζωμένη στα τρακόσια ελληνικά πολεμικά, νίκησε τον άχρηστον όγκο των τετραπλάσιων βαρβαρικών.

Και τά χρόνια κύλησαν. Ή ψυχή της φυλής μας, που ποτέ δεν έπαψε να ζεί, έτσι κι' έν κάπου ή βία την είχε προσωρινά φυλακίσει, ξεπετάχτηκε πάλι για να βροντοφωνήσει στα πέρατα του κόσμου τό: Καλύτερα μιάς ώρας ελεύθερη ζωή.....

Όλ' αυτά κι' άλλ' άκόμα, φτάναν στο νού του ξένου, που κάποτε πατούσε τά χώματα τούτα, μη δίνοντας σχεδόν σημασία στους τωρινούς κατοίκους του. Ξεχνούσε φαίνεται πως ή ψυχή ποτέ δεν πεθαίνει και πως ένας λαός, που κράτησε κάποτε ψηλά τό φως του πολιτισμού, δεν έκφυλίζεται εύκολα. Χρειάστηκε να βρεθούν και σήμερα άνθρωποι της βίας και της άρπαγής, κυβερνήτες που νομίζουν πως οι λαοί τους μονάχα πρέπει να ζήσουν, ποδοπατώντας όλους τους άλλους με τη μπότα τους, για να ξαναμιλήσει πάλι ή άθάνατη ψυχή του λαού μας, ίδια κι' όμοια όπως μιλούσαν κάποτε οι πρόγονοι κι' όπως θα μιλάνε για πάντα οι άπόγονοι, σαν κινδυνεύει ή ύπαρξή μας.

Έλληνες, αξία παιδιά μεγάλων προγόνων, πολεμείτε για τη ζωή της φυλής μας. Κάλλιο ελεύθεροι νεκροί, παρά ζωντανοί σκλαβωμένοι.

Φλοίσβος Λ.

ΟΣΑ ΦΕΡΝΕΙ ΤΟ ΝΕΦΟΥΡΙ

ΟΙ ΔΙΑΔΟΣΙΕΣ

Γέννημα και θρέμμα του έπαρχιακού κουτσομπολιού. Τις μεγάλες νύχτες του χειμώνα, που άλλοτε—τόν καιρό της ειρήνης—ή ζωή μας στριφογύριζε γύρω από τους φτωχούς έαυτούς μας, αφού άδειάζαμε τό μικρό περιεχόμενό τους, άρχιζαμε νά ψάχνουμε γιά κάποια καινούργια άποχόληση. Όλοι οι γύρω μας άποτελούσαν τό ύλικό που θά κατεργαζόμασταν. Με τήν παλάμη προστατεύοντας τίς κινήσεις τών χειλιών, σκύβαμε πρós τ' αυτί του δίπλανού μας, γιά νά του έμπιστευτούμε υπό άπολυτή έχεμύθεια, κάτι γιά τό μέτωπο του Τάδε ή γιά τήν άσπιλωσύνη τής τιμής τής Δείνα.

Είναι άλήθεια πώς οι διαδοσιές αυτοί, τίς περισσότερες φορές, μένανε με τήν κακία στην ψυχή και πώς ό χρόνος ξανάδινε κάποια Ικανοποίηση σ' όσους άδικα κακολογιόταν. Μά είναι δυστυχώς άκόμα άλήθεια, πώς ή άρρώστεια τούτη δέν μπορεί νά σταματήσει ούτε μπροστά στις μεγάλες και Ιερές στιγμές που ζει ή Πατρίδα μας. "Ανθρωποι κακοί, ύπακούοντας στις έσωτερικές προσταγές μιás φαρμακευμένης ψυχής, σκορπάνε γύρω τους ψέματα, βρισιές, ουκοφαντίες. "Ατομα που βρίσκονται στό πεδίο τής τιμής διασέρνονται κι' άλλα που κάπου μοχθούν στά μετόπισθεν, μαζι με τήν όλότητα του Λαού μας δουλεύοντας γιά τή Νίκη, γίνονται άντικείμενο κρυφομιλήματος χασομέρηδών άντρών του καφεné και άδιόρθωτων γυναικών του σαλονιού.

Υπάρχουν άκόμα άλλοι που διαδίδουν, με μισοκομένη σιγανή φωνή, πραγματα που δέν λέγονται τάχα, γιάτί δέν συμφέρει και που αυτοί μόρεσαν κι' έμαθαν *μή ρωτᾶς πώς*! "Όλους

όσοι άνηκουν στις παραπάνω ύποδιοιρέσεις τους βάζω μαζί στην ίδια κατηγορία. Στην κατηγορία τών προδοτών! Γιάτί είτε από βλακεία, είτε από κακία είτε από ύπολογισμό, ένα προσπαθούν νά κάνουν: νά δηλητηριάσουν τήν Έλληνική ψυχή Κατά πόσο θά τό κατορθώσουν είναι παράγραφος άλλη. Στο προκειμένο όμως ένα πράγμα πρέπει νάχει στό νου ό κάθε άξιός στό **δ ν ο μ**ά του "Ελληνας:

Κάθε διάδοση και πονηρή κυκλοφορία, κάθε άνεπίσημη φήμη, νά τήν παραδίνει άμέσως στην Αστυνομική άρχή μαζί με τό όνομα του πληροφοριοδότη, γιάτί άλλοιώς γίνεται κι' αυτός συνένοχος.

Τούτες τίς μεγάλες στιγμές, μιá φωνή μονάχα μιλάει: ή φωνή του έπίσημου Κράτους.

"Αν, κύριοί μου, δέν σᾶς είναι άρκετή ή άποσχόληση του ταβλιού σας, νά τᾶ γραφείά, και οι έπίσημες όργανώσεις νά ζητήσετε δουλειά. "Αν κυρίες μου και σεις κάτι πρέπει νά κάνετε, παρουσιαστήτε στά γραφεία τής Φανέλλας του Στρατιώτη και ζητείστε μαλλι νά πλέξετε κόλτσες γιά τᾶ πόδια κείνων που σκοτώνονται γιά σᾶς. Κι' αν δέν θέλετε παρ' όλ' σᾶτά ν' άντιληφθείτε τό τί άκριβώς γίνεται γύρω σας τούτη τή στιγμή και έπιμένετε στό συχαμερό σας έργο, νᾶστε βέβαιοι πώς στον τόπο τούτον, είναι πάρα πολλοί οι πραγματικοί Έλληνες, που μπορούν νά σᾶς βουλώσουν το στομα, τοσο μαλιστα αποτελεσματικά, αν χρειαστεί, ώστε νά μην τό ξανανοιξετε πιά ποτέ. Βάλτε καλά στό μυαλό σας, πώς είστε πολύ μικροί σεις γιά νά κηλιδώσετε και νά ύποσκάψετε τό έργο Λύτων, που πάνω κει ψηλά χύνουν ποτάμι τό αίμα τους.

Φλοΐσβος Λ.

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΝΙΚΗΣ

Πρωτοφανές διά την Χαλκίδα τὸ χθεσινὸν θέαμα τοῦ λαϊκοῦ συναγερωμένου τῆ ἀναγγελίᾳ τῆς καταλήψεως τῆς Κορυθαῖς ὑπὸ τῶν ἡρωϊκῶν Ἑλληνικῶν στατευμάτων.

Εὐθὺς ὡς ἀνηγγέλθη ἡ εἶδησις διὰ τοῦ ραδιοφώνου οἱ κῶδωνες ἤχησαν ἀμέσως χαρμωσύνως καὶ ἡ πόλις ὀλόκληρος ἐντὸς ὀλιγίστων λεπτῶν εὐρέθη σηματοστολισμένη. Κύματα κόσμου πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας ἤρχισαν νὰ κατακλύζουσι τὰς κεντρικὰς ὁδοὺς καταλήγοντα εἰς τὴν κεντρικὴν πλατεῖαν ἐν ᾧ ἄλλα πλήθη ἤρχισαν νὰ εἰσέρχονται εἰς τοὺς Ἱ. Ναοὺς τῆς πόλεως καὶ πρὸ πάντος εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τοῦ Ἁγ. Νικολάου, ὅστις ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν ὑπερεπλήρωθη μὲ πρωτοφανῆ ἀσφυκτικὸν συνωστισμόν.

Περὶ ὥραν 4,30 μ.μ. εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγ. Νικολάου προσῆλθον ὁ Σ. Μητροπολίτης κ. Γρηγόριος, ὁ Νομάρχης κ. Τοράκης, τὸ ἐπιτελεῖον τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ πλείοται ἄλλοι ἐκ τῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιωματικῶν, ἐν ᾧ ἔξωθι τοῦ Ναοῦ παρετάχθη μετὰ τῆς Φιλαρμονικῆς ἡ δύναμις τῆς Ἐθν. Μουσικῆς ἐν μέσῳ ἀπεριγράπτου γενικῶς ἐνθουσιασμοῦ.

Ἀμὰ τῆ εἰσόδῳ τοῦ κ. Νομάρχου ἤρχισεν ἀμέσως ψαλλομένη δοξολογία μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας ἐγένετο θερμὴ εὐχαριστήριος δέησις πρὸς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον ὑπὸ τοῦ Σ. Μητροπολίτου, ὅστις καὶ κατὰ συνέχειαν καὶ ἐν προφανεῖ συγκινήσει ὠμίλησε διὰ τὰς μεγάλας νίκας τῶν Ἑλληνικῶν Στρατευμάτων, τὰ ὁποῖα ὑποβοηθεῖ ἡ Παναγία καὶ ἡ μεγάλη Χριστιανικὴ τῶν πιστῶν.

Μετὰ τὸν Σεβασμιώτατον ὠμίλησεν ὁ Νομάρχης κ. Τοράκης ἐξυμνήσας τὴν μεγάλην ἀνδρείαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ κατὰ τοῦ ἐπιδρομέως ἐχθροῦ ἥτις μᾶς φέρει τὴν ἀφθαστὴν χαρὰν τῆς νίκης καὶ ἱκανοποιεῖ σήμερον περισσότερο καὶ ἀπὸ τὸ ἐνδοξὸν παρελθόν τὴν ἐθνικὴν ὑπερηφάνειαν.

Οἱ λόγοι καὶ τῶν δύο ὁμιλητῶν ἔληξαν ἐν μέσῳ ἐντόνων ζητοκραυγῶν ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους, τοῦ Βασιλέως, τοῦ Ἐθνικοῦ Κυβερνήτου καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ.

39

Mbretëria e Greqisë
Në Korçë më 22 Nëntor 1940 ora 19

DEKLLARATE

N' emër të Mbretit të Greqërive Gjergjit të II dhe të Qeverisë Greke,

Proklamoj me njëherë qytetin Korçë të lire dhe ftoj popullin e saj të bindet në ligjet Greke.

Komandant i Garnizonit Korçës
Theodhoraqis Dhimitrios
Nënëkolonel i Këmbësorisë

Βασιλεῖον τῆς Ἑλλάδος
Ἐν Κορυθαῖ τῆ 22 Νοεμβρίου 1940 ὥρα 19

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ

Ἐν Ὄνοματι τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Γεωργίου τοῦ Β' καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως.

Ἀνακηρύσσω αὐτῆς τὴν πόλιν Κορυθαῖς Ἐλευθερὰν καὶ καλῶ τὸν λαόν αὐτῆς ὑποταγῆν εἰς τοὺς Ἑλληνικοὺς Νόμους.

Ὁ Φρουραρχὸς Κορυθαῖς
Θεοδωράκης Δημήτριος
Ἀρχηγὸς Πεζικοῦ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠ' ΤΟ ΜΕΤΩΠΟ

ΜΙΑ ΜΑΧΗ ΣΤΑ ΒΟΥΝΑ ΤΗΣ ΚΛΕΙΣΟΥΡΑΣ

Στις μεγάλες επιχειρήσεις της Κλεισούρας το ηρωικό σύνταγμα μας, έλαβε πολύ εντατικά μέρος. Έπρεπε ν' ακουσθῆ και το δικό μας νιουφέκι, ν' ανιλαλήσουν τα πλάγια απ' τις δικές μας ιαχές κι απ' τους πολεμικούς μας αλαλαγμούς και να παιήση τ' ανάλαφρο πόδι του ο ήρωας συνταγματάρχης μας Π. στα βουνά της Κλεισούρας για να γκρεμοτοακιοθῆ ο άτιμος εχθρός μας από μεγάλα υψώματα και να εγκαταλείψῃ σημαντικές θέσεις. Έπρεπε να λάβῃ μέρος στον τραχύ αυτό αγώνα, γράφοντας νέες πολεμικές σελίδες στην ολόφωτη κι ολόλαμπρη ιστορία μας.

Από την ημέρα που ξεκινήσαμε απ' τις Πρέσπες και πήραμε το Ιβάν κι ήταν στα χέρια μας το Τσαγκόνι, μείναμε λίγες μέρες σ' ένα λαοποχώρι του Μοράβα, όπου ξεκουραστήκαμε. Κατόπι άρχισαν πολυήμερες πορείες. Διαβήκαμε μια αιτρόφεγγη νύχτα τους πλατείς δρόμους της Κορυτιάς, περάσαμε μια δημοσιά και σκαρφαλώσαμε αδιάβατες κακοτοπιές, απόκρημνους κατοικόδρομους και αφαντάσιως κακοτράχαλα υψώματα. Πολλές απ' αυτές τις πορείες έγιναν νύχτα με χιονοθύελλα πάνω σε βουνό, με δυνατή βροχή σε αβυσοσαλέα βάραθρα όπου άγρια χαλαζοβρόχια δέρνουν το πρόσωπό μας και φοβερά αστροπέλεκα αυλάκωναν τον ουρανό φωτίζοντας για μια στιγμή το δρόμο μας. Στις πορείες αυτές δοκιμάστηκε η αντοχή του Έλληνα στρατιώτη στις αφόρητες κακουχίες και μεγάλες στερήσεις. Πεζοπορώντας έτσι ανεβήκαμε με χιόνια το κολασμένο Φράσοαρι και οι παραμονές των

Χριστουγέννων μας βρήκαν αγνάντια στα βουνά της Κλεισούρας.

Εκεί η αγωνία και η ανυπομονησία των στρατιωτών μας είχε κορυφωθῆ, γιατί μάχη δεν γίνονταν. Κλεισμένοι στα βουνά, κρυσπαγωμένοι, περιμέναμε ώρα την ώρα το σάλπισμα για εξόρμηση. Λογίς-λογίς σκέψεις κι ερωτηματικά τότε βασάνιζαν το μυαλό μας: «Γιατί παραιτείται ο χρόνος και ο καιρός περνά χωρίς να βροντήξῃ το νιουφέκι μας; Μήπως μας λείπουν τα πυρομαχικά; Μη τυχόν περιμένουμε ενισχύσεις; Μήπως ο εχθρός είναι κατὰ πολύ υπέρτερος ή έχει βάλει στην πρώτη γραμμῆ το FLOS MILITUM; (όπως και πράγματι

συνέβη); Ἡ μήπως πάνω απ' όλα - πρέπει να μη βιαστούμε - αλλά να ετοιμαστούμε όσο χρειάζεται και μια και θα γίνῃ το τρελλό πανηγύρι να γίνῃ και να πετύχῃ;»

Και η ευλογημένη ώρα για την εξόρμηση έφθασε. Στις 30 περασμένου μήνα «όρθρου βαθέως», ως λέγει μια εκκλησιαστική φράση, άρχισε η επίθεσή μας. Ο συνταγματάρχης μας στο παρατηρητήριό του ψηλά γε-

μάτιος πολεμικό μένος, πίστη και ενθουσιασμό διευθύνει τη μάχη. Γενναία καρδιά καθώς είναι, εμπειροπόλεμος και γνώσης των πολεμικών σχεδίων και στρατηγικών τεχνασμάτων μεταδίδει και σε μας τον ενθουσιασμό του.

Ομοβροντίες από κανονιές ταραΐζουν τη γη. Ο αντίλαλος στις χαράδρες είναι βαρύς, παραιτημένος και υπόκωφος. Τεράσια φλόγα ζερνά η κάννη του κανονιού, φωύζονται τα πρόσωπα των πυροβολητών στο θαμπό γλυκοχάραμα, ακολουθεί δυνατός κρότος κι ένα ηχηρό ζβίγκισμα η οβίδα ψηλά απ' τα κεφάλια μας. Το

Σχέδιο του Γ. Καταπόδη

πυροβολικό μας βρυχάται. Η δύναμη των αερίων απ' την εκπυροσκόρηση ανεμίζει τις χλαίνες μας, κάνει να σειώνται τα φύλλα και τα κλαδιά των δένδρων, να κουνιούνται τα σπία και να τριζοβόλουν τα παραθυρόφυλλα και τα τζάμια. Φωνές - ακούς - ν' ανακατεύονται με τους κρότους των τηλεβόλων, σκούσματα, διαταγές, παραγγέλματα, ευχές κι ένα πανδαιμόνιο που χαλάει ο κόσμος.

Άντε λεβέντη μου.

Άντε παιδιά μου.

Μπρος, γρήγορα, γρήγορα τις οβίδες εσύ.

Μην αργείς δεκανέα.

Το νου σου λοχία στη σκό-
πευση.

Θα τους φάμε παιδιά σήμερα.

Ου, σίγουρα θα τους φάμε.

Καθώς έφεξε άρχισε άγρια και λυσοαλέα και η μάχη των πεζών. Περνούμε τα συρματοπλέγματα, όπου τη νύχτα τη σκοταδερή ψυχωμένοι στρατιώτες μας τα έκοψαν, κι ανηφορίζομε προς τις κατεχόμενες απ' τον εχθρό θέσεις. Αυτός μας ρίχνει σαν βροχή τις χειροβομβίδες, στέλνει το θάνατο με τους όλμους του και καλά ταμπουρωμένος στα πολυβολεία αμύνεται με πείσμα. Κι όμως με αφάνταστο ηρωισμό ορμούμε στα οχυρά τους, ενώ το μάνλιερ βροντιά και τα αυτόματά μας τραγουδούν ένα παράξενο κι αλλοπρόσαλλο της μάχης τραγούδι.

Είναι περασμένο μεσημέρι και πήραμε το ύψωμα Μάλι-Σέβρασι, αλλά η μάχη εξακολουθεί. Λίγες φωλιές πολυβόλων του εχθρού είναι απληοίασιες. Γοναπιστοί, σερνόμενοι, κυλώντας περνούμε την κορυφογραμμή. Ένα οπλοπολυβόλο μας μετακινείται. Ο προμηθευτής σέρνεται, ο γεμιστής τραβά γοναπιστός κι ο δεκανέας μ' ένα άλμα βρίσκει νέα κατάλληλη θέση όπου θα το σήση. Άλλος πίσω από κορμό δένδρου βάλλει όρθιος.

Μερικοί σκυφτοί προχωρούν. Άλλοι τρέχουν, άλλοι πυροβολούν. Είναι απόγευμα και η μάχη δεν κλίνει προς κανένα μέρος. Για μια στιγμή όμως ένας άγριος αλαλαγμός, ένα βοητό από δυνατές φωνές συγκλονίζει ολόκληρο την περιοχή του μετώπου.

Αέρα, αέρα, αέρααααα...

Με την ξιφολόγη η' αισιράφει και με τις φωνές «Αέρα, Φούσκο στον, Δος του» γίνεται η εξόρμηση, βγαίνουμε τους Ιταλούς απ' το χαράκωμα και συλλαμβάνομε αιχμαλώτους.

Σ' αυτό όμως το μεταξύ - και πριν βραδύσει - τέσσαρα εχθρικά «σιούκας» πάνωθ'ε μας. Πειτούν και πότε είναι ψηλά

μας και πότε στην έναντι βουνοκορφή. Για μια στιγμή είναι πάνω από μια χαράδρα, εφορμούν κάθετα, και εν ριπή οφθαλμού υψώνονται. Στο χωριό Ονδρίτσιανι έρριξαν σήμερα εκατοντάδες μπόμπες. Καθώς έρριξαν στο χωριό, διέγραψαν κύκλους χαμηλά πολύ, πάνωθ'ε μας. Βλέπαμε τον αεροπόρο κι όλοι λέγαμε.

Παιδιά θα μας τις φυτέψη.

Θα μας ρίξουν τα μπουκέτα σήμερα, παιδιά, κρυφθείτε λιγάκι.

Σβύσε τη φωτιά εσύ, βρε παλαβέ, δεν βλέπεις τον καπνό, που δείχνεις στόχο;

Λεν μας ρίχνουν - φωνάζει συνάδελφός μας - είναι

στραβοί, πενιάστραβοι, παιδιά, δεν βλέπουν.

Όλοι μας είχαμε κρυφτεί. Άλλος πίσω απόνα θάμνο, δίπλα σ' ένα κούτσουρο, στη μέση μιας χαραδρούλας, στην μπάντα μιας πέτρινης πλάκας κι άλλος μέσα στο δασύλλιο. Κρατάμε σφιχτά την ανάσα μας και περιμένομε να πέσουν μπόμπες.

Μπρος μας πάνω σ' ένα κοιρώνι στέκεται άφοβος ο συνταγματάρχης μας. Σε γλυκό τόνο του φωνάζει ένας από

Του Σ. Πολενάκη

την ακολουθία του: Κύριε συνταγματάρχα, δεν νομίζετε, ότι πρέπει να καλυφτείτε και σεις λιγάκι;

Λείχνετε μεγάλο στόχο, κύριε συνταγματάρχα.

Τότε ο συνταγματάρχης μας αιάραχος δεν μίλησε, έμεινε μόνος εκεί, ακλόνητος σαν βράχος, ενώ τα αεροπλάνα - σαν κοράκια που ψάχνουν νάβρουν ψοφίμι - κλωθογύρισαν πάνω μας, φτεροκόπησαν δυνατά, βούιζαν άγρια και χάθηκαν πίσω στα χιονοσκεπασμένα Αλβανικά βουνά.

Βράδυνασε και ο αντικειμενικός σκοπός του συντάγματός μας πέτυχε. Η οροσειρά Μάλι-Σέβρασι, Μάλι-Φλιρόσι και Μάλι-Τοσεάντι πάρθηκε. Ο εκθρόνος ηττημένος, δειλός, τρομοκρατημένος και τηφορίζει προς τ' απίτομα του βουνού.

Η καιάληψη της οροσειράς αυτής είναι μια μεγάλη νίκη του συντάγματός μας και γενικά του στρατού μας. Αυτή εδέσποζε δεξιά της στενωπού της Κλεισούρας. Υπολείπονται υψώματα χαμηλότερα και ολιγότερης στρατηγικής αξίας και η Κλεισούρα θάνατι στα χέρια μας.

Α! τότε θα βγούμε στη δημοσιά και θ' ανασάνουμε.

Κάπου στο Μέτωπο Ιανουάριος 1941._ Γράφηκε μέσ' σ' αντίσκηνο, εν ω το χιόνι είναι 0,50 μέτρου γύρω και το κρύο αφάσταχτο.

Μ. Χ. Σέτι.

Εφ. *Εύριπος*, 6.12.1940

Η ΝΕΑ ΠΕΡΙΛΑΜΠΡΟΣ ΝΙΚΗ

Τὴν μεσημβρίαν τῆς παρελθ. Παρασκευῆς ἀνηγγέλθη χαρμοσύνως ἡ κατάληψις ὑπὸ τοῦ γενναίου καὶ ἡρωϊκοῦ στρατοῦ μας τῆς περιμαχήτου Κλεισοῦρας, τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ὄχυροῦ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου συνεχίζεται ἤδη ἡ καταδίωξις τοῦ ἐχθροῦ καὶ θὰ συνεχισθῇ μέχρι πλήρους ἐκμηδενίσεώς του.

Ἡ νέα αὕτη περίλαμπρος νίκη θεωρεῖται περιφανῆς καὶ κολοσσιαίας σημασίας καὶ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀπορρήτου ταύτης θέσεως καὶ διὰ τὰς συνεπείας ποῦ πρόκειται νὰ ἔχη εἰς τὴν περαιτέρω ἐξέλιξιν τοῦ ὅλου ἀγῶνος.

ΟΤΑΝ ΤΟ ΒΟΥΝΟ ΔΕΝ ΠΕΡΝΙΕΤΑΙ...

520—24|12|10. (Ίδιου πολεμικού ανταποκριτού μας).

Χιόνι και πάλι χιόνι. Τα τσεκούρια ακατάπαυστα ρίχνουν κάτω ολόκληρα δένδρα και φωτιές ανάβονται έξω από τα αντίσκηνα. Μερικές πέτρες στη μέση της σκηνής κι' άπάνω ρίχνονται τα κάρβουνα που κουβαλιώνται από τις έξω φωτιές με ένα καπάκι καρναβάνας.

—Έχουμε κεντρική θέρμανσι, λέει ένας.

Τό βράδυ φθάνει ή διαταγή. Στο φως ενός ξύλου αναμένου προσπαθούμε να την διαβάσουμε. Ο καπνός όμως μάς στραβώνει. Οί λάμπες άέρος που έχουμε μένον άχρηστες γιατί στη χώρα αυτή με τις πετρελαιοπηγές δέν βρίσκει κανείς ούτε σταξιά πετρέλαιο. Άλλά μήπως τό βρίσκεις; Τάχουν ρημάξει όλα οί Ίταλοί. Ο έφευρτής της στιγμής φθάνει. Ένα άδειο κουτί από κονσέρβα, μιá τρύπα στο καπάκι, φυτίλι και λάδι και έτοιμος ό λύχνος. Έπειτα από τήν πολυτέλεια της «κεντρικής θερμάνσεως» ήτο άπαραίτητο συμπλήρωμα τό «άπλετον φως».

Η διαταγή λέει να βρεθομε μπρός από κάποια όροσειρά. Τήν κυτάζουμε. Δέν είνε βουνό αυτό. Είναι «θηρίον της άποκαλύψεως». Κάτασπρο με τις μυτερές καιπούρες του που βγαίνουν πάντα πάνω ά τό τό σύννεφα και με μιá άγκαθωτή ίρι ή που στρίβει και μάς περιβάλλει από τό πλ.υρό, φαίνεται γεμάτο ζωή και τρομερό στην όψη.

—Δέν περνιέται! Δέν περνιέται, συμφωνούν όλοι. Άλλά τότε:

—Θά τό διατάξουμε να έλθη αυτό πίσω μας. Μόνον έτσι μπορούμε να βρεθομε μεϊς μπρός άπ' αυτό. Γιατί γελάτε;

Λένε πως κάποτε ό Μωάμεθ μάζεψε τους φίλους του και τους ύπεσχέθη να τους κάνει ένα θαύμα. Διέταξε λοιπόν ένα βουνό να κινηθ ή και να έλθη προς αυτούς. Και άφού τό βουνό δέν τό κούνησε από τή θέσι του, τόσο τό χειρότερο, ειλε, γι' αυτό. Θά πάμε έμεις εκεί.

Έτσι λοιπόν και μεϊς. Άφού τό θηρίο δέν μάς άφησε να περάσουμε και άφού δέν έννοούσε ν' άκούση διαταγές σαν του Μωάμεθ, τό πατήσαμε στην ουρά με τ' άγκάθια, έβγαλε βογγητά από στόματα πολυβόλων και κανονιών, και τώρα είναι πίσω μας. Δέν φαίνεται τώρα τρομερό. Ο ψόφιος όγκος του δέν μάς κάνει αισθησι. Έτσι τό θαύμα του Μωάμεθ έγινε άλλη μιá φορά.

Πέρασε τό όνομα του βουνού αυτού από τό έπίσημον άνακοινωθέν με τή φράσι: «Κατελήφθησαν νέα ύψώματα». Δέν ίκανοποιείσθε. Θέλετε ν' άκούσετε τό όνομα μιás γνωστής σας πόλεως. Για μάς όμως έχουν μεγαλειότερη σημασία τα ύψώματα και οί δρόμοι. Άχ αυτοί οί δρόμοι. Η ρόδα είναι άγνωστο πράγμα στη περιοχή αυτή. Άν είχαμε ένα δρόμο θά τους είχαμε πετάξει στη θάλασσα.

Μιá γλυκειά μελωδία όκούγεται άπ' έξω. Οί φανιάροι μας ψάλλουν τα Κάλαντα. Τι συγκινήσεις! και τι άναμνήσεις! Ο μέγας Θεός της Άγάπης που γεννάται μέσα στη λαίλαπα του πολέμου, θά ένισχύση εκείνους που μάχονται διά τήν Ειρήνην.

Έφ. Άν)χης Ν.

Είσοδος του ελληνικού στρατού στο Αργυρόκαστρο. Αφίσα της εποχής

ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΤΩΠΟΝ ΠΡΩΤΑΚΟΥΣΤΟ!

Τ. Τ. 235 12|1|41 — Είναι ένα από τα μεγαλύτερα βουνά της 'Αλβανίας. Κάταστρο σ'αν το αυγό και απότομο σχηματίζει προς τη μιὰ πλευρά ένα μακρό σκαλοπάτι άπάνω στο όποιο είναι σειρά τὰ χωριά. Κατόπιν πέφτει άπότομα και με άπόκρημνες χαράδρες σ' ένα ποτάμι. Ένα τάγμα θά επιχειρήσει επάνω στο σκαλοπάτι αυτό, νά καταλάβη τρία χωριά και θά στρίψη κατόπιν μέτωπο προς το ποτάμι. Σταθμός Διοικήσεως του τάγματος το Κεντρικό χωριό.

Το πρωϊ της επομένης σύνεφα κάθονται επάνω στο σκαλοπάτι, και μέσα στά σύνεφα το πολυβόλο και κάπου κάπου και το λιανοντούφεκο. Οί πυροβοληται μάταια περιμένουν νά σηκωθούν τα σύνεφα για νά μωρέσουν νά βοηθήσουν τους πεζούς. 'Αντιθέτως τα σύνεφα ξαπλώνονται προς τα κάτω και υπό μορφήν ομίγλης σκεπάζουν και τις πλαγιές προς το ποτάμι.

Το άπόγευμα ή μάχη έχει σταματήσει. 'Αρα ο άντικειμενικός σκοπός κατελήφθη και το τάγμα έχει εγκατασταθῆ στο Κεντρικό χωριό. Πριν καλά ξημερώση ένα τηλεφωνικό συνεργείο βουτάει μέσα στην ομίγλη και τραβάει προς τα εκεί για νά κάνει τον σύνδεσμο. 'Αξίζει ένα μεγάλο μπράβο σ' αυτά τα παιδιά. Οί τηλεφωνηται έχουν πράγματι επίγνωσι της μεγάλης των άποστολής στον πόλεμο. 'Αψηφούν τους κινδύνους. 'Αδιαφορούν για τους κόπους. 'Αντιλαμβάνονται τη γενική κατάσταση και άναπτύσσουν μιὰ αξιοθαύμαστη πρωτοβουλία.

Φθάσαμε, τηλεφωνεί το Συνεργείο στο ποτάμι, τη γέφυρα την έχουν χαλάσει οί 'Ιταλοί. Θά περάσουμε άπό μέσα!

Το συνεργείο θά άργήσει. Ένας άξιωματικός πρέπει νά αναχωρήσει για νά συνδεθῆ με το τάγμα. Φεύγει μαζί με τέσσερις έφιππους, περνάει το ποτάμι και κατευθύνεται για το κεντρικό χωριό. 'Επειτα από μιὰ ώρα ένας σύνδεσμος φθάνει. «Δόγω της κακοκαιρίας παρεμείναμε στο πρώτο χωριό. Θά προωθηθούμε το πρωϊ προς το δεύτερο» ώστε λοιπόν το Συνεργείο μας και ο άξιωματικός βαδίζουν προς τους 'Ιταλούς; Και το μέν Συνεργείο θά ειδοποιηθῆ γιατί μās πέρνει κάθε ένα τέταρτο και θά άλλάξη κατεύθυνση. 'Ο άξιωματικός όμως; 'Ας άφίσουμε τον ίδιο νά μās τὰ πῆ. Όταν το βράδυ γύρισε φέρνοντας μαζί του και δύο αιχμαλώτους. 'Εφθανα, λέγει, στο χωριό και βρίσκομαι πρὸ 'Ιταλῶν. Μόλις μās είδαν έστράπησαν εις φυγήν. Νόμιζαν πως πίσω μου θά έρχόνταν πολλοί. Οί χωρικοί βγήκαν νά μās προϋπαντήσουν. Μās δείχνουν τας θέσεις των 'Ιταλῶν και μās λένε άπό που πρέπει νά τους χτυπήσουμε. Καλά τους είπα και άλλως κατεύθυνση. Συνήντησα το τάγμα, τοῦ έδωσα πληροφορίας και ξαναγύρισα τον ίδιο δρόμον που είχα πάει. Οί 'Ιταλοί άνιελήφθησαν ότι είμαστε μόνον πέντε και ξαναγύρισαν. Μας χτύπησιν. 'Εξακολοθήσαμε το δρόμο μας. Μπροστά μως βγαίνει μιὰ ομάδα 'Ιταλῶν. Συμπλεκόμεθα. Σκοτώνουμε τον ένα, διασκορπίσαμε τους άλλους και πιάσαμε δυό.

Πρωτάκουστο! αιχμαλώτοι πιασμένοι πίσω άπό τη γραμμή της μάχης;

'Εφ. 'Αν|λης Ν.

50

Εφ. Έύριπος, 25.1.1941

1. Βρείτε πέντε επίθετα που να χαρακτηρίζουν το ύφος του **T24**:

α)

β)

γ)

δ)

ε)

Έπειτα, συζητείστε στην τάξη πώς το συγκεκριμένο δημοσίευμα επηρέασε ενδεχομένως το φρόνημα των Χαλκιδέων εκείνης της εποχής.

2. Με βάση το **T27**, ποια συμπεράσματα μπορείτε να βγάλετε για τις σχέσεις μεταξύ των ισραηλιτών και των χριστιανών της Χαλκίδας;

3. Μπορείτε να βρείτε έμμεση μαρτυρία στο **T27**;

4. Στο **T28** διαβάζουμε:

- Έπειτα από το σπάσιμο του Ιταλικού μετώπου [...] να επιτέλους μέσα στην Ελληνική Αλβανία. Προχωρούμε από κορυφογραμμή σε κορυφογραμμή και περνούμε ανάμεσα από ακραιφνώς Ελληνικά χωριά.

Ποιο περιστατικό που περιγράφεται στο ίδιο δημοσίευμα επιβεβαιώνει τα παραπάνω;

5. Διαβάστε το παρακάτω απόσπασμα από το **T33**:

- Ποια παράξενη Μεγάλη Μοίρα κλώθει λοιπόν, από τα μακρινά βόθρα του Χρόνου ίσα με σήμερα, το νήμα της ιστορίας του φτωχού αυτού τόπου, του μικρού αυτού Λαού, που λέγεται "Ελλάς"... Τι ύψος και τι συνέχεια δραματικού στοιχείου, τι λάμψις, τι ωμορφιά, τι αστραποβολήματα διαστίζουν τον ορίζοντα, κάτω από τον οποίον, τρεις χιλιάδες χρόνια τώρα, χαράζει η ολιγάριθμη Φυλή μας τον δρόμο της στη Ζωή, πότε με τους σπινθήρες του πνεύματός Της, πότε με της ψυχής Της τις ανατάσεις και πάντοτε με ποτάμια το αίμα Της και τους ιδρώτες του σκληρότατου μόχθου Της. [...] Σαν να υπάρχει μια ιστορική αναγκαιότητα να μη μαραθούν ποτέ στον τόπο αυτό τα φύλλα της δάφνης.

- α) Ποια αντίληψη για την ελληνική ιστορία φανερώνεται εδώ; Πώς αντιλαμβάνεστε τους όρους *Μεγάλη Μοίρα* και *ιστορική αναγκαιότητα*;

- β) Ορισμένες λέξεις γράφονται με κεφαλαίο το αρχικό τους γράμμα. Μπορείτε να εξηγήσετε γιατί;

6. Γράψτε ένα κείμενο στο οποίο με συντομία θα επισημαίνετε τις κοινές αναφορές στα **T31**, **T33** και **T36**. Μπορείτε να δικαιολογήσετε την επανάληψή τους;

7. Παρατηρήστε τις εικόνες. Ποια κοινά σημεία και ποιες διαφορές επισημαίνετε;

T32

T34

8. Πώς γιορτάστηκε στη Χαλκίδα η κατάληψη της Κορυτσάς;
9. Θέμα ζωγραφικής:
- *Εικόνες απ' τους δρόμους της Χαλκίδας μόλις αναγγέλλεται από το ραδιόφωνο η κατάληψη της Κορυτσάς*
10. Θέμα για έκθεση:
- *Στη γιορτή του Αγίου Νικολάου: 6 Δεκεμβρίου 1940*
11. Στο T41 αναφέρεται ότι:
- *Ούτως δεν παρήλθε μιν από τότε, που ο ελληνικός στρατός ήρchiσε την αντεπίθεσίν του, αφού πρώτον συνέτριψε την αιφνηδιαστική επιδρομήν του εχθρού, και ιδού, που αι δύο βάσεις, από τας οποίας εξωρμήθη ο φασισμός, εναντίον της Ελλάδος, ευρίσκονται ήδη εις Ελληνικάς χείρας ενώ της τρίτης η παρομοία τύχη δεν απομένει παρά να εξαγγελθή επισήμως.*

12. Χωρίστε το T46 σε ενότητες και δώστε τίτλους με βάση το σημαντικότερο γεγονός κάθε ενότητας.

13. Αφού διαβάσετε το T46,

- καταγράψτε τις φράσεις που δείχνουν τις ψυχικές διακυμάνσεις των στρατιωτών πριν και κατά τη διάρκεια της μάχης
- γράψτε με σύντομο τρόπο την ίδια ιστορία παραθέτοντας μόνο τα γεγονότα στη χρονική τους ακολουθία και αφαιρώντας από την αφήγησή σας τις περιγραφές, τις αξιολογικές κρίσεις και τα επιμέρους περιστατικά.

14. Για συζήτηση στην τάξη:

- *Πέρασε το όνομα του βουνού αυτού στο επίσημο ανακοινωθέν με τη φράση: "Κατελήφθησαν νέα υψώματα". Δεν ικανοποιείσθε. Θέλετε ν' ακούσετε το όνομα μιας γνωστής σας πόλεως. Για μας όμως έχουν μεγαλύτερη σημασία τα υψώματα και οι δρόμοι. Αχ αυτοί οι δρόμοι. Η ρόδα είναι άγνωστο πράγμα στη <v> περιοχή αυτή. Αν είχαμε ένα δρόμο θα τους είχαμε πετάξει στη θάλασσα (T48).*

15. Σημειώστε στα τετραγωνάκια έναν αριθμό που να δείχνει τη σειρά με την οποία έγιναν τα γεγονότα:

- Κατάληψη Αγίων Σαράντα
- Κατάληψη οχυρού Κλεισούρας
- Κατάληψη Κορυτσάς
- Κατάληψη Αργυρόκαστρου

16. Βρείτε ονομασίες που σχετίζονται με τις νίκες του ελληνικού στρατού στο αλβανικό μέτωπο (οριζόντια - κάθετα - διαγώνια).

17. Δικαιολογήστε τον τίτλο των **T28**, **T29**, **T31**, **T33**, **T36** και **T50**.
18. Δώστε διαφορετικό τίτλο στα **T29**, **T36** και **T50**.
19. Γράψτε ένα σύντομο κείμενο σχετικά με το ρόλο του τοπικού τύπου στην τόνωση του

20. Γράψτε από μια φράση ως σχόλιο στις εικόνες:

T25

T35

T51

T49

T44

STO M...
ETE ALLE MANI DE...
/I AMMAZZERANNO DI CER...

CO CHE COSA SCRIVONO GI...
DI PRIGIONIERI DI...
DI GREC...

ΑΡΘΡΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ

ΟΙ ΒΑΤΡΑΧΟΙ

Κάποτε, τον παλιό καιρό, κατὰ τον σοφόν μύθον, οι λαγωοί μη ανεχόμενοι πλέον τον τίτλον του δειλοτέρου των ζώων, αλλ' εν ταυτώ και μη δυνάμενοι να υποφέρωσι την αφόρητον ζωήν του διαρκούς τρόμου όπως τους συνετάρασε οσάκις το ελάχιστον θρόισμα των φύλλων προσέβαλε την εις αένναον έντασιν ευρισκομένην ακοήν των, απεφάσισαν να δώσωσι τέρμα εις την ζωήν αυτήν ρηπόμενοι εντός των υδάτων των λιμνών.

Εξεκίνησαν λοιπόν οπεύδοντες προς αυτάς. Αλλά μέσα εκεί έζων και άλλοι. Έζη το γένος των βατραχών, έζη το γένος των νεροχελωνών. Θα έχειε ιδή και τους μεν και τας δε. Είναι μόνιμοι κάτοικοι του έλους.

Οι πρώτοι, κοάζουν, κοάζουν τόσον δυνατά και όλοι μαζί, ώστε νομίζει κανείς ότι εκεί μέσα λαμ-

βάνει χώραν κάπι το τρομερόν, ότι εκεί μέσα ζώσι δράκοντες, θηρία. Η φωνή των φθάνει εις τα ύψη, αι κεφαλαί των προβάλουν από το ύδωρ, οι γνάθοι των φουσκώνουν, τα στόματά των ανοίγουν ιεράσια, οι οφθαλμοί των αισράπουν, και είναι μυριάδες εξ αυτών. Οι τολμηρότεροι εξέρχονται εις τας παρυφάς και φωνασκούν και εκείνοι πλείον, αι δε, σύρουσαι τα ασφαλή όστρακά των και αναρριχώμεναι και εκείναι εις την ξηράν, αποτελούν τας προφυλακάς των πρώτων, τους διπλοσκοπούς των!!

Περίτρομοι οι δυστυχείς λαγωοί προ του ορμαγδού εκείνου έσησαν και με τρέμον το βήμα επιησίασαν προς την λίμνην, αλλά η συνέβη τότε; Μη τάχα έγινε καταστροφή του σύμπαντος; Μη τάχα επήλθε το

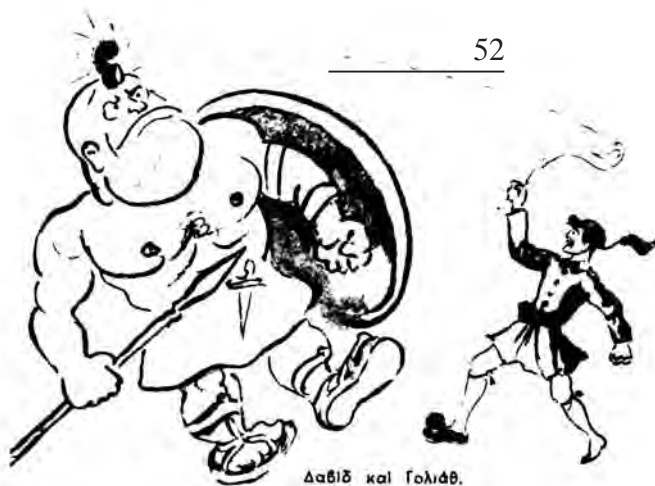
τέλος του κόσμου; Μη τάχα διεκόπη διά μιας η ζωή επι της γης; Όχι ήποτε απ' αυτά όλα. Απλώς, απλούσιαιτα! Αι μυριάδες εκείναι των βατραχών και των χελωνών, αι εκατομμυριάδες εκείναι επί τη απλή εμφανίσει των λαγών εσίγησαν διά μιας. Αι κεφαλαί των εβυθίσθησαν εις το ύδωρ, οι εκτός αυτού προτροπάδην επήδησαν εις αυτό και εξηφανίσθησαν εντός της ιλύος. Ολίγος τρόμος των υδάτων, και είτα οιγή νεκρική, απόλυτος. Έκθαμβια τα δειλά τώρα εκείνα ζώα, οι λαγωοί, ίστανται προ της λίμνης και σκέπωνται. Λοιπόν υπάρχουν και άλλοι δειλότεροι από ημάς. Γιατί τότε να μη ζήσωμεν; Και σκιριτώντες επανήλθον εις το δάσος των.

Ε λοιπόν! Δεν είναι ούτε καν λαγωοί, είναι βάτραχοι, είναι χελώναι των λιμνών και των τελμάτων.

Αυτό το έθνος λοιπόν των βατραχών και των χελωνών εξεκίνησε την πρωίαν της 28ης Οκτωβρίου κοάζον πάση δυνάμει διά να φθάση τας φωλεάς των αειτών και να τους διώξη εκείθεν, διότι... αλλά δεν έ-

χει διότι, ή μάλλον ίσως διότι η σκιά των περύγων των όταν διέγραφον τους υπερηφάνους των κύκλους εις τα ύψη των αιθέρων τους ετρομοκράτει και τους ηνώχλει οσάκις διήρχετο άνωθεν του έλους των και τους έκαμνε να κρύπωνται εις την ιλύν. Η σκιά των λοιπόν απλώς!

Αλλά πού πάτε ηλίθιοι; Τι επιχειρείτε βλάκες; Πώς σκέπεσθε; Πότε οι βάτραχοι αντιμετώπισαν τους αειτούς; Μα έχετε τας χελώνας σας ως πρωτοπορίαν σας; Αλλά θα σας τας αρπάσωμεν, θα τας σηκώσωμεν ολίγον και απλώς θα τας ανασιρέψωμεν, διά να είναι μείζων η τιμωρία, διότι _το ξεύρετε καλά_ η χελώνη δεν δύναται να κινηθή καν ανασιρεφομένη και αποθνήσκει εν μαρτυρίοις. Μα είσθε μυριάδες εκατομμυριάδες! αλλ' έχομεν φροντίσει και διά σας. Τα καύηματα των τσαρουσιών μας είναι στρωμμένα από κάτω με πρόκες.

Θα σας ισαλαπαήσωμεν, θα συντίψωμεν τας κεφαλάς σας κάτω από αυτά και εξακολουθητικώς.

Αλλ' είσθε πάλιν πολλοί; θα φθάσετε εκεί ψηλά εις τα κρηφύγετά μας; Και τι θα κάμετε; Πότε οι βάιραχοι και αι νεροχελώναι έζησαν στις κορυφές των βουνών, στις φωλεές των αειών; Πού θα εύρειτε την ιλύν και τον βόρβορον που είναι το μόνιμον στοιχείον της ζωής σας;

Μα θα μας καταστρέψητε τας φωλεάς μας; Θα φονεύσετε τα τέκνα μας; τας γυναίκας μας, τους γέροντας;

Κάμειτέ το αν φθάσετε ποτέ εκεί!

Αν δεν το κάμετε εσείς, και πρόκειται μίαν ημέραν να γίνουν αι οικίαι μας ιδικάί σας, τα τέκνα μας και οι γέροντίες μας δούλοι σας, και αι γυναίκες μας παλλακίδες σας θα το κάμωμεν εμείς μόνοι μας, θα τας καύσωμεν εμείς μόνοι μας. Θα τα καύσωμεν όλα και θα τους φονεύσωμεν ημείς όλους _αν δεν σκοτωθούν

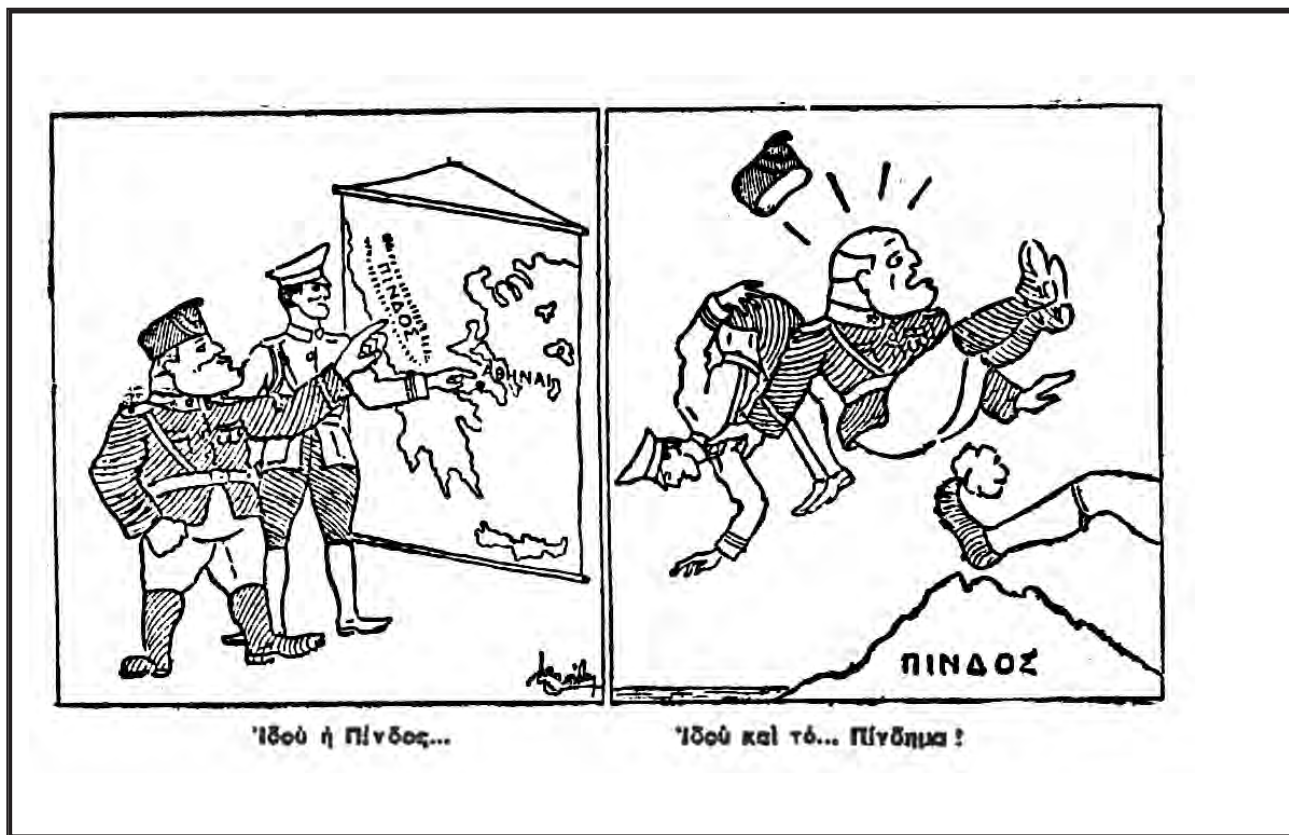
μόνοι των_ και το δεύτερον από σας το φωνάζει καθαρά, δειλοί και άνανδροι, το Ζάλογγο, το Αρκάδι, το Μεσολόγγι, το Σούλι, η Ελλάς ολόκληρος. Δεν το ακούτε,!

Πού πάτε λοιπόν βάιραχοι;

Αλλά όχι! Δεν θα φθάσετε ποτέ τις κορυφές των βουνών μας, δεν θα περάσετε ποτέ τας γραμμάς μας, θα σας ρίψωμεν και πάλιν εις τα έλη σας μέσα εις την ιλύν και τον βόρβορον που πρέπει και σας αξίζει να ζήτε.

Δεν σας υπολογίζωμεν καν! Δεν σας φοβούμεθα καν! Έχομεν μίαν τρισχιλιετή ιστορίαν και κατ' ατύχην αντιμετώπισαμεν πλειοτάκις όχι βαιράχους σαν εσάς, αλλ' αειτούς χωρίς να υποκύψωμεν ποτέ! Πού πάτε λοιπόν;

Π. ΠΙΤΣΙΛΗΣ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ

Η άφιξίς μας εις την Ήπειρον πολύ προ της ενάρξεως της Ελληνικής ιτανομαχίας κατά του Μουσολινικού Βαρβαρισμού μας παρέοχε την «τραγικήν ευκαιρίαν» να παρακολουθήσωμεν εκ του συνέγγυς την επώασιν, την έκκρηξιν και την διεξαγωγήν του παρόντος πολέμου. Αφού προηγουμένως εγνωρίσαμεν την πνευματικήν δυναμικότητα της Ηπειρωτικής πρωτεύουσας, αφού περιεπλανήθημεν εις τα πεδία μαχών παρωχημένων, όπως του Μπιζανίου και άλλων, αφού εμελετήσαμεν τα διάφορα αρχαιολογικά μνημεία τη βοήθειά των Ηπειρωτικών χρονοκών και πολλάκις μετήχθημεν εις έκοισαιν αιενίζοντες από τινος υψώματος την θρυλικήν παμβώυδα και τον κατέναντι κείμενον Δρίσκον, τοποθεσίαν της ενδόξου θανάς του Λοχαγού των Γαριβαλδινών Λορέντζου Μαβίλη, ευρέθημεν από της εκπνεύσεως του ευτελούς Ιταλικού τελεσιγράφου εις τας θέσεις μας.

II

Δεν επέρασαν πολλάί ημέραι από της εκπομπής urbi et orbi των κενών μεγαλαυχιών του Ιταλού Δικτάτορος ότε εις το στρατηγείον μας ήρχισαν να καταφθάνουν οι πρώτοι αιχμάλωτοι, εκ του Αλβανικού αυτού όχλου, κινούντες τον οίκτιον μάλλον παρά το μένος των ημετέρων.

Ρακένδυτοι και ελεεινοί ερωτώμενοι θαυμάζου την ευστοιχίαν του ελληνικού πυροβολικού και ομιλού περί εξαναγκασμού των υπό των Ιταλών όπως πολεμούν εναντίον της Ελλάδος, την οποίαν - λέγουσιν - αγαπούν. Των ρακενδύτων Αλβανών δεν υπήρξεν ευτυχέστερος εις αποιπέλοματα ο τακτικός Ιταλικός στρατός και τούτου οι επίλεκτοι Βερσαλλιέροι.

Με Ναπολεοντείους περωτούς ήλους εις την κεφαλήν καταφθάνουν οι πρώτοι εννέα. Τους οδηγούν δύο αρειμάνιοι ισολιάδες, και ελλείψει παντός γλωσσικού μέσου συνεννοήσεως, χρησιμοποιούν το «ισοπάνικο σφύριγμα» με ανάλογο νεύμα της χειρός. Ήτο χάρμα οφθαλμών να βλέπη κανείς τους επiléκτους Ιταλούς με τους οποίους ο Μπενίτος (ίνα Κρανωτιάκην είπω) ήθελε να επανιδρύση την Ρωμιαϊκήν αυτοκρατορίαν, να εγειρωται επί τω συγχρόνω νεύματι και σφυρίγματι του ισολιά μας, ως αυτόματα. Εις εξ αυτών είναι δικηγόρος (του πανεπιστημίου της Ρώμης) και δημοσιογράφος,

δημοσιογραφών εις κριτικήν μουσικήν εφημερίδα της Ρώμης. Μετά την πρώτην επίσημον ανάκρισιν υπό αξιωματικού του στρατηγείου μας ήπει εις χείρας μου. Ύστερ' από την τυπικήν μας γνωριμίαν του απευθύνω ωρισμένας ερωτήσεις Γαλλισί.

- Ποιά είναι η ιστορία του Συντάγματος των Βερσαλλιέρων;
- Αυτής της ημέρας!
- Όχι. Η γενική ιστορία.

Αρχίζει εις τόνον μεγάλαυχον να διηγείται και να μη σταματά. Οι «συνειδητοί» του φασισμού είναι πλούσιοι εις ρητορικές μεγαληγορίας.

- Ευρίσκω - του λέγω - τον φασισμόν ως μονόπλευρον κασομοθεωρίαν και βασικώς εσφαλμένην, αφού η

Εφ. Το Έθνος, 27.10.1945

ύψιστη απόδοσις εις όλους τους τομείς της ανθρωπίνης δραστηριότητος και αν ακόμη επιευχθή δεν συντείνη εις την βελτίωσιν της διαβιώσεως όλων των ανθρώπων.

- Ο φασισμός απαντά είναι ένα σύστημα (systeme) (φαίνεται όπι και οι συνειδητοί του φασισμού ακόμη δεν φιλοδοξούν να ονομάζουν αυτόν «κοσομοθεωρίαν») το οποίον σκοπεύ την πολιτικήν οργάνωσιν της Ιταλίας εις τον μέγιστον βαθμόν.

- Ε!, και τι καλόν θα προέλθη από αυτό εις την ανθρωπότητα; Ο συνομιλητής μου σιωπά δια ν' αρχίση εις άλλος ρητορικώτερος του πρώτου ιατρού, όστις σιωπεί παρεμβαίνων λέγει: - Ο φασισμός ως καθαρώς εθνικιστικόν σύστημα αγνοεί τι καλόν θα επέλθη εις την ανθρωπότητα, την οποίαν ταυτίζει με το Ιταλικόν

έθνος. Ήτο προφανές ότι δεν υπήρχε πεδίο συνεννόησης επί του ζητήματος τούτου. Η συζήτηση εφεξής εστράφη εις θέματα ειρηνικής φύσεως, ως διά τον Ιταλικόν ασπικόν κώδικα και τον κυρωθέντα Ελληνικόν τοιούτον και της υφισταμένης συγγενείας, εις ορισμένα άρθρα, μεταξύ των.

III

Η ειδική υπηρεσία το γράφοντος να περιρέχη καθημερινώς όλα τα πεδία των μαχών του τομέως παρέοχε εις αυτών την ευκαιρίαν ν' αποτυπώση πλείστας εικόνες του παρόντος πολέμου. Ανερχόμενος κανείς την οδόν της κυρίας Ελληνικής αντιστάσεως βλέπει τα τρώπαια των Ελληνικόν όπλων. Εις εν δάσος πλησίον της οδού παρά τα Δολιανά πολλοί και πυκνοί σιαυροί μετ' αφορητού οσμής πωμάτων, προδίδουν ότι «ενθάδε κείται» τ' ανθρώπινα θύματα του Φασιστικού Ιμπεριαλισμού. Πλησιάζω τους τάφους. Μεταξύ άλλων αναγιγνώσκω: Virginio Dante, soldato e.t.c. Η συνεπισημείωσις του ιταλού στρατιώτου μετά του μεγάλου συγγραφέως του Παραδείσου μεταίγει την σκέψιν εις την υφισταμένην αντίθεσιν μεταξύ του πνευματικού κόσμου και των συγγών υλικών επιδιώξεων του Φασιισμού.

Προχωρών ης ευρίσκει την μεγάλην γέφυραν του Καλαμά, εις ην σκληρός διεξήχθη εκατέρωθεν αγών. Επί των ερειπίων της γεφύρας οι Ιταλοί έχουν επκολληθήσκει μεγάλας διαφημιστικάς επιγραφάς, ενθυμιζούσας βουλευτικάς εκλογάς, αίτινες λέγουσιν: «d' exercito Italiano non conosce sosce» και άλλη «d' exercito Italiano non conosce obstacolo». Κατά πόσον αι επιγραφαί αιταί είνε αληθείς βλέπει κανείς ευθύς αμέσως, ότε μόλις περάση την γέφυραν, συναντά ανά παν βήμα παντοίων πολεμικόν υλικόν ατάκτως ερριμένον επί των αγρών. Η ανακάλυψις του καταυλισμού του Ιταλικού στρατηγείου εις το Δελβενάκι προδίδει την τρυφήν της «πολεμικής ζωής» των Ιταλών ηγετών του στρατού. Εκτός των πολυτελών «κοιμόρων» προεδίδεται και του ωραίου φύλου εισέτι η παρουσία εις το Ιταλικόν στρατηγείον, οι δε υπηρετούντες εις αυτό στρατιώται δεν καιόρθωσαν να περισώσουν ούτε την αισθηματικόν των αλληλογραφίαν. Ούτω μεταξύ άλλων υπάρχει και εις χείρας μας σειρά έπιστο-

λών της dicia Moriglne προς τον Soldato Giaccuine Luigi.

Αλλ' αι μικρολεπομέρεια ενδεικτικά του ασθενούς ηθικού του αντιπάλου είναι άπειροι ενώ ο χώρος ολίγος.

Ενώ συνεχίζεται ο μεγαλοπρεπής γδούπος του βαρέος πυροβολικού μας εις τα χιονισμένα βουνά της Ηπείρου μας, όλων μας η σκέψις στρέφεται προς το Αργυρόκαστρον, το οποίον και' αυταίς πρέπει ν' αλωθή.

(4/12/40) Γ. Κ. Σκούρας

Εφ. Εύριπος
22.12.1940

56

Γελοιογραφία του
Σ. Πολενάκη

57

ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΙΤΑΛΙΚΟΥ ΦΑΣΙΣΜΟΥ

Όταν σημάνη ή ώρα ό μικρός γιγαντώνεται, όταν έλθη ή στιγμή ξαναγιεννιέται ή συνείδηση, όταν κτυπήση τό έγερτήριο ανασταίνεται ή ψυχή. Σάς όρκίζομαι, μά τίς ψυχές τών νεκρών παιδιών μας, μά τον πόνο τών μητέρων, ή ψυχή τής έλευθερίας δέν πέθανε. Είναι αδάνακτη όταν τήν μνήμη τών νεκρών πρωτοπόρων μας. Έκει σ' άγριους τόπους, μεσ' τά χέρια του θανάτου, ενάντια στέν χάρο-χειμίνα, μέσ' τή φρίκη ενός άγώνα αποτρόπαιου, μάχεται άκαταδάμαστη, άνίκητη, νικηφορα ή ψυχή ενός λαού. Μας άνήγγειλαν πώς εκεί ψηλά, μαρτυρώντας, πολυμύνας τά παλληκαρια, τής έλευθερίας οι άγωνισται, ανοιξαν τάφους πολλούς του Ιταλικού φασισμού. Έπεσαν χρυσά νειάτα. Μέσ' τή ψυχή μας θρονιάζουμε ένα ήρώα και χύνουμε δάκρυα πικρά. Υψώνουμε και μία σημαία και κράζουμε σ' όλη τή γή τον θρίαμβο τής έλευθερίας. Ψιθυρίζουν τά χείλη έμβρατήρια ενδοξης νίκης γιατί τα στήθεια μιας μικρής πατρίδας έγιναν τά πρώτα κατάρτα κατά του φασισμού, τρέμουν κι' από πόνο στέ θεάμα τών ξύλινων σταυρών.

Υψώνεται ή ψυχή μας όταν άητός πανελευθερος και σύγχρονα γονατίζει από βαθύ σεβασμό κι' ευγνωμοσύνη άπεραντη, όταν τήν άπεραντοσύνη τής γής, μαζί με τίς μητέρες στους νεοσκαμμένους τάφους τών ήρώων τής Ελλάδος....

Μπρεστά μας δυό δράματα: μία πονεμένη χώρα, ένα φώς έλληνικής χαρρυγής.

Ο πόλεμος του Ιταλικού φασισμού με τίς αποτυχίες του χάρισε άμετρο

ένθουσιασμό στή συνείδηση του έλευθερου ανθρώπου, στεφάνωσε με περισσή δάρνη τό κεφάλι μιας ώραιας γής έστησε νέο άγαλμα στήν ίδρα τής έλευθερίας, όπως γέμισε κι' όλας μ' αίμα άφθονο τήν γή, αίμα νεανικό, άνθρώπινο. Βικρετά είναι ή κατάρτα στέ κεφάλι του, κατάρτα που θά κράζουν όλοι όσοι πανούν τον άνθρωπο, άκαταλόγηστη θάνα ή ευθύνη του.

Όσοι σήμερα πολεμούν με τό σώμα τους, με τό πνεύμα τους, Έλληνες, δέν πολεμούν μόνο για τήν Ελλάδα, πολεμούν σήμερα και τον Ιταλικό φασισμό.

Όσοι σήμερα πέθαναν, όσοι αύριο θ' άγωνιστούν, θά πεθάνουν, δέν πέθαναν, δέν θά πεθάνουν μόνο για τήν Ελλάδα, πέθαναν, θά πεθάνουν για τήν έλευθερία του Κόσμου.

Ο άγώνας σήμερα δέν είναι άγώνας του Έλληνα, είναι και του άνθρώπου άγώνας.

Η νίκη δέν θάνα νίκη μόνο τής Ελλάδος, θά είναι νίκη τής έλευθερίας του Κόσμου.

Μία φωνή δυνατή, βροντερή φωνή, βγαίνει άπ' τους τάφους τών παιδιών τής Ελλάδος και τήν παίρνει ο άγέρρας τών βουνών μας και τήν γυρίζει σ' όλη τή γή:

«Μάθε, φασιστική Ιταλία, δολοφόνισσα τής ανθρώπινης συνείδησης, καταλύτρα τής ανθρώπινης έλευθερίας, φόνισσα του ανθρωπισμού, πώς ή συνείδηση, ή ψυχή, ο άνθρωπος, ή έλευθερία δέν πέθαναν, δέν θά πεθάνουν. Μάθε πώς οι μεγάλοι άγώνες δέν είναι για τους σκλάβους, για σάς, είναι για τους έλευθερους, για Μας».

ΘΕΟΔΟΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Προκήρυξη που έριξαν τα ελληνικά αεροπλάνα στους Ιταλούς

ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΙΤΑΛΙΚΟΥ ΦΑΣΙΣΜΟΥ

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΝ

Όταν τό τέρας τής Ιταλικής φασιστικής μηχανής με δδηγούς όνειροφάνταστους κατακτητές ώρθώθηκε άπειλητικό μπροστά σέ μιά μικρή γή, πήρε τήν θαρραλέα άπάντηση άπ' τήν έλεύθερη φυχή τής: «άναμετριέμαι».

Του άδικημένου ή όρμη είναι γενναία κι' άκράτητη.

Μιά Μάχη τής Ιστορίας του άνθρώπου άρχισε.

Εκει ψηλά στίς χιονισμένες κορυφές ένας Μάρτυρας, ματωμένος σάλπιγκτής, σάλπισε τό έμβατήριο τής έπαναστάσεως τών συνειδήσεων. Σ' άγρια φαραγγία, άπό ήρώων τά στόματα, άντήχησε τό έγερτήριο τών ψυχών του κόσμου.

Κι' είναι τό άσμα τρανταχτό κι' άκούγεται σ' όλη τή γή. Κι' είναι τό έγερτήριο βροντερό και κλονίζει τίς συνειδήσεις.

Τό έμβατήριο τής πανανθρώπινης αύτης Νίκης άκουσε ό βασιτισμένος άνθρωπος τής Εύρώπης κάτω άπ' τήν μωύρη αύτή άτμοσφαίρα. Ποιός σκλάβος δέν θά ξεδιπλώση τής έλευθεριάς τά φτερά και ποιά συνείδηση δέν θά σηκώση τήν σημαία τής έπαναστάσεως κατά του φασισμού του Μουσσολίνι;

Και νά! Ίσως νά τό ζήτησε αύτή ή έπαναστατημένη, θεριεμμένη συνείδηση του Έλληνα, του άνθρώπου. Ίσως ήταν για τήν εύτυχία του άνθρώπου που έρχεται, τής Ελλάδας που θάρθη, ό Ιταλικός φασισμός πνίγεται στο αίμα, άφού τό θέλησε ό ήγέτης του,

στις χιονισμένες χαράδρες. Ό Δονκιχωτισμός του δικτάτορα τής Ρώμης πνίγεται στίς θάλασσες. Νά, άκόμα κι' ό έλεύθερος πολίτης τής Ιταλίας φωνάζει: ό φασισμός του Μουσσολίνι θά πεθάνη στήν γή, όπου γεννήθηκε. "Α! οι καιροί αύτοι έχουν μιά τραγικώτατη μεγαλοπρέπεια, ένα δραματικώτατο κάλλος.

Έσένα ήρωα τών νέων καιρών, άγνωστε νεκρέ του φοβερού μετώπου, θά στεφανώση Ίσως ή ώραιότερη δάφνη που φύτρωσε ποτέ στή γή. Κι' έσένα, είναι βέβαιο, ματωμένη Καίσαρα τής Ρώμης, τό στεφάνι που θά σε στεφανώση θά είναι κρυστάλλινο, καμωμένο άπ' τά πικρά δάκρυα πονεμένων Μητέρων του Λαού σου, τής Ελλάδος και του κόσμου π' άγωνίζεσαι....

Γονατισμένοι στο προσκυνητάρι του Καινούργιου Χρόνου που χαράζει σαν σε προσευχή παρακαλούμε:

Τό αίμα που έχυσε, άγαπημένε Έλληνα, Μάρτυρα του Μετώπου, άγνωστε στρατιώτη τών άγώνων και τών καιρών, άς μήν πάη χαμένο. "Ας φυτρώση πάνω άπ' αύτό μιά καινούργια Ελλάδα.

Τό αίμα που έχυσε, άγνωστε άγαπημένε μας άνθρωπε, κάτω άπ' τό φλογισμένο λίθα ή στους χιονισμένους κάμπους, άς μήν πέση σε στείρα γή.

"Ας άνθιση πάνωθέ του μιά εύτυχέστερη ζωή.

"Ας μάς γίνη τότε πίστη: αύτή είναι ή τραγική Μοίρα τής Ιστορίας του κόσμου: πάνω άπ' τους τάφους ν' ανασταίνεται καινούργια ζωή.

Θεοδόσης Δασκαλόπουλος

ΟΣΑ ΦΕΡΝΕΙ ΤΟ ΝΕΦΟΥΡΙ

ΣΙΝΙΟΡΟΙ,...

Βέβαια, είναι πολύ βαρύνον πράγμα η αίχμαλωσία. Άσφαλώς ακόμα δεν θα συνήρθατε από κάτι μεγάλο, που τόσο άποτομα γίνηκε γύρω σας.

Κάποια θούρια πολεμικά σας συνόδευαν, σαν αφήνατε τις ακτές της πατρίδας σας, κάποιοι γρήγοροι παλμοί της καρδιάς φούσκωναν τα στήθεια σας, κάποιες σκέψεις μεγαλόπνοες τέντωναν τα φτερά τους, φέρνοντας και σας αγέρωχους στην Άδριατική, στην Άλβανία, στην Πίνδο κάπου, σε μία κορφή, σε μία χαράδρα, σε ένα ποτάμι, σε κάποιο θόμνο κάτω από έναν άποτομο βράχο. Γύρω ή κόλαση της μάχης. Ο βόμβος του αεροπλάνου, ο κρότος του κανονιού, το σκάσιμο μιας όβιδας τα ούρλιαχτά του πόνου, οι φωνές μιας επίθεσης, το λάμψιμο της λόγχης, τα τσαρούχια ενός τσολιά, κάποιο μαντήλι άσπρο, το πέταγμα του δπλου, ή παράδοση. Ύστερα, λίγοι σταθμοί, ο σιδηρόδρομος, τα χωράφια που αγρότες πάνω τους μοχθούν, τα κοπάδια που ήσυχα βόσκουν, μία στροφή του τραίνου, λίγη ήρεμη θάλασσα, μία μικρή γέφυρα κάποιες πέτρινες σκάλες και στο τέλος ένας φτωχός θάλαμος.

Ξεκινήσατε για πάρα πολύ ψηλά. Πέσατε όσο δεν είχατε φανταστεί χαμηλά. Μείς δεν σας φταίμε όμως. Κι αν ακόμα θελήσατε να μάς αφανήσετε από προσώπου γης, δεν σας μισούμε. Παρακολουθήσαμε τη μεταφορά σας και σας λυπηθήκαμε από βάθους ψυχής. Τολμώ ακόμα να σας παρηγορήσω Σινιόροι. Σε έναν πόλεμο κάποιος θάναι οι νικημένοι. Η μοίρα τάφερε ναστε σεις. Όχι! Μείς ποτέ δε θάμασαν. Έστω κι' αν με τις θωρακισμένες μεραρχίες σας λυώνατε το μικρό μας κορμί. Από τη στιγμή που ο άξιος Άρχηγός μας τέντωσε το ανάστημά του περήφανα, απέναντι στις άπειλές του δικού σας. Είχαμε νικήσει, Έστω κι' αν πεθαίναμε όλοι μέχρις ένα.

Ζούμε τόσο παράξενα μείς σε αυτή τη χώρα, Σινιόροι. Από μικρά παιδιά μας μαθαίνουν τόσο περίεργα πράγματα. Πιστεύουμε σε όρισμένες βασικές άρχές που οι παπούδες μας, μας άφησαν σαν σρακαταθήκη κι' ο χρόνος στάθηκε άνήμπορος να τις καταστρέψει. Η Λευτεριά είναι κάτι πουδχει ζημωθεί αιώνας δλόκληρους με την σάρκα μας και που

μαζί της φεύγει και η ζωή μας, σαν πρόκειται να μάς άποχωρησεί, θέλουμε να την σέβοντο οι άλλοι, όπως και μείς σεβόμαστε τη δική τους. Το Δίκιο πάλι—άλλη ιδέα αυτή που ίσως να σας χτυπήσει άσχημα—έχει μία ιδιαίτερη σημασία για το Λαό μας. Πιστεύουμε πως χωρίς αυτό δεν μπορεί να ύπάρξει κοινωνία και άνθρωπισμός, κι' ακόμα πως το δικιο του καθένα, Σινιόροι, φάνει ίσαμε κεί, που άρχίζει το δικιο κάποιου άλλου. Μας άρέσει πολύ να βγάζουμε το ψωμί με τον τίμιο ιδρώτα μας και ποτέ δεν θ' άπλώναμε χέρι να άρπάξουμε κάτι από έναν οποιοδήποτε συνάνθρωπό μας, γιατί ξέρουμε πολύ καλά πως κάθε άδικη πράξη άργά ή γρήγορα τιμωριέται. Θέλουμε ακόμα να μάς δίνεται η χαρά, σαν το δειλινό γυρίζουμε κουρασμένοι απ' το μόχθο της μέρας, να νοιώθουμε ένα γλυκό χάδι μιας συντρόφισσάς μας ή τα χαρούμενα ξεφωνητά των ζωνών παιδιών μας.

Φτωχοί άνθρωποι, φτωχά ζούμε και οι φιλοδοξίες μας φτωχές κι' αυτές, ποτέ δεν ξεσηκώθηκαν να ζημιώσουν κανέναν. Μία φούχτα κόκκαλα είμαστε ο κάθε άνθρωπος, Σινιόροι. Μία φούχτα κόκκαλα, που κι' αυτά γρήγορα σαπίζουν. Γιατί τάχα να δπλιστούμε με τον έγωισμό, τη φιλοδοξία, το μίσος, την κακία; Γιατί να ζωστούμε το σίδερο για να κάνουμε τους άλλους δούλους μας; Τι θα ώφελιόμασταν τάχα σαν γινόμασταν κυρίαρχοι της Γης; Και πως να πιεί κανένας ξέγνοιαστος ένα ποτήρι κρασί, σαν σκέφτεται πως δεν το κέρδισε με το ιδρώτα του, παρά το άρπαξε από κάποιους άλλους; Όχι, Σινιόροι. Η ζωή των άνθρώπων δεν πρέπει να κυλάει άνάμεσα σε φόνους κι' αίματα, σε βογγητά και σε πόνους. Όλος ο κόσμος μπορεί να ζήσει ήσυχος και χαρούμενος άρκει να λήψει το πνεύμα της καταστροφής και του έγωισμού και να επικρατήσει η Λογική. Κι' ως δτου νάρθει η εύλογημένη αυτή μέρα, που όλα τα Έθνη θα νοιώσουν και θα πιστέψουν στις παραπάνω άλήθειες, Σινιόροι, είμαστε και μείς ύποχρεωμένοι να ύπερασπιστούμε τον έαυτό μας, κρατώντας και σας κλεισμένους στους τέσσερες τοίχους του φτωχού κελλιού σας, δπου πολλά μπορείτε να σκεφτείτε και άρκετά να άποφασίσετε.

Φλωίσβος Λ.

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΕΙΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΑΣ

Χθές ὁ Σ. Μητροπολίτης ἡμῶν κ, Γρηγόριος ἐπεσκέφθη ἅπαντας τοὺς ἐνταῦθα τραυματίας καθὼς καὶ τοὺς ἀσθενεῖς αἰχμαλώτους Ἴταλούς, τοὺς νοσηλευομένους εἰς τὰ ἐδῶ Νοσοκομεῖα καὶ διένειμεν εἰς ὄλους μικρὰς εἰκόνας τῆς Παναγίας, βιβλία θρησκευτικοῦ περιεχομένου, κονκάρδες ἁγίων κ.λ.π. παραμυθῆσας καὶ ἐνθαρρύνσας ἕνα ἕκαστον μὲ παρηγορητικούς λόγους. πάντες δὲ οἱ τραυματῖαι εὐγνωμόνουντες τὴν ἐκκλησίαν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Σεβασμιωτάτου ἐξέφρασαν πρὸς αὐτὸν τὴν ἐνδόμυχον χαρὰν των καὶ τὴν ἀνακούφισίν των ἐκδηλώσαντες αὐτὴν μέχρι δακρῶν.

Εφ. Εὐριπος, 6.2.1941

62

Απόσπασμα της από 10ης Φεβρουαρίου 1941 επιστολής της Ρουμπίνα Μικελίνα προς τον αιχμάλωτον σύζυγόν της Τζουλιάνο Λουϊτζι (οπλίτην)

...Επί πλέον, ὡς να μην ἐφθάναν οἱ τόσες τλαιπωρίες που τραβάμε στην Ἰταλία, το πιο σπουδαῖο εἶναι που μένομε νηστικοί, που δεν μπορούμε να βρούμε τίποτε, οὔτε ψωμί οὔτε ζυμαρικά, καὶ η τελευταία συμφορὰ εἶναι που μας ἔκοψαν καὶ το νερό καὶ το νερό καὶ πηγαίνομε να του παίρνομε ἀπὸ την ἐξοχή. Η τελευταία συμφορὰ εἶναι ὅτι λέγεται ὅτι το ἐπίδομα των συζύγων των αιχμαλώτων πρόκειται να περικοπῆ καὶ ὅτι θα λαμβάνωμεν λιρέττες 2 ημερησίως ἀντὶ 6. Τι να κάμωμεν με 2 λιρέττες!!...

Εφ. Η Πρωία, 17.3.1941

63

ΜΕΤΩΠΙΟΝ ΗΠΕΙΡΟΥ. Ιανουάριος. - Θλιβερές φάλαγγες περνούν ἀπὸ το δρόμο της Κλεισούρας την επομένη της μάχης. Ράκη ἀνθρώπινα που σέρονουν με βραδύ ρυθμὸ τα βήματά τους προς ῥα μετόπισθεν. Εἶνε οἱ αιχμάλωτοι. Λίγες ὥρες πέρασαν ἀπὸ τη στιγμή της παραδόσεώς τους καὶ οδηγούνται τώρα να «κλιβανισθούν» πριν κατανεμηθούν στα στρατόπεδα αιχμαλώτων.

Πῶς κατατά ο ἀνθρώπος που δεν ἀγωνίζεται για ἕνα ἰδανικό, ἀλλὰ δουλεύει κάτω ἀπὸ το μαστίγιο ἐνὸς τυράννου. Ο ἀγωνιστής, καὶ ὁ ηττημένος ἀκόμη, διατηρεῖ την υπερηφάνειά του. Ο δούλος του τυράννου καὶ νικητῆς καὶ ηττημένος βαδίζει μηχανικά, ἀπρόθυμα, με το κεφάλι ριχμένο προς τα κάτω, δίχως ψυχὴ, ευτελές ὄργανο ξένων θελήσεων.

Δεν εἶδα νικητὴ τον Ἰταλό στρατιώτη. Τον βλέπω ηττημένο. Καμμιά ἐκφρασις στη μορφή του. Η ἐνσάρκωσις της ἀδιαφορίας. Οὔτε πόνος για την ἦττα, οὔτε ντροπὴ για το πάθημα. Πέρα ὡς πέρα η ἀδιαφορία. Η λάσπη ἔχει σχηματίσει ἐναγκριζὸ περίβλημα ἐπάνω ἀπὸ τις πράσινες πελερίνες τους. Λασπωμένα τα χέρια, τα πρόσωπα, τα πηλήκια, τα φτερά των Βερσαλλιέρων, τα φεσάκια των Ἀλβανών. Ξεσχισμένα τ' ἄρβυλα, κουρελιασμένες οἱ περισκελίδες. Προχωροῦν σαν ἀυτόματα, με ἀπλανές το βλέμμα, σαν να τους ἔλειψε κάθε σκέψις καὶ κάθε αἴσθημα, σαν να μην εἶνε ἀντοῖ οἱ ἴδιοι που βρέθηκαν πριν ἀπὸ λίγο στην κόλασι του πυρός καὶ ἀντίκρυσαν ἀπὸ κοντὰ το θάνατο...

Ἀνοίγω το πακέτο, παίρνω ἕνα τσιγάρο καὶ κάνω να του το προσφέρω. Μου σφίγγει τα δάκτυλα με τόση δύναμι που αισθάνομαι πόνο. Ζωηρότερη ἐκδήλωσι εὐγνωμοσύνης ἀπ' ἀυτὴ δεν ἔχω ἀντικρῦσει οὔτε σε ἀνθρώπο, οὔτε σε ζῶο. ἕνα τσιγάρο! Ἀν του ἐχαρίζα την Ἑλλάδα ολόκληρη, που τον ἔστειλαν να κατακτήση, δεν θα του ἔκαμνε τόση ἐντύπωσι. Το περιεργάζεται σαν πολύτιμο πετράδι. Διστάζει να το πλησιάσει στα χεῖλη, το χαίρεται με τα μάτια, ὅπως χαίρεται ὁ ἐραστής τη θεὰ της γυναικας πριν ἀπλώση τα μπράτσα στον ναγκαλισμό.

Θα ἤθελε να μου ἀνταποδώσει το δῶρο. Δεν ἔχει τίποτε. Τίποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ τα φτερά του Βερσαλλιέρου που κινεῖ ὁ ἀνεμος ἐπάνω στο καπέλλο του. Με μια κίνηση ἱππότη του Μεσαίωνος

64

αφαιρεί το καπέλλο και πριν προλάβω να τον εμποδίσω ξεριζώνει τα φτερά και μου τα προσφέρει. Τα μάτια του είναι υγρά όταν προφέρει το «γκράτσια». Είναι η μόνη λέξις που ανταλλάξαμε. Και τότε κατάλαβα πόσο περιττές και επιζημιες κάποτε είναι οι λέξεις για τη συνεννόηση των ανθρώπων, όταν ένα βλέμμα, μια κίνησις, μια έκφρασις του προσώπου, το σφίξιμο των χειρών μιλούν και λένε όσα δεν θα ήταν ικανές να πουν χίλιες γλώσσες.

Θυμούμαι ακόμη τη συνέχεια του δρόμου με αυτοκίνητο της υγειονομικής υπηρεσίας. Έλληνες και Ιταλοί τραυματίαι μεταφέρονταν με το ίδιο αμάξι στα νοσοκομεία των μετόπισθεν. Το μίσος έχει σβήσει. Ο κοινός πόνος έχει γίνει συμφιλιωτής. Δεν ξέρουν ο ένας τη γλώσσα του άλλου. Ανταλλάσσουν ερωτήσεις με τα μάτια και καθένας δείχνει το πληγωμένο μέλος του. Σε κάποιο σταθμό κάποιος από τους τραυματίαι αιχμαλώτους πρέπει να κατέβη. Το τραύμα του είναι βαρύ. Η συνέχεια της διαδρομής θα τον εσκοτώνε. Και τότε παρίσταμαι σε μια από τις σκηνές εκείνες που ο έλληνα φαντάρος ξέρει να δίνει πηγαία δείγματα του εσωτερικού πολιτισμού του. Δυο στρατιωτάκια, ασήμαντα επαρχιωτόπουλα, ανασηκώνουν από τις μασχάλες τον τραυματία. Είναι ένα νέο μελαχροινό παιδί Βογγά από τον πόνο. Η θλίψις είναι διάχυτη στις μορφές αυτών που τον μεταφέρουν. Ένας τρίτος του κρατεί με το ένα χέρι το κεφάλι, με το άλλο του θωπεύει το μέτωπο και με ραγισμένη φωνή προσπαθεί να τον παρηγορήσει:

- Κουράγιο, βρε συνάδελφε.

Οι προβολείς του αυτοκινήτου που έρχεται από πίσω φωτίζουν τη σκηνή. Σκηνή βαθύτατα ανθρώπινη, πνοή απαλότητος και τρυφερότητος μέσα στην ατμόσφαιρα του πολέμου.

65

Ιταλικό δελτάριο - λάφυρο

66

Τις μέρες κείνες βρήκα κι εγώ λίγη ησυχία και ανάπαυση. Σα μου δόθηκε η ευκαιρία, στρώθηκα στο διάβασμα του ημερολόγιου του Ιταλού, που είχε σκοτωθεί τη νύχτα της αντεπίθεσής τους στην Μπρέζανη. Κι άλλες φορές πρωτύτερα προσπάθησα να το διαβάσω, μα δυσκολευόμουν και το παρατούσα. Επιστρατεύοντας τις κάποιες γνώσεις μου της γλώσσας, δοκίμασα πάλι να βρω μέσα σ' αυτό εκείνο που ο άτυχος εχθρός θέλησε να κλείσει, με τη σκέψη ν' αποτελέσει για τον ίδιο μιαν αστείρευτη πηγή αναμνήσεων απ' τη σκληρή ζωή του πολέμου ή αν θα τό 'φευγε η κατάρα να μη ζήσει, να τό 'βρουν οι δικοί του και να του κάνουνε μνημόσυνο διαβάζοντάς το.

Στην πρώτη σελίδα διάβασα:

«Τετράδιο του Πελεγκρίνο Βίτο.

Διάφορες σημειώσεις.

Σε περίπτωση που θα πέσω κατά τη διάρκεια της εκστρατείας μας, παρακαλώ τους αγαπητούς μου εν όπλοις συναδέλφους και τους κυρίους ανωτέρους μου να ενδιαφερθούν να φτάσει το παρόν στην αγαπημένη μου σύζυγο:

Αννα Πελεγκρίνο

Μποβαλίνο Μνα

Ρέτζιο - Καλαβρίας

Πόντε-Μπεράτ 20.11.1940

Βίτο Πελεγκρίνο»

Στις άλλες του σελίδες ακολουθούσε λογιστική μια καταχώρηση όλων των γεγονότων της ζωής του απ' την ημέρα που στρατεύτηκε ως τη μοιραία εκείνη μέρα του Δεκεμβρη που μια σφαίρα τον ξάπλωσε νεκρό. Ώρα με την ώρα, κυριολεκτικά, καταχωρούνται και τα πιο ασήμαντα και καθημερινά γεγονότα της ζωής του στο στρατόπεδο ή στο μέτωπο.

Η πρωινή έγερση, ο καιρός, οι διανομές συσσιτίου, με λεπτομέρειες, δεν παραλείπονται καμιά μέρα. Λιγιστές και σκόρπιες ανάμεσα στα συμβάντα της ρουτίνας βρίσκονται ριγμένες σκέψεις για τη ζωή και για το θάνατο, για τον πόλεμο, για τη φαμίλια, κι αυτές σύντομες, επιγραμματικά διατυπωμένες. Εντύπωση μεγάλη μου 'κανε το που δεν βρήκα στο κείμενο αυτό ούτε μια φράση που να μαρτυράει ενθουσιασμό, περηφάνεια, πίστη στον αγώνα τους, έχθρα για τον αντίπαλο. Κάτι σαν σεβασμός γι' αυτόν και δέος και σαν μια κρύα αίσθηση ενοχής για το άδικο, κι ακόμα μια βαριά μελαγχολία, ένα προαισθήμα θανάτου διαφαίνονταν μεσ' στις σελίδες που γραφήκανε στην Αλβανία.

[...] Νιόπαντρος ο καϋμένος, παντρεύτηκε Οκτώβρη του '39, αφήνει πού και πού να ξεχύνεται μια τόσο συγκινητική τρυφερότητα για τη γυναίκα του και για το γιό που απόκτησε στις 14 του Νοέμβρη, λίγες μέρες πριν βρει το θάνατο μιαν άγρια νύχτα πάνω στα άγρια βουνά της Αλβανίας...

7. 1940. 1. 1940. 1. 1940. 1. 1940.

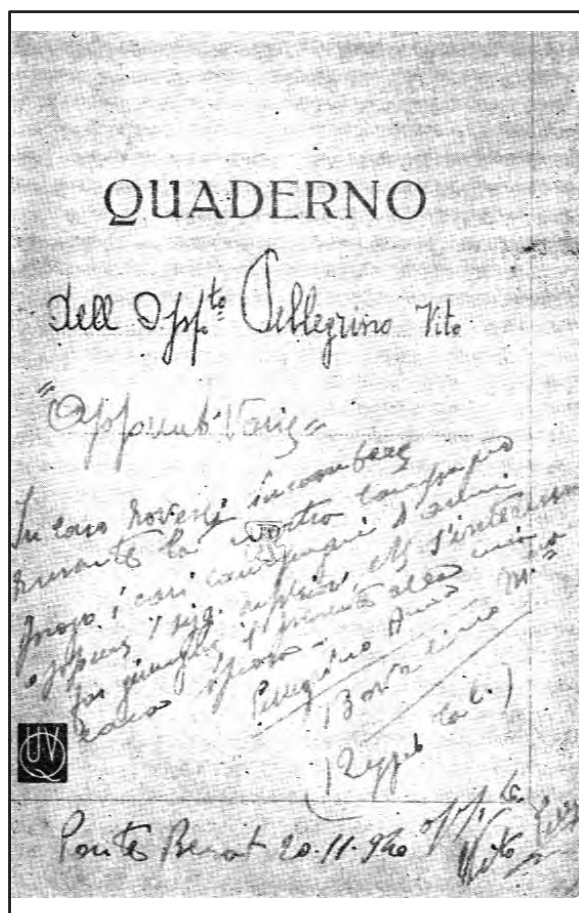
Στο γιο του αναφέρεται η τελευταία εγγραφή:

«14 του Δεκέμβρη, Σάββατο - ουρανός αίθριος με λιακάδα ολόκληρη τη μέρα.

Ώρα 5 ξύπνημα, λύσιμο τ' αντίσκηνο, 6 ξεκίνημα για τη διοίκηση του τάγματος στην Κλεισούρα όπου το συναντήσαμε, ώρα 10 επήραμε καφέ 1/4, στήσιμο των σκημών, 13 1/2 πάστα σούπα, μια πανιότα, μισό κοντί κονσέρβα και λίγη σοκολάτα.

15 πέρασαν αεροπλάνα, τρία άφησαν να πέσουν δέκα μπόμπες στην περιοχή του καταυλισμού μας τραυματίζοντας διάφορους μεταξύ των οποίων δύο, βαρούτατα. Στη σκηνή μου έπεσαν δυο θραύσματα σχίζοντας δύο φύλλα, δέκα εκατοστά του μέτρου από εκεί που ήμουν ξαπλωμένος. Στιγμές πανικού. Ρίχτηκα βιαστικά κάτω απ' τ' αντίσκηνο για να μη φαίνομαι, αλλά με την άκρη του ματιού είδα μέσα από το φεγγίτη της σκηνής να έρχονται τα θραύσματα από την μπόμπα που έπεσε σ' απόσταση έξι μέτρων. Τη στιγμή του πανικού είπα: «Άγι' Αντώνη μου!» Κι αυτή τη φορά που ένιωσα τον πανικό - κι αυτός ήταν μεγάλος - ύστερα που πέρασε ο κίνδυνος έκλαψα από λύσσα σαν σκέφτηκα την άτιμη μοίρα να πεθάνω χωρίς να μπορέσω να δω, δηλαδή να γνωρίσω το γιό μου!!!».

Γ. Δ. Γιαννάκης, Πόλεμος

Αποχαιρετισμός Ιταλού στρατιώτη

1. Ποιοι είναι οι *βάρραχοι* και ποιοι οι *αετοί* στο T53 και ποιες ιδιότητες αντίστοιχα τους αποδίδονται;

Βάρραχοι

.....

.....

.....

.....

.....

Αετοί

.....

.....

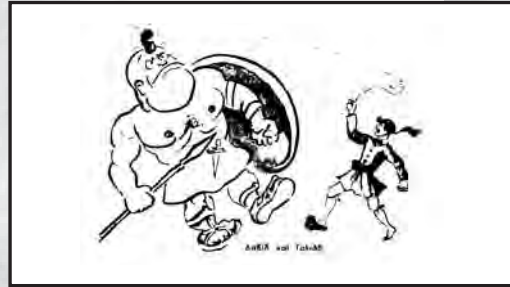
.....

.....

.....

Πώς νομίζετε ότι θα αισθανόταν ο αναγνώστης της εποχής διαβάζοντας ένα τέτοιο κείμενο;

2. Γράψτε ένα σύντομο κείμενο σχετικό με το θέμα των παρακάτω γελοιογραφιών:

T52

T54

3. Γράψτε μια φράση ως σχόλιο στην παρακάτω γελοιογραφία.

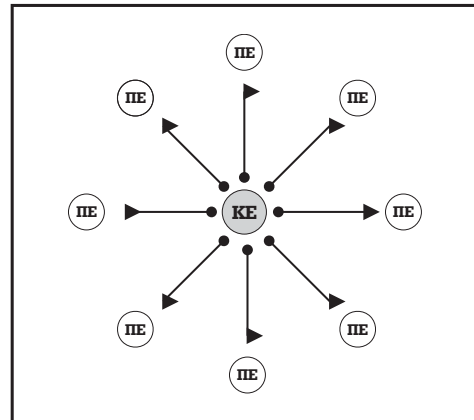

T55

4. Να συγκροτήσετε άστρο με έννοιες του **T56**.

5. Τι κοινό έχουν οι εικόνες από το στρατόπεδο των Ιταλών που παρατίθενται στο τρίτο μέρος του **T56**; Με ποιο κριτήριο επελέγησαν και ποιο σκοπό εξυπηρετούσαν; Ποια ανάλογα στερεότυπα αποδίδουμε σήμερα σε άλλους λαούς;
6. Σχολιάστε τη φράση *Ο φασισμός ως καθαρώς εθνικιστικόν σύστημα αγνοεί το τι καλόν θα επέλθη εις την ανθρωπότητα, την οποίαν ταυτίζει με το Ιταλικόν έθνος*, αφού πρώτα προσδιορίσετε τη σημασία των όρων *έθνος, εθνικιστικό σύστημα, φασισμός (T56)*.
7. Στο **T56** διαβάζουμε:
- *Πλησιάζω τους τάφους. Μεταξύ άλλων αναγιγνώσκω: Virginio Dante, soldato e.t.c. Η συνεπωθυμία του παλού στρατιώτου μετά του μεγάλου συγγραφέως του Παραδείσου μετάγει την σκέψιν εις την υφισταμένην αντίθεσιν μεταξύ του πνευματικού κόσμου και των συγγνών υλικών επιδιώξεων του Φασισμού.*
- Ποια αντίληψη για τον ιταλικό φασισμό διατυπώνεται εδώ; Ποια σχέση έχει μ' αυτήν που διατυπώνεται στο **T58**;
8. Δώστε στο **T56** έναν άλλο, πιο αντιπροσωπευτικό του περιεχομένου του, τίτλο.

9. Να συγκροτήσετε άστρο με έννοιες του **T58**.

10. Δικαιολογήστε τον τίτλο του **T60**.

11. Ποιοι θεωρείτε ότι ήταν οι αποδέκτες των όσων αναφέρονται στο **T61**;
12. Να συγκροτήσετε άστρο με έννοιες του **T61**.
13. Το περιεχόμενο του **T61** στηρίζεται σε μια βασική αντίθεση. Εντοπίστε την και καταγράψτε τα επιμέρους στοιχεία που τη συνθέτουν.

14. Σημειώστε τις φράσεις του **T71** που δείχνουν το δράμα των Αλβανών. Πώς τους συμπεριφέρονται, σύμφωνα με το τεκμήριο αυτό, οι Ιταλοί και πώς οι Έλληνες στρατιώτες;
15. Πώς παρουσιάζονται οι Αλβανοί στο **T71**; Να συγκρίνετε τη συγκεκριμένη μαρτυρία με αυτήν του **T72**.

16. Συζητήστε στην τάξη για την ανθρώπινη πλευρά που μπορεί να έχει ένας πόλεμος, με αφορμή τα παρακάτω αποσπάσματα από τα **T65** και **T68**:

- *Κι αυτή τη φορά που ένιωσα τον πανικό - κι αυτός ήταν μεγάλος - ύστερα που πέρασε ο κίνδυνος έκλαψα από λύσσα σαν σκέφτηκα την άτιμη μοίρα να πεθάνω χωρίς να μπορέσω να δω, δηλαδή να γνωρίσω το γιο μου!!! (T68).*
- *Με μια κίνηση ιππότη του Μεσαίωνα αφαιρεί το καπέλλο και πριν προλάβω να τον εμποδίσω ξερριζώνει τα φτερά και μου τα προσφέρει. Τα μάτια του είνε υγρά όταν προφέρει το "γκράτσια". Είνε η μόνη λέξις που ανταλλάξαμε. Και τότε κατάλαβα πόσο περιττές και επιζήμιες κάποτε είνε οι λέξεις για τη συνεννόηση των ανθρώπων, όταν ένα βλέμμα, μια κίνηση, μια έκφρασις του προσώπου, το σφίξιμο των χεριών μιλούν και λένε όσα δεν θα ήταν ικανές να πουν χίλιες γλώσσες (T65).*
- *Θυμούμα ακόμη τη συνέχεια του δρόμου με αυτοκίνητο της υγειονομικής υπηρεσίας. Έλληνες και Ιταλοί τραυματία μεταφέρονταν με το ίδιο αμάξι στα νοσοκομεία των μετόπισθεν. Το μίσος έχει σβήσει. Ο κοινός πόνος έχει γίνει συμφιλιοτής. Δεν ξέρουν ο ένας τη γλώσσα του άλλου. Ανταλλάσσουν ερωτήσεις με τα μάτια και καθένας δείχνει το πληγωμένο μέλος του. Σε κάποιο σταθμό κάποιος από τους τραυματίας αιχμαλώτους πρέπει να κατέβη. Το τραύμα του είνε βαρύ. Η συνέχεια της διαδρομής θα τον εσκοτώνε. Και τότε παρίσταμαι σε μια από τις σκηνές που ο έλλην φαντάρος ξέρει να δίνη πηγαία δείγματα του εσωτερικού πολιτισμού του. Δυο στρατιωτάκια, ασήμαντα επαρχιωτόπουλα, ανασκώνουν από τις μασκάλες τον τραυματία. Είνε ένα νέο μελαχροινό παιδί. Βογγά από τον πόνο. Η θλίψις είνε διάχυτη στις μορφές αυτών που τον μεταφέρουν. Ένας τρίτος του κρατεί με το χέρι το κεφάλι, με το άλλο του θωπεύει το μέτωπο και με ραγισμένη φωνή προσπαθεί να τον παρηγορήση:
- Κουράγιο, βρε συνάδελφε (T65).*

17. Ποιον τίτλο θα δίνετε στα **T65** και **T68**;

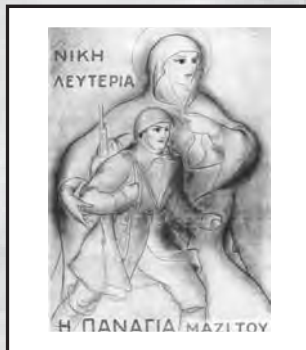
18. Ποια προβλήματα αντιμετωπίζει η οικογένεια του Ιταλού στρατιώτη σύμφωνα με το **T63**; Θα μπορούσαν να έχουν κοινά σημεία με εκείνα της οικογένειας ενός Έλληνα στρατιώτη που πολεμάει στα βουνά της Αλβανίας;

19. Κοιτάξτε προσεκτικά τα **T67**, **T12** και **T20**. Τι παρατηρείτε;

T35

T35

T51

20. Θέμα για έκθεση:

- *Σκέψεις ενός Ιταλού αιχμαλώτου στον ελληνοϊταλικό πόλεμο του 1940.*

21. Θέμα για ζωγραφική:

- *Ζωγραφίστε την εικόνα των Ιταλών αιχμαλώτων, όπως παρουσιάζεται στις τρεις πρώτες παραγράφους του **T65**.*

22. Θέμα για έκθεση:

- *Γράμμα Ιταλού στρατιώτη στην οικογένειά του.*

23. Ζητήστε από Χαλκιδέους που πολέμησαν στο Αλβανικό μέτωπο να σας αφηγηθούν τις εμπειρίες τους από την επαφή τους με τους Ιταλούς.

Την άλλη μέρα μια ευχάριστη έκπληξη ήρθε να σπάσει την ένταση. Απ' το Αργυρόκαστρο όπου βρισκότανε η έδρα του 3ου Συντάγματος ήρθε στην Μπρέζανη ταχυδρομείο, γράμματα πολλά αυτή τη φορά. Όλοι σχεδόν πήρανε γράμματα ποιος λίγα ποιος περισσότερα, τρελλάθηκαν απ' τη χαρά τους· κάνα- δυο δεν πήρανε, δεν φάνηκαν ν' απόρρεσαν ωστόσο πονέσαν και ζήτησαν τους άλλους. Πήρα κι εγώ κάμποσα από γνωστούς και φίλους κι ανάμεσα σ' αυτά δυο συγχαρητήρια τηλεγραφήματα - σε φακέλλους πολυτελείας - από γονιούς και πεθερικά. Πήρανε τα γράμματά μου που τους ανάγγελνα τους αρραβώνες και μου στέλνανε ευχές, κι από τα γράμματά τους φαινόταν πως χαρήκανε. Συγκίνηση μου δώσανε ιδιαίτερη τα γράμματά του πατέρα μου· έβλεπα σ' αυτά την αγωνία δύσκολα να κρύβεται κάτω από εκδηλώσεις περηφάνειας (Παληός πολεμιστής εκείνος πολύ είχε υποφέρει άλλοτε από τα πειράγματά μου για τον πατριωτικό του ενθουσιασμό που τον έκανε ν' αφήσει τη μάνα μου μ' εμένα μωρό στην αγκαλιά της, για να τρέξει εθελοντής στους βαλκανικούς πολέμους). Την ίδια αγωνία ένοιωθα κάτω απ' τις γραμμές και στου κοριτσιού μου τα γράμματα.

Όλων σχεδόν τα γράμματα ήταν καλά, φρόντιζαν οι αποστολείς τους να μην στεναχωρούν αυτούς που πολεμούσαν, δε λείπαν, βέβαια, κι οι υπαινημοί και τα ενοχλητικά υπονοούμενα, μα όσο νάταν πρόσεχαν να μη τους δίνουν έγνωιες. Βγάζαμε όλοι κάθε τόσο τα γράμματα απ' το χιτώνιο, πιάναμε μια γωνιά και τα διαβάζαμε αν και τα 'χαμε πια μάθει απ' έξω. Ύστερα πέσαμε με τα μούτρα στο γράψιμο. Μπελάς μεγάλος για μένα· ήταν που ήταν τόσα που είχα να γράψω για λογαριασμό μου, είχα να γράψω κι άλλα για αρκετούς φαντάρους μου, καθ' υπαγόρευση· έτσι γινόμενοι ο εξομολόγος αρκετών αντρών της διμοιρίας. Μα και των άλλων τα μυστικά περνούσαν από μένα μια κι έκανα από καιρό ο ίδιος τη λογοκρισία στη διμοιρία. Και τι λογοκρισία να κάνω; Όλα σχεδόν τα γράμματα ήτανε ίδια μεταξύ τους. Ρώταγαν τη γυναίκα για τα παιδιά, τους γονιούς τους για τα ζώα, τις καλλιέργειες, για λεφτά, προβλήματα κοινά σε όλους τους. Έξω από τέσσερις πέντε που ήταν επαγγελματίες, βιοτέχνες ή εργάτες, οι άλλοι ήταν γεωργοί και τσοπαναρείοι. Οι πιο πολλοί απ' αυτούς ήτανε μικροπαντρεμένοι και πείραζαν πολλές φορές ο ένας τον άλλον: «Ε, τι σκας, και ο παπάς κι ο πρόεδρος δε θα την αφήσουνε τη γυναίκα σου να στεναχωρηθεί μονάχη της. Φοβάσαι μην κρυώσει στο κρεβάτι της τη νύχτα.»

Αυτά κι ανάλογα πειράγματα έκαναν μεταξύ τους· αυτοί που τα δέχονταν γελούσανε, στο βάθος όμως όλο και νοιώθαν την ανησυχία να δουλεύει, όχι φυσικά για τον παπά και για τον πρόεδρο μονάχα. Στις αρχές τα γράμματα που στέλνανε είχαν πολύ έντονο και κραυγαλέο τον ηρωικό τόνο, μα όσο πέραγε ο καιρός ο τόνος αυτός χαμήλωνε κι έδινε τη θέση του σε μιαν ανεπαίσθητη στην αρχή και αργότερα πολύ αισθητή νοσταλγική διάθεση.

Μαζί με τα γράμματα μας ήρθανε και δέματα πολλά κι εφημερίδες. Με την όρεξη που είχαμε, κουλούρια και κουραμπιέδες φαγώθηκαν μέσα σε ώρες, όσο για τις εφημερίδες, αυτές κυκλοφορούσανε για μέρες από χέρι σε χέρι. Μάθαμε έτσι απ' αυτές ένα σωρό πράγματα για το δικό μας και για τα άλλα μέτωπα αλλά και για την ζωή στα μετόπισθεν. Με ανακούφιση είδαμε πως του λαού μας το ηθικό ήταν περίφημο κι αυτό ήταν ό,τι χρειαζότανε για τη δική μας την ενίσχυση γιατί από μέρες τώρα πολλές είχαν αρχίσει γρίνιες και παράπονα για χίλια δυο πράγματα, όλα μας φταίγανε και δεν είχαμε άδικο. Οι θριαμβολογίες των εφημερίδων για τις νίκες του στρατού μας πολύ ετόνωσαν το ηθικό μας.

Γιάννης Χρηστίδης Τ. Τ. 850—52]2
πρός τὸν πατέρα του.

Σεβαστέ μου πατέρα

«Ἐλαβα προχθές τὴν γεμάτη πατριωτισμὸ ἐπιστολὴν σου· καὶ ἐχάρηκα ἐξαιρετικά τόσο γιὰ τὰ θερμά της πατριωτικά λόγια ὅσον καὶ γιὰ τὴν καλὴν σας ὑγείαν.

Πατέρα, ἐμεῖς ἐδῶ ψηλά στ' Ἀλβανικά βουνά ὅταν μαχομέθα οὔτε στιγμή δὲν ξεχάσαμε ὅτι ἡμαστε παιδιὰ τῶν πολεμιστῶν τοῦ 12—13 ἕως 22 καὶ μὴ φοβάσαι ξέρουμε καὶ μεῖς νὰ κρατήσουμε γερὰ τὴ λόγχη καὶ νὰ μὴ σὰς ντροπιάσωμε.

Πατέρα λίγες μέρες λείπονται ἀκόμη γιὰ τὴ μεγάλη Νίκη, μιὰ Νίκη τόσο φωτεινὴ ποῦ μὲ τὸ φῶς της θὰ λάμψη πέρα ὡς πέρα ὁ κόσμος, μιὰ Νίκη ποῦ θὰ δείξη σ' ὄλους ὅτι τὰ Ἑλληνόπουλα τοῦ 20οῦ αἰῶνα δὲν ὑστεροῦν τῶν Μαραθωνομάχων οὔτε τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ ἱεροῦ μας ἀγῶνος τοῦ 1821 ξέρουν νὰ ζοῦν ἐλεύθερα μὰ κι' ὅταν εἶναι ἀνάγκη ξέρουν καὶ νὰ πεθάνουν.

Μεῖνε ἡσυχος λοιπὸν καὶ σύντομα θὰ γυρίσουμε νικηταί καὶ τροπαιοῦχοι κι' ὅπως τότε ὅταν ἔφυγα σοῦ φίλησα τὸ χέρι ἔτσι κι' ὅταν γυρίσω θὰ γονατίσω νὰ τὸ φιλήσω καὶ πάλι».

Δημήτρ. Γ. Σασάνης, 1ος Λόχος Πολυβόλων 3ου Συντάγματος Τ. Τ. 850, πρὸς τὸν κ. Κωνστ. Λινάρδον:

«Ἀγαπητέ Κώστα, σὰς εὐχαριστῶ πάρα πολὺ διὰ τὴν εὐγενὴ καλωσύνην Σας καὶ ἂν ἔλθω μὲ τὸ καλὸ καὶ μὲ τὴν Νίκην θὰ σὰς εὐχαριστήσω, ὅπως μὲ εὐχαριστήτε καὶ Σεῖς καθημερινῶς. Ἀγαπητέ Κώστα, ἂν θέλῃς νὰ μάθῃς καὶ περὶ τῶν Ἰταλῶν τοὺς ἔχομε τρομοκρατήσει. Ἐγὼ μὲ τὸ κελαϊδιστικὸ μου πολυβόλο, ὅπου τὸ κελαϊδιστικὸ του εἶναι ὁ χάρος καὶ ὁ θάνατος τῶν Ἰταλιάνων, ἔχω ἐξολοθρεύσει 73 Ἰταλοὺς καὶ χωριστὰ τοὺς τραυματίας καὶ πόσους θὰ φάγω ἀκόμη ὁ Θεὸς εἰξεύρει, ἀλλ' ἔχω μεγάλην μανίαν νὰ ρίψω ἓνα ἰταλικὸ ἀεροπλάνο καὶ ἔχω πεποίθησιν ἂν κατέβῃ στὰ χίλια μέτρα καὶ κάτω θὰ τὸ φάγω καὶ θὰ τρέξω νὰ βουτήξω τὸν πιλότον καὶ νὰ τὸν δαγκώσω στὸν σβέρκον, ὅπως ἔτρεξα σὲ μιὰ μεγάλη ἀερομαχίαν, ὅπου κατέρριψαν οἱ ἥρωικοὶ ἀεροπόροι μας 7 ἐχθρικά ἀεροπλάνα καὶ ἓνας πιλότος κατῶρθωσε μὲ τὸ ἀλεξίπτωτον νὰ κατέβῃ καὶ ἔτρεξα σὰν θηρίο νὰ τὸν ἀρπάξω, ἀλλὰ δὲν μὲ ἄφησαν. Τὸ ἔχω μανία, διότι ἔρχονται καὶ μὰς ἐνοχλοῦνε. Σὰς χαιρετῶ μὲ σεβασμὸν καὶ ἀγάπην».

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΤΩΠΟ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ

—Ο δεκανεύς Τσάκος Χρήστος (δμάς Διοικήσεως 3ου Π. Σ. Τ. Τ. 850) πρὸς τὴν Διοίκησιν Ε.Ο.Ν. Χαλκίδος.

«Μὲ τὴ ψυχὴ χαλυβδωμένη καὶ μὲ προτεταμένα τὰ στήθη ἀντιμετωπίζομε νικηφόρα τὶς στρατιᾶς τοῦ.....Μουσσολίνι καὶ προχωροῦμε πάντα καὶ παντοῦ ἔμπρὸς καὶ ὅταν ῥίψωμεν τὸν ἄτιμον καὶ γελοῖον ἐπιδρομέα εἰς τὴν θάλασσαν πού θέλησε νὰ ἔλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀλλὰ θὰ ἔλθουν ὡς αἰχμάλωτοι καὶ θὰ δοῦνε καὶ τὴν ὠραία μας πρωτεύουσα. Ἡμεῖς ἀπὸ ἐδῶ θὰ εἰμεθα θεαταὶ τῆς Ἀδριατικῆς καὶ θὰ βλέπουμε πῶς κολυμποῦν οἱ Ἴταλοί. Καὶ τώρα, ἀγαπητὰ ἀδελφία μου, σᾶς ὀρκίζομαι πῶς μόνον ὅταν ἐπιτύχωμεν αὐτὸ θὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὰ σπίτια μας. Ἡττημένοι δὲν θὰ γυρίσωμε ποτέ, διότι εἰμεθα

Μὲ ἀγάπη
Χρήστος Τσάκος

Ὁ στρατιώτης Δ. Κοκορίκος πρὸς τὸν ἱατρὸν κ. Ἰ. Κάλφαν.

Τ. Τ. 850 18—2—41

Ἀγαπητὲ Γιατρέ, γιὰ σου!

Σήμερα πού σοῦ γράφω ἔλαβα τὸ γράμμα σου τῆς 8—2—41 καὶ σὲ εὐχαριστῶ πολὺ πού μὲ θυμήθηκες καὶ διότι μὲ συγκαίρεις διὰ τὴν ἀνδρεία μου, αὐτὸ τὸ ζητάει ἡ Πατρίδα καὶ ἔχομε ἱερὰ ὑποχρέωση νὰ χύσωμε καὶ τὴν τελευταία ῥανίδα τοῦ αἱματός μας εἰς τὰ Ἀλβανικὰ βουνὰ διὰ νὰ δοξάσωμε τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ δώσωμε ἓνα καλὸ μάθημα εἰς τοὺς ἀνανδρους Ἴταλοὺς πού φαντάσθηκαν πῶς σὲ ὀλίγες ἡμέρες θὰ ἔφταναν εἰς τὴν Ἀθήνα διὰ νὰ πέρναν τὸν καφέ τους φτάσανε πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἀλλὰ αἰχμάλωτοι, καὶ ἀκόμη ὁ Θεὸς ξέρει πόσοι θὰ ἔλθουν καὶ οἱ ὑπόλοιποι θὰ κάνουν χειμωνιάτικο μπάνιο στὴν Ἀδριατικὴ. Γιατρέ, σήμερα πού σοῦ γράφω βούσκωμαι εἰς ἓνα βουνὸ τῆς Ἀλβανίας καὶ περιμένω ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή νὰ ἴδῶ μιά νέα νίκη μας πού θὰ τὴν μάθη; φαντάζομαι προτοῦ λάβεις τὸ γράμμα μου.

Παρακαλεῖται: Β. Λέζου—Μαραλίου, Θεσσαλίας 11

Ἀποστολεὺς:

ΝΕ ΝΙΚΗΜΕΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΙΚΟΝ ΔΕΛΤΑΡΙΟΝ

ΑΤΕΛΩΣ
Διὰ τοῦς ἀλληλογραφούντας
μέ στρατιωτικούς τομεῖς

ΝΟΝ

.....

.....

.....

Μάνα

Είμαι καλά. Ευχαριστώ για το δέμα. Στείλε κάλτσες και καμιά σοκολάτα.

Σε φιλώ

Ο γιος σου Αντρέας

Έτσι της γράφω της καϊμένης. Έτσι. δεν προφταίνω να της γράψω κι άλλα. Και να πρόφτανα τι θα της έγραφα; Θα της έγραφα.

Μάνα είμαστε δω ψηλά, σ' όλο το μέτωπο τριακόσιες χιλιάδες άνθρωποι. Τριακόσιες χιλιάδες Έλληνες. Πλήθος που σκέπασε αυτά εδώ τα βουνά.

[...] Κι αγωνιζόμαστε μέρα με την ημέρα, είτε πολεμώντας είτε παλεύοντας με την κούραση, την πείνα και το κρύο, σκεπασμένοι από τα χιόνια μέσα στη δαγκάνα του παγωμένου βουνού, ή, πιο κάτω στον κάμπο, μέσα στην απελπισία της βροχής και της βουρκομένης λάσπης. Αγωνιζόμαστε και λιώνουμε κι ο κόσμος δε χορταίνει τη δόξα μας. δεν του φτάνουν οι νίκες μας, δεν τον ησυχάζει καμιά προέλαση. Ενθουσιάζεται από κάθε μας επιτυχία, για να ζητήσει αμέσως άλλη, φωνάζει από χαρά για τους αιχμαλώτους που πιάσαμε κι όμως τους βρίσκει λίγους, υπερηφανεύεται για τα υψώματα που παίρνομε κι αμέσως ύστερα ρωτά: Μόνο αυτά; Μα τι κάνουν; Το Τεπελένι γιατί δεν πέφτει; Κι από τα πέρατα του κόσμου μας ρίχνουνε δάφνες και φωνές θαυμασμού κι αλύπητα θέλουν κι άλλες, κι άλλες φωνές

να βγάλουν κι άλλες δάφνες να ριξουν. Κι εμείς προχωράμε και τσακιζόμαστε, ζούμε στα κορφοβούνια και πεθαίνομε. Περνούνε μέρες και νύχτες που τα νεύρα τεντώνονται να σπάσουν. Δεν έχει ξεκούραση εδώ, δεν έχει ανάσα. Η μέρα κι η νύχτα δεν ξεχωρίζονται πια από τον ύπνο κι απ' τα όνειρα. Είναι το ίδιο πράμα. ...Κι η ζωή σου; Η ζωή σου από ποιον κρέμεται; Από κάποιον που ούτε τον είδες, θες τον λοχαγό, τον δικό σου, που αποφασίζει για σένα χωρίς ίσως να σ' έχει δει ποτέ τον. Κι αποφασίζει αυτός, έτσι, αδιάφορα για τον χαμό σου, για τη ζωή σου, που δεν την ξέρει καν, εκτελώντας κι αυτός κάποια διαταγή. Θα 'σαι και συ ξαπλωμένος

μπρούμυτα πάνω στο χιόνι, σα να βρήκες μαλακά και κοιμήθηκες, με λίγο αίμα που θα ρόδιζε την ασπρίλα πλάι σου, κι η χιονοθύελλα θα 'ρθεί τη νύχτα να σε τυλίξει και να σε θάψει. [...] Όμως, Μάνα, δεν μπορώ να σου γράψω τέτοια πράματα. Πώς να καταλάβεις; Θα πάρεις το γιο σου για δειλό και δεν θα καταλάβεις.

—Ζητοῦν Ἀλληλογραφίαν

Μᾶς γράφουν ἀπὸ τὸ Μέτωπον οἱ κἀτωθὶ ἥρωϊκοὶ πολεμισταὶ μας ζητοῦντες ν' ἀλληλογραφοῦν μὲ «ἀδελφοῦλες» πρὸς παρηγορίαν καὶ ἀνακούφισίν τῶν :
Καβαθάς Γεώργιος, ὑπαξιωματικός, Τσιλιμίγκρας Προκόπιος, Κουβάτας Νικόλαος **VI. Β.** Συνοριακὸς Τομεὺς—'Οχυρὸν 14 **T. T. 693.** Ὁμοίως Κατσικας Κωνστ. στρατιώτης Τμῆμα **A' 4.**

Ἐπίσης ζητοῦν ἀλληλογραφίαν μὲ τὴν **E.O.N.** Εὐβοίας οἱ ὑπαξιωματικοὶ : Σασσάνης Προκόπιος, Ρούσσαρης Νικόλαος, ὀπλίτης Ντόβας Ἀθανάσιος **VI. Β.** Συνορ. Τομεὺς Ὁχυρὸν 14 **T. T. 693.**

Εφ. Εὐριπος 19.2.1941

79

—Ζητοῦν ἀλληλογραφίαν

Κύριε Διευθυντά,

Μονὰς 146]9 **T. T. 850**—Ἀπὸ δῶ πάνω στέλλομεν τοὺς χαιρετισμοὺς μας, σὴν ἀγαπημένην μας Εὐβοία. Πιστοὶ στὸ καθήκον πρὸς τὴν Πατρίδα· ἀπὸ τετραμήνου ἤδη πολεμοῦμε τὸν ἐχθρὸ διώκοντες αὐτὸν ἀπὸ ῥάχη σὲ ῥάχη, ἀπὸ πλαγιά σὲ πλαγιά, ἀπὸ βουνὸ σὲ βουνὸ μὲ τὴν λόγχη στὸ χέρι, ἐνοσταλήσαμε ὅμως τὴν γλυκειὰ μας πατρίδα ἐδῶ ἀπ' τὰ χιονισμένα βουνὰ τῆς Ἀρβανιτιάς. διὰ τοῦτο παρακαλοῦμε ὑμᾶς ὅπως εὐαρεστοῦμενοι δημοσιεύσατε εἰς τὸν ἀγαπητὸν «Εὐριπον» ὅτι ζητοῦμεν ἀλληλογραφίαν μὲ μορφωμένα κοριττὰ τοῦ τόπου μας γιὰ νὰ ξεχνάμε στὶς λίγες στιγμὲς τῆς ἀναπαύσεώς μας τὰ βάραινα καὶ τῆς κακουχίας τοῦ πολέμου καὶ νὰ ζοῦμε νοερῶς γιὰ λίγο κοντὰ σας.

Λάμπρος Λαμπρινὸς
Ἀλεξανδρόπουλος Βασίλ.
Καράκωστας Ἰωάννης
Νάκος Ἰωάννης

81

Εφ. Εὐριπος 9.3.1941

80

‘ΟΧΡΙΣ,

ΤΟΥ Χ. Κ. Μ. ΚΑΛΔΙΑ

Κάθε επαφή μας με το Μέτωπο τροφοδοτεί την ψυχή μας, κάθε επικοινωνία μαζί του μάς γεμίζει ένθουσιασμό· ο λόγος μας είναι θαυμασμός για το Μέτωπο, το αίσθημά μας ευγνωμοσύνη γι' αυτό. Χαιρετισμός προς το μέτωπο είναι τα γράμματά μας προς τους πολεμιστές, ιστορία θριάμβων ό,τι φθάνει ως εμάς απ' τη γραμμή του πυρός. Το μέτωπο γεμίζει τη σκέψη μας, το ίδιο κρατεί την ψυχή μας· η καρδιά μας πάλλει για το μέτωπο, μόνον για το μέτωπο, αυτή τη στιγμή και στη συνειδήσή μας κρατεί την πρώτη θέση, ίσως όλη τη θέση, το μέτωπο.

‘Ο αέρας που φυσάει εκεί πάνω είναι ένας άλλος αέρας· είναι δροσερός και λεπτός, είναι η αύρα των ψυχών μας. ‘Η ήχώ των κανονιών, των πολυβόλων, των όπλων, των όλμων που σκάζουν στις γραμμές των έχθρων μας φθάνει έως εδῶ σαν μουσική συμφωνία που τονίζεται κάθε στιγμή και κάθε ώρα για την ελευθερία. Τα κατάλευκα χιόνια που σκεπάζουν όλη τη γη, εκεί πάνω, κι' οι άστραπές που διασχίζουν τον ορίζοντα είναι πηγή που μάς χύνει όλο και περισσότερο Φῶς. Το μέτωπο, πάντα το μέτωπο, το καμάρι της Ελλάδος.

‘Από το μέτωπο μάς ήρθε τώρα και μιὰ άλλη χαρά, αυτή άπροσδόκητη. Μιὰ μικρή στο σχήμα, μιὰ αληθινὰ εμπνευσμένη εφημερίδα, η «‘Οχρίς». Τη βγάξει μιὰ μονάδα του μειώπου μας. Τη διευθύνει, καθῶς λένε, κάποιος έθελοντής στρατιώτης, άλλοτε καθηγητής στο Πανεπιστήμιο, όλος ψυ-

χή για τὸν άγωνά μας, τὸν ιεροῦ μας άγωνα. Τη γράφουν πολεμιστὰι και τη διαβάζουν επίσης. ‘Εμείς στα μετόπισθεν τὴν κρατᾶμε με δισταγμὸ και μ' εὐλάβεια στα χέρια μας. Με δισταγμὸ γιατί ξέρομε πὼς ἄξιος ἀναγνώστης της είναι εκείνος που κινδυνεύει σὲ κάθε στιγμή τὴ ζωὴ του, μ' εὐλάβεια γιατί ἔρχεται ἀπὸ κει πάνω, ἀπὸ τὸ μέτωπο, ἀπὸ τὴν πηγὴ πὸ ἄφθονα ἀναβλύζει σὰν ‘Ιδέα και σὰν πραγματοποίηση ἡ Νέα ‘Ελλάς.

‘Η «‘Οχρίς» λοιπὸν, πὸν φθάνει ως εμάς ἀπὸ τὰ ἀκρογιάλια τῆς δμώνυμης λίμνης, είναι ἕνας ἀληθινὸς θησαυρὸς. Καθρεφτίζει, πιστότερα ἀπὸ κάθε ἄλλο έντυπο, τὴν ψυχὴ τοῦ μετώπου. Σκορπίζει αἰσιόδοξη πίστη· πίστη γιὰ τὴ νίκη, πίστη σὲ μᾶς τοὺς ἴδιους, στὸν ἑαυτὸν μας. ‘Η «‘Οχρίς» είναι ἕνα ὠραῖο, γλυκύτατο Φῶς, ἕνα φῶς πὸν ἔρχεται ἀπὸ ψηλά, ἀπὸ κει πάνω. Τὸ τί περιέχει είναι ἀπίστευτο. Κάθε τόσο ὀλόκληρα ἄρθρα της ἀναδημοσιεύονται στὴ θέση κυρίων ἄρθρων ἀπὸ τὶς εφημερίδες τῶν Ἀθηνῶν. Τὰ ποιήματά της είναι γεμάτα πατριωτισμὸ κι' ἀνθρωπισμὸ. ‘Η σάτυρά της είναι ἔξυπνότατη, τὰ γράμματα τῶν πολεμιστῶν πὸν περιέχει ἔχουν παλμὸ. ‘Η «‘Οχρίς» είναι με δὺὸ λόγια ὅλο ψυχή.

Καλή μας «‘Οχρίς», σεμνή, μετριόφρων, ἀλλὰ και πολύτιμη. Με πόση ἀγάπη σὲ βλέπομε, με πόση στοργὴ σὲ περιβάλλομε. Σοῦ δίνομε μιὰ εὐχή με τὴν καρδιά μας: νὰ τυπωθῆς σύντομα στὰ Τίσαυνα. Και μιὰ βεβαίωση: μέσαι στὴν ἔνδοξη ιστορία αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ πολέμου, εἶσαι γιὰ μᾶς μιὰ ἀπὸ τὶς ὠραιότερες σελίδες.

■
Χίλια και τρακόσα ὀγδόντα!
Διγαρή μου ἐσὺ Μονάδα
κράτα ὀλόρθη τὴ λαμπάδα
τῆς ψυχῆς σου.

Ο Χ Ρ Ι Σ

■
Περιοδικὴ ἐφημερίδα τῆς 1380 Μονάδας
Ἐν Τ. Τ. 724, τῆ 15, Ἰανουαρίου 1941
Ἀριθ. Φύλλου : 1
Ἡ ἐπιμέλειά μας : Ἐφημερίδα «Ὀχρὶς»
Μονάδα 1380, Τ. Τ. 724

■
Χίλια και τρακόσα ὀγδόντα!
Ὅρθε βάζω στὴν Ἑλλάδα
θὰ φυλάξω ἀγνή τὴ δάδα
τῆς τιμῆς σου.

ΜΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΟΥ ΜΕΤΟΠΟΥ

ΤΙ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΣΤΑΙ ΜΑΣ

Μὲ συγκίνηση, ἐνθουσιασμό καὶ ἀγάπη ἀντικρούσαμε τὴ μικρὴ ἐφημερίδα ποὺ γράφεται ἀπὸ τὴν μονάδα 1380 στὸν Τ. Τ. 724. Ἦρθε γιὰ λίγο στὰ χέρια μας ὁ ἀριθμὸς 1 τῆς 15 Ἰανουαρίου 1941. Ἡ ἐφημερίδα εἶναι γραμμένη μὲ θερμὸ πατριωτισμὸ, ἀλλὰ καὶ μὲ δύναμη· τὸ ὄνομά της εἶναι «Ὀχρὶς» οἱ ἀνώνυμοι συντάκτες της εἶναι πολεμισταί, πολεμισταὶ δὲ εἶναι καὶ οἱ ἀναγνώστες της· τὸ περιεχόμενό της εἶναι πλούσιο, πλουσιώτατο. Δὲν λείπει οὔτε τὸ δυνατὸ ἄρθρο, οὔτε τὸ συγκινητικὸ δημοσίευμα, οὔτε τὸ ἐνθουσιαστικὸ ποίημα, οὔτε ἡ σάτυρα. Ἀπὸ τὴ μιὰ κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ τοῦ τίτλου της ἔχει τοὺς ἀκόλουθους στίχους :

Χίλια καὶ τρακόσα ὀγδόντα!
λιγερὴ μου ἐσὺ μονάδα
κράτα ὀλόρθη τὴ λαμπάδα
τῆς ψυχῆς σου.

—ο—
Χίλια καὶ τρακόσα ὀγδόντα!
ὄρθε βάζω στὴν Ἑλλάδα!
θὰ φυλάξω ἀγνή τὴ δάδα
τῆς τιμῆς σου.

Στὴν πρώτη σελίδα διαβάζομε τὸ ὀραιότατο ποίημα :

Χαρῆτε ἀδέρφια

Χαρῆτε ἀδέρφια! Τὸν παιᾶνα
τὸ νεκρὸ τραγουδησε.
Σᾶς ὀδηγᾶει ἡ Παρθένα Μάννα
οἱ διαλεχτοὶ της εἶστε.

**

Χαρῆτε, ἀδέρφια! πάλι Πρώτη
στὸν κόσμον ἤρθε ἡ μικρὴ φυλὴ
(μας
τοῦ Μαραθῶνος τὸν στρατιωτὴ
ἀνάστησε ἡ ἀλήκη μας.

**

Τὴ δόξα μας βουνὰ καὶ λόγγοι
κι' οἱ κάμποι θὰ τὴ λέν αἰώνια
ξανάζησε τὸ Μεσσολόγγι
στῆς Ἀλβανίας τὰ χιόνια.

**

Μικρὸ τὸ μπῶϊ μας ἄφραστο ὄμως,
πελώριο τ' αὔλο ἀνάστημά μας
ἓνας γιὰ μᾶς ὑπάρχει Νόμος
καὶ μόνο μιὰ ἡ χαρὰ μας.

**

Τὸ Νόμο μας τὸν λέν Ἑλλάδα
κι' Ἑλλάς, ἀδέρφια, εἶν' ἡ ἀν-
(θρωπότης

Ἑλλάς εἶν' ἡ ἅγια πρᾶσιναδα
τῆς γῆς, τὸ φῶς, ἡ ποιότης.

**

Τὸ χρέος σου, Ἑλλάς, καὶ πάλι κάμε
κατὰ βαρβάρων πολεμίων
Χαρῆτε, ἀδέρφια, πολεμάμε
γιὰ τ' ἅγια τῶν ἁγίων.

ΑΠΟ ΤΗΝ "ΟΧΡΙΔΑ,,

ΤΑ ΝΕΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ

**Αναδημοσιεύεται από το 2ο φύλλον της 1-2-1941 της εφημερίδος του μειώπου «Όχρις».* — — — —

Τάχει λιώσει ή καρδιά μας τὰ χιόνια
Δέν μᾶς πιάνει τὸ κρύο.
Τ' ὄπλο ἀδράχνω. Παιδι τόσα χρόνια
τρυφερό—γίνομαι ἄγριο θηρίο.

* * *

Δέν ἀγριεύω ἀπὸ μῖσος. Μ' ἀγριεύει
ή μεγάλη ἀδικία.
Πολεμᾶω γιὰ τὸ δίκιο. Κυριεύει
μέ τὸ χέρι μου ή Ἀγάπη τή Βία.

* * *

Ἦνεώχθησαν πάλι τὰ οὐράνια
στόν καινούργιο Ἰορδάνη.
Κί' εἶν' ή Ἑλλάδα τὰ νέα Θεοφάνεια.
Πνεῦμα Θεοῦ καταβαῖνον ἐφάνη!

Εφ. *Εὐρίπος* 1.3.1941

84

Η μέρα των Χριστουγέννων πέρασε μέσα σε μια ατμόσφαιρα θλίψης και νοσταλγίας όλων η σκέψη φτερούγιζε, περισσότερο από κάθε προηγούμενη μέρα στα σπίτια και στις οικογένειές τους. Στη θύμησή τους τα μάτια βούρκωναν συχνά. Κουβέντες λιγοστές ακούγονταν και ο καθένας κύτταζε πώς να ξεκόψει απ' τους άλλους και να μείνει μονάχος. Μαύρο Χριστούγεννα...

Με συναγερμούς κι' επιφυλακές και με συχνά ξελαχταρίσματα από πυροβολικό και αεροπλάνα πέρασαν οι επόμενες μέρες. Μιαν απ' αυτές η διμοιρία μετακόμισε σ' ένα καλύτερο οίκημα, ανώγειο με πατωμένα τα δύο τρία δωμάτια του πάνω ορόφου και περιποιημένο το ισόγειο και την αυλή. Τζάκι κι εδώ περίφημο που έκαιγε νύχτα μέρα. Η απασχόληση με αυτό αποτελούσε την καλύτερη ψυχαγωγία τις ώρες που δεν είχαμε υπηρεσία.

Την παραμονή της Πρωτοχρονιάς έβαλα τους άντρες μου να πλυθούν καλά, να κουρευτούν, να ξυριστούνε, να ξεψειριαστούν όσο μπορούσαν και να καθαρίσουνε τα όπλα τους και ολόκληρο το σπίτι@ είχαμε πληροφορηθεί πως θαρχόταν ο διοικητής του Αποσπάσματος για να μας επιθεωρήσει, φυσικά θάρχονταν κι ο ταγματάρχης κι όλοι οι άλλοι αξιωματικοί που βρίσκονταν στην Μπρέζανη. Πυρετώδης κίνηση όλων, ήταν άλλωστε η δεύτερη φορά που θα βλέπαμε αξιωματικό με βαθμό ανώτερο του ταγματάρχη απ' την μέρα που περάσαμε τα σύνορα (είχαμε ξαναδεί τον Δημοκωστούλα πάλι, πάνω απ' την Προμετή). Παρακάλεσα τον φίλο μου το Γρηγόρη να μου ετοιμάσει μια μεγάλη βασιλόπιττα για να την κόψουμε μ' επισιμότητα το μεσημέρι της Πρωτοχρονιάς. Οι προετοιμασίες συμπληρώθηκαν με την παραλαβή των «δώρων» του λόχου, που ήταν δυο παγούρια κονιάκ και καμιά δεκαριά σταφίδες και σύκα.

— Ε Κ Κ Λ Η Σ Η

"Ελληνες. Αυτές τις μέρες, τόν καιρό της ειρήνης, κάτι θα φιλεύατε τους δικούς σας. Φέτος τὰ δώρα όλων μας ἀνήκουν στοὺς Ἡρώες μας. Κανένας μας ἂς μὴ λησμονήσει νὰ τοὺς στείλει ἕνα θερμὸ χαιρετισμὸ.

Φλοῖσβες Λ.

"Ομιλοῦ δεσποινίδων, τόν ὁποῖον ἀπετέλουν μοδίστες τῆς Χαλκίδος, ἔψαλε ἀνά τήν πόλιν τὰ κάλανδα καί με τὸ εἰσπραχθέν ποσόν ἐκ δρ. 3555 ἠγόρασεν ὕφασμα διὰ πουλόβερ τῶν στρατιωτικῶν ἄτινα μετὰ τήν ραφὴν τῶν θὰ παραδώσουν εἰς τήν Π.Υ.Α.Μ. Εὐβοίας δι' ἀποστολὴν τούτων εἰς τὸ Μέτωπον. Εὐγε τῶν !

[...] Ανοίγω το ένα παγούρι, δοκιμάζω, νερωμένο το κονιάκ, δοκιμάζω το άλλο το ίδιο. Χωρίς μιλιὰ τον πλησιάζω και του δίνω μια στο πρόσωπο, εκείνος έβαλε τα κλάματα. Στεναχωρέθηκα πολύ, ήταν βέβαια πολύ πρόστυχο αυτό που είχε κάνει ο Μάριζας, να το φυλάμε το κονιάκ για τη γιορτή για να το πιούμε με την πίττα και με τους καλεσμένους, και να πάει αυτός να πει όσο ήπια και να νερώσει το άλλο, μα οπωσδήποτε μετάνοιωσα που του φέρθηκα τόσο σκληρά. Χωρίς καμιά κουβέντα πήγα στη θέση μου, ξάπλωσα, κουκουλώθηκα ως πάνω απ' το κεφάλι με τις κουβέρτες και προσπάθησα να κοιμηθώ@ μα πού να με πάρει ο ύπνος, λυπόμουν για το Μάριζα, που λίγες μέρες πριν είχε έρθει στη διμοιρία μου και φαινόταν πολύ καλό παιδί, μα τι να κάνω πια, ό,τι έγινε έγινε, θα κύτταζα πώς θα τα διόρθωνα τα πράγματα μ' αυτόν και με τους καλεσμένους. Την άλλη μέρα παράγγειλα του Γρηγόρη για ρακί. Κατά το μεσημέρι οι Ιταλοί ρίξαν κοντά στο σπίτι της διμοιρίας και σ' άλλα σημεία του χωριού κάμποσους όλμους, για το καλό, αλλά χωρίς ζημιές έξω που ματαιώθηκε η επίσκεψη των επισήμων κι' η επιθεώρηση.

Απογοητεύτηκαν οι άντρες, κρίμα στο πλύσιμο και το ξύρισμα και το γυαλοκόπημα των όπλων! Τι να γίνει; Ήρθαν μονάχα οι αξιωματικοί του λόχου, κόψαμε την πίττα, μια λειψόπιττα, ήπιαμε ρακί και τσάι, μας ευχήθηκαν κι' έφυγαν.

Οδυσσέας Ελύτης

Από το «Άξιον εστί»

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΠΡΩΤΟ

Η ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΕΤΩΠΟ

Ξημερώνοντας τ' Αγιαννιού, με την αύριο των Φώτων, λάβαμε τη διαταγή να κινήσουμε πάλι μπροστά, για τα μέρη όπου δεν έχει καθημερινές και σκόλες. Έπρεπε, λέει, να πιάσουμε τις γραμμές που κρατούσαν ως τότε οι Αρτινοί, από Χειμάρα ως Τεπελένι. Λόγω που εκείνοι πολεμούσαν απ' την πρώτη μέρα, συνέχεια, κι είχαν μείνει σχεδόν οι μισοί και δεν αντέχανε άλλο.

Δώδεκα μέρες κιόλας είχαμε μεις πιο πίσω, στα χωριά. Κι απάνω που συνήθιζε τ' αντί μας πάλι στα γλυκά τριξίματα της γης, και δειλά συλλαβίζαμε το γάβγισμα του σκύλου ή τον αχό της μακρινής καμπάνας, να που ήταν ανάγκη, λέει, να γυρίσουμε στο μόνο αχολόι που ξέραμε: στο αργό και στο βαρύ των κανονιών, στο ξερό και στο γρήγορο των πολυβόλων.

Νύχτα πάνω στη νύχτα βαδίζαμε ασταμάτητα, ένας πίσω απ' τον άλλο, ίδια τυφλοί. Με κόπο ξεκολλώντας το ποδάρι από τη λάσπη, όπου, φορές, εκαταβούλιαζε ίσαμε το γόνατο. Επειδή το πιο συχνά ψιχάλιζε στους δρόμους έξω, καθώς μες στην ψυχή μας. Και τις λίγες φορές όπου κάναμε στάση να ξεκουραστούμε, μήτε που αλλάζαμε κουβέντα, μονάχα σοβαροί και αμίλητοι, φέγγοντας μ' ένα μικρό daδί, μία-μία εμοιραζόμασταν τη σταφίδα. Ή φορές πάλι, αν ήταν βολετό, λύναμε βιαστικά τα ρούχα και ξυνόμασταν με λύσσα ώρες πολλές, όσο να τρέξουν τα αίματα. Τι μας είχε ανέβει η ψείρα ως το λαιμό, κι ήταν αυτό πιο κι απ' την κούραση ανυπόφευγο. Τέλος, κάποτε ακουγότανε στα σκοτεινά η σφυρίχτρα, σημάδι ότι κινούσαμε, και πάλι σαν τα ζα τραβούσαμε μπροστά να κερδίσουμε δρόμο, πριχού ξημερώσει και μας βάλουνε στόχο τ' αερόπλανα. Επειδή ο Θεός δεν κάτεχε από στόχους ή τέτοια, κι όπως το 'χε συνήθειο του, στην ίδια πάντοτε ώρα ξημέρωνε το φως.

Τότες, χωμένοι μες στις ρεματιές, γέρναμε το κεφάλι από το μέρος το βαρύ, όπου δε βγαίνουνε όνειρα. Και τα πουλιά μας θύμωναν, που δε δίναμε τάχα σημασία στα λόγια τους - ίσως και που ασκημίζαμε χωρίς αιτία την πλάση. Άλλης λογής εμείς χωριάτες, μ' άλλω λογιά ξινάρια και σιδερικά στα χέρια μας, που ξορκισμένα να 'ναι.

Δώδεκα μέρες κιόλας, είχαμε μεις πιο πίσω στα χωριά κοιτάξει σε κατρέφτη, ώρες πολλές, το γύρο του προσώπου μας. Κι απάνω που συνήθιζε ξανά το μάτι μας τα γνώριμα παλιά σημάδια, και δειλά συλλαβίζαμε το χείλο το γυμνό ή το χορτάτο από τον ύπνο μάγουλο, να που τη δεύτερη τη νύχτα σάμπως πάλι αλλάζαμε, την τρίτη ακόμη πιο πολύ, την ύστερη, την τέταρτη, πια φανερό, δεν ήμασταν οι ίδιοι. Μόνε σα να πηγαίναμε μπουλούκι ανάκατο, θαρρούσες, απ' όλες τις γενιές και τις χρονιές, άλλοι των τωρινών καιρών κι άλλοι πολλά παλιών, που 'χαν λευκάνει απ' τα περίσσια γένια. Καπεταναίοι, αγέλαστοι με το κεφαλοπάνι, και παπάδες θερία, λοχιές του 97 ή του 12, μπαλτζήδες βλοσυροί πάνου απ' τον ώμο σειώντας το πελέκι, απελάτες και σκουταροφόροι με το αίμα επανω τους ακόμη Βουργάρων και Τουρκών. Όλοι μαζί, δίχως μιλιά, χρόνους αμέτρητους αγκομαχώντας πλάι-πλάι, διαβαίναμε τις ράχες, τα φαράγγια, δίχως να

λογαριάζουμε άλλο τίποτε. Γιατί καθώς όταν βαρούν απανωτές αναποδιές τους ίδιους τους ανθρώπους πάντα, συνηθάν εκείνοι στο Κακό, τέλος του αλλάζουν όνομα, το λεν Γραμμένο ή Μοίρα - έτσι κι εμείς επροχωρούσαμε ίσια πάνου σ' αυτό που λέγαμε Κατάρα, όπως θα λέγαμε Αντάρα ή Σύγνεφο. Με κόπο ξεκολλώντας το ποδάρι από τη λάσπη όπου φορές εκαταβούλιαζε ίσαμε το γόνατο. Επειδή το πιο συχνά, ψιχάλιζε στους δρόμους έξω καθώς μες στην ψυχή μας.

Κι ότι ήμασταν σιμά πολύ στα μέρη όπου δεν έχει καθημερινές και σκόλες, μήτε αρρώστους και γερούς, μήτε φτωχούς και πλούσιους, το καταλαβαίναμε. Γιατί κι ο βρόντος πέρα, κάτι σαν καταιγίδα πίσω απ' τα βουνά, δυνάμωνε ολοένα, τόσο που καθαρά στο τέλος να διαβάζουμε το αργό και το βαρύ των κανονιών, το ξερό και το γρήγορο των πολυβόλων. Ύστερα και γιατί, ολοένα πιο συχνά, τύχαινε τώρα ν' απαντούμε, απ' τ' άλλο μέρος να 'ρχονται, οι αργές οι συνοδείες με τους λαβωμένους. Όπου απιθώνανε χάμω τα φορεία οι νοσοκόμοι, με τον κόκκινο σταυρό στο περιβραχιόνιο, φτύνοντας μέσα στις παλάμες, και το μάτι τους άγριο για τσιγάρο. Κι όπου κατόπι σαν ακούγανε για πού τραβούσαμε, κουνούσαν το κεφάλι, αρχινώντας ιστορίες για σημεία και τέρατα. Όμως εμείς το μόνο που προσέχαμε ήταν εκείνες οι φωνές μέσα στα σκοτεινά, που ανέβαιναν, καντές ακόμη από την πίσσα του βυθού ή το θειάφι. «Όι όι, μάνα μου», «όι όι, μάνα μου», και κάποτε, πιο σπάνια, ένα πνιχτό μουσούνισμα, ίδιο ροχαλητό, που 'λεγαν, όσοι ξέρανε, είναι αυτός ο ρόγγος του θανάτου.

Ήταν φορές που εσέροναν μαζί τους κι αιχμαλώτους, μόλις πιασμένους λίγες ώρες πριν, στα ξαφνικά γιουρούσια που κάναν τα περίπολα. Βρωμούσανε κρασί τα χνώτα τους, κι οι τσέπες τους γιομάτες κονσέρβα ή σοκολάτες. Όμως εμείς δεν είχαμε, ότι κομμένα τα γιοφύρια πίσω μας, και τα λίγα μουλάρια μας κι εκείνα ανήμπορα μέσα στο χιόνι και στη γλιστράδα της λασπουριάς.

Τέλος, κάποια φορά, φανήκανε μακριά οι καπνοί που ανέβαιναν μεριές-μεριές, κι οι πρώτες στον ορίζοντα κόκκινες, λαμπερές φωτοβολίδες.

ΜΕΣΑ ΣΤΙΣ ΧΙΟΝΟΘΥΕΛΛΕΣ ΣΕ ΥΨΟΣ ΠΑΝΩ ΑΠΟ 2.000 Μ.

Μιά μεγάλη μάχη είχε γίνη εδώ την προηγούμενη μέρα και οι δικοί μας κατέλαβαν κάτι ύψώματα πάνω από 2.000 μ. ύψους και πού τὸ χιόνι είχε ὕψος περισσότερο ἀπὸ 3 μέτρα.

Κάποιοι Ἀνχης ἀνεχώρησε γιὰ κεί γιὰ νὰ μελετήση καὶ νὰ διευθύνῃ μιὰ νέα ἐπιχείρησι. Ἐπειτα ἀπὸ 8 ὄρες πεζοπορία σκαρφάλωσε πάνω στήν ψηλότερη κορυφή. Ὁ καιρὸς αὐτὴ τὴν μέρα ἦτανε εὐνοϊκός. Ἐκανε τὴν ἀναγνώρισί του καὶ κανόνισε τὰ πάντα. Ἐκεὶ πάνω μπρός στήν πρώτη γραμμὴ ἔστησε μέσα στὰ χιόνια τὴ σκηνή του.

Τὴν ἴδια νύχτα οἱ Ἴταλοὶ νομίζοντες ὅτι δέχονται ἐπίθεσι ἐξαπολύουν ἓνα πυκνὸ πῦρ ἀνισχέσεω, μὲ ὄλμους καὶ πολυβόλα. Τὰ χαρακώματά τους πού εἶναι σκαμμένα μέσα στὸ χιόνι φλέγονται κυριολεκτικῶς ἀπὸ τὶς χειροβομβίδες. Οἱ φαντάροι μας ξετρυπώνονται μέσα ἀπὸ τὸ χιόνι βρῖσκονται ἀμέσως στὴ γραμμὴ μάχης.

Μιά ἀπὸ τὶς Διμοιρίες μας δέχθηκε πάνω ὅλη τὴ μανία τοῦ ἐχθρικοῦ πυρός. Μεταξὺ τῶν πρώτων πέφτει ὁ Διμοιρίτης καὶ ὅταν μιὰ ἄλλη Διμοιρία πῆγε ἀμέσως στὴ θέσι της δὲν βρῆκε ἐκεὶ παρὰ μόνον ἓναν ὄπλοπολυβολητὴ πού κρατοῦσε μόνος του τὸ χαρακώμα.

— Ἀλλ! τὸς φωνάζει. Ἕλληνες εἰσθε; Ἄν εἴσασιτε Ἴταλοὶ θὰ σᾶς τὴν φυτέψω.

Μόνος στήν ἄγρια νύχτα καὶ μέσα στὴν κόλαση τοῦ πυρός 150 μέτρα ἀπὸ τὸν ἐχθρὸ σᾶν στοιχεῖο κρατοῦσε τὸ χαρακώμα. Τέτοια κατορθώματα δὲν ἔχει ξαναγράψῃ ἡ Ἱστορία.

Τὴν ἐπομένη νύχτα μιὰ ἄγρια χιονοθύελλα ξεσπάει. Βουνά τὸ χιόνι σηκώνεται ἀπὸ κάτω καὶ θάβει ὅλους ἐκείνους πού ἦσαν στὸ χαρακώμα. Τί εἶναι χιονοθύελλα πάνω σὲ τέτοια βουνά καὶ σὲ τέτοιον ὕψος, δὲν μπορεῖ νὰ τὸ συλλάβῃ ἀνθρώπινος νοῦς. Σ

στραβώνει, σὲ παγώνει, σὲ θάβει, σὲ παραλύει, χάνεσαι.

Ὁ Ἀνχης ἀνησυχεῖ γιὰ τὸ τμήμα ἐκεῖνο. Προσπαθεῖ νὰ στείλῃ ἀνθρώπους πρὸς τὰ ἐκεῖ ἀλλὰ, κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ πάη. Εἶναι ἀνθρωπίνως ἀδύνατον νὰ κινηθῇ κανεὶς μέσα στὴ χιονοθύελλα. Ἀλλοίμονο! Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ πρέπει νὰ ἔχουν χαθῇ. Καὶ ὁμως! Ὁ Ἀνθυπολοχαγός, ἓνα γενναῖο παλῆκαρι, ἀντὶ νὰ πεθάνῃ μὲ τὴ Διμοιρία του μέσα στὸ χιόνι, πέρνει τὴν ἀπόφασιν.

— Παιδιά τοὺς λέει. Βάλτε τὴ λόγχη στὸ ὄπλο καὶ ἐμπρός γιὰ τὸ ἐχθρικό χαρακώμα!

Προχωροῦν οἱ ξυλιασμένοι αὐτοὶ ἄνθρωποι καὶ φθάνουν στὸ Ἴταλικὸ χαρακώμα. Ἡ χιονοθύελλα τὸ εἶχε ἰσοπεδώσει. Οἱ Ἴταλοὶ τὸ εἶχαν ἐγκαταλείψῃ.

— Ἐμπρός παιδιά! οὔτε ἐδῶ μποροῦμε νὰ σταθοῦμε.

Καὶ προχωροῦν οἱ πεθαμένοι αὐτοὶ. Ἀντιλαμβάνονται ἀπὸ εἰς φωτιές τὸν ἐχθρικό καταυλισμὸ καὶ τὸν κτυποῦν. Τοὺς κτυποῦν καὶ ἐκεῖνοι. Ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι γύρισαν πίσω, ἦσαν ἀγνώριστοι. Κρῦσταλα ἐκρέμωντο ἀπὸ πάνω τους. Καὶ ὁμως οἱ ἴδιοι ξαναβρεθῆκαν τὸ πρωτὶ μέσα στὸ χαρακώμα.

Μέρες τώρα ἡ κακοκαιρία ὄλο καὶ χειροτερεύει. Θιμένοι κάτω ἀπὸ τὸ χιόνι οἱ φαντάροι ὑπομένουν καὶ κανέναν δὲν σκέπτεται νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ ὕψωμα αὐτό.

Αὐτὴ τὴ νύχτα θὰ τὴ θυμώμαστε ὄλοι. Δὲν εἶναι κακοκαιρία αὐτὴ. Εἶναι κοσμοχιλασιά. Ἡ σκηνὴ τοῦ Ἀνχου σπάζει κι' ὄλοι βρῖσκονται θαμένοι μέσα στὸ χιόνι εἰς βάθος πλέον ἀπὸ 3 μέτρα. Σᾶν ἀσπάλαξ ὁ τηλεφωνητὴς κατορθώνει νὰ ἀνοίξῃ ἀπὸ μέσα μὲ ἓνα φιάρι μιὰ γαλαρία καὶ ἓνας ἕνας νὰ βγοῦν ἀπὸ μέσα. Σπεύδουν νὰ δώσουν τὴ βοήθειά τους στοὺς ἄλλους δουλεύοντες οἱ ἴδιοι μὲ τὸ φιάρι.

— Τί ἔτε βρῆ παιδιά;

— Ἐδῶ θὰ μείνουμε ὄλοι παλαίοντας μὲ τὰ στοιχεῖα φύσεως, μὰ δὲν θὰ ἀφήσουμε τὸ ὕψωμα πού μὲ τόσο αἶμα τὸ πήραμε.

T. T. 520 — 25)3)41

N.

Με τα χιόνια, με τους πάγους, είχε φάει πολύν κόσμο αυτός ο καταραμένος δρόμος. Όσους συνάντησα και μετά, στο Μέτωπο, που 'χαν περάσει από δω, όλοι τους τον θυμούνταν με φρίκη, κι όλοι τους συμφωνούσαν πως δεν είχαν ξαναδεί χειρότερο. Οι χαράδρες του ήταν σωστό νεκροταφείο μουλαριών, αυτοκινήτων, κάρων. Όταν ήταν παγωμένοι, έβλεπες ολόκληρες σειρές φορτωμένων μουλαριών να γλιστρούν πάνω στα πέταλά τους σα σε πατίνια, μ' ανοιγμένα τα εμπρός και τα πίσω πόδια τους, σε μια ύστατη προσπάθεια ισορροπίας, και μες στο ιλιγγιώδες γλίστρημα και την κατακύλα τους να παρασέρουν στο γκρεμινό και τους μεταγωγικούς που προσπαθούσαν να τα συγκρατήσουν. Τα πέταλα κι οι αρβύλες, πάνω σε μια κάθετη επιφάνεια από γυαλί.

Δεν είχα δει, ούτε νομίζω πως θα δω ξανά τέτοια λάσπη στη ζωή μου. Πάταγες στην αρχή ανύποπτος πάνω της και βυθιζόσουν, βυθιζόσουν, βούλιαζες ως τους αστραγάλους, ως τη μέση του ποδιού, ως το γόνατο - καταπινόταν όλη η μπότα σου κι αισθανόσουν πια την υγρή παγωνιά να διαπερνά την κυλότα σου γύρω στα μπούτια σου. Παραπατούσες, το πόδι σου δεν ξεκολλούσε, όσο και να το τράβαγες μ' όλη σου τη δύναμη και με τα δυο σου χέρια ή το 'νωθες να σηκώνεται μόνο του, αφήνοντας τη μπότα σου στο βυθό. Τότε φώναζες στους άλλους να σταματήσουν, να μην προχωρούν: «Γιατί θα χαθούμε, παιδιά, θα χαθούμε! Περιμένετε! Δεν μπορώ να βγω». Ο πιο κοντινός σου τότε σε βοηθούσε - κι η ίδια κατάσταση άρχιζε πάλι και πάλι σε κάθε δέκα βήματα. Δεν ξέρω πόσο χρειάστηκε να περάσουμε αυτό το καταραμένο μέρος -μα μου φαίνεται πως θα κάναμε περισσότερο από ώρα.

Γ. Μπεράτης, Το πλατύ ποτάμι

Η νύχτα η πρώτη και οι άλλες που ακολούθησαν μου εμείναν στο μυαλό σαν απ' τις πιο φοβερές που έζησα. Το ποτάμι να κατεβάζει μ' ορμή τ' άφθονα νερά που του 'δωσαν τα τελευταία χιόνια και οι αδιάκοπες βροχές και να κάνει βουή σαν κόλαση, οι οβίδες των κανονιών που περνούσαν από τη μια κατεύθυνση του στενού στην άλλη να σφυρίζουν και το σφύριγμά τους να το παίρνει το φαράγγι και να τ' ανεβάζει σε αχό απίθανα απαίσιο, η βροχή που δεν έλεγε να σταματήσει, που μόνο έκοβε για λίγο και δυνάμωνε πάλι, μα πάν' απ' όλα το σκοτάδι, το πηχτό, το φριχτό που κάθε τόσο ξάνοιγε από καμιά αστραπή. Κοβόταν η ψυχή σου και μόνον σαν κατάρα το 'νωθες να ζεις σε τέτοιες στιγμές που τα στοιχεία της φύσης και οι κακές δυνάμεις του ανθρώπου συναγωνίζονταν σ' αγριάδα.

Η ΨΕΙΡΑ

97

Του ΚΩΣΤΑ ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΗ

«Εις ημισφαίριον βιώ
και το εξουσιάζω
στα δάση του πλανόμενος
ποτέ δεν ησυχάζω.
Ο κόσμος όλος με μισεί
πλην, κλίνει τον αυχένα
κι έχει επί κεφαλής,
ως τύραννον εμένα».
Παλιό έμμετρο αίνιγμα.

Βρέθηκα πριν λίγες μέρες σ' ένα φαρμακείο και μέσα σε λίγο χρονικό διάστημα πού 'μεινα, παρελάσανε δυο-τρεις νεαρές μητέρες που έξαλλες ζητούσαν φάρμακο για τις ψείρες και χτένι! Την ειδική τσατσάρα ξεψειρίσματος δηλαδή, που τα τελευταία χρόνια κυριολεκτικά είχε εξαφανιστεί από την αγορά και με κατάπληξη είδα να υπάρχει εν αφθονία στο φαρμακείο και εκτεθειμένη μάλιστα σε εμφανέστατο σημείο.

Απόρησα, και ρώτησα το φίλο φαρμακοποιό: «Μα υπάρχουν σήμερα ψείρες;» Η απάντησή του με άφησε ενεδό! «Δεν είμαστε καλά! Η ψείρα έχει αποβεί η μάλιστα των σχολείων και δεν προλαβαίνουμε να πουλάμε ψειρόσκηνη και χτένια!»!

Πιστεύοντας πως οριστικά είχαμε απαλλαγεί από το κακό, ανατρίχιασα γιατί μούρθαν στο νου οι ηρωικές εκείνες μέρες του πολέμου του 1940 στην Αλβανία που εκτός από τις άλλες ταλαιπωρίες, ήταν και το τρομερό μαρτύριο της ψείρας.

Ιδίως τη νύχτα που κάπως το κορμί ζεσταίνονταν κι άρχιζε εκείνη η φαγούρα και το ξύσιμο που 'ταν όχι ενοχλητικό, αλλά μαρτύριο στην κυριολεξία. Δεν μπορούσες να ξεχωρίσεις πού τελείωνε η ηδονή και πού άρχιζε ο πόνος από τις πληγές που προκαλούσε.

Θυμάμαι σε ώρα ανάπνου ανάβαμε λίγα σανίδια και τινάζαμε από πάνω τα ρούχα μας, οπότε καθώς πετιόντουσαν οι ψείρες στη φωτιά, έλεγες πως έσκαζαν πολυβόλα!

Στην Κατοχή, το πράγμα συνεχίστηκε βέβαια και η ψείρα κυκλοφορούσε έντονα, αλλά, κατά κάποιο τρόπο, μπορούσες να αμυνθείς. Με την απελευθέρωση και δώθε, μπορεί να πει κανείς ότι είχε εξαφανιστεί κι νεότερη γενιά δεν τις ήξερε.

Τα παλιά χρόνια, η ψείρα ήταν ελαφρά συνδεδεμένη με τη ζωή του ανθρώπου. Γιατί δεν υπήρχε παιδί που να μη «πιάσει» ψείρα είτε στο σχολείο είτε στο συγχρωτισμό του γενικά με τ' άλλα παιδιά στα παιχνίδια τους. Μα οι νοικοκυρές ήταν πάνοπλες. Από κανένα σπίτι δεν έλειπε το «παπαζοτό» και η «πικροσταφίδα» τα μοναδικά φάρμακα εναντίον της - και το χτένι στην ημερήσια διάταξη!

Σχέδια του

Θυμάμαι η μακαρίτισσα η μάνα μου κάθε Σάββατο βράδυ, αφού μας έλουζε με ζεματιστό νερό, μας πασάλειβε μετά ψειροφάρμακα και με το χτένι μας χτένιζε μέχρι να μας γδάρει! Έτσι, αν έμενε και λίγος «σπόρος», δεν του δινόταν η ευκαιρία ν' αναπτυχθεί. Κι αν καμιά φορά ξεστόμαγες να πεις σε κάποια ότι το παιδί της ήταν ψειριασμένο, η απάντηση ήταν: «Μόνο οι πεθαμένοι δεν έχουν ψείρες!» Και δεν είχαν άδικο. Πρώτες-πρώτες εγκατέλειπαν το νεκρό σώμα μη βρίσκοντας τι να φάνε μια και ζούσαν από το αίμα του μακαρίτη.

Βέβαια, υπήρχαν κι εκείνες οι κακόφημες ψείρες που «εγκαθίσταντο» σε ορισμένα τριχωτά μέρη του σώματος.

Σαν υπηρετούσα ναύτης στα 1934-35 στον «Αβέρωφ», βρέθηκα και του λόγου μου «μπολιασμένος». Δεν παίρνω όρκο αν ήταν απευθείας από την πηγή ή από την «εκτόξευση» που γινόταν σαν τις ξεκολλούσαν με το νύχι στον ύπνο τους και τις εκτινάζανε κι όπου πάνε! Έτσι, όπως οι «μπράντες» ήταν κοντά-κοντά, δεν ήξερες από πού σου 'ρθε! Γιατί κάθε βράδυ, και στον ύπνο και ασυναίσθητα, το ξύσιμο ήταν γενικό και οι «μπράντες» πήγαιναν πέρα δώθε.

Άλλωστε, αν δεν είχες από δαύτες, κινδύνευες να χαρακτηριστείς από τους άλλους... ότι δεν είσαι σωστός άντρας!

Σα στέγνωσαν τα ρούχα, τα βάζαμε στραπατσαρισμένα όπως ήταν αχριστά, ύστερα μαζενόμασταν κοντά στο τζάκι, φαί και ξάπλα· το ξύσιμο παρ' όλα αυτά εξακολουθούσε, το ζήταγε πια το τομάρι που το είχε συνηθίσει. Δε μπόρεσα να μη σκεφτώ και τότες, όπως κι άλλες φορές πριν και μετά, τι χρώσταγα ο ίδιος κι ο στρατός μας όλος στις ψείρες. Χωρίς αυτές λίγοι θα γύριζαν στα σπίτια τους γεροί@ βέβαια, κι έτσι λίγοι γύρισαν εντελώς γεροί, οι περισσότεροι όλο και κάτι φέραμε μαζί μας, άλλοι κρονοπαγήματα, άλλοι ρευματισμούς, άλλοι βρογχικά κλπ., μ' αν έλειπαν οι ψείρες όλοι θα γυρίζαμε χτικιασμένοι. Η ασταμάτητη φαγούρα δε σ' άφηνε να κοιμηθείς, βρεμένος όπως ήσουν, να βυθιστείς σ' έναν ύπνο που θα σ' έκανε να ποντιάσεις, να πλευριτώσεις, το ξύσε ξύσε μέχρι που να πληγιάσει το κορμί - πλάτες, στήθος, μπράτσα, πόδια, αχамνά - και η κίνησή του προκαλούσαν την πιο έντονη κυκλοφορία του αίματος και την καλύτερη αντίδραση του οργανισμού. Η ψείρα, τουλάχιστον για το φαντάρο της Αλβανίας, δεν ήτανε κατάρα, ήταν αληθινή ευλογία Θεού.

Σχέδιο του Α. Αλεξανδράκη

Γ. Δ. Γιαννάκης, Πόλεμος

1. Αφού μελετήσετε προσεκτικά τα **T72**, **T73**, **T74**, **T75** και **T80**, εξετάστε εάν και κατά πόσο επιβεβαιώνεται η άποψη πως

- Στις αρχές τα γράμματα που στέλνανε είχαν πολύ έντονο και κραυγαλέο τον ηρωικό τόνο, μα όσο πέραγε ο καιρός ο τόνος αυτός χαμήλωνε κι έδινε τη θέση του σε μια ανεπάισθητη στην αρχή και αργότερα πολύ αισθητή νοσταλγική διάθεση (**T71**)

2. Πώς εξηγείτε τον ηρωικό τόνο των επιστολών **T72**, **T73**, **T74**, **T75** και **T80**; Για την απάντηση που θα δώσετε, να λάβετε, επιπλέον, υπόψη σας ότι όλες τους είναι δημοσιευμένες στον τοπικό τύπο της εποχής.

3. Παρατηρήστε το **T81** και περιγράψτε το. Από πού προέρχεται; Υπάρχουν άλλα παρόμοια τεκμήρια στην ενότητα; Διαβάστε τις λέξεις στο τόξο και το κέντρο της σφραγίδας. Τι σημαίνουν; Ποια πληροφορία μας δίνουν;

T81

4. Σε τι διαφοροποιείται το **T778** από τα **T72**, **T73**, **T74** και **T75** με κριτήρια:

- α) Το είδος και το χρόνο δημιουργίας τους και
- β) Το περιεχόμενό τους

Ποια σχέση βλέπετε να υπάρχει, στη συγκεκριμένη περίπτωση, ανάμεσα στο είδος και το χρόνο δημιουργίας των τεκμηρίων, από τη μια, και το περιεχόμενό τους, από την άλλη;

5. Ποιον τίτλο θα δίνετε στα **T71** και **T78**;

6. Θέμα για έκθεση:

- Γράμμα Έλληνα στρατιώτη που πολεμά στην Αλβανία προς την οικογένειά του.

7. Τι ήταν η *Οχρίς*;

8. Αφού μελετήσετε τα **T82**, **T83** και **T84**, ώστε να κατανοήσετε το ύφος και το περιεχόμενό τους, γράψτε ένα κείμενο που πιστεύετε ότι θα μπορούσε να δημοσιευθεί στην εφημερίδα *Οχρίς*.

9. Συμπληρώστε με ό,τι ταιριάζει:

- Οι στρατιώτες του μετώπου μπορούσαν να δημοσιεύουν κείμενά τους στην εφημερίδα _____
- Οι επιστολές από το μέτωπο περνούσαν από _____
- Στο **T76** εικονίζεται ένα _____
- Στα **T79** και **T80** στρατιώτες ζητούν _____ μέσα από τις στήλες της εφημερίδας *Εύριπος*

10. Πόσο έντονη είναι η παρουσία του πολέμου στα **T87**, **T88** και **T89**;

12. Γράψτε μια φράση ως σχόλιο στην εικόνα:

T89

13. Διαβάστε προσεκτικά το **T93** και χωρίστε το σε ενότητες με βάση τα περιστατικά στα οποία αναφέρεται.

Ζητήστε από ανθρώπους που πήραν μέρος στον πόλεμο της Αλβανίας να σας αφηγηθούν ανάλογα περιστατικά. Καταγράψτε αυτές τις μαρτυρίες με κασέτοφωνο.

14. Στο **T93** διαβάζουμε:

- *Όταν οι άνθρωποι εκείνοι γύρισαν πίσω, ήταν αγνώριστοι. Κρύσταλα εκρέμωντο από πάνω τους. Και όμως οι ίδιοι ξαναβρεθήκαν το πρωί μέσα στο χαράκωμα.*

Υποθέστε ότι συναντάτε κάποιους απ' αυτούς τους ανθρώπους μετά το τέλος του πολέμου. Τι θα τους ρωτούσατε;

15. Στο T94 διαβάζουμε:

- *Οι χαράδρες ήταν σωστό νεκροταφείο μουλαριών, αυτοκινήτων, κάρων. “οταν ήταν παγωμένος, έβλεπες ολόκληρες σειρές φορτωμένων μουλαριών να γλιστρούν πάνω στα πέταλά τους σα σε πατίνια, μ’ ανοιγμένα τα εμπρός και τα πίσω πόδια τους, σε μια ύστατη προσπάθεια ισορροπίας, και μες στο λιγγιώδες γλίστρημα και την κατρακύλα τους να παρασέρνουν στον γκρεμό και τους μεταγωγικούς που προσπαθούσαν να τα συγκρατήσουν. Τα πέταλα κι οι αρβύλες, πάνω σε μια κάθετη επιφάνεια από γυαλί. Μπορείτε να ζωγραφίσετε αυτή την εικόνα; Τι χρώματα θα χρησιμοποιούσατε;*

- 17. Εάν θα έπρεπε να δώσετε σε κάποιον που δεν γνωρίζει μια συνολική, όσο το δυνατόν πληρέστερη εικόνα των αντίξων συνθηκών που αντιμετώπιζαν οι στρατιώτες στο μέτωπο της Αλβανίας επιλέγοντας ένα μόνο τεκμήριο από τα T91, T93, T94 και T95, ποιο θα ήταν αυτό; Αιτιολογήστε την επιλογή σας.**

19. Στο T99 διαβάζουμε:

- *Η ψείρα, τουλάχιστον για το φαντάρο της Αλβανίας, δεν ήταν κατάρα, ήταν αληθινή ευλογία Θεού. Πώς δικαιολογεί ο συντάκτης της μαρτυρίας αυτή του τη θέση;*

16. Στο T95 διαβάζουμε:

- *Κοβόταν η ψυχή σου και μόνον σαν κατάρα το ‘νωθες να ζεις σε τέτοιες στιγμές που τα στοιχεία της φύσης και οι κακές δυνάμεις του ανθρώπου συναγωνίζονταν σ’ αγριάδα.*

ΟΣΑ ΦΕΡΝΕΙ ΤΟ ΝΕΦΟΥΡΙ

Ο ΤΡΑΥΜΑΤΙΑΣ

«...Δὲ χρειάζοιτουνά καμιά συζήτηση ἔπρεπε ν' ἀνοιχτεῖ ἓνας δρόμος, κάποιον μονοπάτι. Θὰ μοῦ πῆτε, πὼς ἐνάμισον κάποιον μέτρο χιόνι, δὲν εἶναι λίγο, ὅταν θᾶσαι ὑποχρεωμένος νὰ μετράς πρῶτα μὲ τ' ὄπλο τὸ βάθος του κι' ὕστερα ν' ἀνεβαίνεις στὴν ἐπιφάνεια γιὰ νὰ βουλιάξεις καὶ συνεχίει νὰ ξαναβῆς καὶ νὰ ξαναβουλιάξεις, τὴ στιγμή μάλιστα, ποῦ κάποιον ἐχθρικό πολυβόλον, ἀπ' τὴν ἀπέναντι πλαγιά σὲ σημαδεύει, στέλοντάς σου ἀδιάκοπα τὰ βόλια του. Ὡς τόσο τὸ πρᾶγμα δὲν εἶταν κι' ἀπελπιστικό. Ἡξέρα, πὼς τὸ χέρι τοῦ δολοφόνου, πάντα τρέμει καὶ πὼς τουφέκι, ποῦ κουμαντάρεται μονάχα μὲ τὸ σῶμα, χωρὶς τὴν ψυχὴ, εἶναι γιὰ περιφρόνηση. Ὑστερα, ὁ πόλεμος εἶναι πόλεμος καὶ οἱ διαταγές, διαταγές. Πῆρα τοὺς πέντε ἄντρες, ποῦ μοῦδωσαν καὶ ξεκίνησα. Πρῶτος φυσικὰ ἐγώ, ὁ δεκάνεός. Ἀρχίσαμε τίς βουτιές στὸ χιόνι. Μὲ τὸ προστατεμένο ἀπ' τὸ κράνος κεφάλι μου γυρτὸ πρὸς τὰ ἐμπρός, γιὰ νὰ φυλάγεται καὶ ἡ καρδιά μου, προχωροῦσα. Ὁ ἀπέναντι πολυβολητὴς, ἄρχισε τὴν προσπάθειά του. Ὁ καθημένος, ὁ μαντύας μου, γίνθηκε κόσκινον στὶς ἄκρες του, ἔτσι καθὼς ξανέμιζε ἀπ' τὸ βοριά...Εἴχαμε σχεδὸν ἀνοίξει τὸ μονοπάτι, ποῦ χρειάζοιτουνά ὁ λοχαγός. Δυὸ—τρία μέτρα ἀκόμα, τέσσερις—πέντε δρασκελιές, μιὰ προσπάθεια, ἓνα σάλτο καὶ δὲν ξέρω πὼς, βρέθηκα πεσμένος σὲ μιὰ χαράδρα μπροστά, μὲ βαρὺ τὸ χέρι καὶ ματωμένο στόμα. Ἡ διαταγὴ εἶχε ἐκτελεστεῖ. Οἱ ἄντρες τοῦ λόχου περνοῦσαν δίπλα μου τρέχοντας καὶ φωνάζοντας. Προσπάθησα κι' ἐγὼ νὰ τοὺς βοηθήσω, μὰ δὲ μποροῦσα. Μ' ἐπνιγε τὸ αἷμα. Ὑστερα...δὲ θυμᾶμαι τίποτα. Ὅταν συνῆρθα, εἶμουνα σὲ κάποιον νοσοκομεῖο. Ἐκεῖ ἀνακαλύψανε, πὼς εἶχα κι' ἐλαφρὰ κρουοπαγήματα...».

Ἄπλά, σὰν νὰ λείπει κάτι ἀσήμαντο, διηγίεται τὸ πληγωμένο παληκάρι τὸν ἔθλον του, τελειώνοντας τὴν ἀφίγησή του, μὲ κάποιον πικρὸ παράπονον. «...ἐγὼ

δὲν πρόφτασα νὰ κάνω καὶ σπουδαῖα πρᾶγματα».

Ἄθᾶνατη Ἑλληνικὴ ψυχὴ· ἀφθαστε Ἑλληνα τραυματία· σεμνὴ ἥρωα! Τ' ἀγριεμένα μάτια σου, μαρτυροῦν καθαρὰ τὴ σκληράδα τοῦ ἀγῶνα. Τὸ πληγωμένο κορμί σου, ἔχει τὴ σφραγίδα τοῦ δολοφόνου σίδερου, τὰ πονεμένα σου πόδια, δείχνουν πὼς δὲν πολεμάτε, μονάχα μὲ ἀνθρώπους, παρὰ καὶ μὲ τ' ἄγρια στοιχεῖα τῆς φύσης. Ὁ ἀγῶνας εἶναι ὑπεράνθρωπος. Μονάχα Ἑλληνες θὰ μποροῦσαν νὰ τὸν κάνουν καὶ μόνον αὐτοί, ἔχουν τὴν ψυχικὴ ἀνωτερότητα, νὰ διηγίεντε μὲ τόσην ἀπλότητα τοὺς ἀφθαστοὺς ἡρωϊσμοὺς τοὺς.

Πὼς δὲν πρόφτασες νὰ κάνεις σπουδαῖα πρᾶγματα, ὅταν μὲ τὸ τίμιον ἀνάστημά σου, στημένο ἀγέρωγα καὶ περιφρονητικὰ ἀπέναντι στὸ θάνατον, ἀνοίξεις τὸ δρόμον ἀνάμεσα στὰ παγερὰ χιόνια, γιὰ νὰ περάσει ὁ στρατός πρὸς τὴ Νίκη, τὸ ἔθνος πρὸς τὴ Δόξα, ἡ ἀνθρωπότητα πρὸς τὸν Πολιτισμό. Τὸ τίμιον αἷμα σου καὶ τὸ πονεμένο σου κορμί, σύμβολα ἱερά, φωτίζουν τὸ σκληρὸ δρόμον, ποῦ περπατᾶει ἡ Ἑλλάδα, πολεμῶντας τὴ βία καὶ τὴ σκλαβιά.

Τώρα, κοιμήσου ἡσυχᾶ, γενναῖο παληκάρι, καὶ ξέρε, πὼς ὀλόκληρη ἡ χώρα μας, ἐνοιωσε ἀπόλυτα τὴ θυσία σου. Μὴν ψάξεις μακριὰ νὰ βρεῖς ἀποδείξεις αὐτῶν ποῦ σοῦ λέω· τὰ στρωσίδια τοῦ πονεμένου σου κρεβατιοῦ κοίτα. Εἶναι τὸ προικιό, κάποιος Ἑλληνοπούλας, ποῦ ξέρεις πολὺ καλά, πὼς τὸ μάζεψε τόσον καιρὸ, φυλάγωντάς το γιὰ τὴ μεγάλη στιγμή τοῦ γάμου της. Καθόλου δὲ δίστασε ν' ἀνοίξει τὸ νυφικό της σεντούκι καὶ νὰ τὸ προσφέρει ὀλόψυχα, γιὰ νὰ ζεστάνει τὸ πληγωμένο σου τίμιον κορμί. Κοιμήσου ἡσυχᾶ, γιὰ νὰ γιατρέψου οἱ πληγές σου καὶ νὰ μπορέσεις καὶ σὺ νὰ ζήσεις τὴ μεγάλη μέρα τοῦ γιορτασμοῦ τῆς τελικῆς Νίκης, ποῦ εἶναι ἔργο δικό σου. Κοιμήσου ἡσυχᾶ, γιὰ νὰ ξαποστάσει ἡ ψυχὴ σου καὶ νὰναι ἔτοιμη νὰ πρωτοπορευτεῖ ὀδηγήτρα, στὰ ψηλὰ φτερουγίσματα τῆς καινούργιας Ἑλλάδας.

Φλοῖσβος Δ.

ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ ΕΙΣ ΤΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤ. ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ ΜΑΣ

Εις τὰ ἐνταῦθα Στρατιωτικά Νοσοκομεῖα ἤρχισαν νὰ λειτουργοῦν αἱ κάτωθι διευθύνσεις: Νοσηλευτική—Ἀλληλογραφίας—Ψυχαγωγίας—Οἰκοκυρικῆς.

Εἰδικῶς διὰ τὸ τμήμα τῆς Οἰκοκυρικῆς παρακαλοῦνται ὅσαι κυρίαὶ καὶ δεσποινίδες ἐπιθυμοῦν νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των (ραπτικήν, σιδέρωμα κλπ.) νὰ προσέρχωνται ὠρισμένας ὥρας τῆς ἡμέρας. Διὰ περισσοτέρας πληροφορίας ἄς ἀποτείνωνται εἰς τὸ Κεντρικὸν Στρατιωτικὸν Νοσοκομεῖον (Κλινικὴ Παπαστρατῆ) Γραφεῖα Διευθύνσεως ὥρ. 4—5 μ. μ.

Εφ. *Εὐριπος* 25.1.1941

102

ΕΚΚΛΗΣΗ

Συμπολίτες,

Τοὺς ἔνδοξους τραυματίες μας, ποὺ πῆρε τὴν τιμὴ νὰ φιλοξενήσει ἡ πόλις μας, ποτὲ μὴν τοὺς ἀφήσετε μόνους. Ξακολουθεῖστε νὰ τοὺς ἐπισκέφτεστε. Εἶναι τ' ἀδέρφια μας, τὰ παιδιά μας, οἱ δικοὶ μας κι' εἴμαστε μεῖς γι' αὐτούς, οἱ σπιντικοὶ τους. Μὴ διστάσετε ἀπ' τὴ σκέψη, πὼς ἀπὸ φτώχεια δὲν ἔχετε κάποιο καλὸ δῶρο νὰ τοὺς πᾶτε. Ξέρουν κι' αὐτοὶ ἀπὸ ἀνέχεια δὲν θὰ παρεξηγήσουν. Δυὸ λόγια θέλουν ν' ἀκούσουν, μιὰ κουβέντα ν' ἀλλάξουν, γιὰ νὰ μικρύνουν κάπως τὶς μεγάλες ὥρες τοῦ πόνου. Μιὰ ἐφημερίδα, ἓνα περιοδικό, κάποιο βιβλίον, ἓνας ἀπλὸς χαιρετισμὸς, λίγη συντροφιά, τοὺς ξεκουράζει τόσο. Κανένας ἄς μὴν παραλείψει τὴν ὑποχρέωσή του.

Φλοῖσβος Λ.

Εφ. *Εὐριπος* 9.3.1941

103

ΟΙ ΤΡΑΥΜΑΤΙΑΙ ΜΑΣ

— Κίνησις ἐπισκεπτῶν—Δῶρα—Ψυχαγωγία

Οἱ τραυματῖαι μας εἰς πάντας τοὺς ἐπισκεπτομένους αὐτοὺς ἐκφράζονται μὲ ἄδολον εὐχαρίστησιν διὰ τὴν νοσηλευτικὴν περίθαλψιν των ἀπὸ τοὺς ἰατροὺς των καὶ διὰ τὸ πονετικὸν ἐνδιαφέρον ποὺ ἐπιδεικνύουν πρὸς αὐτοὺς ὅλοι αἱ ἀδελφαὶ τῶν τμημάτων καὶ θαλάμων, προοιστάμεναι καὶ μὴ, μεταξὺ τῶν ὁποίων συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ σημαντικὴ μέριμνα διὰ τὴν Δινοθήκην τοῦ Νοσοκομείου, τὴν ὁποίαν ἔχει ἀναλάβει ἐν συνεργασίᾳ μὲ ἄλλας κυρίας καὶ δεσποινίδας ἡ κυρία Φανὴ Ἀλεξίου, τοῦ διευθυντοῦ Ἐθν. Τραπεζῆς.

Τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν ἐμπόρων μας διενεμήθησαν εἰς πάντας τοὺς τραυματίας γλυκίσματα, τσιγάρα, πορτοκάλια καὶ βιβλία, εἰς δὲ τὴν διαχείρισιν τοῦ Νοσοκομείου παρεδόθησαν ὑπ' αὐτῆς 10 ζεύγη δεκανίκια καὶ πολυάριθμα μπαστούνια.

Τὴν Ἐπιτροπὴν αὐτὴν ἀποτελοῦσιν οἱ κ. κ. Ι. Αἰσωπος, Α. Σταϊκίδης, Γ. Ἀγγελέτος, Π. Γεωργιάδης, Ι. Περγόλης, Ε. Καστριώτης, Α. Προβόλος, Γ. Α. Πασσάς, Δ. Νέγκας, Μ. Ξυράφης, Χ. Καπερνόπουλος, Γ. Παπουτσῆς καὶ Ι. Μητροκότσιος.

Μεταξὺ τῶν τραυματιῶν συγκαταλέγονται καὶ πλεῖστοι νεαροὶ Ἰσραηλιταὶ ἐκ Θεσσαλονίκης καὶ εἶνε κατασυγκεινημένοι διὰ τὰ προσφερθέντα δῶρα καὶ τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ ἐπέδειξεν ἡ ἐνταῦθα Ἰσραηλιτικὴ Κοινότης ὑπὲρ ὅλων τῶν τραυματιῶν.

Ἐπίσης ἐκφραστικὴ εἶνε ἡ εὐγνωμοσύνη αὐτῶν καὶ πρὸς τὰς Κυρίας τοῦ ἐνταῦθα, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς τόσο ἀξιοσημείωτον δρᾶσιν σημειώσασας κυρίας Ἐλένης Λειβαρᾶ, παραρτήματος Φανέλλας τοῦ Στρατιώτου. Ὅλοι αἱ τόσο καρποφόρως συνεργαζόμεναι κυρίαὶ ἐπεσκέφθησαν προχθὲς τοὺς τραυματίας, τοὺς παρηγόρησαν καὶ ἐνεθάρρουναι καὶ προσέφερον ἀνά ἓν πακέττον σιγαρέτων καὶ μάλλινα εἶδη μὲ τὴν δήλωσιν ὅτι θὰ συνεχίσωσι τὰς ἐπισκέψεις των πρὸς αὐτούς, θὰ προσφέρουν δὲ καὶ παραγγεληθέντα ἤδη πέδιλα.

Εφ. *Εὐριπος* 23.3.1941

104

Δ.Υ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 'Εν Χαλκίδι τῆ 2 'Ιανουαρίου 1941. Ἐπὶ τῆς ἡμετέρας
 ἀποστολῆς
 ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΔΕ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ
 Ἐπὶ τῆς ἡμετέρας
 Πρὸς
 τοὺς κ.κ. 'Αντιπρόεδρον τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου καὶ Δημοτικούς
 Συμβούλους Χαλκιδέων

'Ενταῦθα

Φίλοι Κύριοι Σύμβουλοι,

Θεωροῦμεν ὡς καθῆκον μας νά ἐπισκεφθῶμεν τοὺς εἰς τὰ Νοσοκορεῖα τῆς πόλεως μας νοσηλευμένους περὶ τοὺς 100 τραυματίας καὶ ἴασι παρακαλοῦμεν ἄν ευαρεστηθεὶς τὴν 3.45 τὸ βράδυ τῆς σήμερον συγκεντρωθῶμεν εἰς τὴν οἰκίαν μου, διὰ τὸν ἄνω σκοπον, δεδομένου ὅτι θά ἐπισκεφθῶμεν ὡς πρῶτον τὸ Νοσοκορεῖον Μπέσκου (Παράρτημα Γυμνασίου) ἐπὶ τῆς ὁδοῦ 'Αβάντων.-

Μετά τερῆς

Δήμαρχος
 [Signature]

'Ελάβομεν γνῶσιν

- Οἱ Δημοτικοὶ Σύμβουλοι
 - Σ.Μιχαηλίδης (Προεδρεύων) [Signature]
 - Γ.Βραχοπούλος [Signature]
 - Π.Λεονταρίδης [Signature]
 - Σπ.Διοσκουρίδης [Signature]
 - Π.Πολιτάκης [Signature]
 - Λ.Καρώνης [Signature]
- Μ.΄ 1.1

ΑΙ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΑΣ ΜΑΣ

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς διακομιδῆς εἰς τὴν πόλιν μας νέων τραυματιῶν μας ἤρχισε ἐκδηλούμενον καὶ πάλιν, ὡς ἐμπρέπει, θερμὸν καὶ συμπαθὲς τὸ ὑπὲρ αὐτῶν ἐνδιαφέρον τῆς κοινωνίας μας.

Ἐκ τῶν πρώτων ἐπεσκέφθη αὐτοὺς ὁ Σ. Μητροπολίτης κ. Γρηγόριος ὅστις συνωμίλησε καὶ ἐνεθάρρυνε ἕνα ἕκαστον ἐξ αὐτῶν, ἐκφραζομένων ὅλων μὲ ἐνθουσιασμόν διὰ τὴν βεβαιότητα τῆς τελικῆς νίκης τῶν Ἑλληνικῶν ὅπλων. Ὁ Σ. Μητροπολίτης προσέφερε πρὸς πάντας ἀνεξαιρέτως μικρὰ εὐαγγέλια, εἰκονίσματα τῆς Παναγίας καὶ σιγάρα καὶ ἐδέχθη θερμὰς εὐχαριστίας παρ' ὅλων. Εἰς ἕξ αὐτῶν μάλιστα προσεφώνησε τὸν Σ. Μητροπολίτην ὡς ἑξῆς:

Θεοφιλέστατε,

Ἡ παρουσία σας ἐν μέσῳ ἡμῶν μᾶλλον συγκινεῖ.

Ἀλλὰ καὶ μᾶς ἐνισχύει ἠθικῶς, μᾶς ἐνθαρρύνει ψυχικῶς, μᾶς τονώνει καὶ μεταρσιώνει πνευματικῶς.

Θεοφιλέστατε, ἐὰν διακρίνετε λύπην στὸ πρόσωπόν μας δὲν εἶναι ἀπὸ τὸ ὅτι ἐτραυματίσθημεν, δὲν εἶναι ἀπὸ τοὺς πόνους τῶν τραυμάτων, ἀλλὰ εἶναι τὸ πῶς κατέστημεν ἐπ' ὀλίγον καιρὸν ἀνίκανοι νὰ συνεχίσωμεν τὴν ἀποστολήν μας.

Καὶ ἀνίκανοι οἱ πλείστοι ὄχι ἀπὸ τὰς ἀστόχους βολὰς τῶν Ἰταλῶν, ὄχι ἀπὸ τὰ βλήματα τῶν ὄλων καὶ τοῦ πυρο-

βολικοῦ των, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ χιόνια τῆς Ἀλβανίας.

Ἐλπίζομεν ὁμῶς καὶ εὐχόμεθα νὰ γίνωμεν συντόμως καλὰ καὶ θὰ γίνωμεν. Τ' ἀεικίνητα πόδια τῶν ἱατρῶν μας, τὰ διαρκῶς ἀσχολούμενα χέρια τῶν μᾶς τὸ βεβαιώνουν ὡς καὶ ἡ στοργὴ μεθ' ἧς μᾶς περιβάλλουν ἀπὸ τοῦ τελευταίου νοσοκόμου ἕως τοῦ σεβαστοῦ μας διευθυντοῦ.

Καὶ τότε ἐπανερχόμενοι πάλιν εἰς τὰς τάξεις μας, ἐδραιωμένοι στὸ καθήκον μας, πιστοὶ τηρηταὶ τοῦ ὄρκου μας, συνεχισταὶ τοῦ ἀγῶνος μας καὶ σὺν τῇ βοηθείᾳ τοῦ Παντοδυνάμου θὰ τοὺς πετάξωμεν ἀσφαλέστατα στὴν θάλασσα.

Ἐὰν τυχόν τινὲς ἐξ ἡμῶν ἢ τύχη τοὺς προκίσει νὰ χωλαίνουν, γι' αὐτοὺς θὰ εἶναι τιμὴ. Καὶ ἡ μητέρες μας ὡς ἄλλες Λάκνες θὰ μᾶς λέγουν: «νὰ μὴ λυπούμεθα, διότι καθ' ἕκαστον βῆμα μας θὰ ἐνθυμούμεθα τὶς παληκαριές μας»-

Καὶ τελειώνοντας ὀφείλω νὰ σᾶς ἐκφράσω τὰς ἀπείρους εὐχαριστίας μας διὰ τὴν ἐπίσκεψίν σας, τὴν ὄντως πατρικὴν, διὰ τὰ φιλοδωρήματά σας καὶ σᾶς εὐχόμεθα τὰ ἀγαθὰ τῆς Οὐρανίου Βασιλείας.

Ν. Α. κρουοπαγημένος

Σχέδιο του Σπ. Βασιλείου

—Κατάλογος εισφορών υπέρ τῶν τραυματιῶν μας.

Γ. Νάνος δρχμᾶς 50, Ν. Λιάκος 50, Χ. Διαμαντίδης 100, Γ. Μαρουδιάς 100, Εὐάγ. Καστριώτης 500, Θ. Γιοβίλης 30, Ἄδελφ. Καπιώτη 50, Γ. Ζορμπαλάς 50, Χ. Σαμαράς—Κασκέλος 25, Β. Γεωργιάδης Α.Ε. 4.000, Ἄδελφ. Σκιαῖ 1.000, Ἐνωσις Ἐκτελωνιστῶν 100, Ἀπ. Βαϊμάκης 50, Γ. Βελισσαρίου 200, Χ. Ρήγας 50, Κ. Σκούρας 50, Δ. Νέγκας 500, Γ. Ἰωαννίδης 20, Ἰάκ. Φραγγῆς 100, Θ. Χαλβατζῆς 300, Χ. Λούζεβιτο 150, Ζ. Μαγγανᾶ 50, Π. Μπάρμπας 100, Ἰ. Σιαμέλας 1.000, Σ. Γέρος 100, Χατζ. Πικόλογλου 50, Ἄδελφ. Χατζηαλεξιάδη 200, Γ. Φίσσας 50, Β. Ἀφεντάκης 1.000 Ἰ. Ὀλύμπιος 700, Κ. Ἀρσλάνογλου 100, Χ. Σωτηρίου 100, Δ. Στογιαννίδης 100, Δ. Ἀναστασίου 100, Κ. Βάκης 50, Ἰ. Καραπέτακος 50, Γ. Γεωργιάδης 200, Δ. Βασιλειάδης 50, Κ. Μουστάκας 250, Ε. Ἀφράτης 30, Ν. Λᾶλος 300, Κ. Λίτσος 25, Β. Εὐσταθίου 200, Μ. Μούντριχας 100, Τ. Ζαρουγκιάν 50, Ι. καὶ Ζ. Κοὲν 1.000, Σ. καὶ Χ. Μάϊσης 1.000, Κυτῖνος—Χαϊμάνης 100, Ἄδελφ. Πριοβόλου 1.500, Ἀ. Κουλοχέρης 150, Β. Μπαφέρος 500, Κ. καὶ Γ. Ροσόλυμος 150, Μ. Λεβῆς 100, Π. καὶ Φ. Μπέης 200, Ε. Μελισσάρης 100, Ζ. Ζήσης 150, Ὁ. Δάριγκ καὶ Σια Α.Ε. 1.500, Ἱπποκράτης Σαρρῆς βιομήχανος 2.000, Σιλβέστρος—Ξυράφης 500, Δ. Περγάμαλης 100, Δ. Ζαργάνης καὶ Υἱοὶ 500, Ἀ. Τσαῦκος 100, Φιλ. Ροσόλυμος 150, Ἰάκ. Λεβῆς καὶ Υἱοὶ 200, Ἡλ. καὶ Ἰ. Κωστής 150, Ἰάκ. Κοὲν 50, Η. Ὁβαδίας καὶ Αἰφοὶ 500, Ι. Κούσουλας καὶ Σια 200, Ἄδελφ. Γάσσα 200, Ἄδελφ. Ἰωαννίδου 100, Γ. Κ. Μπέης 150, Μ. Βεντούρης 100, Ἰ. Τσίκουλας 100, Κ. Χριστόπουλος 150, Βαμβακούλας—Αἴσωπος 1.500, Ν. Χριστόπουλος 50, Ἄδελφ. Τσάλα 150, Ν. Μελισσάρης 50, Ἄδελφ. Τσομῶκου 100, Ἀθανασιάδης—Ζορμπαλάς 500, Σπύρογλου—Καλαθέρης 200, Κόντης—Σταματίου 300, Π. Βεκρῆς 200, Χ. Χρυσοστομίδης 50, Μελ. Μορφόπουλος 50, Γκίκας—Γεροντίτης 200, Ἰ. Παπαθεοδώρου 600, Υἱοὶ

Ἰελισσάρη 660, Γ. Καθαροσπόρης 100, Βαρβάρογλου καὶ Σια 500, Ε. Πατιολόγος καὶ Υἱὸς 1.000, Δ. Καρλῆς 200, Π. Μπουγιούκος 100, Κ. Τσότσος 500, Ζ. Ζαχαρόπουλος 100, Π. Πανουσίου 500, Ἰ. Ταμβακᾶς 100, Β. Λεμπέσης 500, Ἄδελφ. Μήλιου 200, Σ. Καπνίσης Α.Ε. 1.000, Τ. Χρήστου 50, Δ. Γλᾶρος 100, Ἄδελφ. Τσαούση 500, Ἀφεντόπουλος 100, Ἰ. Χαραράς 1000, Γ. Παπουτῆς 500, Γ. Δ. Πασσᾶς 700, Λ. Λάμπρου 100, Δ. Τσατσαρώνης 100, Τ. Καραμουσουλάκης 50, Ν. Μητρόπουλος 100, Βαχ. Ζεκιγιάν 200, Ἰ. Παπαϊωάννου 100, Δ. Μᾶνος 400, Ἀ. Νικολάου 100, Ἰ. Βασιλείου 100, Κιαπέκος—Καράκωστας—Λινάρδος καὶ Σια 1500, Υἱοὶ Κιαπέκου 500, Γελαράκης 100, Ε. Μελισσάρης καὶ Σια 2000, Ἀλέξ. Κοσόννας 200, Ἀν. Γεωργιάδης 150, Ἀν. Κυμουρτζῆς 200, Γ. Κατοίκης 200, Γ. Μπροῦτζος 50, Σοφ. Ἀρνίδης 100, Ἰάκ. Μισίτσας 500, Σ. Μιχαηλίδης 100, Ἀθ. Καλαθέρης 50, Β. Εἰρηνίδης 100, Σερ. Δημητριάδης 500, Ἰ. Τζιρόπουλος 150, Ἀθαν. Παπαθανασίου 1000, Γ. Καραναστάσης 100, Ν. Χρηστίδης 300, Ἰ. Παπάζογλου—Δ. Κεφάλας 200, Ν. Λάζαρης 200, Γ. Πασσᾶς 20, Ζαφ. Βαῆς 200, Β. Στεφανίδης 50, Χ. Πέτρος 100, Γ. Ροῦσος 200, Λ. καὶ Ε. Λ. Ἀθανασίου 100, Μ. Κωστής καὶ Ἐ. Λεβῆς 100, Ἄδελφ. Δριτσαλόπουλοι 500, Τελ. Θεοδωρόπουλος 50, Ἰ. Ἀφθονίδης—Κ. Παπαϊακώβου 100, Γ. Εἰρηνίδης 100, Γρ. Κανατούλας 300, Ν. Ἀνθόπουλος 50, Αὐγ. Πράκουρας 50, Ι. Ἀφραταῖος 100, Δ. Ἀγαγιώτης 100, Εὐθ. Ἀθανασίου 100, Β. Παπαθεοδώρου 50, Κ. Θεοφίλου 50, Σ. Γιακομίδης 100, Γ. Σταματούκος 100, Ἰωσ. Λεβῆς 50, Γ. Μωραῖτης 50, Γ. Κουζούλογλου 30, Β. Τσαούσης 50, Α. Παύλου 200, Κ. Πιπεργιάς 50, Σ. Κόκκας 100, Ε. Καρλατήρας 500, Λ. Λεμπέσης 50, Γ. Ἰσαακίδης 50, Π. Μπουγιούκος 50, Γ. Ἀνδρέου 200, Ἡλ. Ἀναστασιάδης 200, Α. Μπαλτάς 100, Ν. Βελισσαρίου 200, Α. Μπάστας 200, Γ. Τζοβλᾶς 50, Ι. Χαλιούλιας 100, Γ. καὶ Θ. Ἀφεντάκης 600, Κλωστοῦφαντήρια Χαλκίδας Α. Ε. 1.500.

Ἐν ὄλφ δραχ. 52.790

*Αξιοσημείωτοι είναι επίσης και αι συμπαθείς έκδηλώσεις του έμπορικού μας κόσμου πρωτοστατούντος του Έμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου μας καθώς και της Συνομοσπονδίας των Επαγγελματιών Χαλκίδος. Ο Πρόεδρος του Επιμελητηρίου κ. Ι. Αΐσωπος και ο πρόεδρος της Συνομοσπονδίας κ. Γ. Άγγελέτος έπεσκέφθησαν κατ' επανάληψιν τους τραυματίες μας και διένειμαν διάφορα δώρα εις αυτούς, σιγαρέττα, σοκολάτες, μπιστούνια κλπ. Διά την τακτικήν δέ περίθαλψιν των τραυματιών μας τῆ πρωτοβουλία και συνεργασία του Έμπορ. Επιμελητηρίου και των Επαγγελματικῶν Οργανώσεων κατορθώθη και έπιτροπή έξ εμπόρων, ητις συνέ'εξε μέχρι τουδε έκ διαφόρων μεταξύ αὐτῶν εράνων τό ποσόν των δραχ. 53.000, και των δ-ποιῶν κατάλογον δημοσιεύομεν κατωτέρω.

Διά την αξιέπαινον αὐτήν προσπάθειαν η κοινωνική έπιδοκιμασία άποτελεῖ την καλύτεραν έπιβράβεισιν.

*Εκτός των άνωτέρω ὁμως χαρακτηριστική είναι και η μονομερής ιδιωτική έκδήλωσις. Ο άλτρουϊσμός πολλῶν έξ άμφοτέρων των φύλων διά τους τραυματίες μας είναι πολύ συγκινητικός συνοδευόμενος με παντοίας προσφοράς. Ο έκ των μεγαλεμπόρων μας κ. Β. Μπιφέρος έπιδεικνύει αξιοσημείωτον ένδιαφέρον θεραπεύων μεθοδικῶς, ὡς μανθάνομεν, τας διαφόρους ανάγκας των τραυματιῶν μας. Εὐγέ του.

*Η Χαλκίς οὕτω δύναται να συγχαρηῖ εαυτήν, διότι στέκεται εις τό ὕψος των περιστάσεων και θέλομεν να πιστεύσωμεν ότι η πρόθυμος αὐτη άρωγή θα συνεχισθῆ γενικώτερον πάντοτε τόσον από την κοινωνίαν ὡσον και από τας αρχάς.

Εφ. Εύριπος 9.3.1941

110

ΝΕΟΙ ΤΡΑΥΜΑΤΙΑΙ

Χθές διεκομίσθησαν διά πλωτοῦ νοσοκομείου νέοι τραυματίαι, έκ των ὁποίων οἱ περισσότεροι είναι παθόντες έκ κρουπαγημάτων έν τῷ Ἀλβανικῷ μετώπῳ. Εἰς αὐτούς ὁ λαός της Χαλκίδος έπεφύλαξε θερμήν εις έκδήλωσιν συμπαθειῶν και θαυμασμοῦ ὑποδοχήν και κατά την διέλευσιν τοῦ πλωτοῦ νοσοκομείου έκ τοῦ Πορθμοῦ και εις την διακομιδήν των έξ αὐτοῦ εις τό ἄριστα διασκευασθέν Στρατιωτικόν Νοσοκομείον της πόλεως.

*Αμα τῆ πλευρίσει τοῦ ατμοπλοίου ἀνήλθον επ' αὐτοῦ και εχαιρέτισαν τους τραυματίας ὁ Νομάρχης κ. Τοράκης, ὁ Δήμαρχος κ. Σαραφιανός, ὁ Διοικητής της Χωροφυλακῆς κ. Μερσικεντής, ὁ διοικητής της ναυτ. βάσεως κ. Κουντουριώτης, ὁ Λιμενάρχης κ. Σάκας, ὁ Διευθυντής τοῦ Νοσοκομείου κ. Ρηγόπουλος κλπ.. Εὐθὺς κατόπιν ἤρχισεν η μεταφορά των τραυματιῶν συντρεχόντων μελῶν της Ε.Ο.Ν. και ἄλλων προθυμοποιημένων πολιτῶν, έν ᾧ πλήθη λιού έξεδήλουν ὑπερηφάνως τας συμπαθείας των πρὸς τὰ δοξασιμένα παλληκάρια μας.

Εφ. Εύριπος 9.3.1941

111

**ΑΙ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ
ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΑΣ ΜΑΣ**

Ἀξιότιμε κ. Διευθυντά,

Οἱ τραυματίαι οἱ νοσηλευόμενοι εἰς τὸν 17ον θάλαμον τοῦ ἐνταῦθα Στρατιωτικοῦ Νοσοκομείου ἐπιθυμοῦν διὰ τῶν στηλῶν τῆς ὑμετέρας: ἐγκρίτου ἐφημερίδος νὰ ἐκφράσουν τὴν εὐγνωμοσύνην των πρὸς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Νοσοκομείου Ἀρχίατρον κ. Ρηγόπουλον Παναγιώτην καὶ Ὑποδιευθυντὴν Ἰατρὸν κ. Βλασόπουλον Γεώργιον διὰ τὴν πατρικὴν αὐτῶν μέριμναν καὶ πραγματικὴν στοργὴν, μὲ τὰς ὁποίας περιβάλλουν γενικῶς ὅλους τοὺς νοσηλευομένους τραυματίαις καὶ τὰς ἀπειροὺς αὐτῶν εὐχαριστίας πρὸς τὸ λοιπὸν προσωπικὸν τοῦ Νοσοκομείου, ἰατροὺς, ἀδελφάς καὶ νοσοκόμους, καὶ ἰδιαιτέρως πρὸς τὴν προϊσταμένην τοῦ θου Τμήματος, κ. Μαρίαν Καπίσην, διὰ τὰς πολλαπλὰς τῶν περιποιήσεις.

Εὐχαριστοῦντες Ὑμᾶς θερμῶς διὰ τὴν φιλοξενίαν σας.

Διατελοῦμεν μετὰ τιμῆς
Οἱ τραυματίαι τοῦ 17ου θαλάμου

Οἱ ἡρωϊκοὶ τραυματίαι μας, ὡς ἀντελήφθημεν, εὐχαρίστως θὰ ἐδέχοντο πεσοῦτες προσώπου, σαπουνάκια, βιβλία, χαρτοφαικέλλα, χειρομάνδηλα καὶ τερλίκια γιὰ τὰ πόδια. Μὴ ξεχνάτε σιὰς ἐπισκέψεις σας καὶ τι τέτοιο νὰ τοὺς προσφέρετε.

Καὶ ἡ ψυχαγωγία τῶν τραυματιῶν δέν ὑστερεῖ. Σημειώνομεν εὐχαρίστως εἰς τὴ συνδρομὴ τοῦ Δήμου, τῆς ΠΥΑΜ καὶ τῆς ΠΑΔ ἐγένετο πλήρης ἐγκατάστασις μεγαφῶνων μὲ ραδιόφωνον καὶ γκριμμόφωνον ἢ ὁποία τέρπει ἐξαιρετικῶς τοὺς τραυματίας μας.

Ἡ ΠΑΧ χάριν τῆς ψυχαγωγίας αὐτῆς τῶν τραυματιῶν συνέλεξεν ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας τῆς τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν 9,500, πλήρη δὲ κατάλογον τῶν ἐράνων αὐτῆς θὰ δημοσιεύσωμεν εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον.

Συνεργεῖα τῆς ΠΥΑΜ ὑπὸ τῶν συναγωνιστῶν Μάτσου Ἀντ., Ἀφεντάκη Νικ., Ρήγα Γρηγ., Φίφα Βασ., Χαρίση Στ. καὶ Ἰωάννου Δημ. ἀφοῦ ἐνήργησαν τὰ τῆς ἐγκαταστάσεως, ἐπιμελοῦνται ἤδη καὶ τὴν καθημερινὴν μετάδοσιν ὠραίων μουσικῶν προγραμμάτων.

Ἐνα θερμότατον ἔπαινον ἀξίζει ὁ Διευθυντῆς τῆς ΠΥΑΜ κ. Ἀναστ. Χροναῖος διὰ τὰς ἐνεργείας του αὐταῖς.

Διὰ τὸν ὡς ἄνω σκοπὸν παρακαλοῦνται οἱ κάτοχοι δίσκων γραμμοφῶνον νὰ διαθέσουν δσοὺς ἐξ αὐτῶν δύνανται, προσκομίζοντες αὐτοὺς εἰς τὰ γραφεῖα τῆς ΠΥΑΜ.

Κοντά μεσημέρι μας ανεβάσαν στην Αθήνα και μας επήγαν στο Παγκράτι σ' ένα Γυμνάσιο, που είχε μετατραπεί σε νοσοκομείο, όπου μας βόλεψαν όπως-όπως το πρώτο βράδυ

[...] Την άλλη μέρα το πρωί ειδοποιηθήκαμε για λουτρό, θα λουζόμασταν επί τέλους ολόκληροι. Ζεστό νερό, ντους, σαπουνάδες, πετσέτες καθαρές. Κατέβηκα στο χώρο των λουτρών με καμπόσους άλλους. Γδυθήκαμε στον προθάλαμο, εδώσαμε τα ρούχα μας γ' απολύμανση και παραλάβαμε ρούχα του νοσοκομείου, που θα φορούσαμε μετά το μπάνιο. Ένας ένας έμπαινε στην αίθουσα των λουτρών. Κουβέντες, χαμόγελα γυναικών ακούγονταν από μέσα ανάκατα με το θόρυβο των ντους κι αχνοί χλιαροί βγαίνουν ως τον προθάλαμο.

Κουβεντιάζοντας με τον επιλοχία που είχε κατεβεί μαζί μας είχα ξωμείνει τελευταίος. Σαν έκανα, γυμνός εντελώς, να δρασκελίσω το κατώφλι, κάτι μου φώναξε ο επιλοχίας και γύρισα προς το μέρος του. Εμπήκα στα λουτρά χωρίς να βλέπω μπρος μου, σαν γύρισα όμως το κεφάλι βρέθηκα μπροστά σε κυρίες, νέες σχετικά και καλοφαινούμενες. Ολόγυμνος όπως ήμουν ντράπηκα και στάθηκα σαν στήλη άλατος.

- Ο συνάδελφός μου, με σύστησε έτσι ο επιλοχίας, είναι λιγάκι ντροπαλός. Ήτανε μήνες στο μέτωπο.

Άλαλος έκανα ένα δύο βήματα σκεπάζοντας με τα χέρια μου ό,τι έπρεπε.

- Μη ντρέπεται, παιδί μου, μου λέει κάποια κυρία.

Με πήρανε, με καθήσανε σε μια καρέκλα, απ' τις τέσσερις πέντε που ήταν στη γραμμή κι

Σχέδιο της Μαρίας
Φλωρά-Καραβία

114

αρχίσανε να με λούζουν, ξεκινώντας η μια απ' το κεφάλι, η άλλη απ' τα πόδια. Εγώ δυσφορούσα, ένοιωθα πως πνιγόμενος, θες η ντροπή, θες οι υδρατμοί, το ασφυχτικά ζεστό περιβάλλον. Ζήτησα επανειλημμένα να με αφήσουν να πλυθώ μονάχος μου μια και το μπορούσα, δεν ήμουν τραυματίας, ούτε ανάπηρος, μπα, πού να μ' αφήσουν αυτές! Το καθήκον τους κάνανε! Στο μεταξύ άκουνα να χασκογελάνε και να κουβεντιάζουν και να μας κοροϊδεύουν σε ξένες γλώσσες. Κάτι καταλάβαινα απ' αυτές αλλά δεν ήμουν σε θέση ν' αντιδράσω. Στο μεταξύ προχωρούσε το σαπουνίσμα με ρυθμό που μούφερνε αγωνία, όπου και νάταν θα γινόταν η συνάντηση των δύο κατευθύνσεων. Μη όντας σε θέση να προβλέψω τι θα γινόταν κι αν είχαν σκοπό να σταματήσουν κάπου την περιποίηση, πετάχτηκα απάνω και παρακάλεσα ευγενικότερα αλλ' αποφασιστικά να μ' αφήσουν να συνεχίσω μόνος μου. (Την εκτιμούσα, βέβαια, την τόση αφοσίωση στο καθήκον, αλλά καλύτερα να μούλειπε). Σαπουνίστηκα όσο χρειαζό-

ταν, ξεπλύθηκα, σκουπίστηκα, αλείφτηκα με κατι που μου δώσανε και βγήκα βιαστικά στον προθάλαμο για να ντυθώ. Αλλιώς το είχα φανταστεί το πρώτο μπάνιο μετά την επιστροφή από το μέτωπο, να μπω σε μια μπανιέρα μόνος μου, να μείνω μέσα ώρες ώσπου να μουλιάσει απ' το ζεστό νερό το τομάρι μου, να περαστώ με την ησυχία μου πέντ' έξι χέρια, να πάρω μέσα κάναν ύπνο και να περιποιηθώ και τις ψείρες με κανά υγρό ή καμιά σκόνη. Αυτό που μούλαχε δεν ήτανε λουτρό, ήταν σαδιστική δοκιμασία, νάχεις να δεις γυναίκα μήνες, νάχεις ξεχάσει και τις αντρικές λειτουργίες (που και που στον ύπνο μας τις ονειρευόμασταν) και ξαφνικά να βρίσκεσαι σ' ένα περιβάλλον... Πω, πω, θεέ μου...

Τώρα κείται απάνω στην τσουρουφλισμένη χλαίνη
 Μ' ένα σταματημένο αγέρα στα ίσαχα μαλλιά
 Μ' ένα κλαδάκι λημονιάς στ' αριστερό του αυτί
 Μοιάζει μπαζές που τον γυζαν άξαφνα τα πουλιά
 Μοιάζει τραγούδι που το γίμωσαν μέσα στη σκοτεινιά
 Μοιάζει ρολόι αγγέλου που εσταμάτησε
 Μόλις είπανε "γεια παιδιά" τα ματοτσίνορα
 Κι η απορία μαρμάρωσε...

Κείται απάνω στην τσουρουφλισμένη χλαίνη.
 Αιώνες μαύροι γύρω του
 Άλυκτον με σκελετούς σκυλιών τη γοβερή σιωπή
 Κι οι ώρες που ζανάγιναν πέτρινες περιστέρες
 Ακούν με προσοχή.
 Όμως το γέλιο κάνκε, όμως η γη κονγάδνκε.
 Όμως κανείς δεν άκουσε την πιο στερνή κραυγή
 Όλος ο κόσμος άδειασε με τη στερνή κραυγή.

Κάτω απ' τα πέντε κέδρα.
 Χωρίς άλλα κεριά
 Κείται στην τσουρουφλισμένη χλαίνη.
 Άδειο το κράνος, λασπωμένο το αίμα.
 Στο πλάι το μισοτελειωμένο μπράτσο
 Κι ανάμεσα απ' τα φρύδια -
 Μικρό πικρό πηγάδι, δαχτυλιά της μοίρας
 Μικρό πικρό πηγάδι κοκκινόμαυρο
 Πηγάδι όπου κρυώνει η δýmιση!

Ω μην κοιτάτε ω μην κοιτάτε από πού του -
 Από πού του γυγε η ζωή. Μην πείτε πώς
 Μην πείτε πώς ανέβνκε ψηλά ο καπνός του ονείρου
 Έτσι λοιπόν η μια στιγμή Έτσι λοιπόν η μια
 Έτσι λοιπόν η μια στιγμή παράτησε την αλήλη.
 Κι ο ήλιος ο παντοτινός έτσι μεμιάς τον κόσμο!

Μας τον γέρανε λαβωμένονε.
 Το γέλιο του ίδιο. Τα μάτια, τα χέρια του,
 δεν έδειχναν τίποτα. Το μέτωπό του ήταν ήρεμο,
 γοργωμένο, όπως πάντοτε. Το χιόνι στα γένια του
 είχε καθίσει με τον ίδιο απαράλληλα
 τρόπο που κάθονταν και πάνω στα δέντρα.

Ένα γρέσκο γαρούφαλλο μόνο, στο στίθος,
 ζερβά, πάνω απ' τ' άσπρο πουκάμισο.
 Σε λίγο θα πέθαινε. Μας έκανε νόημα κι εμείς
 καταλάβαμε. Του πέρα το χέρι,
 γονάτισα, έπιασα το ένα του δαντύλο:

"Το κρεσό δαντύλιό μου να το πάτε στην Α
 στην πόλη Ω".

Το τελευταίο μικρό της γράμμα τον είχε
 βρει τις προάλλες στο χίλια διακόσια
 είκοσι ύμνο. Γράγοντάς τον τον έλεγε
 πάντα: "Λουλούδι μου".

Πάνω μας χιόνιζε. Σ' όλην τα πρόσωπα
 βυμάτιζε η θλίψη: κάτι δάκρυα κοντρά
 που καίγαν το χιόνι, κρεμόνταν στα μάγουλά
 κι έσταζαν πάνω του. Κι εκείνη την ώρα
 πιο ζεστό πράγμα ε' όλο τον κόσμο
 δεν ήταν δαρριώ γιατί χιόνιζε, χιόνιζε
 ε' όλο τον κόσμο.

Είχε το σύμπα
 εκόγει δαρρείς και χιόνιζε κι έκλαιγε
 κι έταζε πάνω στην άσπρη του ακίνητη
 μάσκα: "Λουλούδι μου!"

Θεόδ. Αμνατιδής
 Συλλογή Σχολής Πεζικού

ΣΤΟ ΑΠΟΚΟΡΥΦΩΜΑ ΤΗΣ ΔΟΞΑΣ

ΑΦΙΕΡΩΤΑΙ: ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΕΡΑΝ ΜΝΗΜΗΝ ΤΩΝ ΗΡΩΙΚΩΣ ΠΕΣΟΝΤΩΝ
 ΤΟΥ ΕΠΟΥΣ 1940 - 1941

ΠΑΝΤΑ ΠΡΟΧΩΡΑ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΩΝ ΕΜΒΑΘΗΡΙΩΝ

Στίχοι: ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΙΟΥ Μουσική: ΜΗΝΑ ΠΟΡΤΟΚΑΛΗ

Ρυθμός: Σμπαθηριόυ.

Τά στε νά της Κλειούρας λυ γί σαν... ο Μο.
 ρά φασιστούς άνθα στα... η να βη το στρατό σου άση... Νό γε
 ρι, ος σαν του Άλυ τε ριά... τίο Το μο, ρι σε λι, άστρα φη καν...
 τών φαρ, ή αν μα, άνν τή ρά... Οι εκ έροι σου στην Πίνδο θα φη καν

ΕΥΓΝΩΜΟΝΕΣ...

ΤΟΥ κ. Κ. Μ. ΚΑΛΛΙΑ

Όσες φορές κι' αν εγραψα, ποτέ μου δέν είχα τή συνείδηση, σάν σήμερα, δι χαράζω στό χαρτί όχι δικές μου γνώμες και συναισθήματα ούτε τίς γνώμες και τά συναισθήματα μιᾶς μερίδος, μά δι τά λόγια μου εκφράζουν ἕνα καθολικό και πανελλήνιο αίτημα και αίσθημα.

Γιά τή θαθείά μας τήν εύγνωμοσύνη πρόκειται, γιά τήν εύγνωμοσύνη πρός τά γενναιά μας παιδιά, τούς τιμημένους στρατιώτες του Μετώπου, ιδιαιτέρως γιά τήν εύγνωμοσύνη πρός τούς τραυματίες μας κι' ακόμη περισσότερο πρός τούς νεκρούς μας.

Δέν έτελείωσε ώ; τώρα ο άγώνας, ή μάχη, μαίνεται ακόμα, μά ή νίκη μας διέγραψ' ἕναν κύκλο, ἕναν ολόκληρο κύκλο. Μι τούς άγώνες ενός μηνός, με τή χαρούμενη και υπερήφανη Θυσία έχει ήδη στηθή τó πρώτο μας τó τρόπαιο. Στήθηκε στή συνείδηση του κόσμου όλου. Ύψωσε τήν Ελλάδα μας και τήν έτοποθέτησεν εκεί ψηλά, πολύ ψηλότερα από τίς κορυφές που με τή λόγχη εκπορεύσαμε, εκεί που λίγες μόνον στιγμές, στιγμές μεγάλες κι' αλησμόνητες, κατώρθωσαν οι δίκαιοι κι' οι άξιοι γιά ν' ανεβούν και νά σταθούν μέσα στις χιλιετηριδες, μέσα στήν ιστορία δηλ.

Μας χάρισε υπερηφάνεια και τήν άπρόσιτη χαρά δι κι' έμεις, ή γενεά μας και ή έποχή μας, όχι μονάχα οι πρόγονοί μας, κρατούμε τó δαυλό με τó άνέσπερο τó φώς και δίνουμε τά πάντα γιά τή Νίκη. Πρίν νά περάση ο πρώτος μήνας ο ήθικός μας θρίαμβος είχε συντελεσθή και είναι άμετάκλητος ο θρίαμβος αυτός.

Πώς νά παραμελήσωμε λοιπόν τó Χρέος πρός τούς νικητάς, πώς ν' αντικρύσωμε τούς τραυματίες μας χωρίς με σεβασμό νά άποκαλυφθοῦμε και πώς νά θυμηθοῦμε τούς αλησμόνητους Νεκρούς μας χωρίς εύλαβικά νά ύποκλιθῆ ή ψυχή μας, χωρίς νά ψιθυρίσωμε λόγια εύγνωμοσύνης; Πώς νά ξεχάσωμε τά αλησμόνητα παιδιά που πρωτοπόροι και πρωταθληταί έφθασαν πρώτοι εις τó τέρμα κι' εκέρδισαν τó γέρας του άγώνος, τó άτίμητο πρωτάθλημα του έλευθερωτου;

Στή νέα Σας πορεία Νεκροί που δέν πεθάνατε, Σας συντροφεύει ο θαυμασμός κι' δηλ ή εύγνωμοσύνη τής γενεάς Σας κι' όλων των άλλων γενεών που θά ακολουθήσουν. Στά όνόματά Σας θά σταματοῦν, όσοι θά έπιζήσουν κι' όσοι άργότερα θά γεννηθοῦν, γιά νά ζητοῦν λίγη ψυχή, λίγη φωτιά, γιά νά ζητοῦν τó φώς όσες φορές αυτοί θά δοκιμάζονται σ' αυτή τή γῆ, όσες φορές ή έλευθερία θά χειμάζεται, θ' ασθμαίνει, θά πονή. Σε Σας, στή μνήμη Σας τήν ιερή, άς δώσωμε ἕναν όρκο, δι έδω στή χώρα αυτή, άρνηση, μίσση, διχασμοί ποτέ δέν θά ξαναφανερωθοῦν.

ΚΩΝΣΤ. Μ. ΚΑΛΛΙΑΣ

ΟΙ ΗΡΩΕΣ ΜΑΣ

Ο πόλεμος είναι τραχύ ἄθλημα. Γιὰ τὴν πατρίδα ὅμως καὶ τὴν ἐλευθερία ὅταν γίνε-ται, ἔχει τὴν ἱερώτερη δικαίωση· εὐλογημένος εἶναι τότε ὁ πόλεμος καὶ τέτοιος εἶναι ὁ ἱδικός μας ποῦ μᾶς ἐπέ-θελαν οἱ νεοθαρδάραι.

Τὰ πρὸ θεοειᾶ συναίσθημά-τα δοκιμάζουμε σιὸν πόλεμο. Χθὲς καὶ προχθὲς χτυποῦσαν χαρμόσυνα οἱ καμπάνες· γιορ-τάζουμε τὶς νίκες μας, τὴν εἰσο-δα στὴν Ἐκορυτσᾶ, στοὺς "Α-γίους Σαράντα, στὸ Ἄργυ-ρόκαστρο..... Ἐκαὶ πάλι οἱ καμπάνες θὰ ξαναχτυπήσουν αὖριον χαρμόσυνα καὶ πάλι καὶ πάλι ἕως ὅτου ὁ θρήνη-θος, ἡ νίκη ἢ τελικὴ, ἢ δόξα στεφκωνώσουν τὸν ἀγῶνά μας. Σὲ κάθε χτύπημα τῆς καμπά-νας ῥίγη ἀπὸ συγκίνηση δια-τρέχουν τὸ πρόσωπό μας καὶ ἡ χαρὰ γιὰ τὶς νίκες μας ὑπε-ρηφάνεια μᾶς χαρίζει· καὶ πάλι θὰ μᾶς χαρίζη καὶ πάλι καὶ πάλι ἕως ὅτου νὰ φθά-σωμε στὴν εὐτυχία τῆς τελι-κῆς νίκης.

Σήμερα ἄλλα πάλι συναί-σθηματὰ· οἱ σάλπιγγες σημαί-νουν προσηχὴ· στὴν ψυχὴ μας θεσπίζει ἢ κατάνυξη· τὸ αἶσθημά μας γίνεται προσευ-χη. Μὲ ὑπερήφανο πόνου, θε-θύτατο ἀνθρώπινο πόνου, μὲ εὐγνώμονα θεῖα θεση καὶ μὲ εὐ-λάθεια προσφέρουμε τὸ θύκρου τῆς τιμῆς πρὸς τοὺς "Ἡρώες μας, πρὸς τοὺς Νεκροὺς μας.

Πρὸς ὅλους τοὺς νεκροὺς τοῦ πολέμου, γνωστοὺς καὶ ἄγνωστοι· πρὸς ὅλους ἐκεί-νους ποῦ ἔθωκαν τὸ αἶμά Τους γιὰ νὰ γραφθοῦν οἱ νέες ἐνδοξες σελίδες τῆς ἱστορίας μας καὶ ἄφησαν τὴν τελευταία Τους πνοὴ γιὰ ν' ἀναπνέωμε ἐδῶ κάτω τῆς ἐλευθερίας τὸν ἀέρα.

Μέσα στὸν τιμημένο Τους κατάλογον εἶναι γραμμένα καὶ τῶν θικῶν μας, τῶν Χαλκι-δέων ἡρώων τὰ ὀνόματτα....

Συνταγματάρχη Μαρδο-χαε Φρυζή, ἀλησιμόνητε Ἠλία Δρακόπουλε καὶ Σελς γενναῖοι Τσελικόχρου-σε, Π κρίση καὶ Δοξάκη, ἡρωϊκὴ πρωτοπουρεία ἦλοι Σελς καὶ ἴσοι ἄλλοι, τῶν ὀ-πιῶν τὰ ὀνόματα θὲν ἐφθα-σαν ἰκόνμα, περιβληθήκατε τὴν τιμιώτερη πορφύρα ποῦ θάφτηκε μὲ τὸ εὐγενικὸ Σας αἶμα. Στὶ ράγες, στὶς χαρά-θρες, στοὺ κάμπου, ποῦ πε-ράσατε καὶ ποῦ ἐλευθερώσα-τε θὰ ἀντηχῆ γιὰ πάντα τὸ ὀ-νομά Σας. Στὸν τόπον μας θὰ μείνη αἰῶνιου τὸ καύχημα γιὰ Σας. Τῆ μνήμη Σας ὁ ὀ χρόνος θὲν θὰ σθῶση. Ἐ-λη ἢ εὐγνωμοσύνη μας εἶναι γιὰ Σας, ὄλη ἡ ἀγάπη μας, ὄλος ὁ πόνος. Γιὰ Σας καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους ποῦ ἔπεσαν ἢ ποῦ θὰ πέσουν σὺν καὶ Σας, σὺν "Ἡρώες, σὺν "Ἑλληνας.

ΚΩΝΣΤ. Μ. ΚΑΛΛΙΑΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ο Δήμαρχος Χαλκιδέων

Γ ρ α φ ε ί ο ν

παρακολουθήσεως και διεκπεραιώσεως
υποθέσεων στρατευθέντων

Γνωστοποιεί ότι :

Κατόπιν τής δημοσιεύσεως 1) του
"Αναγκαστικού Νόμου 2650 περί ά-
πονομής συντάξεως εις τούς έκ του πα-
ρόντος πολέμου τραυματίας και τας οί-
κογενείας τών φονευομένων, έξαφανι-
ζομένων και θνησκόντων έκ πολεμι-
κών τραυμάτων, όπλιτών, άνθυπασπι-
στών και αξιωματικών, (μονίμων και έ-
φέδρων), εις τούς τραυματίας και τας
οίκογενείας τών φονευθέντων και έξα-
φανισθέντων του ευδρόμου «'Ελλη», εις
τας οίκογενείας τών έν πολεμική δια-
βεσιμότητα άποδιούντων τραυματιών άν-
θυπασπιστών και αξιωματικών 2) του
"Αναγκαστικού Νόμου 2665 περί άπο-
νομής συντάξεως εις τούς έξ άεροπορι-
κής έπιδρομής ή οίκαδήςποτε άλλης πο-
λεμικής ένεργείας του παρόντος πολέ-
μου τραυματιζομένους και τας οίκογε-
νείας τών φονευομένων και άποθνησκόν-
των έκ τραυμάτων όπλιτών του Στρα-
του, υπαλλήλων τής 'Αστυνομίας Πό-
λεων, Πυροσβεστικού Σώματος, όπλιτών
τής Χωροφυλακής, Δημοσίων έν γένει
υπαλλήλων και 3) τής υπ' αριθ. 359
έγκυκλίου του Σου 'Υπουργείου τών 'Ε-
σωτερικών περί μερίμνης του Κράτους
υπέρ τών στρατευθέντων και διεκπε-
ραιώσεως τών έκκρεμών υποθέσεων των

Π ρ ο σ κ α λ ε ι

τούς ενδιαφερομένους, όπως προσέρ-
χωνται άπ' ευθείας εις τό προς τοϋτο
συσταθέν αρμόδιον τμήμα του Δημαρ-
χικού Καταστήματος Χαλκίδος, ίνα
τοϋτο φροντίζει : 1) διά τήν άμεσον χο-
ρήγησιν τής σχετικής συντάξεως και 2)
διά τήν πρόθυμον και ταχειαν διεκπε-
ραιώσιν τών έκκρεμών υποθέσεων και
έν γένει έξυπηρέτησιν τών στρατευθέν-
των, τούς όποιους στοργικά φροντίζει
ή 'Εθνική Κυβέρνησις, ευγνώμων διά
τας θυσίας τών τέκνων της, τών άγω-
νιζομένων υπέρ του πατρίου εδάφους.

'Εν Χαλκίδι τή 10 Φ)ρίου 1941

Ο Δήμαρχος Χαλκιδέων
Σ. ΣΑΡΑΦΙΑΝΟΣ

Το Δημοτικό Συμβούλιο αποφασίζει τη
μετονομασία "της Πλατείας Συντάγματος
εις πλατείαν Πεσόντων οπλιτών Χαλκίδος
και Δοκού, ως και την εις το μέσον της
Πλατείας ταύτης ανέγερσιν μαρμαρίνης
στήλης, εν η αναγραφήσονται τα ονόματα
των υπέρ Πατρίδος πεσόντων τέκνων της
Χαλκίδος και Δοκού, εις ένδειξιν φόρου
τιμής προς αυτούς". Το Δημοτικό
Συμβούλιο αποφασίζει επίσης "την
ανάρτησιν των εικόνων των πεσόντων
Αξιωματικών εις την κάτωθι της
Δημαρχίας αίθουσαν των Ηρώων,
ζητουμένων προς τον σκοπόν τούτον των
εικόνων των φονευθέντων παρά των
οικογενειών των [...] Η εικών του κατά τον
Ελληνοϊταλικόν πόλεμον φονευθέντος
Δημοτ. υπαλλήλου Ηλία Δρακοπούλου
αναρτηθήσεται εις την αίθουσαν της
Δημοτ. Βιβλιοθήκης, ης ετύχανεν
Επιμελητής".

ΕΝΔΟΞΟΙ ΝΕΚΡΟΙ

125

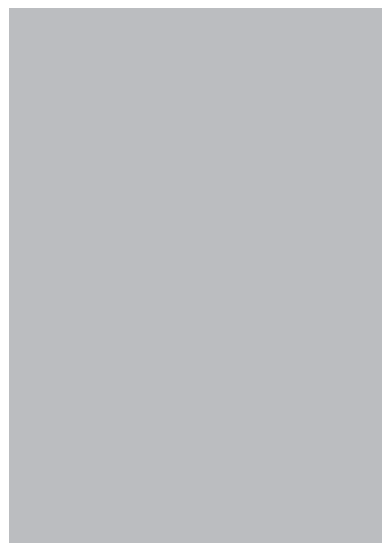
Ο ΜΟΡΔΟΧΑΙΟΣ ΦΡΥΖΗΣ

Εἰς τὴν διεξαγομένην γιγαντομαχίαν ἐν Ἀλβανίᾳ, ἣτις θ' ἀποτελέσῃ διὰ τὸν Ἑλληνικὸν Στρατὸν σελίδα ἀξιοθαύμαστον καὶ θ' ἀποβῇ τὸ παράδειγμα πάσης μελλούσης γενεᾶς διὰ τὴν ὑπέροχον ἀνδρείαν καὶ ἀντοχήν τοῦ Ἑλληνος στρατιώτου, ἀσφαλῶς σπουδαίαν καὶ ἀναμφισβήτητον θέσιν θὰ καταλάβῃ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τὸ ὄνομα τοῦ ἡρωϊκῶς πεσόντος συμπολίτου συνταγματάρχου Μορδοχ. Φριζή, τοῦ ὁποίου οἱ γνωσθέντες μέχρι σήμερον ἡρωῖσμοι παρέσχον σπουδαίαν συμβολὴν εἰς τὸν τραχύν ἀγῶνα τῆς Ἑλλάδος κατὰ τοῦ ὑπούλου εἰσβολῆς καὶ προκαλοῦν τὴν κατάκληξιν διὰ τὴν ὑπέροχον ἀνδρείαν τοῦ ἀθανάτου ἥρωος.

Ἡ Ἑλλάς, ἀλλὰ καὶ ἰδιαιτέρως ἡ Χαλκίς, ὑπερήφανος διὰ τὰ τέκνον της θὰ διατηρήσῃ ἀσβεστον τὴν φλόγα τῆς ἐνδόξου μνήμης του γεραίρουσα καὶ τιμῶσα αὐτὸν καὶ τὴν οἰκογενεὶάν του.

Εφ. *Εὐριπος*, 22.12.1940

124

Μορδοχαῖος Φριζῆς
Συλλογὴ Σχολῆς Πεζικοῦ

Σεβαστὲ Κύριε Πρόεδρε,

Ἐπληροφορήθην σήμερον τὸν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς θάνατον τοῦ λατρευτοῦ μου συζύγου Μορδοχαίου Φριζή, συνταγματάρχου τοῦ πεζικοῦ. Ὁ πόνος μου εἶναι ἀφατος, διότι ὑπῆρξε σύζυγος ἀφωσιωμένος καὶ διότι τὰ τρία ἀνήλικα παιδιά μας ἔχασαν τὸν πατέρα των. Ἡ μεγάλη μας θλίψις εὐρίσκει τὴ μόνη της παρηγορίαν ὅτι ὁ σύζυγός μου ἔπεσε μαχόμενος ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς, διὰ τὴν υπεράσπισιν καὶ ἐνδοξὸν νικὴν τῆς μεγάλης μας Πατρίδος καὶ ὑπέρτης ἐλευθερίας καὶ πολιτισμοῦ ὅλου τοῦ κόσμου. Ἡ θυσία τοῦ συζύγου μου ἐνωμένη μετὰς τῶσας ἄλλας ἐκλεκτῶν τέκνων τῆς Ἑλλάδος μας, αἱ ὁποῖαι γίνονται διὰ τὸ ἱερόν μας ἀγῶνα, ὃν διεξάγομεν ὑπὸ τὴν μεγαλουργὸν ἡγεσίαν τοῦ ἐνδόξου Βασιλέως μας καὶ Ὑμῶν, μεγάλε μας Ἀρχηγέ, διὰ τὴν ἀνάστασιν καὶ μεγαλουργίαν τὸ αἰώνιον ὄνομα τῆς Ἑλλάδος μας, δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι θὰ γίνῃ ἡ ἱερὴ φλόγα, ἡ ὁποία θὰ φωτίσῃ ὅλον τὸν κόσμον καὶ θὰ τὸν οδηγήσῃ εἰς νέους λαμπροὺς ὀρίζοντας πολιτισμοῦ καὶ ἐλευθερίας. Εἰς τὸν νέον τοῦτον κόσμον θὰ μεσουρανῇ αἰώνιος μετὰ τὴν λάμψιν του καὶ θὰ τὸν ἀδηγῇ ὁ ἀστὴρ τῆς ἐκλάμπρου Ἑλλάδος μας.

Μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ

Ἡ χήρα ΒΙΚΤΩΡΙΑ ΜΟΡΔ. ΦΡΙΖΗ

Ἀγαπητὴ μου Κυρία Φριζή,

Ἐγνώριζα τὸν θάνατον ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς τοῦ συζύγου σας, προτοῦ τὸν μάθετε σεῖς, καὶ δὲν ἤξευρα πῶς νὰ σᾶς εἰδοποιήσω. Τώρα μετὰ τὸ γράμμα σας βλέπω ὅτι ὄχι μόνον αὐτὸς ἦτο ἥρωος, ἀλλὰ καὶ ἡ γυναῖκα του ἀξία του. Καὶ σεῖς καὶ τὰ παιδιά σας, καθὼς καὶ ὅλαι αἱ οἰκογένειαι, αἱ ὁποῖαι ἔχασαν τοὺς προστάτας των, γίνονται πλέον οἰκογένειαι αὐτοῦ τούτου τοῦ κράτους μας. Καὶ νὰ εἴσθε βεβαία ὅτι ἡ προστασία δὲν θὰ λείψῃ ποτέ οὔτε ἀπὸ σᾶς οὔτε ἀπὸ τὰ παιδιά σας. Χάριν τιμῆς διέταξα τὴν Περιφερειακὴν Διοίκησιν Νεολαίας Χαλκίδος νὰ ἐγγράψῃ τὰ παιδιά σας εἰς τὴν Ε.Ο.Ν. Χαλκίδος, καὶ χάριν τιμῆς νὰ τὰ ἐνδύσῃ μετὰ τὴν στολὴν τῆς Νεολαίας. Ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ ἔχετε ἀντίρρησην, ἐκτός ἐάν πρόκειται νὰ ἐγκατασταθῆτε ὄχι εἰς Χαλκίδα, ἀλλὰ εἰς ἄλλο μέρος, ὅποτε θὰ φροντίσω διὰ τὴν Νεολαίαν τοῦ μέρους ἐκείνου. Τὰ παιδιά τοῦ συνταγματάρχου Φριζῆ θὰ εἶνε λατρευμένα ἀπὸ τὴν Νεολαίαν μας.

Μετ' αἰσθημάτων τιμῆς καὶ ἀγάπης

ΙΩΑΝ. ΜΕΤΑΞΑΣ

ΤΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΟΥ ΦΡΙΖΗ

Συγκινητικώτατον και έν μέσφ άτμοσφαιράς παλμώδους έθνικού πατριωτισμού έγένετο την πρωίαν της παρελθ. Κυριακής υπό της Ισραηλιτικής Κοινότητας Χαλκίδος εις την Συναγωγήν προεξάρχοντος του Άρχιραβίνου της, μνημόσυνον ύπερ άναπαύσεως της ψυχής του γενναίως πεσόντος εις τό πεδίον της Τιμής συμπολίτου συνταγματάρχου Μαρδοχ. Φριζή.

Παρέστησαν ό Νομάρχης κ. Τοράκης, ό Δήμαρχος κ. Σαφαριανός, ό πρόεδρος των Πρωτοδικών κ. Γαλανόπουλος μετά των κ. κ. δικαστών, ό παρεπιδημών ένταύθα συμπολίτης Νομάρχης Άργολιδοκορινθίας κ. Άντ. Δεμπέσης, ό ένταύθα φρούραρχος κ. Έβγαγγελόπουλος, ό διευθυντής του Πολ. Νοσοκομείου κ. Άγης. Δεμπέσης, ό ύποδιοικητής της Χωροφυλακής κ. Ν. Πλάκας, ό πρόεδρος του Λιανγ. Συλλόγου κ. Ευάγ. Γεωργιάδης, άπαντες οι διευθυνταί των ένταύθα Τραπεζών, οι πρόεδροι Έπιμελητηρίου, Έμπορ. Συλλόγου κ. κ. Αΐσωπος και Σταϊκίδης, εκπρόσωποι της Έθν. Νεολαίας και πλήθος λαού, ύπερπληρώσαντος την Συναγωγήν.

Έξω αΐτης είχε παραταχθί δόναμις της Νεολαίας μετά της Φιλαρμονικής. τους προσερχομένους δέ υπεδέχοντο ό κ. Σ. Μάϊσης, πρόεδρος της Κοινότητας, και ό κ. Ίάκ. Κοέν. Ις τό μέσον είχε τοποθετηθί

κενοτάφιον, επί του οποίου είχαν τοποθετηθί ή σπάθη του ήρωος, τό πιλήριον και τά παράσημά του από των προηγούμενων πόλεμων.

Κατά την άναπεμφθεΐσαν δέησιν υπό του άρχιραβίνου και την βιβλικήν όμιλίαν του μέ θεοσοφικόν περιεχόμενον διά την ψυχήν του ήρωϊκού τέκνου της Χαλκίδος κατέθεσαν στεφάνους μετά προσφωνήσεων ό Δήμος Χαλκιδέων διά του κ. Σαφαριανού και ή Ισρ. Κοινότης διά του προέδρου της κ. Μάϊση. Μετά ταύτα έπηκολούθησαν πατριωτικά προσφωνήσεις και όμιλία έκ μέρους του Νομάρχου κ. Τοράκη εξάραντος την άνδρειάν και άρετήν του γενναίου συνταγματάρχου και διοικητού του 25 Συντάγματος, όστις έλαβε μέρος εις 17 μάχας του Άλβανικού μετώπου, παρά του άνθυπολοχαγού κ. Γεώργ. Διγεράκη άπευθύναντος χαιρετισμόν έκ μέρους της Μεραρχίας του ήρωος και ή τελετή έσυνεχίσθη μέ έμπνευσμένο ποίημα άπαγγελθέν υπό του κ. Κελεπούρη και μακρόν και θερμόν λόγον του κ. Ήλία Κοέν διά τόν τιμώμενον ήρωα Ισραηλίτην και την όλην συμβολήν των Έβραίων εις τόν έθνικόν άγώνα και ύπερ της έλευθερίας γενικώτερον.

Άποχωρών ό κόσμος του μνημοσύνου συνελπηθή τας άδελφάς και άδελφούς του άλησμονήτου ήρωϊκού νεκρού, του οποίου ή έθελοθυσία και ή αυταπαύνησις ύπηρεσαν αί συνεχείς έκδηλώσεις της στρατιωτικής ζωής του.

Εφ. Εύριπος, 15.1.1941

127

Σήμερα θα γινόταν μάχη για την κατάληψη της Προμετής.

Την επιχείρηση θα διηύθυνε ο συνταγματάρχης Μαρδοχαίος Φριζής. Μόνο τ' όνομά του έφθανε ν' ακούσουν οι φαντάροι μας για να πάρουν θάρρος. Είχε στο ενεργητικό του μια δοξασμένη ζωή, τόσες νίκες και πάνω απ' όλα ήταν ο ήρωας του Καλαμά, ο άνθρωπος που διέλυσε την φασιστική Μεραρχία Μοδένα, ο αρχηγός που κράτησε το μέτωπο, η ψυχή που έθεσε τα θεμέλια του Αλβανικού Έπους.

Φεύγουν για τη μάχη τραγουδώντας. Ο Φριζής καβάλα στ' άλογό του προχωρεί μπροστά. Σε λίγο οι ανησυχίες του αληθεύουν. Σμήνος αεροπλάνων κάνει την εμφάνισή του. Διατάσσει να αφιππεύσουν όλοι. Τ' αεροπλάνα βομβαρδίζουν την φάλαγγα. εν τω μεταξύ κάνουν την εμφάνισή τους και οι Ιταλοί. Οι στρατιώται μας είναι σε δύσκολη θέση. Μόνο μία τολμηρή επίθεση θα έσωζε την κατάσταση. Ο Φριζής μόνος περιέρχεται στους στρατιώτας του, τους ενθαρρύνει και διατάζει γενική επίθεση. Πραγματική γιγαντομαχία. Οι Έλληνες υποχωρούν, ο Φριζής τραυματίζεται, αποκρούει όμως την ιατρική περίθαλψη, ανεβαίνει πάλι στ' άλογό του, τρέχει μπροστά και με φωνή Μακκαβαίου βροντοφωνεί: "Έμπρός παιδιά, ο Χριστός μαζί μας!". Οι στρατιώται που ήξεραν ότι ο διοικητής τους ήταν εβραίος τα χάνουν, παίρνουν όμως θάρρος από την επιβλητική εκείνη φωνή και ορμούν ακάθεκτα προς τα μπρος.

128

Εφ. Νέα Εποχή Αργινίου, 30.10.1955

*Φριζ. γραμμάριον 2933
Περί δωροδοκίας μιας τέρ
οδών της πόλεως εις οδόν
Μαρδοχ. Φριζή Συνταγμα-
τάρχου εισιρίδιος τέρ
Πατρίδος.*

Το Δημοτικό Συμβούλιο «ακούσαν του κ. Δημάρχου προτεί-
νοντος όπως εις μίαν των οδών της πόλεως δοθεί το
ονοματεπώνυμον του κατά τον παρόντα Ελληνοϊταλικόν πόλε-
μον ενδόξως πεσόντος υπέρ Πατρίδος συμπολίτου Μαρδο-
χαίου Φριζή Συνταγματάρχου του Πεζικού επιδείξαντος κατά
τας μάχας ανυπέβλητον ηρωισμόν και αυτοθυσίαν διά την
νίκην του αντιπάλου, προαχθέντος επ' ανδραγαθεία εις το
πεδίον της μάχης, τηλεγραφικώς, και δεχθέντος τα συχα-
ρητήρια τόσον της Α.Μ. του βασιλέως όσον και του Εθνικού
Κυβερνήτου κ. Ιωάννου Μεταξά διά την γενναιοτήτά του
ταύτην ης αποτέλεσμα υπήρξεν η νίκη των ελληνικών όπλων
επ' αγαθώ της Πατρίδος και ιδιαιτέρως της γενέτειράς του
πόλεως μας την οποίαν τοσοούτον επίμπεσε διά των ηρωικών

του κατορθωμάτων» και «μετά την ομιλίαν Συμβούλων τινών επί του αντικειμένου τούτου εξυμνησάντων και
τούτων τας αρετάς του πεσόντος ενδόξως υπέρ Πατρίδος Συνταγματάρχου και συμπολίτου Μαρδοχαίου
Φριζή» αναθέτει στο δήμαρχο «όπως δώση το ονοματεπώνυμον του εκλιπόντος ήρωος [...] εις μίαν των
οδών της πόλεως μας εις ένδειξιν Σεβασμού προς την μνήμην του ήρωος και παραδειγματισμόν των
επερχομένων, αντίγραφον δε του παρόντος ψηφίσματος επιδοθή εις την οικογένειάν του και προς τον
σκοπόν τούτον ψηφίζει πίστωσιν εκ δραχ. 2.000 [...] δι' έξοδα προμηθείας και τοποθετήσεως πινακίδος
ονοματοθεσίας διά την περί ης πρόκειται οδόν».

Ο ΜΑΡΔΟΧΑΙΟΣ ΦΡΙΖΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΒΡΑΙΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1940-1945

...Το πρωινό της 28ης Οκτωβρίου του 1940 βρίσκει τον Μαρδοχαίο Φριζή αντισυνταγματάρχη, διοικητή κατ' αρχάς του υποτομέως Δελβινακίου της 8ης Μεραρχίας και εν συνεχεία διοικητή αποσπάσματος το οποίο στον Αώο (περιοχή Βρυσσχωρίου) αντέταξε σθεναρή αντίσταση και αναχαίτισε επί 9 ημέρες τις επιθέσεις των Ιταλών και συνέλαβε τους πρώτους Ιταλούς αιχμαλώτους. Κατά το από 23-24 Νοεμβρίου διάστημα διαβαίνει τον ποταμό Λογγαρίτσα και καταλαμβάνει τη γέφυρα Καντζίτι. Μέχρι δε την 1η Δεκεμβρίου μετά από συνεχείς επιθέσεις καταλαμβάνει τη γέφυρα της Πρεμετής και φθάνει μέχρι την γραμμή Κόσσοβα-Καρδαμίτσι όπου μετά από σκληρό αγώνα συλλαμβάνει 200 αιχμαλώτους της Ιταλικής Μεραρχίας Μοντένα.

Εκείνη την ημέρα της 1ης Δεκεμβρίου 1940 προάγεται σε συνταγματάρχη.

5 Δεκεμβρίου 1940. Πρεμετή. Εμφανίζονται πάνω από το απόσπασμα του Φριζή ιταλικά αεροπλάνα. Αυτός έφιππος περιφέρεται φωνάζοντας στους στρατιώτες του να καλυφθούν στα ορύγματα. Οι στρατιώτες του του φωνάζουν «Αφιππέυσате κ. Συνταγματάρχη». Αυτός όμως ήθελε να διαπιστώσει αν όλοι οι στρατιώτες του έχουν προφυλαχθεί καλά. Έτσι τον πέτυχε θραύσμα ιταλικής βόμβας και τον έριξε νεκρό. Έσβησε με το όνομα της Ελλάδας στα χείλη του. Οι στρατιώτες του τον έκλαψαν γιατί τον λάτρευαν, και δεν ήταν λίγες οι φορές που άκουγαν την επιβλητική του φωνή να τους εμψυχώνει στα πεδία των μαχών με τις λέξεις «Αέρα και ο Χριστός μαζί μας». Ο Μαρδοχαίος Φριζής ήταν ο πρώτος Έλληνας Εβραίος το θρήσκευμα που σκοτώθηκε στον πόλεμο του 1940.

Μεϊρο Σ. Μάισης

Ηλίας Δρακόπουλος
Συλλογή Σχολής Πεζικού

Το Δημοτικό Συμβούλιο «ακούσαν του Δημοτικού Συμβούλου κ. Σπυρ. Διοσκουρίδου προτείνοντας υπό την ιδιότητά του και ως Αντιπροέδρου της δημοτικής Βιβλιοθήκης όπως η εικών του υπέρ Πατρίδος πεσόντος ηρωικώς κατά τον παρόντα Ελληνοϊταλικόν πόλεμον Ηλία Δρακοπούλου αναρτηθή εις την αίθουσαν συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου της Δημοτικής Βιβλιοθήκης ης διετέλεσεν Επιμελητής επιδειξας ζήλον και δραστηριότητα εις την εκτέλεσιν της υπηρεσίας του ταύτης, άμα και υπαλλήλου συνετού και πειθαρικωτάτου», αποφασίζει «όπως η εικών αυτού αναρτηθή εις το Δημαρχικόν κατάστημα και δει (sic) εις το Γραφείον του Τμηματάρχου των Διοικητικών υπηρεσιών υπό τας διαταγάς και κατευθύνσεις του οποίου υπηρέτει και ουχί της Βιβλιοθήκης ης ο εκλιπών υπάλληλος του Δήμου Ηλίας Δρακόπουλος διετέλεσεν Επιμελητής δύναται ψηφίζουσα ανάλογον πίστωση εκ της χρηματικής της διαχειρίσεως να αναρτησθ εις τα Γραφεία του Διοικητικού Συμβουλίου αυτής την εικόνα του υπέρ Πατρίδος πεσόντος υπαλλήλου του Δήμου και Επιμελητού της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Ηλία Δρακοπούλου» και εγκρίνει πίστωση 500 δρχ. για τον παραπάνω σκοπό.

Αρχείο Δήμου Χαλκιδέων
ΓΑΚ - Αρχεία Ν. Εύβοιας

— Προσφοραι

Ἡ οἰκογένεια Ἰ. Δρακοπούλου εἰς μνήμην τοῦ ἐνδόξως πεσόντος ἐν Ἀλβανίᾳ υἱοῦ καὶ ἀδελφοῦ Ἡλίου Δρακοπούλου διέθεσε διὰ τοῦ Σ. Μητροπολίτου δρ. 1000 ὑπὲρ τῆς Φανέλλας τοῦ Στρατιώτου καὶ δρ. 1000 ὑπὲρ τοῦ Λαϊκοῦ Συσσιτίου.

Εφ. *Εύριπος*, 22.12.1940

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

Βαθύτατα συγκινημένοι διὰ τὴν ἐκδηλωθεῖσαν τιμὴν κατὰ τὸ μνημόσυνον τοῦ εὐρόντες τὸν θάνατον εἰς τὸ ἔνδοξον ὑπὲρ τῆς Πατρίδος πεδίον τῆς τιμῆς ἀγαπημένου μας Ἡλίου Δρακοπούλου ἐκφράζομεν πρὸς δόξακληρον τὴν κοινωσίαν θερμὰς εὐχαριστίας, ἰσκιτέρως δὲ τοιαύτας πρὸς τὸν Σ. Μητροπολίτην, Νομάρχην, Δήμαρχον καὶ ὑπαλλήλους τοῦ Δήμου, τοὺς ἐξαιρετικῶς πάντας δι' ὀμιλιῶν καὶ στεφάνων τιμήσαντας τὴν μνήμην του.

Οἰκογένεια Ἰ. Δρακοπούλου

Εφ. *Εύριπος*,
22.12.1940

Αριθμός 106
 Έν Χαλκίδι τῆ 7 Μαΐου 1941

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
 Ο
 ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ

Πιστοκοιεί, ὅτι

Ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς κατατεθείσης ἡμῖν ὑπ'ἀριθ. 380/7/5/41 ἐν ὄρκου βεβαιώσεως ἐνώπιον τοῦ κ. Εἰρηνοδίκου Χαλκίδος ὁ κατά τόν λήξαντα Ἑλληνοϊταλικόν πόλεμον φονευθεὶς εἰς τὴν Μάχην τῶν ὑψωμάτων Παπαδόχημα τὴν 2/II/40 δεκανεὺς Δρακόπουλος Ἡλίας τοῦ Ἰωάννου, τυγχάνει ἐγγεγραμμένος εἰς τὰ μητρώα ἀρρένων τοῦ καθ'ἡμᾶς Δήμου δυνάμει τῆς ὑπ'ἀριθ. 13502 τοῦ ἔτους 1929 ἀποφάσεως τῆς Νομαρχίας Εὐβοίας ὑπὸ ἔτος γεννήσεως 1911, ἄγαμος ὁ ὧν κατέλειπεν ἐν ζωῇ τὴν μητέρα του Σταυροῦλαν διατελοῦσαν εἰσέτι ἐν χρεῖρα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1926 καὶ τῆς ἀδελφᾶς του 1) Ἑλένην ἐτῶν 41 ἔγγαμον, ἀπὸ τοῦ 1925, 2) Σουλτάναν ἐτῶν 39 ἔγγαμον ἀπὸ τοῦ 1932, 3) Δόμναν ἐτῶν 37 ἔγγαμον ἀπὸ τοῦ 1933 καὶ 4) Κατίναν ἐτῶν 34 ἄγαμον καὶ ἀνάπηρον καί τοῦς ἀδελφούς του 1) Λάσαρον (μὴ ἐγγεγραμμένον εἰς τὰ καθ'ἡμᾶς μητρώα ἀρρένων καὶ ἀπουσιάζοντα συνεχῶς ἀπὸ τοῦ 1914 εἰς Ἀμερικὴν) ἐτῶν 44 ἔγγαμον ἀπὸ τοῦ 1927, 2) Διαμαντὴν ἐγγεγραμμένον εἰς τὰ μητρώα ἀρρένων τοῦ καθ'ἡμᾶς Δήμου ὑπ'αὐτ. ἀριθ. μητρώου 1046 καὶ ἔτος γεννήσεως 1900 ἔγγαμον ἀπὸ τοῦ ἔτους 1936 3) Δράκον ἐγγεγραμμένον εἰς τὰ μητρώα ἀρρένων τοῦ καθ'ἡμᾶς Δήμου ὑπ'αὐτ. ἀριθ. μητρώου 1560 καὶ ἔτος γεννήσεως 1909 ἄγαμον καὶ 4) Εὐστράτιον ἐγγεγραμμένον εἰς τὰ μητρώα ἀρρένων τοῦ καθ'ἡμᾶς Δήμου ὑπ'αὐτ. ἀριθ. μητρώου 1875 καὶ ἔτος γεννήσεως 1915 ἄγαμον.-

Τὸ παρὸν χορηγεῖται εἰς διπλοῦν ἐφ'ἀπλοῦ δυνάμει τοῦ Α.Ν. 2650/1940 ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς δικαιολογητικὸν διὰ τὴν παροχὴν τῆς σχετικῆς συντάξεως.-

Ὁ Δήμαρχος

καὶ ἔχει τὴν βεβαίωσιν καὶ εἰσὶν ἐξουσιοδοτηθεὶς
 F καὶ ἔχει τὴν βεβαίωσιν καὶ εἰσὶν ἐξουσιοδοτηθεὶς
 (δωρεῶν ἀπονενομεμένης)

Αριθμ. ε.ε. 443. Τό
 3ον Συν/ρα Ηεζικου
 Προς
 τόν κ. Δήμαρχον Χαλκιδέων
 Χαλκίδα

Λαβάνω τήν τιμήν νά παρακαλέσω όπως γνωρίσητε εις τόν αὐτόν διαμένοντα κ. Ξενοφῶντα Κρεμύδαν ('Οδός Βῆκου 13) ὅτι ὁ υἱός του Γρηγόριος ἔπεσεν ἐν τῇ ἐπιτελέσει τοῦ πρὸς τήν Πατρίδα καθήκοντος τῆν 19-11-40 εἰς τήν μάχην τῆς ρούμπας δώσας διὰ τῆς ἀνδρείας του καί τοῦ παραδείγματός του πλεῖστα δείγματα τῆς ἐννοίας τῆς ἐθελουσίας του χάρις εἰς τήν ὁποίαν, ὁροῦ μετὰ τῶν συμπαραϊκιάδων παρέσχεν εἰς τό τάγμα του τήν εὐκαιρίαν νά διαδραματίσῃ τόν ἔνδοξον ρόλον τῆς κατανικήσεως τοῦ ἀντιπάλου.

Ἐν Τ.Τ. 850 τῇ 29 Δεκεμβρίου 1940.
 Ἰωάν. Λειβαρᾶς

Συλλογή Δευτέρη Ἰωαννίδη
 ΓΑΚ - Αρχεία Ν. Εύβοιας

136

ΣΤΟ ΓΡΗΓΟΡΗ ΚΡΟΜΥΔΑ

Μικρὸ παιδάκι ὀκτῶ χρονῶν, πρωτοῦρθε κοντὰ μας κατατρεγμένο ἀπὸ τὴ συμφορὰ. Μὲ πόσους κόπους καὶ μόχθους, μὲ πόσες δυσκολίες μεγάλως τελείωσες τὸ Γυμνάσιο, πῆγες στὸ Πανεπιστήμιο, ἔγινες ἀργότερα ἐπιστήμων, καμάρι τῆς οἰκογενείας σου, ἀλλὰ καὶ ὅσων βαθύτερα σ' ἐγνώριζαν.

Πόσες ἐλπίδες ἦταν συγκεντρωμένες σὲ σένα, πόση ἀγάπη, πόση στοργή, πόση ἐκτίμηση. Καὶ τώρα... Μὲ πολὺ κόπο πνίγομε τὴ συγκίνησί μας, καλὲ μου Γρηγόρη, ἀξέχαστε φίλε μου.

Πρόωρος ἀλήθεια, εἶναι ὁ θάνατός σου, ἀλλὰ εἶναι ἔνδοξος. Γιὰ τὴν Πατρίδα θυσιάστηκες καὶ τὴν ἐλευθερία. Ἐπέσες σὰν ἡρωϊκὸς πολεμιστὴς ἐπάνω στὰ χιονισμένα βουνὰ τῆς βορείου Ἠπείρου ἐκεῖ γιὰ τὴν ἐλευθερία ἔχυσες τὸ καταπόρφυρο νεανικὸ σου αἷμα. Μ' ἂν ὅλοι μας πονοῦμε γιὰ τὸ θάνατό σου, ἂν τὸ δικό μας τὸ παράπονο ἐκφράζεται μὲ πόνον καὶ μὲ δάκρυα ἢ ἰδική σου ψυχὴ χαρούμενη καὶ υπερήφανη πορεύεται τὸ δρόμο

ποῦ εἶναι ἀνοιγμένοι ἀπὸ αἰῶνες γιὰ τοὺς γενναίους καὶ τοὺς ἰδεολόγους.

Ἴδεολόγος ἀγνός καὶ ἔντιμος ὑπῆρξες στὴ ζωὴ σου. Ἡ ἀρετὴ ἦταν ἀχώριστη σύντροφός σου. Ἡ φιλομάθεια καὶ ἡ ἐργατικότης σ' ἐχαρακτήριζαν. Τὸ ἦθος σου κι' ὁ πλούσιος ψυχικὸς σου κόσμος σὲ ἔκανε νὰ ξεχωρίζεις. Μὲ καλωσύνη καὶ μὲ εὐγένεια μᾶς εἶχες δόλους κερδίσει κι' ὁ ἀδαμάντινος χαρακτήρ σου μαζί μὲ τὴν σεμνότητα καὶ τὴ φιλοπονία σου, σοῦ προετοίμαζαν ὠραῖο μέλλον. Ἀλλὰ ἡ δόξα ἔκοψε πρόωρα τὸ νῆμα τῆς ζωῆς σου...

Ἀλησμόνητε Γρηγόρη, ἡ γετειρὰ σου τὸ Ρίσιο, ἡ θετὴ σου πατρίδα ἢ Χαλκίδα, ἡ οἰκογένειά σου, οἱ συμπολεμισταὶ σου, οἱ συνάδελφοί σου, οἱ φίλοι σου, ὅλοι μας εἴμεθα υπερήφανοι γιὰ σένα. Τὴ μνήμη σου θὰ τὴ διατηρήσωμε μὲ εὐλάβεια καὶ θὰ τὴ μεταδώσωμε στοὺς νεωτέρους ποὺ θάρθουν. Τὸ ὄνομά σου, γραμμένο στὴν πλάκα τῶν τιμημένων, ἀλλὰ καὶ στὴ δική μας καρδιά, θὰ θυμίζη πάντα τὴν ὠρχία θυσία γιὰ μιὰ ἰδέα, γιὰ τὴν ἐλευθερία ποὺ τὴν ἐπίστευες καὶ τὴν ἐλάτρευες.

ΚΩΝΣΤ. Μ. ΚΑΛΛΙΑΣ

Εφ. Εὐριπος, 22.12.1940

137

ΤΟ ΜΝΗΜΟΣΤΥΝΟΝ ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΚΡΟΜΜΥΔΑ

Τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν 25ην τρέχ. ἐτελέσθη ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Νικολάου Ἀρχιερατικὸν μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἡρωϊκῶς καὶ ἐνδόξως ἐν πολέμῳ πεσόντος Γρηγορίου Ξ. Κρομμύδα, δικηγόρου. Παρέστησαν ὁ κ. Νομάρχης, ὁ κ. Δήμαρχος, ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Χαλκίδος, τὸ Δικαστικὸν Σῶμα καὶ ἄπειρον πλῆθος λαοῦ τιμῶντες τὴν μνήμην τοῦ τιμημένου νεκροῦ.

Ἡ ἐπιμνημόσυνος δέσσις ἐψάλη κατασκευαστικῶτα ὑπὸ τοῦ Σ. Μητροπολίτου κ. Γρηγορίου περιτοιοιχουμένου ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ κλήρου, ὅστις καὶ ὠμίλησεν ἐξάρας τὸν ἡρωϊκὸν ὑπὲρ Πατρίδος θάνατον τοῦ ἐνδόξου νεκροῦ. Ἀκολουθῶς κατέθεσαν δάφνινον στέφανον ἐκ μέρους τοῦ Δικαστικοῦ Σώματος ὁ Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν κ. Θ. Γαλανόπουλος ὅστις καὶ ἐξεφώνησε συγκινητικὸν λόγον, ὃν παραθέτομεν κατωτέρω, ἐκ μέρους δὲ τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Χαλκίδος ὁ δικηγόρος κ. Νικ. Β. Βασιλείου, ὅστις ἐμπνευσμένα καὶ συγκινητικὰ ἐξήρε τὴν μορφήν, τὸν χαρακτήρα, τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον τοῦ τόσον προσώπως, ἀλλ' ὑπὲρ Πατρίδος πεσόντος νεαροῦ συναδέλφου, πλέξας τὸ ἐγκώμιον τῆς αὐτοθυσίας καὶ τοῦ ἐνδόξου θανάτου αὐτοῦ εἰς τὸ πεδίον τῆς τιμῆς, θανάτου ὁ ὁποῖος ἀπετέλεσε τὴν ἔμπρακτον ἀξιοποίησιν τῆς ζωῆς του, εἰπὼν ὅτι εἶναι ὁ πρῶτος ἐκ τῶν δικηγόρων τῆς Χαλκίδος, ὅστις εἰς τοὺς ἐθνικοὺς ἡμῶν ἀγῶνας παλαιούς καὶ τὸν παρόντα ἡρωϊκῶς ὑπὲρ Πατρίδος ἔπεσε καὶ οἶσι ἡ θυσία τοιοῦτου ἡρώως εἶναι καὶ θὰ μὲν Ἰσὺς Σύμβολον Πανελληνίου καὶ Πανανθρώπινου τῆς ἀκατάλυτης Ἰδέας, τῆς Ἐλευθερίας, τῆς Πνευματικῆς καὶ Ἠθικῆς ἀξίας.

Ἀκολουθῶς ἀπέτεινε συγκινητικὸν χαιρετισμὸν πρὸς τὸν ἡρωϊκὸν νεκρὸν ὁ Νομάρχης Εὐβοίας κ. Δημ. Τυράκης, τονίσας ὅτι ὁ ἐνδοξὸς θάνατος τοῦ Γρηγορίου Κρομμύδα, εἶναι ἀγνή προσφορά εἰς τὸν βωμὸν τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς Ἐλευθερίας ὑπὲρ τῶν ὁποίων μάχεται σήμερον ἡ Ἑλλάς.

—Τὸ ψήφισμα τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου.

Ἐν Χαλκίδι σήμερον τὴν εἰκοστὴν πέμπτην (25) τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1941, ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος Σάββατον καὶ ὥραν 10 1)2 π.μ. καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Χαλκίδος συνήλθε τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ὅλως ἐκτάκτως τῇ προσκλήσει τοῦ Προέδρου κ. Εὐαγγέλου Γεωργιάδου καὶ εὐρέθη ἐν νομίμῳ ἀπαρτίᾳ παρόντων τῶν ἐξῆς μελῶν αὐτῆς. 1) Εὐαγγέλου Γεωργιάδου, Προέδρου, 2) Γεωργίου Βαβέα, 3) Κωνσταντίνου Οἰκονομοπούλου, 4) Σοφοκλέους Διαμαντίδου, 5) Χρήστου Παπαϊωάννου, 6) Θεοδώρου Θεοχάρη καὶ 7) Παναγιώτου Μέργου, γενικοῦ γραμματέως.

Ὁ Πρόεδρος λαβὼν τὸν λόγον καὶ ἀναγγέλλων μετὰ λύπης, ἀλλὰ καὶ ὑπερηφανείας, τὸν θάνατον τοῦ ἐνδόξως ὑπὲρ Πατρίδος εἰς τὰ Ἑπειρωτικὰ ἐδάφη πεσόντος νεαροῦ συναδέλφου Γρηγορίου Ξεν. Κρομμύδα προτείνει εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τὰ κάτωθι, ἅτινα τοῦτο ἀποδέχεται ὁμοφώνως καὶ ψηφίζει: 1) Νὰ παραστῶσι τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον καὶ τὰ μέλη τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου εἰς τὸ τελεσθῆσομενον μνημόσυνον. 2) Νὰ ὀμιλήσῃ ὁ δικηγόρος κ. Νικόλ. Βασιλείου τὸν πρέποντα λόγον. 3) Νὰ κατατεθῇ στέφανος ἐκ δάφνης. 4) Ν' ἀναρτηθῇ ἡ εἰκὼν αὐτοῦ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Συλλόγου. 5) Ἀντίγραφον τοῦ παρόντος νὰ ἐγχειρισθῇ εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ πεσόντος καὶ 6) νὰ δημοσιευθῇ τὸ παρὸν διὰ τῆς ἐνταῦθα ἐκδιδομένης ἔφημερίδος «Ἐὐριπος».

Ὁ Πρόεδρος

ΕΥΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
ΠΑΝ. ΜΕΡΓΟΣ

Σταύρος Δοξιάκης
Συλλογή Σχολής Πεζικού

Αριθμός 4814
Έν Χαλκίδι τῆ 19 Νοεμβρίου 1941

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
Ο
ΔΗΜΑΡΧΟΣ Χ ΑΚΙΑΔΕΩΝ

Πιστοποιεῖ, ὅτι
Ὁ ἀποβιώσας ἐν πολέμῳ τὴν 5/11/40 (ὡς τοῦτο ἐγνώσθη ἡμῖν διὰ τοῦ ὑπ'ἀριθ. 90962/24/5/41 διαταγῆς Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Ἀμύνης Γραφεῖον 7ον) στρατιώτης Σταθρος Δοξιάκης τοῦ Γεωργίου κατέλειπε σύζυγον νόμιμον τὴν Δέσποιναν Σ. Δοξιάκη, διατελοῦσα ἐν χρεῖσιν εἰσέτι, μετὰ τῆς ὁκόλας συνῆξει οὗτος καὶ δὲν εἶχεν ἐγερεθῆ ἀγωγή περὶ διαζυγίου καὶ ὅτι αὐτὴ εἶναι ἄφορος καὶ τὰ ἐκ τοῦ γάμου τούτου γεννηθέντα καὶ ἐπιπλέον νόμιμα τέκνα του 1) Φωτεινὴν γεννηθεῖσαν τὸ ἔτος 1935 ἄγαμον καὶ 2) Ἰωάννην γεννηθεῖσαν τὸ ἔτος 1938 ἄγαμον καὶ ὅτι ὁ θανὼν δὲν κατέλειπεν ἄλλους κληρονόμους ἐκτός τῶν ἀνωτέρω.-

Τῆ αἰτήσῃ τῆς Δεσποίνης Δοξιάκη χορηγεῖται τὸ παρὼν ἀτελῶς συμφώνως τῆ Νόμῳ πρὸς λήψιν τοῦ ἐφ'ἅπαξ βοηθήματος τοῦ Ἀμερικανικοῦ Ἐρεθροῦ Σταυροῦ.-

Ὁ Ἱερεὺς /
[Signature]

Ὁ Δήμαρχος αἰά
[Signature]
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
ΧΑΛΚΙΔΕΑ

Συλλογή Λευτέρη Ιωαννίδη
ΓΑΚ - Αρχεῖα Ν. Εύβοιας

36ον Δυντάγμα Πεζικοῦ

Βεβαίωσις

Βεβαιούμεν ὅτι ὡς ἐξάγειται ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν τηρουμένων βιβλίων ἀπολασιῶν ὁ ἄνθρωπος Πράξιμος Παιζῆς Ἀδαμαντιῶν ποστ 1934 ἐκ χαρμίσου - ὡς ἐστὶν ἐφανερόν τῆν 18-3-1941 κατὰ τὴν μάχην ἐκ Πέλοποννησου.

ν.τ.τ. 850 τῆ 31 Μαρτίου 1941

Ὁ Σωματικός (στρατολόγος)
[Signature]

Ὁ Φεωρήθη
Διοικητὴς τοῦ Δυντ/τος
[Signature]

Χρ. Παιζῆς 64

Συλλογή Λευτέρη Ιωαννίδη
ΓΑΚ - Αρχεῖα Ν. Εύβοιας

2 Αρχείο

Αριθ. 81

Ενορκος βεβαίωση

Εν Χαλκίδι καί εν τῷ Ειρηνοδικειακῷ Κατ'στήματι σήμερον τὴν 19
 Φεβρουαρίου 1942 ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 11π.μ. ἐνώπιον ἡμῶν τοῦ Εἰ-
 ρηνοδίκου Χαλκίδος Ἰ. Προδρομίδου παρούσης καὶ τοῦ Δικ. Γραφεῶς
 Δ. Κρατῆ συνεπέλα πρὸς ἡμᾶς αἰτήσεως τοῦ Γεωργίου Ἀρακάκη κατοικοῦ
 Χαλκίδος ἐνεφανίσθησαν αἰθόρητοι οἱ κάτωθι μάρτυρες δηλώσαντες ἡμῖν
 ὅτι ὀνομάζονται ὁ μὲν Εὐστράτιος Δαῖλος ἐγεννήθη εἰς Παρμαρὰ καὶ
 κατοικεῖ ἐν Χαλκίδι ἐτῶν 31 ὁ δὲ Γεώργιος Καφανῆς ἐγεννήθη εἰς
 Παρμαρὰ καὶ κατοικεῖ ἐν Χαλκίδι ἐτῶν 41 οἵτινες ἠτήσαντο καὶ ἔ-
 δωκαν θέντες τὴν δεξιάν των ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου τὸν ἕξης ὄρ-
 κων. Ὁμνύομεν εἰδότες κάλλιστα τὰς εἰς τὴν ψευδορκίαν ἐπιβαλλο-
 μένας ποινὰς ὅτι ὡς καλῶς γνωρίζομεν ὁ υἱὸς τοῦ αἰτούντος Ἀθα-
 νάσιος Γ. Ἀρακάκης ὑπηρετῶν κατὰ τὴν τελευταίαν ἐπιστράτευσιν εἰς
 τὸ Ἑλληνικὸν Πολεμικὸν Ναυτικὸν καὶ εἰς τὸ τορπιλοδύλον Σφενδόνη
 ὡς θερμαστής κληρωτὸς δὲν ἐπανῆλθεν μέχρι σήμερον. οὕτως εἶη ἡμῖν
 Ὁ Θεὸς βοηθὸς καὶ τὸ ἱερὸν αὐτοῦ Εὐαγγέλιον.

Ἐφ' ᾧ συνετάγη ἡ παρούσα ἀτελὴς κατὰ τὸ ἄρθρον 14 τοῦ Ν.Ν.2564/40
 ἕνα χρησιμεύσῃ διὰ τὴν συνέχισιν τοῦ ἐφεδρικοῦ ἐπιδόματος ἀναγνω-
 ρηθεῖσα δὲ καὶ βεβαιωθεῖσα ὑπογράφεται.

οἱ ὀρκωθέντες
Γ. Προδρομίδης
Δ. Κρατῆ

Ὁ Εἰρηνοδίκης
Γεωργίου Προδρομίδου
 Ὁ Δικ. Γραφεὺς
Δ. Κρατῆ

Α. Κρατῆ
Ὁ Γραμματεὺς

ΕΘΕΩΡΗΘΗ
 τὰ ἐπισημασθέντα κατὰ αἰτήσιν τῶν ὀρκωθέντων
 ἐν τῷ
 Ε.Χ. Χαλκίδος τῆς
 19/2/42
 ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΝ Τῷ ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΑΚῷ ΚΑΤ'ΣΤΗΜΑΤΙ

Γαλήνη 27-3-41
 Κυρία Διδυμιά
 Ζωή παρακαλώ να φροντίσει να μου αποστα-
 λούν τα πράγματα του δαμάσου αδελφού
 μου Αντ. Πατητή (Κουτή) αποδεδειγμένο
 με 21-2-41 ανωτέρα κομίσια
 πράγματα δα' της ήφιας ήφιας και
 24 τα πράγματα αυτά δα' τα έχω
 μου η ήφιας του αδελφού μου.
 έχω σου της ήφιας ήφιας ήφιας.
 της του συμφωνητικού κομίσια και δέξο-
 να φροντίσει να καίει μια
 φουζουριωτική ωραία
 της ήφιας του ήφιας
 καλέ ήφιας
 Δευτ. Κουτή 5579
 5-4-41
 Ξιδου. Σοφία Κουτή οδός Σμύρνης
 οριδ. i θαλασσιδα.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ VII

Αριθ. Πρωτ. 503379

ΔΕΛΤΙΟΝ ΦΟΝΕΥΘΕΝΤΟΣ

Επώνυμον	Κουκουλιός	
Όνομα	Παναγιώτης	
Όνομα Πατρός	Κων-στη	
Τόπος καταγωγής {	Πόλις ή χωρίον	Χειμιάδα
	Δήμος ή Κοινότης	Χειμιάδα
	Νομός	Εύβοιας
Βαθμός	Θεωρητής	
Κλάσις	1938	
Αριθ. Μητροφύου		
Σώμα {	Σύνταγμα	3 ^α Πεζικόν
	Λόχος	9 ^α
Έπαινον υπέρ Πατρίδος εις τὸ Πεδίον τῆς Μόρας		
2 ^α Στρατ. Νέου. Θεωρητικὸν τῶν 2-1-41		
Ἀθῆναι τῆ 16/10/ 1942		
Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ VII ΓΡΑΦΕΙΟΥ		

ΓΕΝΙΚΟΝ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΝ ΣΤΡΑΤΟΥ

Υπόδ. 7.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ VII

Αριθ. Πρωτ. 503379

ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΙΔΑΣ
 Αριθ. Πρωτ. 3300
 Προς τῆ 23/10/1942

Τὸν Κύριον Διευτάρχην Χειμιάδα Εύβοιας

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ διαβρίσωμεν ὑμῖν συνημμένως δελτίον τοῦ ἀποβ. Θεωρητικὸν Κουκουλιὸν Παναγιῶτη καταγομένου ἐκ Χειμιάδα ὑπὲρ Πατρίδος τὴν 2/1/41 ἐν τῇ 2^α Στρατ. Νέου. Θεωρητικῶν μετὰ τὴν παράκλησιν ὅπως ἐπιδόσητε τοῦτο εἰς τὴν οἰκογενεϊάν του καὶ ἀποστείλητε ἡμῖν τὸ οἰκείον ἀποδεικτικὸν ἐπιδόσεως.

Ἐπίσης παρακαλοῦμεν ὅπως ἀποστείλητε ἡμῖν ἐπιγόντως πιστοποιητικὸν οἰκογενεϊακῆς καταστάσεως τοῦτου ἐφ' ἄλλοῦ χάριτος εἰς διπλοῦν ὡς καὶ δήλωσιν περὶ τοῦ Δημοσίου Ταμείου ἐξ οὗ ἐπιθυμοῦσι νὰ λαμβάνωσι τὴν σύνταξιν οἱ δικαιοθησόμενοι τοιαύτης συγγενεῖς του.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 16/10/ 1942
 Ὁ Διευτὴς τοῦ VII Γραφείου

Στρατ. Νέου
 (Official stamp and signature)

Αριθμός 1840

Εν Χαλκίδι τῆ 3 Ἰουνίου 1942.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

0

ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ

Πιστοποιεῖ, ὅτι

Ὁ κατὰ τὴν ἀεροπορικὴν ἐπιβρομὴν τῆς 20-4-1941 τοῦ Σιδηροδρομικοῦ Σταθμοῦ Οἰνός Βοιωτίας φονευθεὶς στρατιώτης Παπαδόπουλος Κωνσταντῖνος τοῦ Ἰορδάνου (ὡς τοῦτο ἐγνώσθη ἡμῖν διὰ τοῦ ὑπ'ἀριθ. 5077 ἀριθμοῦ μητρώου τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἰπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν) ἐτύγχανεν ἄγαμος ἄνευ τέκνων θετῶν ἢ ἀνεγνωρισμένων ἢ νομιμοποιηθέντων καὶ κατέλιπε μόνον πλησιέστερον συγγενῆ του τὴν ἐν ζωῇ μητέρα του χήραν Σοφίαν Ἰορδάνου Παπαδοπούλου καὶ ὅτι τόσον ὁ φονευθεὶς ὅσον καὶ ἡ μητέρα του τυγχάνουσιν ἄποροι.-

Τῆ αἰτήσῃ τῆς μητρός τοῦ Σοφίας Ἰορδάνου Παπαδοπούλου χορηγεῖται τὸ παρὸν ἀτελῶς συμφώνως τῷ Νόμῳ περὶ θυμάτων Πολέμου πρὸς λήψιν τοῦ ἐφ'ἅπαξ βοηθήματος.-

Ὁ Δήμαρχος καὶ α.α.

Handwritten signature

Handwritten signature

Συλλογὴ Λευτέρη Ἰωαννίδη
ΓΑΚ - Ἀρχεῖα Ν. Εὐβοίας

150

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ

ΣΤΑΘΜΟΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΣΧΗΜΑΤΑΡΙΟΥ

Βεβαίωσις

Ὁ ὑπογεγραμμένος Ἀστυνομικὸς Σταθμάρχης Σχηματαρίου ἐνωμοτάρχης Γκίκας Ἀθανάσιος τοῦ Γεωργίου βεβαίω ὅτι ὁ ἐπ'ἄδεια στρατιώτης Παπαδόπουλος Κωνσταντῖνος τοῦ Ἰορδάνου κλάσεως 1933 ἐφονεύθη τὴν 20ὴν Ἀπριλίου 1941 κατὰ τὸν ἐνεργηθέντα βομβαρδισμόν τοῦ Σιδηροδρομικοῦ Σταθμοῦ Οἰνός, δικαιοδοσίας τοῦ καθ'ἡμᾶς Σταθμοῦ ἐτάφη δὲ μερῶν μας εἰς τὸ ἐνταῦθα Νεκροταφεῖον.-

Σχηματᾶρι τῆ 16 Μαΐου 1941

0

Διοικητῆς τοῦ Σταθμοῦ
(Τ.Σ.) Ἀθ. Γκίκας

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον
Ἐν Χαλκίδι τῆ 20 Μαΐου 1941
Ὁ Δήμαρχος

Συλλογὴ Λευτέρη Ἰωαννίδη
ΓΑΚ - Ἀρχεῖα Ν. Εὐβοίας

151

12^{ΟΝ} ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΝ ΝΟΣΟΚ. ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ

ΦΥΛΛΟΝ

Δεναιμέρον ~~ΑΝΑΡΡΩΤΙΚΗΣ~~ **ΑΔΕΙΑΣ**

Χορηγῶ εἰς τόν παρ' ἡμῖν νοσηλευθέντα *6ερ. Πευκαλιώτην Κωνσταντῆν*
Κοτ. Μορδελίνου τῶς κλάσεως *1933* τῆς δυνάμεως τοῦ
3.οῦ Σ. Σ. 11.οῦ Βόλου πάσχοντα ὑπὸ πολεμικοῦ τραύματος *ἐμφαν. ἐν*
ἀριστερῇ ἀκροχ. ἀκροχ.

Δεναιμέρον ἀναρρωτικήν ἀδείαν διὰ
 τῆς ἐπαρχίας τοῦ Νομοῦ
 κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθ. γνωματεύσεως Ἐπιτροπῆς Ἀναρρωτικῶν Ἀδειῶν τοῦ Νοσοκομείου μας.

Ἡ ἀδεία τοῦ αὐτοῦ ἀρχομένη ἀπὸ τῆς ἐπομένης τῆς ἀφίξεώς του εἰς τὸν τόπον προορισμοῦ, λήγει μετὰ *Δέκα ἡμέρας* ὅποτε ὁ εἰρημένος ὀφείλει ν' ἀναχωρήσῃ ἵνα ἐπανέλθῃ εἰς τὸ Σῶμα τοῦ Ἐμπεδον.

Εἰς τοῦτον ἐχορηγήθησαν καὶ αἱ ὑπ' ἀριθ. καταστάσεις ἐπιβιβάσεως, μέχρι τοῦ τόπου τῆς ἀδείας του.

Ἐν Λουτρακίῳ τῆ *19.οῦ Μαρτίου* 1941

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ

Ἐν ἄνω ἔλαβεν παρ' ἐμοῦ τὰ κάτωθι:

1) Ἐφ' ἀπαξ ἀποζημίωσις	δραχ.	<i>80</i>
2) Ἐξοδα Μεταβάσεως δι' αὐτοκινήτου		<i>40</i>
3) Μισθοτροφοδοσία ἡμερῶν ταξιδίου ἐκ Λουτρακίου εἰς		<i>160</i>
4) Τροφοδοσία διὰ τὸν χρόνον ἀναρρωτικῆς ἀδείας ἀπὸ		<i>9.00</i>
5) Κατεβλήθη μισθοδοσία διὰ τὸν χρόνον ἀναρρωτικῆς ἀδείας ἀπὸ		<i>10</i>
μέχρι		<i>8</i>
6) Κατεβλήθη μισθοδοσία διὰ τὸν χρόνον νοσηλείας ἀπὸ		<i>8</i>
μέχρι		<i>8</i>

Ἦται ἐν δλω δραχ. *498* ✓

Ο ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΤΟΥ ΠΡΗΜΑΤΙΚΟΥ

Β: Πεδινόν Νοσηλευτικόν Τμήμα

Β: Πεδινόν Χειρουργείον

Ἀποβιωτήριον

Τοῦ Στρατ. Λιάσκου Κωνσταντίνου τοῦ Δημητρίου 15ος Ὀρ.
Πυροβολικοῦ 2ας Συζ. / χίας ἐκ τοῦ Χωρίου Χαλκίδος τῆς
Ἐπαρχίας Χαλκίδος κλάσεως 1930 θρησκευόμετος ὀρθοδ. Χρισ.
εἰσελθὼν εἰς τὸ ἀνωτέρω Νοσοκομεῖον τῆ 3ῃ Μαρτίου 1941
καὶ νοσηλευθεὶς ἐν αὐτῷ ἀπεβίωσε τῆ 3ῃ Μαρτίου 1941
πύσων ὑπὸ τυφοῦ τραύματος ἀριστ. κροταφικῆς χώρας
μετὰ παραπληγίας.-

Ἐν Τ.Τ. 152 τῆ 4 Μαρτίου 1941

Ὁ

Διευθυντῆς τοῦ Β' Πεδ. Νοσηλ. Τμήματος

(Τ.Σ.) Ἰπογραφή δουσάν.

Ὅτι ἀκριβῆς ἀντίγραφον

Ἐν Χαλκίδι τῆ 19 Μαρτίου 1941

Ὁ Δήμαρχος

154

Κων/νος Λιάσκος
Συλλογή Σχολῆς Πεζικοῦ

Αριθμός 132

Εν Χαλκίδι τῆς 4 Ἰουνίου 1941

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
Ο
ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ

Πρὸς

Τὸ Βον Στρατολογικὸν Γραφεῖον Ἀθηνῶν

Α Θ Η Ν Α Σ

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ ὑπ'ἀριθ. 22111/24/5/41 ὑμετέρου ἐγγράφου καὶ σὺν τῇ ἐπιστροφῇ αὐτοῦ καὶ τῆς σχετικῆς αἰτήσεως τῆς ἑλένης χήρας Νικολάου Κουρμπέτη ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν ὅτι 1) ὁ στρατιώτης περὶ τοῦ ὀποίου κἀμετε λόγον, εἰς τὸ εἰρημένον ἔγγραφόν σας, εἶναι ὁ σύζυγος τῆς αἰτούσης καὶ 2) παρὰ τὰς προσπάθειάς μας δὲν κατορθώθη νὰ πληροφορηθῶμεν εἴν ὁ περὶ οὗ πρόκειται ἔλαβεν ὄντως ἐτήσιαν ἀναβολὴν λόγῳ ὑγείας τὴν 16/9/40 καὶ πῶς ἐπρέθη ὑπηρετῶν μετ' αὐτὴν ἡμερομηνίαν αὐτήν --

Ἡμεῖς ἀπεφασάμεθα δὲ εἰς τὸ Βον Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Ἀμύνης (Γραφεῖον 7ον) καθὼς καὶ εἰς τὸ Σύνταγμα τοῦ ἵνα ἐκεῖθεν βεβαιωθῶμεν περὶ τῆς τύχης τοῦ εἰρημένου στρατιώτου --

Ὁ Δήμαρχος

Παπαγιάννης

Αριθμός 213

Εν Χαλκίδι τῆς 5 Ἀυγούστου 1941

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
Ο
ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ

Πρὸς

Τὸ Βον Στρατολογικὸν Γραφεῖον Ἀθηνῶν

Α Θ Η Ν Α Σ

Ἀπαντῶντες εἰς τὸ ὑπ'ἀριθ. 22111/24/5/41 ἔγγραφον ὑμῶν ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ πληροφορηθῶμεν ὑμῖν τὰς κάτωθι πληροφορίες.

Ὡς ἀπολύτως ἐξηκριβώσαμεν παρὰ τε τῶν οἰκείων τοῦ περὶ οὗ πρόκειται στρατιώτου ὡς καὶ παρὰ συναδέλφων τοῦ ὑπηρετήσαντων συνεχῶς μετ' αὐτοῦ μέχρι τοῦ ἐπισυμβάντος θανάτου τοῦ ἐκ τραύματος προκλή ἔντος ὑπὸ βόμβας ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἐν ἀντιγράφῳ προσηρημένου πιστοποιητικοῦ τοῦ Ἰατροῦ τοῦ τμήματος εἰς ὃ ὑπηρετῶν ἐφανεύθη, ὁ περὶ οὗ πρόκειται Νικόλαος Κουρμπέτης τοῦ Βασιλεῖου καὶ τῆς Ἀθανασίας κληθεῖς ὡς ἐφεδρὸς τῆς κλάσεως 1932 καὶ παρουσιάσθεις τὴν 25/8/40 εἰς τὸ Βον Σύνταγμα Πεζικοῦ δὲν ἀπελύθητε οὔτε ἐπαύσατε ὑπηρετῶν μέχρι τοῦ ἐπισυμβάντος ὡς ἀνω θανάτου τοῦ ἐκ τραύματος εἰς τὸ Μέτωπον --

Παρακαλοῦμεν ὅθεν ὅπως συμπληρῶντες τὴν ἀπαιτούμενην στρατολογικὴν ἀποστολὴν ἡμῖν ἀντίγραφον ἐν ἀπλοῦ χάρτει ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς δικαιολογητικὸν πρὸς τακτοποίησην τῆς συντάξεως τῆς χήρας συζύγου του --

Μετὰ τιμῆς

Ὁ Δήμαρχος καὶ δ.δ.

Παπαγιάννης

160

18479

Αδ. αριθ. **Z**

1) **7ον ΤΑΓΜΑ ΠΕΖΙΚΟΥ**
ΦΥΛΛΟΝ ΠΟΡΕΙΑΣ

Ο έφεδρος: Προνομιώτη

Επώνυμον Μικέδαν

Όνομα Βασιλείου

Όνομα πατρός 10.234

Α. Σ. Μ. Στρατιώτη

Βαθμός Πύξιν

Όμιλον ή τάμα Λιγισσών υαχτών

Ειδικότης και διαμέρισμα (2)

Ταλαιόφαιτος ή εκταξίου (3)

Ήναι γλωσσάι (4)

Διαγωγή Γραμματ

Άνηκεί: 1932

Είς κλάσον ή πιστοκρατίωσιν

Είς Στρατολ. Διαμέρισμα 7^η

Είς Στρατολ. Γραμματ Αρμολών

Είς τήν έγγεγραμμένον εις τήν μητρώα ήρρένων :

Τού Δήμου ή Κοινοτήτος Οινόη

Τής Έπαρχίας Θαλυσ

Τού Νομού Αρμολοβουρίας

πό έτος γεννήσεως 1912

Διαμένει εις:

Χωρίον ή Πόλιν Οινόη
(και Διαθέτουσαι)

Τής Έπαρχίας Θαλυσ

Τού Νομού Αρμολοβουρίας

Έτοποθετήθη εις 7ον Τάγμα Πεδικού

δπου και όφελαι να παρουσιασθ ή περιπεσοι ή πιστοκρατίωσιν ή άτομική προσκλήσεώς του, έκτός αν ήλλη διαταγή ή ειδική προκή του Έπαρχείου Στρατιωτικήν όριση να παρουσιασθ εις άλλ. μονάδα.

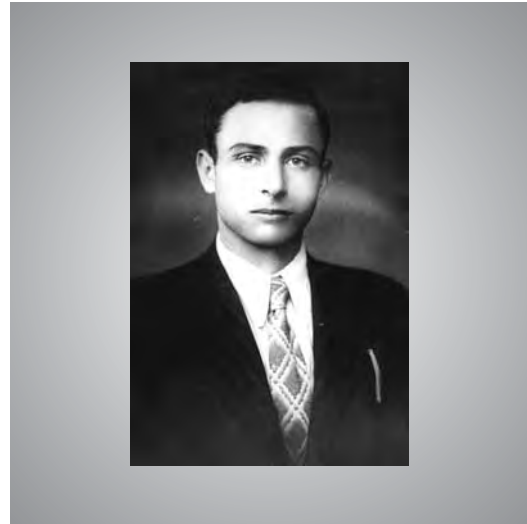
Εν Αρμολών τη 15 Μαρτίου 1935

Ο χορηγήσας τή φύλλον πορείας

Το τμήμα τούτο δίδεται εις τόν έφεδρον.

Προσκή εις τήν διαθεσιν όδοντλας

7ον ΤΑΓΜΑ ΠΕΖΙΚΟΥ

Νικόλαος Κουρμπέτης
Συλλογή Σχολής Πεζικού

Κυρία μου

Έπί τής έπιστολήσ σου μου έστειλάτε σās πληροφορώ ότι έχω υποβάλει από 10ημέρου εις τό Έπουργετον Έθνικής Άμόνης Γραφ. ΥΠΙον άναφοράν σχετικώς με τόν θάνατον του μακαρίτου συζύγου σας και έπομένως δέν υπάρχει ήνάγκη άλλης βεβαιώσεως.

Ευθυμούμαι πολύ καλά τόν μακαρίτην, διότι ήτο από τούς καλύτερους στρατιώτας από πάσης πλευράς, πρόθυμος και γενναίος. Τό τραγικόν δυστύχημα που μάς έλύπησε πολύ όλους, συνέβη περί τήν 7ην μ.μ. τής 7ης Ίανουαρίου έ.έ., παραμονής μιας μάχης πλησίον του χωρίου Μουζάκας έτραυματίσθη εις τήν κοιλίαν και δέν ήτο δυνατόν να τόν σώσθ ό Ίατρος κ. Τσιακατούρας παρά τās περιποιήσεις του.-

Δεχθήτε τά θερμά μου συλλυπητήρια διά τόν ήρωϊκόν του θάνατον και τήν διαβεβαίωσιν ότι είμαι πρόθυμος να σας έξυπηρηθω εις ό,τι δύναμαι.-

Μετά τιμής
Δ. Άρμπούζης

Άθηναι 4/8/41

Ότι άκριβές αντίγραφον
Έν Χαλκίδι τη 7 Αυγούστου 1941
Ο Δήμαρχος αίσι

835

Συλλογή Λευτέρη Ιωαννίδη
ΓΑΚ - Αρχεία Ν. Εύβοιας

161

Σύνταγμα
Β. Γραφείον Μητρώου Στρατών *Αντίγραφο*

*Υπόδειγμα 26
*Αριθμ. 109 κατ. 128

ΦΥΛΛΟΝ ΜΗΤΡΩΟΥ

Του *Κουρμούτση Νικολάου* *Βασιλείου* κατ. *96* *Ελευθερίου*

Στοιχεία	Χρονολογία			Μεταβολαι
	Έτος	Ημέρ	Μην	
Στρατολογική κλίσις <i>1932</i>	1932	23	Μαρτίου	Ανασώματος
*Αριθμός Στρατολογικού Μητρώου <i>10234</i>	1932	29	Απριλίου	Ανασώματος Διάταγμα 1069/32 ΑΣΣΕΕ αριθμ. επιστολ. αριθμ. 212/32 επιστολ. αριθμ. 34 Επίσημο Τελ.
*Αριθμός Μητρώου Σώματος	1932	5	Σεπτεμβρίου	Ανασώματος
*Εγγεγραμμένος εις μητρώον Αιφάντων	1933	5	Φεβρουαρίου	Ανασώματος π. η. οραλ. αριθμ. 34 με διαταγήν αριθμ. 34 με διαταγήν αριθμ. 34
	1935	5	Μαρτίου	Ανασώματος καταταξι. αριθμ. 7 Επίσημο
Δήμον ή Κοινότητα	1935	10	Μαρτίου	Ανασώματος
*Επαρχίας <i>Εγ. Έως</i>	1940	25	Απριλίου	Ανασώματος Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου η. η. η. μαθητών
Νομ. <i>Α. Ε. Γ. Γ. Α. Α.</i>	1940	13	Σεπτεμβρίου	Ανασώματος Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου
*Υπό Έτος γεννήσεως <i>1911</i>	1940	10	Απριλίου	Ανασώματος Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου
*Ανίστημι <i>1, 72</i>				Ανασώματος Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου
*Επάγγελμα <i>Μηχανικός</i>				Ανασώματος Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου
Γραμματικές γνώσεις <i>Α. Γ. Γ. Α. Α.</i>				Ανασώματος Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου
Ξέναι γλώσσαι				Ανασώματος Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου
Θρησκείμη <i>α. Ορθόδοξος</i>				Ανασώματος Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου
Διαμνή και Διεύθυνσις				Ανασώματος Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου
Ειδικότερη πενήσια εν τώ Στρατώ				Ανασώματος Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου
Διαγωγή				Ανασώματος Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου
*Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά				Ανασώματος Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου Ανασώματος 3 ^ο Λυκείου

Ελευθερίου
Κουρμούτση
Νικολάου

Α. ΣΕΜΑ ΣΤΡΑΤΟΥ
 Α. ΓΕΝ. ΣΤΡΑΤ. ΜΟΣΧΟΜΒΙΟΝ

1937
 15163

Π Ρ Ο Σ Ε Ρ Ι Η Ο Ϊ Α Π Ο Λ Υ Τ Η Ρ Ι Ο Ν
 (ΦΥΛΑΧΗ ΑΝΑΒΟΛΗΣ ΚΑΤΑΤΑΞΕΩΣ) Έπηςίας

Κορηθόμεν εις τόν ύφ'ήες στρατ. ζου Συντ. Πεζικοσ Παπαδόκου
 λον Λάζαρον του Νεοφώτου και της Μαρίας κλάσεως 1937β Α.Σ.Π. εκ του χρι
 ρίου Χαλκίς της έπαρχίας Εύβοίας του Νομού Εύβοίας (προσωρινόν άπολυτή
 ριον) άναβολής κατατάξεως μέχρι 18.1.42 άναβολή ουνάμει της ύπ'άριθ.
 783/17.1.41 γνωματεύσεως Έπιτρ. Άκαλλαγών Α. Σ.Σ. ως πάσχων εξ Ινώδα
 πνευμονικής φυματιώσεως περισσότερο άριστερά μετά έστίας έν ένεργεία.

Ο ειρημένος είναι ύποχρεμένος νά παρουσιασθη εις τά Στ. έμπεδ
 Άθηνών άμα τη λήξει της άναβολής.-

Έν Άθηναις τη 20 Ιανουαρίου 1941

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ (ύλογρ. δυσαναγν.)

(Σ.Σ.) 1ου ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΜΟΣΧΟΜΒΙΟΝ

Ο ειρημένος έλαβε
 και τάς ύπ'άριθ. -----
 καταστάσεις έπιβιάσεως άπό
 Άθηναι τη ----- 1940

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

(Άκριβές αντίγραφον ύπό του
 Πρωτοδίκου.)

44

11942

353-941
400000000

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Μ.Λ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΣ

Εν Αθήναις τῆς 27 Φεβρουαρίου 1911

Γεν. Διεύθυνσις Υγείας νῆσ. *5/2/11*
Υπὸν. Γραφείον Ἀντιλήψεως
Τμήμα Νοσοκομείων

Πρὸς τὴν Γενικὴν Δ/σιν τοῦ Νοσοκομείου
Σανατορίου ἢ ΣΩΤΗΡΙΑ
ΕΝΤΑΥΘΑ

Ἀριθ. πρωτ. 17087

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ διαβιβάσωμεν τὸ ὑπ' ἀριθ. 5301 ἀ.ἔ. ἔγγραφον τοῦ Υπουργείου παρὰ τῷ Προέδρῳ τῆς Κυβερνήσεως μετὰ τῆς προσηρημένης αὐτῷ αἰτήσεως τοῦ ~~ἀπο~~ Νεοφύτου Πακαδοπούλου καὶ παρακαλοῦμεν ὅπως δεχθῆτε κατὰ προτίμησιν εἰς τὸ ὑμέτερον ἴδρυμα πρὸς νοσηλείαν τὸν ὑπὸν τοῦ αἰτουμένου τραυματίαν πολέμου καὶ πάσχοντα ἐκ φυματίωσης.

ΕΝΤΟΛΗ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ
Δ ΔΕΛΙΒΑΝΗΣ

ἡ ἀταντῶσα ἐπιπέδου ἐν τῇ ἀπαντήσῃ τῆς ἀριθμὸν καὶ τῆς ἡμερομηνίας τοῦ παρόντος

Κοινοποιήσις
Υπουργεῖου παρὰ τῷ Προέδρῳ
Κυβερνήσεως ἐπὶ ἀριθ. 5301
ἔγγραφου του.
Τμήμα Προσωπικοῦ 1ου Γραφ.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ
Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ
Δ ΔΕΛΙΒΑΝΗΣ

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ - ΣΑΝΑΤΟΡΙΟΝ

"Η ΣΩΤΗΡΙΑ,"

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11-8-41

ΓΡΑΦ. ΚΙΝ. ΑΣΘΕΝΩΝ

Ἀριθ. πρωτ. 3798

Π ρ ὄ ς

Τόν Νεόφυτον Παπαδόπουλον

Προσφυγικόν Συνοικισμόν

Ἁγίου Ἰωάννου ἀριθ. 76

Χαλκίδα

Εἰς ἀπάντησιν ^{τῆς} ἀπὸ 9/2/41 ἀναφορᾶς σας διαβιβα-
σθείσης ὑμῖν διὰ τοῦ Ἐπιτελείου Προνοίας
σᾶς γνωρίζομεν ὅτις ἡμῶς ἀποστείλητε τόν υἱόν σας
Λάζαρον Ν. Παπαδόπουλον πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς τὸ
ὑφ' ἡμῶς Σανατόριον ἐφοδιασμένον μὲ πιστοποιητι-
κὸν ἀπορίας, ^{ἀσφαλιστικὸν ρουχισμόν} γνωρίζοντες ὑμῖν συγχρόνως ἡμέραν
ἀναχαρήσεως καὶ ἀφίξεως του ἐνταῦθα.-

Ἔ

Διευθυντῆς κ.α.α

ΒΑΣΙΛΗΤΑΔΗΣ

Κ.Δ.

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ - ΣΑΝΑΤΟΡΙΟΝ

"Η ΣΩΤΗΡΙΑ,"

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11-8-41

ΓΡΑΦ. ΚΙΝ. ΑΣΘΕΝΩΝ

Ἀριθ. πρωτ. 3798

Π ρ ὄ ς

Τόν Νεόφυτον Παπαδόπουλον

Προσφυγικόν Συνοικισμόν

Ἁγίου Ἰωάννου ἀριθ. 76

Χαλκίδα

Εἰς ἀπάντησιν ^{τῆς} ἀπὸ 9/2/41 ἀναφορᾶς σας διαβιβα-
σθείσης ὑμῖν διὰ τοῦ Ἐπιτελείου Προνοίας
σᾶς γνωρίζομεν ὅτις ἡμῶς ἀποστείλητε τόν υἱόν σας
Λάζαρον Ν. Παπαδόπουλον πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς τὸ
ὑφ' ἡμῶς Σανατόριον ἐφοδιασμένον μὲ πιστοποιητι-
κὸν ἀπορίας, ^{ἀσφαλιστικὸν ρουχισμόν} γνωρίζοντες ὑμῖν συγχρόνως ἡμέραν
ἀναχαρήσεως καὶ ἀφίξεως του ἐνταῦθα.-

Ἔ

Διευθυντῆς κ.α.α

ΒΑΣΙΛΗΓΑΔΗΣ

Κ. Δ.

Σκεδίσιν ✓

Πρός
 Τό Σον Υπουργείον Έθνικής Α-
 μύνης
 (Διεθθυνσίς Προσωπικότης)
 Διά
 Τοῦ κ. Δημάρχου Χαλκιδέων
ΑΘΗΝΑΙ

252 / 31 9 / 41

Αίτησις
 Παπαδοπούλου Νεοφύτου
 Κατοίκου Χαλκίδος
 Ὁδός Ἀγίου Ἰωάννου 76
 Χαλκίς 3 Σεβρίου 1941

Ἐχω τήν τιμήν νά γνωρίσω ὑ-
 μῖν ὅτι ὁ υἱός μου Παπαδόπουλος Λε-
 ζαρος τοῦ Νεοφύτου στρατευθεὶς
 κατά τόν λήξαντα πόλεμον ἐτραυματί-
 σθη καί κατόπιν ἔτυχε ἔτητος ἀνα-
 βολῆς λόγω φηματιώσεως, ἐξ ἧς ἀπε-
 βίωθε τήν 1/3/41.

Ἐπειδή ἡ πρόθεσις του προη-
 θεν ἐκ τῶν κακουχιῶν τοῦ πολέμου
 εὐσεβέστεως παρακαλῶ ὑμᾶς ὡς ἐπα-
 ρεστούμενοι μοί χορηγήσετε τήν
 νόμιμον σύνταξιν.-

Συνημμένως ὑποβάλλω τὰ σχετικὰ
 δικαιολογητικά .-

Κατοικῶν δέ μονίμως ἐνταῦθα,
 ἐπιθυμῶ νά λαμβάνω τήν σύνταξιν
 μου ἐκ τοῦ Ταμεῖου Χαλκίδος.-

Μετά τιμῆς
 Ὁ Αἰτών
Ν. Ν. Παπαδοπούλου

Ἐπικυροῦται τό γνήσιον
 τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ἔναντι
 Νεοφύτου Παπαδοπούλου κα-
 τοίκου Χαλκίδος
 Χαλκίς τῆ 3 Σεπτεμβρίου 1941

Δήμαρχος *Διά*

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ Οίκ. Έν' Αθήναις τῆ 194
 5 Δ/βρίου 1942

ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΣΙΣ Δ/Δ
 Διεύθυνσις ΤΥ
 Τμήμα Δ
 Γραφεῖον ουν

ἀριθ. 191522

Π ρ ό ς

τόν κ. Νοέφυτου Ι. Παπαδόπου
 λον Συνοικισμόν Αγίου Ιωάννου
 ἀριθ. 76 Χαλκίδα

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ἀπὸ 4 Ν/βρίου 1942 αἰτήσεώς σα
 σας γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι ὡς καὶ ἐν τῷ σχετικῷ
 τῆς κοινοποιηθείσης ὑμῖν τῆν 24 Φεβρουαρίου 1942
 ὑπ' ἀριθ. 19461 τοῦ 1941 ἀποφάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς
 Καν.Πολ. Συντάξεων ἀναγράφεται ἡ περί κανονι-
 σμοῦ συντάξεως αἰτήσεις ὑμῶν διὰ τὸν ἐν πολέμῳ
 θάνατον τοῦ υιοῦ σας ἀπερρίφθη ὡς νόμῳ ἀβάσιμος
 ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἡ νόσος ἐξ ἧς ἀπεβίωσεν ὁ υἱό
 σας τυγχάνει ἀσχετος πρὸς τὴν στρατιωτικὴν
 αὐτοῦ ὑπηρεσίαν καὶ οὐχὶ διὰ τὴν ἐν τῇ αἰτήσε
 σας ἀναφερομένην αἰτίαν.

Ὁ Διευθυντής
 Π. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ

Η ΦΑΝΕΛΛΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ

Ἡ Α. Β. Υ. ἡ Πριγκήπισσα Διαδόχου, τῆς ὁποίας τὸ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῶν φρουρῶν τῶν συνόρων εἶναι γνωστὸν εἰς ὅλους μας, πληροφορηθεῖσα τὴν ὑπαρξίν τῆς ἀπὸ διατίας ἐνταῦθα ἐργαζομένης ὑπὲρ τοῦ ἰσίου σκοποῦ «Ἐπιτροπῆς Κυριῶν διὰ τὴν Φανέλλαν τοῦ Στρατιώτου», εὐηρεστήθη νὰ ὀνομάσῃ τὴν Ἐπιτροπὴν Παραρτήμα τοῦ ἐν Ἀθήναις ἐδρεύοντος Ἰδρύματος «Ἡ Φανέλλα τοῦ Στρατιώτου», εἰς τὸ ὁποῖον ἔκαμε τὴν μεγάλην τιμὴν νὰ θέσῃ αὐτὸ ὑπὸ τὴν ἐπίτιμον Προεδρείαν τῆς, ν' ἀναθέσῃ τὴν Προεδρείαν τοῦ ἐνταῦθα Παραρτήματος εἰς τὴν κ. Ἐλένην Ἰ. Λειβαρᾶ καὶ νὰ συγχαρῆ τὰς κυρίας τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν πατριωτικὴν αὐτῶν δρασίαν.

Μέλη τῆς Διοικήσεως Ἐπιτροπῆς ἐξελέγησαν αἱ κυρίαί: Μαρία Σαραφιανοῦ, Ἀντιπρόεδρος, Θάλεια Μάτσα, Γραμματεὺς, Βιβὴ Γαλανοπούλου, Γαμίας, Δέλα Παπαϊωάννου, Ἰφορος, Κικὴ Γεωργιάδου καὶ Ἀρειτὴ Κάραλη, σύμβουλοι.

Ἀξίζει κάθε ὑποστήριξις εἰς τὸ ἔργον τῶν ἐν λόγῳ Κυριῶν, αἵτινες ἐπὶ δύο ἔτη συνεχῶς, διὰ τῶν ἀποσταλέντων δώρων ἐσκόρπισαν τὴν χαρὰν καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν εἰς πολυάριθμα παιδιὰ τῆς Εὐβοίας, εἰς τὰ ὁποῖα ἔτυχεν ἡ μεγάλη τιμὴ τῆς φρουρήσεως τῶν συνόρων τῆς φιλότατης Πατρίδος.

Πολύ μ' εσυγκίνησε που είδα όλες τις γνωστές μου να πλέκουν αδιάκοπα για το στρατό. Γριές και νιες επλέκανε φανέλλες και πουλόβερ και τσουράπια για τους φαντάρους. Κατά πως εμάθαινα, απίθανες ποσότητες από τα είδη αυτά είχαν παραδοθεί για να σταλούν στο μέτωπο κι ακόμα ότι αυτό γινόταν σ' όλη την Ελλάδα κι όπου υπήρχαν Έλληνες στο εξωτερικό, απ' την ημέρα που αρχίνησε ο πόλεμος. Πόσο λυπήθηκαν αυτές οι άξιες Ελληνίδες σαν μάθανε πως έξω απ' τα ατομικά δέματα που στέλναν στους δικούς τους, και που κι αυτά εφτάνανε με καθυστέρηση μηνών, τ' άλλα που παραδίνανε για το στρατό δε φτάνανε στο μέτωπο παρά αφού ξαφρίζονταν στους διάφορους σταθμούς και τις υπηρεσίες.

Αν όλες οι ποσότητες που στάλθηκαν, φτάνανε στον προορισμό τους, δε θάμενε φαντάρους που να μην πιγεί στα μάλλινα. Κι όμως... Σαν ήρθανε τέτοια πλεκτά στο λόχο, όλοι είπανε καλλίτερα να μην ερχόνταν. Κανγάδες μόνον άναψαν ποιος να τα πρωτοπάρει τα λιγοστά πουλόβερ και τσουράπια. Καμμιιά δεκαριά φαντάρου στη διμοιρία μου πήραν άλλος φανέλλα, άλλος πουλόβερ, άλλος τσουράπια, άλλος γάντια@ ήταν όλα δεύτερο και τρίτο πράμα, αποδιαλέγια, τα καλά δεν πρόλαβαν να πάρουν τον ανήφορο, πολλές οι σκάλες, πολλά τα ξαφροίσματα.

Αυτό μουν που τα έλεγα αυτά, λυπόντουσαν κι εκείνες που τ' ακούγανε, κάτι είχαν ακούσει για τις αούστολες κλειψιές που είχαν γίνει σ' αυτά τα είδη, τα ιερά, μα λέγανε πως ήταν τόσα αυτά που στέλναν, που όσα και νάκλεβαν πάλι θα φτάναν στους φαντάρους αρκετά.

— ΕΚΚΛΗΣΗ

Έλληνίδες, βοηθείστε και σεις στον αγώνα, πλέκοντας κάλτσες για τους στρατιώτες μας. Ζητείστε μαλλι απ' τις οργανώσεις. Παρακινείστε κι άλλες νά σας μιμηθούν. Φανείτε αντίξιες αύτων πού χόνουν τό αίμα τους για σάς.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ

ΛΟΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

**ΚΑΙ ΕΜΕΙΣ ΜΑΖΥ ΣΑΣ ΣΤΟΝ ΜΕΓΑΛΟ
ΑΓΩΝΑ**

Πέρασαν και τα Χριστούγεννα, όπως όλες οι μέρες, χωρίς να ακουστούν τα Κάλανδα όπως όλες τις χρονιές, χωρίς να γιορταστούν στα σπίτια, με χαρά και γέλια, πέρασαν και αυτά όπως οι άλλες γιορτές σαν μια συνηθισμένη μέρα.

Και αυτό, γιατί λείπετε εσείς, οι άνδρες μας, οι αδελφοί μας, τα παιδιά μας, εσείς που θα δίνετε αυτές τις άγιες και ωραίες ημέρες την χαρά και το γέλιο στο σπίτι.

Λείπετε και κάνετε εφέτος Χριστούγεννα απάνω στα χιονισμένα βουνά, μέσα στο φοβερό κρύο, κάτω από την βοή του πολυβόλου, λείπετε αυτές τις μεγάλες μέρες μακριά από το σπίτι σας, μακριά από κάθε αγαπητό πρόσωπο, πολεμώντας για μας, υπερασπίζοντας την τιμή μας και την ελευθερία μας.

Γι' αυτό εμείς οι Ελληνίδες, εμείς τα κορίτσια της Ελλάδος, είμαστε υπερήφανες για σας, για τις συνεχείς ηρωικές νίκες σας, και ορκιστήκαμε και εμείς να σας βοηθήσουμε στον μεγάλο αυτό αγώνα που αρχίσατε για να συντρίψετε τον βρωμερό και ύπουλο αυτόν εχθρό, και να γυρίσετε γρήγορα κοντά μας στεφανωμένοι με τις δάφνες της νίκης.

Βέβαια εμείς δεν μπορούμε να ζωοτούμε το νιουφέκι και το σπαθί και να πολεμήσουμε κοντά σας, μπορούμε όμως αλλιώς να σας βοηθήσουμε, και θα σας βοηθήσουμε όσο μπορούμε.

Εσείς πολεμάτε με το νιουφέκι σας, με την λόγχη σας, την τόσο φοβερή στα μάτια του εχθρού, αλλά και εμείς πολεμάμε με τις βελόνες μας, όλες οι γυναίκες έχουμε επιτραυστή και με τις βελόνες μας πλέκουμε ό,τι μπορούμε για σας, για να σας προφυλάξουμε από το φοβερό κρύο, τον δεύτερο αυτό εχθρό σας.

Δεν υπάρχει σπίτι που να μην πλέκη κάποιος για σας, από το μικρό κοριτσάκι έως την καμπουριασμένη γρηούλα, εργάζονται όλες και δεν αφήνουν ούτε στιγμή να χαθή, για να τελειώσουν γρήγορα ένα ζεύγος κάλτσες, μια φανέλα, ένα ζεστό πουλόβερ· ακόμα και εκείνες που πρώτα δεν ασχολούντο σε τίποτα, τώρα αισθάνονται ντροπή γι' αυτό, και προσπαθούν να κάνουν κάποιον και αυτές να βοηθήσουν κάπως και αυτές την Πατρίδα τους.

Είχε νυχτώσει σχεδόν ένα απόγευμα που γύριζα σπίτι μου, και περίεργα παρατηρούσα μια γρηούλα που βιάδιζε

μπροστά μου σκυφτή και φαινόταν σε κάποιον απασχολημένη, επιτάχυνα το βήμα μου και όταν την πλησίασα, τι λείπε πως έκανε;... είχε βελόνες στα χέρια της, και έπλεκε γρήγορα-γρήγορα, αδιαφορώντας για τους γύρω της. Από περιέργεια την ρώτησα τι πλέκει, αυτή τότε σταμάτησε για λίγο το πλέξιμό της και κύταξε, και έπειτα με μια υπερηφάνεια

Αφίσα της εποχής

στην φωνή της μου είπε... «πλέκω, κόρη μου, κάλτσες για τους γενναίους στρατιώτες μας, για τα παιδιά μας που θα κρυώνουν τώρα εκεί απάνω με τόσο κρύο».

Πόσο την θαύμασα αυτήν την γρηούλα, δεν άφινε ούτε αυτή την στιγμή που πήγαινε στη δουλειά της, να πάει χαμένη, ακόμα και στον δρόμο, εξακολουθούσε το ιερό έργο της, γιατί είχε νοιώσει καλά πόσο κάθε στιγμή που περνάει είναι πολύτιμη στα γενναία παιδιά μας, και αυτά τα λίγα απλά λόγια της, που έδειχναν όλο το μεγαλείο της Ελληνικής ψυχής, είχαν πιο μεγάλη αξία από τα μεγάλα λόγια ενός μορφωμένου ανθρώπου.

Κάποιος πάλι γνωστός μας μου έγραφε από το μέτωπο... «τίποτε δεν μπορεί να μας σταματήσει, ούτε το κρύο, ούτε τα ισχυρά όπλα που μεταχειρίζονται οι αντίπαλοί μας, προχωρούμε πάντα εμπρός νικηφόροι, και δεν θα σταματήσουμε, παρά όταν φθάσουμε στην τελειωτική Νίκη, που δεν θ' αργήσωμε να φθάσωμε...»

Πώς μπορεί λοιπόν η Ελλάδα μας να μη προχωρή πάντα εμπρός με τέτοιο λαό που έχει, με τέτοιες ωραίες ιδέες που είναι αυτός ποιομένος, και που με τόση αυτοθυσία και θάρρος ης υποστηρίζει;

Δεν τα είχαν όμως όλ' αυτά υπ' όψιν τους οι Ιταλοί όταν εκήρυξαν τον πόλεμο κατά της Ελλάδος, ενόμιζαν ότι στην θέα τους θα παραδίναμε τα όπλα, και δεν ήξεραν ότι ο Έλληνας δεν θα παραδεχόταν ποτέ να φανή καιώτερος των προγόνων του, ούτε να κηλιδώση την ένδοξη ιστορία που αυτοί έγραψαν με το ηρωικό αίμα τους.

Τίποτε από αυτά δεν εφαντάσθηκαν οι βδελυροί δολοφόνοι, που δεν σταματούν το δολοφονικό έργο τους, ούτε σ' αυτήν την αγία ημέρα των Χριστουγέννων, δεν σεβή-

σθηκαν τουλάχιστο την μεγάλη αυτή ημέρα που ήλθε στον κόσμο το Θεϊόν Βρέφος, αλλά εξακολουθούν να βομβαρδίζουν την Κέρκυρα και να σκοιώνουν τους αθώους ανυπερασπίσιτους κατοίκους της.

Πόσο όμως θα δράσουν ακόμα αυτοί οι άθλιοι στο δολοφονικό έργο τους; θάρδη η ημέρα που η δύναμις του Θεού, αυτή που μέχρι τώρα τους καταδιώκει παντού θα τους συντρίψη εντελώς.

Πολεμάτε λοιπόν, εσείς γενναίοι στρατιώτες μας, με την ίδια πίστη στον Θεό, με το ίδιο απaráμιλλον θάρρος σας, με την ακαταγώνιστον Ελληνικήν ανδρεία, γράφοντες και κάθε μέρα νέες χρυσές σελίδες στην ωραία ιστορία μας, και να είστε βέβαιοι ότι γρήγορα η νίκη θάναι δική μας, και ότι γρήγορα θα σας σφίξωμε στην αγκαλιά μας, νικητάς, στεφανωμένους με το αμάραντο στεφάνι της δόξης.

Μαρία Ζορμπαλά

Εφ. *Εύριπος*, 15.1.1941

ΔΙΑ ΤΑ

Κρυοπαγήματα

ΖΗΤΗΣΑΤΕ
ΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗΝ ΑΛΟΙΦΗΝ
ΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΔΑΜΒΕΡΓΗ

ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΗ ΗΔΗ ΥΠΟ ΤΗΣ
ΦΑΝΕΛΛΑΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ:
ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ "ΔΑΜΒΕΡΓΗ", ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 51 - ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ. 80-213

ΟΣΑ ΦΕΡΝΕΙ ΤΟ ΝΕΦΟΥΡΙ

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ,..

Σε διαβεβαιώ πως δεν είχα καμιά διάθεση να διακόψω την τόσο αγέρωχη παρέλασή σου. 'Αν είχαν άλλοι καιροί ασφαλώς θάμπαινα κι' εγώ στο κομπολόι των θαυμαστών σου και θά βολόδερνα ξεροσταλιάζοντας με τό να περιμένω κάποια ματιά σου ένθαρυντική, ένα χαμόγελό σου ύπονοητικό, κάποιο λόγο σου διαφορούμενο. Είναι αλήθεια, δεσποινίς, πως ή όλη εμφάνιση σου προκαλεί την προσοχή. Τά βαμένα χείλια σου, οι γυριστές βλεφαρίδες των ματιών σου, τό βάδισμα σου, τό ύφος σου. Σε τίποτα δεν άλλαζες άπ' τον καιρό της ειρήνης. Για σένα πόλεμος δεν ύπάρχει. Για σένα και για κάτι λίγες ακόμα, πέντε, δέκα, είκοσι τό πολύ ή ίσως και κάπως περισσότερες. 'Υπάρχει ή αντίληψη πως πρέπει να σάς κοιτάζουμε με περιφρόνηση. "Όχι, εγώ δεν ακολουθώ αυτή την Ιδέα. Σας ξέρω όλες καλά, καλά. Κακιές δεν είστε, ούτε ανάξιες να λέγεστε 'Ελληνίδες. Στις φλέβες σας αίμα της φυλής μας τρέχει. Γυναίκες είστε και τό μόνο κακό, είναι πού μέναιτε και σήμερα όπως είσαστε πριν άπ' τον πόλεμο, ίσως γιατί δεν βρέθηκε κάποιος να σας καθοδηγήσει, να σας τραβήξει λίγο τό τσουλούφι στην ανάγκη, να σας στρίψει κάπως τό ατύακι και να σας κουνίσει αρκετά άπτόμα τό κεφάλι σας. Αυτή τη δουλειά θα την κάνω εγώ, έστω κι' αν πρόκειται να μου θυμώσετε. 'Ο τρόπος μου θάναι καθαρά 'Ελληνικός, γιατί έτσι μονάχα θα με καταλάβετε. Κι' αρχίζω λέγοντάς τα σε σένα, για να τ' άκούνε και οι άλλες: Πρώτα - πρώτα προκαλείς τη συχασιά σε κάθε έντιμον άρσενικό, όταν με τά φεροίματά σου, δείχνεις πως παρά τον πόλεμο πού βουίζει γύρω μας, ου εξακολουθείς να έπιμένεις στο ψάρεμα του γαμπρού. Μηπως ξεχνάς πως οι γαμπροί λείπουν στο πεδίο της τιμής, πού κάθε στιγμή τό ραντίζουν με τό αίμα τους;

Κρεμάς τά τσαρούχια του τσολιά, Ιερό έμβλημα, μπρός στα στήθειά σου χωρίς να σκεφτείς, πως μόνον δσες παίρνουν μέρος στον πόλεμο τουτο, έχουν δικαίωμα για μιá τέτοια τιμή.

Χάνεις ολόκληρες ώρες μπροστά στον καθρέφτη μασκαρεύοντας τά μούτρα σου κι' άλλες τόσες ρεζιλεύοντας τά νύχιά σου ή διαβάζοντας περιοδικά για έρωτες και για ζήλειες ή κι' ακόμα ξεσηκώνοντας κάποιο ώραίο σχέδιο μιás γυναικείας μπλούζας. Ξεχνάς λοιπόν, άσυλλόγιστη, πως την ίδια ώρα κάποιος πολεμιστής μας άχρηστεύεται άπό κρυοπαγήματα ή και πεθαίνει ακόμα μέσα στην παγερή νύχτα; Και δεν φαντάζεσαι, πως αυτό τό παληκάρι μπορεί νάταν ό διαλεχτός του ριζικού σου; Κι' άφοϋ ήταν άκοϋς τις συζητήσεις για τά τι ύποφέρουν οι στρατιώτες μας άπ' τό κρύο, τόσο συμπονετικά έκφράζεσαι γι' αυτούς, γιατί δεν τρέχεις άμέσως να ζητήσεις μαλλί, να τους βοηθήσεις και ου τό κατά δύναμη;

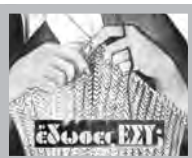
Μη λησμονάς πως κάποτε ό πόλεμος θα τελειώσει και κείνοι, πού τώρα πάνω κεί μάχονται, θα ξαναγυρίσουν άνάμεσα μας, διηγώντας μαζί με τις νίκες τους, τις κακουχίες και τά θεινά τους.

Τι θ' άπαντήσεις ου, σαν σε ρωτήσουν με τη σειρά τους για τη δική σου συνδρομή;

Καταλαβαίνω άπόλυτα τη μεγάλη σου έπιθυμία ν' άποκατασταθείς και να γίνεις και ου Μάνα. Σε τουτο τον τόπο όμως ή κάθε Μάνα, είναι πρώτα 'Ελληνίδα, πού τώρα ξημεροβραδιάζει πλέκοντας για να ζεστάνει τους γιους της. Μια τέτοια πρέπει να γίνεις και ου και πιστεύω πως δεν θ' άργήσεις να τρέξεις για να τεθείς στη διάθεση του στρατού μας.

Μά αν παρ' όλ' αυτά, εξακολουθήσεις την άδιαφορία σου, θα πειστώ πως είσαι άνάξια να λέγεσαι 'Ελληνίδα κι' εγώ ό ίδιος θα διώξω τό τίμιο παληκάρι, πού θα σε θελήσει κάποτε για γυναίκα του, γιατί ή φυλή μας προπαντός δεν σηκώνει άνθρώπους άνάσθητους.

Φλοίσβος Α.

ΣΤΙΧΟΙ

ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ ΑΔΕΛΦΗ

Με μιὰ χαρά άνείπωτη
 τὸ διάβη σου θωρῶ
 π' ἀκούραστα διαβαίνεις
 καί πάντα κέφι ἔχεις.
 Κάθε μου σκέψη κι' ὄνειρο
 γιὰ σένα ἀναπολῶ
 γιατί σὸν πόνο μας ἐσὺ
 κοντά μας παραστέκεις...

Τὰ λόγια σου, τὸ γέλιο σου
 πόση χαρὰ μᾶς δίνουν !
 καί τὰ ψηλά σου αἰσθήματα
 ποὺ τὴν Ἑλλάδα κλείνουν.
 Ἐλπίδες γίνονται γιὰ μᾶς
 οἱ πόνοι μας περνοῦνε
 κι' ὑπερηγάνειας δάκρυα
 σὰ μᾶτια μας κυλοῦνε.

Ἑλληνοπούλα ἀδελφή !
 εἶναι ἡ δουλειά σου ἅγια
 κοντά σου νοιώθουμε στοργή
 τῆς μάνας μας τὰ χάδια.

Κι' ἀκόμα νοιώθουμε γιὰ σέ
 βιθεῖα εὐγνωμοσύνη
 σ' ὀφείλουμε πολλά
 γιατί ἡ φροντίδα σου ἡ γλυκεῖα
 κάθε πληγή μας κλείνει
 μᾶς δίνει τὴ χαρά.
Μαρίνος Παναγόπουλος
 Τραυματίας Τεπελενίου

178

Ο ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

— Μία προσφορά του διὰ τὴν Φανέλλαν

Ἐπρόκάλεισεν ἀρίστην ἐντύπωσιν εἰς τὴν κοινωνίαν μας ἡ εὐγενὴς πατριωτικὴ προσφορά τοῦ ἐνταῦθα παραρτήματος τοῦ Ὀρειβατικοῦ Συνδέσμου, διαθέσαντος δλόκληρον τὸ ταμεῖον του ἐκ δραχ. 21.623 διὰ τὴν Φανέλλαν τοῦ Στρατιώτου. Τὸ Διοικητ. Συμβούλιον τοῦ Ο. Σ. Χ. καὶ ἰδιαιτέρως ὁ κ. Νικηφ. Κωνσταντάκης εἶναι ἀξιοὶ παντὸς ἐπαίνου διὰ τὴν παραδειγματικὴν καὶ ἐνθουσιώδη προσφοράν του.

179

— Ὑπὲρ τῆς Φανέλλας τοῦ Στρατιώτου
 Ὁ Κυνηγετικὸς Σύλλογος Χαλκίδος διέθεσε ἐκ τοῦ ταμείου του δρ. 15.000 ὑπὲρ τῆς Φανέλλας.

180

**Η ΦΑΝΕΛΛΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ
 ΠΡΟΣΦΟΡΑΙ
 ΚΑΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

Τὸ ὑπὸ τὴν ἐπίτιμον προεδρείαν Α. Β. Υ. τῆς Πριγκηπίσεως Διαδόχου, λειτουργοῦν καὶ ἐνταῦθα Παράρτημα τοῦ Ἰδρύματος ἡ «Φανέλλα τοῦ Στρατιώτου» τὸ ὁποῖον διατελεῖ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ἀξιοτίμου κ. Νομάρχου Εὐβοίας, ὅστις τὸ ἠγάπησε καὶ τὸ υλοθέτησεν ἐν τῇ προσπάθειά του ὅπως ἀνακουφίσῃ καὶ θερμάνῃ τοὺς Εὐβοεῖς ἠρωϊκοὺς πολεμιστάς, οἵτινες γράφουμ με τὸ αἷμα των νέας σελίδας δόξης καὶ θριάμβου. ἀπηύθυνε θερμὴν ἔκκλησιν πρὸς ὄλους τοὺς φιλοπάτριδας καὶ φιλανθρώπους, διὰ νὰ ἐνισχύσουν τὸν σκοπὸν τοῦ Ἰδρύματος. Μεταξὺ τῶν προσφερόντων ἀναφέρομεν :

Τὸ τμήμα Χαλκίδος Ἑλλην. Ὀρειβατικοῦ Συνδέσμου, τῇ εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ. Νικηφ. Κωνσταντάκη, ὄλον τὸ ἀποθεμὰ του δρ. 21.623, ὁ Πλωτάρχης κ. Σακάρης Λιμενάρχης Χαλκίδος, ἐξ ἐράνου τῶν ἐν τῷ λιμένι ὀρμούντων πλοίων δραχμὰς 20.000, ὁ κ. Λιμενάρχης ἐξ ἐράνου τοῦ ἀτμοπλοίου «Κρήτη» 2.700, ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Χαλκίδος 3.500, ὁ Δήμος Χαλκιδέων 5.000, τὸ Ἐμπορ. καὶ Βιομηχ. Ἐπιμελητήριον Χαλκίδος, ὡς πρώτην προσφορὰν 3.000, Ὁ κ. Σπύρος Δ. Ν. Κριεζώτης 3.000, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ἐννυ, διευθυντῆς Τσιμέντων Χαλκίδος 1.000, καὶ 6 πουλόβερ, συνοδευόμενα με θερμὰς εὐχὰς ὑπὲρ τῆς νίκης τῶν ὀπλων μας, ὁ κ. Λιμενάρχης Χαλκίδος 300, ὁ κ. Βασ. Ἀφεντάκης χρυσοχόος 500, ὁ κ. Βασίλειος Μπαφέρος 500, ὁ συμπολίτης κ. Ἀλεξ. Βαρατάσης ἐξ Ἀθηνῶν διὰ τοῦ «Εὐρίπου» δρ. 2.000,

Καὶ πλεῖστοι ἄλλοι εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα, τῶν ὀποίων τὰ ὀνόματα, ἐλλείψει χώρου θὰ δημοσιεύσωμεν ἄλλοτε. Ἐπίσης πλεῖστοι κυρταὶ καὶ δεσποινίδες ὡς καὶ μικραὶ κορασιδες, προσφέρονται νὰ πλέξουν διάφορα μάλλινα εἶδη. Πρὸς ὄλους τοὺς ἐνισχύσαντας τὸ ἔργον ἡ Διοικουσα Ἐπιτροπὴ ἐκφράζει τὰς θερμὰς τῆς εὐχαριστίας

181

ΓΙΑ ΤΗ ΝΙΚΗ!

ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ! ΔΟΥΛΕΙΑ! ΔΟΥΛΕΙΑ! ΔΟΥΛΕΙΑ!

Η ΦΑΝΕΛΛΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ

ΕΡΑΝΟΙ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΑΙ

Το ένταυθα Παράρτημα του 'Ιδρύματος «ή Φανέλλα του Στρατιώτου» απέστειλε πρό ήμερών ως πρώτην αποστολήν μεγάλας ποσότητας μαλλίνων ειδών, φανέλλες, πουλόβερ, κάλτσες, περιλαίμια, μανδήλια, σιγαρέττα κλπ. εις τούς γενναίους Εύβοείς πολεμιστάς μας, οίτινες έν μέσω χιόνων και κακουχιών μάχονται ηρωικώς γράφοντες νέας σελίδας δόξης και θριάμβων ως και κουβέρτες και μάλλινα σινδόνια διά τά Νοσοκομεία όπου νοσηλεύονται 'Εκείνοι, οίτινες προσέφερον τό αίμά των διά την έλευθερίαν και ανεξαρτησίαν της Πατρίδος. Τήν αποστολήν των ανωτέρω ειδών συνώδευσαν αι εύχαι τής 'Εκκλησίας μας δι' εικόνων, σταυρών και φυλακτρών, ατινα προσέφερον ό Σ. Μητροπολίτης ήμων κ. Γρηγόριος.

'Επίσης προσέφερον: οί κ. κ. 'Αλέξ. Βαρατάσης δρ. 2000, 'Ιω. Κάλφας, Ιατρός, 1000, 'Αδελφοί Συκά 300, Υιοί Γεωργιάδου 300, Δημ. Κορδώνης 2000, 'Ελένη Γλάρου Φραντζεσκάκη 1000, Φαίδρα Ρουμελιώτου 100, 'Αθαν. 'Αγγελέτος 100, τό πλήρωμα του Λιμεναρχείου Χαλκίδος 650, 'Εταιρεία Τσιμέντων Χαλκίδος 5000, οίκογένεια Δρακοπούλου εις μνήμην του ήρωικώς πεσόντος 'Ηλία Δρακοπούλου 1000, Σπυρ. Χουλιαράκης, τηλεγραφετής, αντί έορτασμού του δρ. 150.

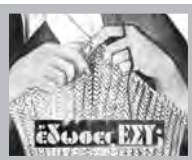
'Όμοίως εις είδη προσέφερον: ό κ. Μιχ. Πλατανιώτης μάλλινον νήμα, ή Α.Β.Ε.Ν.Α. ένα πακέτο νήμα, ή 'Ιοραη-

λιτική Κοινότης φανέλλες, πουλόβερ και κάλτσες, τό Κλωστούφαντήριο Χαλκίδος 2 πακέτα νήμα, ό κ. Γεώργ. Σίμος, φροντίδι του κ. Κωνσταντάκη, εις τόν όποιον τό 'Ιδρυμα όφείλει πολλά, έν αδιάβροχον χιτώνιον, ό κ. 'Ιω. Νταρντής μίαν αποθήκην δωρεάν διά τας ανάγκας του 'Ιδρύματος, και πλείστοι άλλοι των όποιων έλλείψει χώρου αδυνατούμεν νά δημοσιεύσωμεν τά όνόματα.

Πλείστα των αποσταλέντων ειδών προσεφέρθησαν μετ' άφανιάστου προθυμίας παρά κυριών και δεσποινίδων των έπαρχιών, τά λοιπά δέ κατεσκευάσθησαν μετ' 'Ιδιαζούσης έπιμελείας παρά κυριών και δεσποινίδων του τόπου μας, ατινες πλέκουν διαρκώς διά τόν αγωνιζόμενον 'Εθνικόν Στρατόν. Μεταξύ των πρώτων αναφέρομεν: τήν δεσποινίδα Νίναν Καράκωστα, διευθύντριαν του 'Ελλ. 'Οφείου, ήτις μετά των μαθητριών της έπλεξαν σημαντικόν αριθμόν πουλόβερ, τας δημοδιδασκαλάσσας κυρίας 'Ελένην Παπαδοπούλου, 'Ελένην Ξανθοπούλου, Μαρίαν Ρεβύθη, τήν κ. 'Αντιγόνην Μήλιου μετά τής δεσποινίδος θυγατρός της, τήν κ. Βαρυκοπούλου και Σιμιτζή, τας δεσποινίδας Σπέη, Σιταρά, Σταματουδάκη, Κώστα, Πατητή, Μούλου, Χατζηαλεξιάδη, τας δεσποινίδας 'Ηώ Πανοπούλου και Βάσω Σακάρογλου, ατινες προσφέρουν πολυτίμους ύπηρεσίας εις τό 'Ιδρυμα.

Πρός όλους τούς ανωτέρω ως και προς όλους τούς όπωσδήποτε ένισχύοντας τό έργον της, ή Διοικούσα 'Επιτροπή μάς παρεκάλεσε νά διερμηνεύσωμεν τας θερμάς της εύχαριστίας.

Ὁμοιοῦσθε τῷ ἄνθρωπῳ τῷ ἐπιβοῶντι καὶ οὐτὶς ἐπὶ τῆς κήρυξός, δια-
τάξου ἀναπαυομένων ἀποκρινόμενον ἀνατολῶν τοῦ κ. Ἰσχυροῦ ἰσχυρί-
σαντος τῆς γρηγορίας ἰσχυροῦς ἐν ἔργῳ 15.000 ἰσχυροῦς
ἐκ δυνάμεως ἑοῦν ἀποδοῦσθε τῶν διὰ τῆς γρηγορίας τοῦ ἰσχυρί-
του τῆς ἀρχῆς τῶν οὐκ ἐπιβοῶντων διὰ κατὰ τὸν δυνά-
μοστος ἰσχυροῦς ἐκ δυνάμεως ἰσχυροῦς καὶ ἐκ τῶν ἰσχυρίων τῆς Ἰσχυρίας
ἑοῦν τῷ ἰσχυροῦ ἰσχυροῦ ἢ γρηγορίας διὰ τῶν ἰσχυρίων ἑοῦν ἰσχυρίων
ἀποδοῦσθε, ἀποδοῦσθε 9 τῶν ἰσχυρίων τῶν ἐκ 14 ἰσχυροῦς ἰσχυροῦς,
ἰσχυρίων ἰσχυρίων ἀποδοῦσθε ἀποδοῦσθε. - Ἰσχυρίων ἰσχυροῦς ἐν
ἔργῳ 15.000 τῶν ἰσχυρίων ἐν τῶν ἰσχυρίων 2 ἀποδοῦσθε 7 τῶν ἰσχυρίων
ἰσχυροῦς ἰσχυροῦς ἀποδοῦσθε διὰ διαφοράν ἰσχυροῦς ἀποδοῦσθε ἀποδοῦσθε
ἰσχυρίων καὶ διὰ τῶν ἰσχυρίων ἰσχυροῦς ἰσχυροῦς 30 ἀποδοῦσθε 3
τῶν ἰσχυρίων ἰσχυροῦς ἀποδοῦσθε ἀποδοῦσθε ἀποδοῦσθε ἀποδοῦσθε
ἐκ τῶν ἰσχυρίων διὰ τῶν ἰσχυρίων τῶν ἰσχυρίων τῶν ἰσχυρίων
τῶν ἰσχυρίων τῶν ἰσχυρίων.
Ἐκ τῶν ἰσχυρίων τῶν ἰσχυρίων 2897 ἀποδοῦσθε.

ΑΠΟ ΤΟ 3ΟΝ ΠΕΖ. ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΤΗΣ ΦΑΝΕΛΛΑΣ

Κατά πληροφορίας μας έκ του Μετώπου έφθασαν και διενεμήθησαν εν μέσω ζητωκραυγών και μεγάλου ένθουσιασμού των ήρωικών μαχητών μας, τὰ υπό του ένταύθα παραρτήματος του 'Ιδρύματος ή «Φανέλλα του Στρατιώτου» άποσταλέντα άφθονα μάλλινα είδη εις τό 3ον Σύνταγμα Πεζικού.

'Επί τῇ εύκαιρία παρεκλήθημεν νά έκφράσωμεν τās θερμάς εύχαριστίας τῆς Διοικούσης 'Επιτροπῆς, πρὸς ὅλους τοὺς ένισχύοντάς τόν Ιερὸν σκοπὸν τοῦ Ιδρύματος, και πρὸς τās κυρίας Χρ. Ποθητάκη, Κωνστ, Κούρου, τās δεσποινίδας, Δασκαλοπούλου, 'Αμαλίαν και Χρυσούλαν Βάκη, Βούλαν Ζέρβα, Λούλαν Τσιμπουκλή, διδας Κυράνα, Χρυσούλαν Βάκη, Παρασκευήν Βέκιου, 'Αναστασίαν Παπαδοπούλου, 'Ιωάνναν Χατζηϊσαία Τσαγκάρη, Χρυσάνθην 'Αγγέλου και ἄλλας, αἵτινες μετά των ἄλλων, ὧν τὰ ὀνόματα ἔχομεν δημοσιεύσει, έξακολουθοῦν νά ἐργάζονται άόκνως ὑπέρ των στρατιωτῶν μας.

184

Η ΦΑΝΕΛΛΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ

Συνεχίζον τήν εύεργετικήν του δρᾶσιν διά τοὺς ήρωικούς μαχητάς μας, τό ένταύθα Παράρτημα τοῦ 'Ιδρύματος « ή Φανέλλα του Στρατιώτου » άπέστειλεν εις τό 3ον Σύνταγμα Πεζικού τήν τετάρτην άποστολήν του έξ άφθόνων μαλλιῶν ειδῶν, ἅτινα ὑπεδέχθη τοῦτο μετ' έξαιρετικῆς χαρᾶς κι' ένθουσιασμοῦ.

Τήν πατριωτικήν ταύτην ένέργειαν των Κυριῶν τῆς Διοικούσης 'Επιτροπῆς, ήτις κατώρθωσε διά των προσπαθειῶν τῆς, μαζί με τήν θερμότητα των μαλλιῶν που άπέστειλεν εις τοὺς γενναίους μας, νά φέρη εις αὐτοὺς τήν χαράν και τήν παρηγορίαν, ὅτι ὄλοι εις τό έσωτερικόν Μετώπον, ζοῦν και ἐργάζονται δι' αὐτοὺς, έξακολουθοῦν νά ένισχύουν προθύμως ὄλοι, άναγνωρίζοντες τήν ὠφελιμότητά του έργου τῆς Φανέλλας τοῦ Στρατιώμου. Μεταξύ αὐτῶν συγκαταλέγονται :

'Ο Δῆμος Χαλκιδέων με πρόσθετον εἰσφοράν του δρ. 10.000, ὁ κ. Ν. Βαμβακούλας 1.500, ὁ κ. Μιχ. Σάκαρης, Λιμενάρχης Χαλκίδος, έκ συνεχίσεως τοῦ έράνου του δρ. 25.000, ὁ κ. Λιμενάρχης Χαλκίδος έξ εἰσφορῶν πληρώματος έπιτάκτου άτμοπλοίου «'Ιθάκη» δρ. 7.300, Ε.Ο.Ν. Λιναριάς Σκύρου έξ έράνου τῆς δραχ. 1645.

Πρὸς ὅλους αὐτοὺς ή 'Επιτροπή τοῦ 'Ιδρύματος διερμηνεθεῖ δι' ἡμῶν τήν εύγνωμοσύνην τῆς.

185

**Πρὸς τὸ Ἴδρυμα ἢ Φανέλλα
τοῦ Στρατιώτου**

Ἀξιότιμοι Κυρίαί,

Ἐλάβομεν τὰ μάλλινα τοῦ ὑμετέρου Ἰδρύματος καὶ σᾶς εἶμαστε εὐγώμονες γιὰ τὰς εὐγενεῖς σας προσφορὰς πρὸς ὄλους τοὺς στρατιώτας τοῦ δοξασμένου Συντάγματος μας.

Τὸ κορμί τῶν στρατιωτῶν μας ζεστό ἀπὸ τὰ πλεγμένα μὲ ἐπιμέλεια καὶ στοργὴ μάλλινα τοῦ ἀξιεπαίνου Ἰδρύματος σας καὶ ἡ ψυχὴ τους ὀλόθερμη ἀπὸ τίς στοργικὲς εὐχὲς ὄλων σας, μαζὺ μὲ τὸν ἀσβεστο πόθο τῆς νίκης καὶ τῆς δόξης, ὀδηγοῦν ἀσφαλῶς καὶ πάντοτε στὸν θρίαμβο.

Πῆραμε πολλὰ ἀπὸ τὰ εἶδη ποῦ μᾶς ἐστείλατε καὶ ἀναμφιβόλως θὰ πάρουμε καὶ ἄλλα. Αὐτὰ μαρτυροῦν πῶς δὲν ὑπάρχουν ἥρωες μόνον στὸ πολεμικὸ μέτωπον ἀλλὰ καὶ στὸ κοινωνικόν. Ἡ νίκη τοῦ πρώτου μὲ τὴν διηνεκὴ καὶ κοπιώδη ἐργασία, τὴ δική σας, κάνουν μαζὺ τὴν δύναμι ποῦ μᾶς ὠθεῖ πάντοτε πρὸς τὰ ἔμπρός. Ἄν σεῖς εἴσθε ὑπερήφανοι γιὰ μᾶς κι' ἐμεῖς νιώθουμε στὴν καρδιά μας πειὸ δυνατοὺς παλμοὺς ἐνθουσιασμοῦ στὸ ἀντίκρουσμα τῶν φιλοτίμων καὶ ἀόκνων καὶ ἀξιεπαίνων προσπαθειῶν σας. Πολεμοῦμε στὸ Μέτωπο καὶ σεῖς πολεμάτε μαζὺ μας. Νικοῦμε ἡμεῖς καὶ ἡ νίκη ἀνήκει καὶ σὲ σᾶς δικαιοματικῶς.

Μετὰ τιμῆς

Κωνστ. Μούκας, Λοχίας

**Τὸ 3ον Σύνταγμα Πεζικοῦ
Πρὸς τὸ Ἴδρυμα ἢ Φανέλλα τοῦ
Στρατιώτου** **Εἰς Χαλκίδα**

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν λήψιν ἀποσταλέντων ἡμῖν ὑπὸ τοῦ ὑμετέρου Ἰδρύματος διαφόρων μαλλίνων κ.λ.π. εἰδῶν προοριζομένων διὰ τοὺς ὀπλίτας τοῦ 3ου Συντάγματος, σὺν τῇ πληροφορίᾳ ὅτι ταῦτα διανεμήθησαν ἀποκλειστικῶς εἰς τούτους.

Ἐπὶ τούτοις διαβιβάζομεν ὑμῖν τὰς θερμὰς εὐχαριστίας τῶν ὀπλιτῶν τοῦ Συντάγματος ἐν τῇ διαβεβαιώσει αὐτῶν ὅτι θὰ συνεχίσουν τὸν ἱερόν ἀγῶνα μετὰ τοῦ αὐτοῦ ζήλου καὶ τῆς αὐτῆς ὀρμῆς καὶ ἀνδρείας, ἀρετὰς οἷας ἐπεδείξαντο μέχρι σήμερον. Θερμὴ ψυχὴ καὶ θερμὸν σῶμα ἐν μέσῳ τῶν θερμῶν ἐνδυμάτων ποῦ τοὺς ἀπεστείλατε τοὺς χαρίζουν τὴν δύναμιν, ἢ ὁποῖα θὰ τοὺς ὠθῆ πάντοτε πρὸς τὴν Νίκην.

Τ. Τ. 850 τῆ 22 Ἰανουαρίου 1941

Ὁ Διοικ. τοῦ Συντάγματος

Ι. Α.

ΓΙΑ ΤΗ ΝΙΚΗ!
ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ! ΔΟΥΛΕΙΑ! ΔΟΥΛΕΙΑ! ΔΟΥΛΕΙΑ!

ΚΑΛΤΣΕΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΜΑΧΗΤΑΣ ΜΑΣ ΕΠΙΓΟΥΣΑΙ ΔΙΑΤΑΓΑΙ

Δι' έπειγούσης τηλεγραφικής διαταγής προς τους Νομάρχας του Κράτους παρακαλοῦνται οὔτοι ὅπως εκδώσουν άμέσως προκηρύξεις εις Δήμους και Κοινότητες ὅπως μετά πάσης σπουδής κατασκευάζωνται εκ μέρους πάσης οικογενείας πόλεων και χωριών μάλλινες κάλτσες δια τους μαχομένους εν μέσῳ άφορήτων παγετώνων στρατιώτας μας και συγχρόνως νά παρακολουθεῖται μετά ζήλου ή πρόοδος τής εργασίας του πλεξίματος με πᾶσαν δυνατήν διευκόλυνσιν.

Διατάσσεται ὁμοίως δια του ἰδιοῦ τηλεγραφήματος ὅπως ἅπαντα τὰ συγκεντρούμενα, κάλτσες και λοιπά μάλλινα εἶδη ἀποστέλλωνται άμέσως εις τήν πλησιαιτέραν Ἀστυνομ. Ἀρχήν δια τήν ἐγκαιροτέραν ἀποστολήν.

Ὁ Νομάρχας κ. Τουμάκης προέβη άμέσως εις δημοσιεύσεις σχετικᾶς ἐνεργείας προς ἅπαντας τοὺς Προέδρους Κοινοτήτων, συγχρόνως δὲ και ὁ Διοικητὴς τής Χωροφυλακῆς κ. Μαρμακεντῆς, ὅστις ἀπ' ἀρχῆς ἐπεδείξατο ἀδιάλειπον και ἀποδοτικὴν προσπάθειαν δια τήν συγκέντρωσιν περισσοτέρων μαλλίνων εἰδῶν, κατεπειγόντως ἐτηλεγράφησε χθὲς εις τὰς ἀστυνομικᾶς ὑποδιοικήσεις τής Εὐβοίας, ὅπως ἐπισπεύσουν τήν ἐντανακτικὴν κατασκευὴν μαλλίνων καλτσῶν και δια νυκτερινῆς εργασίας προσκαλουμένης ἐκάστης οικογενείας ὅπως παραδώσῃ ἀναλογίαν μαλλίνων καλτσῶν ἐξ ἰδίων ὕλικῶν.

Ἐλάχιστον μέγεθος τής κάλτσας καθορίζεται ἐνδεικτικῶς εις πόντους, ὕψος κνήμης ἀπὸ πτέρνης 35, πέλματος ἀπὸ δακτύλων 26, πλάτος κνήμης 11, πλέξιμο πυκνὸ, βᾶρος 50 δραμιῶν και ἄνω.

*Και αὐτὴ
ἐργάζεται*

ΔΙΑ ΤΗΝ ΝΙΚΗΝ

189

ΔΙΑ ΤΑΣ ΕΛΛΗΝΙΔΑΣ

ΤΑ ΠΛΕΚΤΑ ΔΙΑ ΤΟΝ ΣΤΡΑΤΟΝ

Τὰ κατωτέρω σχέδια ἔχουν ἐγκριθῆ ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Στρατηγείου ὡς τὰ πλέον κατάλληλα δια τὸν στρατόν. Παρακαλοῦνται ὅθεν αἱ Ἑλληνίδες, νά πλέκουν ἐπὶ τὰ βάσει τῶν σχεδίων αὐτῶν.

ΣΧΕΔΙΟΝ ΚΑΛΤΣΑΣ: Γκέττα, Λάστιχο ἑπάνω και κάτω στὴν γκέττα 4 δάκτυλα. Μᾶκος 40 ἐκατοστὰ του μέτρου. Φάρδος ἑπάνω 70 πόντους πλέξιμο και 84 τελείων με 54 στο κάτω μέρος ἀνάλογα με τὰ μαλλί του καθενός. Μᾶλλον πῶ φαρδύ παρὸ πῶ στεγνὸ. Τὸ πλέξιμο τής γκέττας νά ἔχη Ἐλαστικότητα. Καλτσάκι. Ὑψος 19 ἐκ. τοῦ ἄνω. Ἐπάνω ἀρριζεῖ με 52 πόντους με λάστιχο. Στὸ μέσον τής πατούσας 53 πόντοι. Θα ἀναλογῆ ἕνα ζεύγος γκέττες με 3—4 ζεύγη καλτσάκια.

ΣΧΕΔΙΟΝ ΓΑΝΤΙΟΥ: Γάντι. Λάστιχο 4 δάκτυλα. Φάρδος λάστιχου 56 πόντοι. Βάσις ἀντιχειροῦ 24 πόντοι. Βάσις βραχίονα 52 πόντοι. Βάσις τριῶν δακτύλων 52 πόντοι. Μᾶκος γαντιοῦ 28 ἐκατοστὰ του μέτρου.

Εφ. Εὐρίπος, 22.12.1940

190

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΑΘΛΟΣ

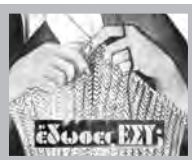
Ἡ κυρία Δ. Τοράκη, τοῦ ἡμετέρου Νομάρχου, ἐργασθεῖσα ἀπ' ἀρχῆς τῆς χειμερινῆς περιόδου ἐν μέσῳ τῶν πολλαπλῶν δυσκολιῶν τοῦ χειμῶνος, κατάρθωσε νά συγκεντρώσῃ ἀπὸ τὰς περισσοτέρας κοινότητος τῆς Εὐβοίας 10,000 μάλλινες κάλτσες, τὰς ὁποίας ἐπλεξεν ὁ γυναικεῖος κόσμος τῆς Εὐβοίας μὲ προθυμίαν καὶ ζῆλον ποδηγετούμενον ἀπὸ τὰς ὑποδείξεις καὶ ἀενάους προσπάθειας τῆς ἐριτίμου κυρίας Τοράκη.

Ὅλοκλήρον τὸ ποσὸν τῶν 10,000 μαλλίνων κάλτσῶν παρεδόθη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, μεταβιβασθὲν ἀρμοδίως εἰς τὸν στρατὸν μας, ὅστις ἀκόμη μάχεται μέσα στὰ χιόνια, ἐπάνω στὶς βουνοκορφές, μέσα σὲ χιονοθύελλες καὶ σὲ βροχές.

Τὸ ἔργον αὐτὸ τῆς κ. Τοράκη, ἀμέτρου θεληματικότητος καὶ πατριωτικῆς προσπάθειας, ἀποτελεῖ δι' αὐτὴν ἕνα τιμητικὸν ἄθλον, ἀλλὰ τιμᾶ συγχρόνως καὶ τὰς Ἑλληνίδας τῆς ὑπαίθρου μας, αἱ ὁποῖαι συνεπλήρωσαν πλέκουσαι ἕνα τόσοσὸν σημαντικὸν ἐναντίον τοῦ χειμῶνος ὄπλισμόν τοῦ Στρατοῦ μας. Εὖγε καὶ τρίς εὖγε!

Ἡ κυρία Δ. Τοράκη, τοῦ ἡμετέρου Νομάρχου, ἐργασθεῖσα ἀπ' ἀρχῆς τῆς χειμερινῆς περιόδου ἐν μέσῳ τῶν πολλαπλῶν δυσκολιῶν τοῦ χειμῶνος, κατάρθωσε νά συγκεντρώσῃ ἀπὸ τὰς περισσοτέρας κοινότητος τῆς Εὐβοίας 10,000 μάλλινες κάλτσες, τὰς ὁποίας ἐπλεξεν ὁ γυναικεῖος κόσμος τῆς Εὐβοίας μὲ προθυμίαν καὶ ζῆλον ποδηγετούμενον ἀπὸ τὰς ὑποδείξεις καὶ ἀενάους προσπάθειας τῆς ἐριτίμου κυρίας Τοράκη.

Το Δημοτικὸ Συμβούλιον «εκφράζει πρὸς τὴν Ερίτιμον κ. Τοράκην σύζυγον τοῦ κ. Νομάρχου ἀπείρους ευχαριστίας καὶ τὴν ευγνωμοσύνην του», γιατί «με πραγματικὴν αυτοθυσίαν καὶ ἀκάματον συνεχὴ δραστηρίαν ἐνέργειαν κατόρθωσε νά περισυλέξῃ (sic) τὸ ἀληθές μέγα ποσὸν διὰ τὸν Νομόν μας τῶν 10.000 ζευγῶν μαλλίνων κάλτσῶν, ἵνα αὐταὶ θερμάνωσι τοὺς γενναίους αγωνιστάς μας. Ἡ εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς τῆς πόλεώς μας πατριωτικὴ καὶ φιλόανθρωπος δράσις τῆς θα μείνῃ ἀλυσμένη εἰς τὸν λαόν τῆς Χαλκίδος καὶ ὅλης τῆς Εὐβοίας.

Ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΕΡΑΝΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Την παρελθ. Δευτέρα εις τήν μεγάλην αίθουσαν τοῦ Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου μας ἐγένετο συγκέντρωσις πολυαρίθμου κόσμου κατόπιν προσκλήσεως τοῦ κ. Νομάρχου.

Πρὸς τοὺς συνελθόντας ὠμίλησαν ὁ Σ. Μητροπολίτης κ. Γρηγόριος καὶ ὁ Νομάρχης κ. Τοράκης, ἀναλύσαντες διὰ λόγων μεστῶν πατριωτισμοῦ καὶ βαθυτάτων ἐννοιῶν τὰ τῆς ἐκκλήσεως τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως κ. Ἰω. Μεταξᾶ διὰ τὸν Πανελληνίον Ἐρανον Κοινωνικῆς Προνοίας, τόνισαντες τὴν ἀναπόδρεπτον ἀνάγκην ὅπως πάντες ἀνεξαιρέτως, δυνάμενοι καὶ μὴ, ἀνταποκριθῶσι γενναίως εἰς τὴν ἐκκλήσιν τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Κράτους.

Ἀληθινὴ μυσταγωγία ἐλληνικῶν ψυχῶν καὶ παντοῖαι ἐκδηλώσεις τῶν παρισταμένων ἐπηκολούθησαν μὲ δηλώσεις γενναιοτάτων προσφορῶν τιμῶν τὰ ἐθνικὰ καὶ πατριωτικὰ αἰσθήματα.

Σήμερον δημοσιεύομεν ἀμέσως κατωτέρω τὸν κατάλογον τῶν πρώτων καταθέσεων, αἱ ὁποῖαι συνεχίζονται καθημερινῶς διὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς:

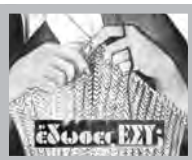
— Διὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς

Κος καὶ Κα Ἀγγ. Ἀλεξίου δρ. 2.000, Ἰ. Γ. Κεντρωτῆς 3.000, Π. Καρμανιόλας ἀ' πλοίαρχος ἐπιτάκτου ἐπιβατικοῦ ἀτῆου «Υδρα» ἐξ εἰσφορᾶς ἀξιωματικῶν καὶ πληρώματος δρ. 11.300 καὶ 5 βέρες ἐκ χρυσοῦ ὡς καὶ 1 δακτύλιον σύμπλεγμα ἐκ χρυσοῦ, Γ. Δ. Ἀγγελῆς 2.000, Ἀδελφοὶ Πριοβόλου 25.000, Κ. Β. Καράκωστας 5.000, Κ. Καραπάνος, διευθυντῆς Ἐμπορ. Σχολῆς 1.000, Βασ. Ἐξαρχόπουλος, πλοίαρχος

ἀτῆου «Μάριος» ἐξ εἰσφορᾶς ἰδίου καὶ πληρώματος 4.300, Κ. Τσιτοῖκης πρόεδρος Φορτοακφορτωτῶν ἀποθηκῶν ξηρᾶς Χαλκίδος ἐξ εἰσφορᾶς σωματείου

1.000, Κ. Κοίλιαρης πρόεδρος Ἐργ. Κέντρου Χαλκίδος ἐξ εἰσφορᾶς Κέντρου 1.000, Εὐάγγ. Γεωργιάδης α' καὶ β' δόσ. 10.000, Θεόδ. Δ. Θεοχάρης 5.000, Δημ. Τσαμούρας 15.000, Μιχ. Καμαριώτης 2.000, Εὐάγγ. Παλαιολόγος καὶ Υἱὸς 5.000, Σ. Σαραφιανός, δήμαρχος 5.000, Α. Β. Ε. Ὁσκάρ Δάριγκ καὶ Σία 40.000, Ἰωάν. Περδίκης 20.000, Καλλιόπη Ι. Μπάσδαλη 2.000, Κ. Γλᾶρος, ἱατρός 5.000, Θ. Τσιρικᾶκης 2.500, Γεώργ. Μάτσας 2.000, Α. Ε. Βασ. Γεωργιάδης, 75.000, Σ. Μητροπολίτης Χαλκίδος κ. Γρηγόριος 3.000, Ι. Μητρόπολις Χαλκίδος 5.000, Β. Κωνσταντίνου, πρωτοσύγγελος 2.000, Δημοσθ. Παύλου 4.000, Οἰκογένεια Καλλία 10.000, Κάτοικοι Κοινότητος Βαθέως (Αὐλίδος) 4.382, Ι. Π. Παπαθεοδώρου α' δόσ. 5.000, Ἀγυσ. Λεμπέσης 2.000, Μενέδ. Ταμβακάς 2.000, Ἄντ. Π. Γεωργιάδης 1.500, Πασχ. Ἀκάσογλου 5.000, Δ. Ι. Χρυσάνθης (Λίμνης) 20.000, Ἀλ. Κ. Σταυρόπουλος πολ. συνταξιούχος 2.000, Νικ. Φρυδάς 2.000, Λιμενάρχης Χαλκίδος ἐξ εἰσφορῶν τῶν ἐν τῷ λιμένι ὀρμούντων πλοίων 34.050 καὶ μία βέρα ἐκ χρυσοῦ, Κοινότης Αὐλίδος ἐξ ἐράνου κατοίκων τῆς 2.750, Δημ. Κ. Μιχαηλίδης 15.000, Ἰω. Δ. Ὀλύμπιος 15.000, Εὐθύμ. Μελισσάρης 50.000, Ἀναστασία Δ. Σούκα 1 νόμισμα 5 ρουβλίων καὶ 1 χρυσὴ βέρα, Τοπικὴ Ἐπιτροπὴ Προκοπίου Ἀλληλεγγύης Μετώπου διὰ λογισμῶν Μαρίας καὶ Γεωργίου Μωραΐτη 1 καδῆνα ὠρολογίου χρυσῆ καὶ 1 χρυσὴ βέρα.

ΕΔΩΣΕΣ ΕΣΣΥ

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ ΝΕΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑΙ

Εις την Έθνικὴν Τράπεζαν συνεχίζονται προθύμως αἱ προσφοραὶ τῶν συμπολιτῶν Εὐβοέων γενικῶς εἰς τὸν μεγάλον πανελληνιον Ἐρανον Κοινωνικῆς Προνοίας.

— Εἰς χρήματα

Εισφορ. προηγουμ. καταλόγ. 430.782, Υἱοὶ Δ. Ζαργάνη δρ. 10.000, Σολ. καὶ Χ. Μαῖση 10.000, Βασιλ. Ἀφεντάκης 15.000. Π. Βράνας ἐξ εισφορ. κατοίκων Ππροκοπίου 11.000, Κ. Χ. Πάυλου 1000, Ἰωάν. Ἀ. Κακαβῆς 400, Πρόεδρος Κοινότη. Στροπῶνων προῖον ἔρανεν κατοικων κοινότητος 3.822,50, Γεώργ. Δ. Πασσᾶς 5.000, Γεώργ. Χ. Ἀθανασιάδης 5.000, Ζήσ. Γ. Ἀθανασιάδης 2.000, Σπυρ. Δ. Ζορμπαλάς 1.500. Προσωπικόν ὑπαλλήλων Οἰκονομ. Ἐφορίας Χαλκίδος 1.000, Ἀδελφοὶ Δριτσαλόπουλοι 3.000, Ἀδελφοὶ Γ. Γάσσα 2.000, Ἠλίας Οὐβαδίας καὶ Ἀδελφοὶ 5.000, Ἠλ. καὶ Ἰωσ. Κωτσῆς 2.500. Ἀδελ. Ἰωαννίδου 1.000, Σεραφ. Δημητριάδης 5.000, Δημ. Σπυρ. Θεοχάρης 20.000, Βασ. Εὐάγγ. Γκαρας (Ν. Ἀρτάκη) 5.000.

Ἠλίας Ἀναστασιάδης 1000, Κοινότης Πολιτικῶν 9782, Νικ. Ἀρνίδης 1000, Ἀναστ. Ἀγγελινίδης 4000, Ἐμμ. Ι. Κορόζης 6000, Χατζηβ. Πικολόγλου 1000. Ἀνθοῦλα Παναγιωτίδου, νοσοκόμος Κλινικῆς κ. Γλάρου 200, Ἀνατολή Μαυρίδου καθαρίστρια Ἰδίας Κλινικῆς 100, Κ. Ρεγκοῦκος 1000, Ἠλίας Κουκάκης πρόεδρος Σαπωνοποιίας καὶ Πυρηνελουργίας 4283, Μιχ. Πλατανιώτης 10.000, Λιμενάρχης Χαλκίδος προῖον ἔρανου τῶν ἐν Λιμένι Χαλκίδος ὀρμουμένων πλοίων 24750, Γεώργ. Ν. Ἀνδρέου 500, Ἰωάν. Γεροντίτης διὰ τοῦ κ. Νομάρχου Εὐβοίας 5000, Δημ. Ν. Βασιλείου 3000, Κωνστ. Βάκης 2000, Κόντης καὶ Σταματίου 15000, κάτοικοι Κοινότητος Πηλίου 300, Νικ. Βάθης 3000, Ἱεροὶ Ναοὶ Ἀγ. Δημητρίου 2500, Ἀγ. Ἰωάννου 2350, Ν. Λαμφάκου 1000, Ν. Ἀρτάκης 2000, Ἀγ. Νικολάου (Ἀμπελίων) 500, Καστέλλας 5000. Νεροτριβιάς 3000, Γρηγ. Αὐγ. Κόνστα 2000, ἐξ ἔρανου Κοινότητος Ψαχνῶν 13500, Σωματεῖον Π. Ο. Χ. 2100, «Α. Ε. Πυρηνέλαιουργίας Σπυρίδων Καπνίσης» 15000, Μηχανουργεῖον Σπυρ. Καπνίση 5000, Παναγ. Πανουσίτου 2000, Νικ. Δ. Βασιλείου, ἱατρός 1000 Ἀλέξ. Βαρατάσης 3000, Κωστῆς καὶ Λεβῆς 5000, Γεώργ. Ἀθανασίου 1000. Ἐν συνόλῳ μέχρι σήμερον δραχ. 697.869,50.

— Εἰς τιμαλφῆ

Β. Μιτζέλος (Πολιτικῶν) 1 χρυσὴ βέρα, Εὐρυβ. Βούλγαρης, διευθ. Μέσης Σχολῆς Χαλκίδος, 1 βέρα χρυσῆ, Ἱ. Ναός Ἀγ. Παρασκευῆς 1 καρφίτσα χρυσῆ με 18 ἀδάμαντας, 4 φλωριά, 2 πατατίφ χρυσα, 1 δακτυλίδι χρυσοῦν με ἀδάμαντα, 1 βραχιόλι χρυσοῦν με 32 ἀδάμαντας, 1 ζευγ. σκουλαρῖκια χρυσα με ἀδάμαντας, 1 δακτυλίδι χρυσοῦν.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΗΧΩ

— Πατριωτικαὶ προσφοραὶ Ἱ. Μητροπόλεως

Ἱ. Μητρόπολις Χαλκίδος διὰ τὴν φανέλλαν τοῦ Στρατιώτου δρ. 500.

Ἱ. Μονὴ Γαλατάκη διὰ τὴν φανέλλαν τοῦ Στρατιώτου δρ. 2.000, διὰ τὴν Βασιλικὴν Ἀεροπορίαν δρ. 25.000.

Ἱ. Μονὴ Μακρυμάλλης διὰ τὴν φανέλλαν τοῦ στρατιώτου δρ. 1.000, διὰ τὴν Βασιλικὴν Ἀεροπορίαν δρ. 10.000.

Ὁ Σεβασμιώτατος δύο κουβέρτες.

Ὁ πρωτοσύγγελος Βασιλείος Κωνσταντίνου μίαν κουβέρτα καὶ δύο σινδόνια μάλλινα.

Διετάχθησαν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου αἱ Ἱ. Μοναὶ καὶ Ἱεροὶ Ναοὶ νὰ ψηφίσωσι πιστώσεις ὑπὲρ τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἐπιστρατευθέντων.

ΠΡΟΣΦΟΡΑΙ ΔΙΑ ΤΗΣ Ἱ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

— Ὑπὲρ τοῦ Ἐράνου Κοινωνικῆς Προνοίας

1) Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Γρηγόριος δρ. 5.000
καὶ μηνιαίως > 1.000

2) Πρωτοσύγγελος Ἀρχιμ. Κωνσταντίνου δρ. 2.000
καὶ μηνιαίως > 500

3) Ἱ. Μοναὶ Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος δρ. 200.000

4) Ἱ. Ναός Ἀγίας Παρασκευῆς Χαλκίδος τιμαλφῆ ἀξίας δρ. 10.600

5) Ἱ. Ναός Ἀγίου Δημητρίου (Ἀμπελίων) δρ. 2.500

6) > > Ἀγίου Ἰωάννου > 2.360

7) > > Καστέλλας > 5.000

8) > > Καμαρῖτης > 5.000

9) > > Ν. Λαμφάκου > 1.000

10) > > Ν. Ἀρτάκης > 2.000

11) > > Ἀγίου Νικολάου Ἀμπελίων δρ. 500

12) > > Νεροτριβιάς > 3.000

13) > > Ν. Ψαχνῶν > 2.000

14) > > Λίδηψου > 1.500

15) > > Ἀγίας Ἀννης > 2.000

16) > > Μαντουδίου > 1.500

17) > > Λιχάδος > 500

18) > > Μανδανικῶν > 500

19) > > Σκεπαστῆς > 200

20) > > Κεχυῶν > 300

197

ΠΡΟΣΦΟΡΑΙ ΔΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

Έκ προηγουμένων εισφορών δραχ. 253.450, Ί. Μητρόπολις Χαλκίδος 5000, Αρχιμ. Χρυσόστομος Ζέρβας 2000, Ί. Μονη "Ηλια 5000, Ιερομόναχος Αντών. Βλαχοπαναγιώτης 500, "Άγιος Νικόλαος Χαλκίδος 5000, "Άγιος Νικόλαος Χαλκίδος τιμαλφή 6345, Ί. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου Ίστιαίας 3000, Ί. Ναός Κάτω Στενής 300, Ί. Ναός Μαυροπούλου 500, Ί. Ναός Αφρατίου 1000, Ί. Ναός Άνω Βάθειας 1000, Ί. Ναός Προκοπίου 1500, Ί. Ναός Κατουνίων 1000, Ί. Ναός Άγιας Σοφίας 500, Ί. Ναός Πεισώνος 1000, Ί. Ναός Μεταμ. Σωτήρος Ψαχνών 1500, Ί. Ναός Κοτσικιᾶς 500, Ί. Ναός Κεράμιας 500, Ί. Ναός Τσούκας 300, Ί. Ναός Λ. Αϊδηψοῦ 14000, Ί. Ναός Καμαρίων 300, Ί. Ναός Ὁρεῶν 800, Ί. Ναός Μετοχίου Διρφύων 500, Ί. Ναός Λούτσης 1000, Ί. Ναός Πολιτικῶν 1000, Ί. Ναός Πούρνου 150, Ί. Ναός Κάτω Μαμούλων 1500, Ί. Ναός ἁγίου Νικολάου Ψαχνῶν 1000, Ί. Ναός Κερασιᾶς 500, Ί. Ναός Παπάδων 150, Ί. Ναός Μετοχίου Κηρέως 200, Ί. Ναός Δραζίου 300, Ί. Ναός Βλαχιᾶς 500, Ί. Ναός Γιάλτρων 800, Ί. Ναός Ἁγίου 400, Ί. Ναός Μονοκαρυῶς 200, Ί. Ναός Ἄρτεμησίου 300, Ί. Ναός Γενν. Θεοτόκου Σκιάθου 1000, Ί. Ναός ἁγίου Ἀθανασίου Μύτικα 500, Ί. Ναός Γυμνοῦ 5000, Ί. Ναός Φανερωμένης Σκοπέλου 1500, Ί. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου Σκοπέλου 1000, Ί. Ναός ἁγίου Παντελεήμονος Σκοπέλου 500, Ί. Ναός Γλώσσης 1000, Ί. Ναός Κλήματος 1000. Σύνολον δραχ. 325,995.

198

ΑΓΟΡΑΣΑΤΕ

ΤΟ ΜΕΓΑ ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΛΑΧΕΙΟΝ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑΙ

Ὁ συνεργάτης μας ποιητής καὶ Διτῆς τῶν Ἀλυκῶν Χαλκίδος κ. Γεώρ. Κελεπούρης, ἀπέστειλεν ὀλόκληρον τὸν μισθὸν τοῦ μαζὶ μὲ τὸ κατωτέρω τηλεγράμμα πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργόν:

Ἐθνικὸν Κυβερνήτην

ΙΩΑΝΝΗΝ ΜΕΤΑΞΕΑΝ

Κηφισσιᾶν

Μὴ δυνάμενος νὰ προσφέρω περισσότερα, καθ' ὃ πτωχὸς δημόσιος ὑπάλληλος, καταθέτω εἰς διάθεσιν Ὑμῶν ὀλόκληρον τὸν μισθὸν μου μηνὸς Δεκεμβρίου ἑ. Ἐξ ἰσχυροῦ ἔρανον τῆς φιλιότητος Πατρίδος ὑπὲρ τῶν Ἰταλοκτόνων Τσολιάδων μας.

Σὰς εὐχομαι ὀλοψύχως ζωὴν καὶ ὕψιστην πρὸς ἐπίτευξιν πλήρους Νίκης καὶ ἀποπερατώσεως Ἐθνοσωτηρίου ἀποστολῆς Σας.

ΓΕΩΡΓ. ΚΕΛΕΠΟΥΡΗΣ

Εἰς τὸ τηλεγράμματον τοῦτο ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἀπήντησε διὰ τοῦ κατωτέρω τηλεγραφήματος ὡς ἑξῆς:

ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΚΕΛΕΠΟΥΡΗΝ

Ἐπιτηρητὴν Ἀλυκῶν

Χαλκίδας

Εὐχαριστῶ καὶ συγχαίρω θερμότατα δι' εἰσφορὰν σας ὑπὲρ Ἐθνικοῦ Ἀγῶνος, τὸν ὁποῖόν διεξάγει ἡ Πατρίς μας.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ

Πρόεδρος Κυβερνήσεως

Ο ΕΡΑΝΟΣ

Συγκινητικωτάτη συνεχίζεται ἡ προθυμία ὅλου τοῦ κόσμου καὶ αὐτῶν τῶν λαϊκῶν τάξεων κατὰ τὴν ἔθνικὸν ἔρανον ὑπὲρ τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας μέσω τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ τῶν ἄλλων ἐνταῦθα Τραπεζῶν. Πτωχὲς γυναῖκοι καὶ πτωχοὶ βιοπαλαισταὶ ἀδείασαν τὰ θυλάκιά των καὶ τὰ μικρὰ των κομποδέματα μὲ τὸ περιεχόμενον των ποῦ ἦτο ἡ μόνη των οἰκονομικὴ ὑπόστασις. Γυναῖκες τοῦ λαοῦ προσέφερον γὰρ πενιχρὰ των κοσμήματα. Γενικῶς εἰς τὴν πόλιν μας καὶ καθ' ὅλην τὴν Εὐβοίαν μία ἀυθόρμητος, ἰσρά, ὀλοκληρωτικὴ προσφορὰ ἐπικρατεῖ μεταξὺ τοῦ λαοῦ. Οἱ ἔμποροι προσέφερον γενναίως. Ὑπάρχουσι ἀκόμη καὶ ἀρκετοὶ ἄλλοι δυνάμενοι οἱ ὁποῖοι μέχρι σήμερον ἐκώφευσαν εἰς τὴν φωνὴν τῆς Πατρίδος ἢ δὲν προσέφερον ἀναλόγως τῶν δυνάμεων των, ὡς ἐκ διαφόρων ἐπιστολῶν εἰς τὰ γραφεῖα μας μᾶς γίνονται σχετικαὶ παρατηρήσεις.

Εἰς τοὺς ἀνυπομονοῦντας ἔχομεν νὰ τονίσωμεν ὅτι ὁ ἔρανος συνεχίζεται ἀκόμη καὶ ἐπομένως δὲν συμβάλλουσιν εἰς τὸν σκοπὸν. Ἰστάμενοι πάντοτε ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων παρακολουθοῦμεν ἀγρύπνως πᾶσαν ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος μας κίνησιν καὶ ὡς εἶναι βέβαιοι ὅλοι ὅτι ἐν καιρῷ τῆ «Ἐύρικος» θὰ πράξῃ τὸ καθήκον του μὴ φειδόμενος πρὸ οὐδενός, οὔτε πτωσοῦμενος ἀπὸ τὸν χρυσὸν ὄγκον τῶν ἀνευ οὐδενός ἰδανικοῦ ὑπηρετῶν καὶ δούλων τοῦ χρόματος καὶ τοῦ ὕλισμου. Ἡδὲ, οὐπω καιρὸς.

ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΠΟΣΑ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΡΑΝΩΝ

Τὸ ποσὸν ὄπερ εἰσεπράχθη μέχρι σήμερον μέσῳ μόνον Ἐθνικῆς Τραπέζης ἐξ ἐράνων τῆς Χαλκίδος ὑπὲρ τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας ἀνήλθεν εἰς δραχ. 1,397,200, ὑπὲρ τῆς Ἀλληλεγγύης Μετώπου εἰς δραχ. 370,104. Εἰς τὰ ἀνωτέρω ποσὰ δὲν συμπεριλαμβάνεται ἡ ἀξία πολυαριθμῶν τιμαλφῶν καὶ ὁμολογιῶν. Ἄξιοσημείωτοι ἐπίσης αἱ συνεχιζόμεναι διὰ τῆς Ι. Μητροπόλεως προσφοραὶ ἀνερχόμεναι μέχρι σήμερον εἰς δραχ. 340,895.

Εφ. *Εὐριπος*, 31.12.1940

202

ΑΓΟΡΑΣΑΤΕ

ΤΟ ΜΕΓΑ ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΛΑΧΕΙΟΝ

Κυκλοφορεῖ ἀπὸ σήμερον

1^η ΚΛΗΡΩΣΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1940

Τιμᾶται τὸ ΑΚΕΡΑΙΟΝ πρὸς 200

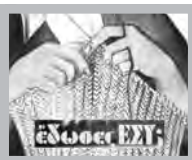
» ΗΜΙΣΥ » 100

» ΤΕΤΑΡΤΟΝ » 50

Τὸ Μέγα Πολεμικὸν Λαχείον διαθέτει τὰ 50% τῶν εἰσπράξεών του διὰ τὰς οἰκογενεῖας τῶν πολεμιστῶν μας καὶ τὰ ἄλλα 50% ὡς κέρδη διὰ τοὺς ἀγοραστὰς του.

Ἀγοράζοντες τὸ Λαχείον αὐτὸ ἐνισχύετε τὰς οἰκογενεῖας τῶν ἡρώων τῆς Πατρίδος.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ **Σ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ**

ΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΜΕΤΩΠΟΥ

—Τὸ ἔργον τοῦ ἐνταῦθα Παραρτήματος.— Ἀξιοθαύμαστος προθυμία προσφορῶν εἰς μάλλινα εἶδη καὶ χρήμα ἐξ ὅλης τῆς Εὐβοίας

Μετὴν ἔναρξιν τοῦ πολέμου ἤρχισε λειτουργοῦσα καὶ εἰς τὴν πόλιν μας ἡ Π.Υ.Α.Μ. ὑπὸ τὴν Διοίκησιν τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἄν. Δούνα.

Ἀμέσως μετὰ τὴν συγκρότησιν τῆς ἡ Π.Υ.Α.Μ. ἐξέδωσε πρὸς ἅπαντα τὰ τμήματα τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως, διαταγὰς σχετικῶς μετὴν περισυλλογῆν εἰδῶν καὶ χρημάτων. Μόλις ἐγένετο γνωστὴ εἰς τοὺς κατοίκους ἡ ἀνωτέρω εἰδησις, ἅπαντες καὶ οἱ πλέον πτωχότεροι ἔσπευσαν νὰ δώσουν ἀπὸ τὸ ὑστέρημα των φανέλλες, κουβέρτες, κάλτσες, κλπ. γιὰ νὰ ζεσταθοῦν ἐκεῖνοι ποὺ μάχονται πάνω στα βουνὰ τῆς Πίνδου, γιὰ τὴν τιμὴ καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Π.Υ.Α.Μ. ἐπέτυχε μέχρι σήμερον τὴν ἀποστολὴν τῶν κάτωθι εἰδῶν Στρατοῦ:

Εἰς τὴν Διοικ. Χωροφυλακῆς παρέδωσαν 128 κουβέρτες μάλλινες.

Εἰς δὲ τὴν Κ.Υ.Α.Μ. ἀπέστειλε τὰ κάτωθι μάλλινα εἶδη:

738 κλινοσκεπάσματα.

4350 φανέλλες.

470 πουλόβερ.

2160 ζεύγη κάλτσες.

990 σκελέας βαμβακεράς.

Ἡ Π.Υ.Α.Μ. ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἔχει εἰς τὰς ἀποθήκας τῆς μεγάλας ποσότητας μαλλίνων καὶ βαμβακερῶν εἰδῶν, ἅτινα ταξινομοῦνται καὶ συσκευάζονται ἀπὸ συνεργεῖον φαλαγγιτῶν καὶ φαλαγγιστῶν καὶ διαρκῶς στέλλονται σὸ Μέτωπον.

Ἐπίσης εἰς τὸ ἐνσαῦθα Στρατιωτικὸν Νοσοκομεῖον ἐδόθησαν 82 μάλλινες κουβέρτες, 350 προσόψια, 5 σάκκοι τείου, 8 ζεύγη κάλτσες καὶ 2 φανέλλες μάλλινες.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω συνεργεῖα τῆς Π.Υ.Α.Μ. ἀνήλθον ἐπὶ τῶν ἀναχωρούντων πλοίων καὶ προσέφεραν εἰς τὸν Στρατὸν Σιγαρέττα, Σοκολάτες, Μπισκότα, καὶ Σῦκα. Ἐπίσης πολλὰ σιγαρέττα καὶ σοκολάτες προσεφέρθησαν εἰς τοὺς νοσηλευομένους ὀπλίτας εἰς τὰ ἐδῶ νοσοκομεῖα κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς καταλήψεως, ἐπίσης ἡ χορωδία τῆς Π.Υ.Α.Μ. ἐτραγουδῆσε στοὺς ἀσθενεῖς πατριωτικὰ τραγούδια, ἅτινα ἐνεθουσίασαν αὐτούς. Σιγαρέττα ἐπίσης προσεφέρθησαν ὑπὸ τοῦ συνεργεῖου τῆς Π.Υ.Α.Μ. εἰς τοὺς Ναύτας τῆς Ἀντιαεροπορικῆς Πυροβολαρχίας. Παντοῦ τὰ συνεργεῖα τῆς Π.Υ.Α.Μ. οἱ στρατιῶται τὰ ὑπεδέχοντο μετὰ ζητωκραυγὰς.

Ἡ Π.Υ.Α.Μ. ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω εἰδῶν συνέλεξε καὶ χρηματικὸν ποσὸν δρ. 400.000, καὶ κατετέθησαν αὐταὶ ἐπ' ὄνοματι τῆς Κ.Υ.Α.Μ. εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, πλὴν τοῦ ἀνωτέρω ποσοῦ ἐξακολουθοῦν νὰ καταφθάνουν εἰσιτάγαι ἐκ μέρους τῶν τμημάτων τῆς Π.Υ.Α.Μ. Εὐβοίας. Τὸ συγκινητικὸν εἶναι, ὅτι ἐκτὸς τῶν χρημάτων παραδίδονται ἐκ μέρους γυναικῶν καὶ βέρες, κοσμήματα κλπ. ἄλλα ἀντικείμενα ἀξίας.

Ἡ Π.Υ.Α.Μ. θὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον τῆς μέχρι πέρας τοῦ πολέμου, θὰ δέχεται δὲ καθημερινῶς κάθε τι ποῦ θὰ τῆς στέλλει κάθε πολίτης γιὰ τὸ Στρατό.

Ἐκ τῶν προσφορῶν σημειοῦμεν τὰς κάτωθι χαρακτηριστικὰς.

Ὁ Τηλεγραφετὴς κ. Σπ. Χουλιαράκης 600 δρ. μηνιαίως ἐκ τοῦ μισθοῦ του.

Τοῦ πτωχοτάτου ράπτου Νικολοπούλου Κοσμά, ὅστις προσέφερε τὸ δακτυλίδι του.

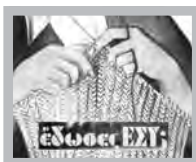
Τῆς δίδος Μαρίας Κουτέλου, ἥτις προσέφερε τὴν χρυσοῦν ταυτότητά της καὶ τὸ ἀσημένιο βραχιόλι της.

Τῆς χήρας Αἰκ. Σπύρου ἥτις προσέφερε τὴν χρυσοῦν βέραν της.

Καὶ τοῦ πτωχοῦ πλανοδίου Ζαχαροπώλου Κυπριογιάν Ἀρζίν, ὅστις κατέθεσε τὰς εἰσπράξεις του δύο ἡμερῶν ἐκ δραχ. 70,50.

Καὶ ἡ δεσποινὶς Κοῦλα Παναγιώτου προσέφερε τὰ χρυσοῦν σκουλαρτρίκια της.

(Γραφεῖον Τύπου Π.Υ.Α.Μ.)

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ Π. Υ. Α. Μ.

Την παρελθούσαν Τετάρτην και Πέμπτην τρέχ. μηνός Ιανουαρίου έδόθη υπό της Π.Υ.Α.Μ. Ε.Ο.Ν. Εύβοιας, μεγάλη θεατρική παράσταση εις τό Κινηματοθέατρον «Κεντρικόν» εύγενώς προσφερθέν υπό της διευθυνσεώς του υπέρ του «Στρατιώτου».

Η άνωτέρω παράσταση έσημείωσεν έξαιρετικήν έπιτυχίαν από πάσης άπόψεως. Έκτελεσται του προγράμματος ησαν Φαλαγγίτισσαι και Φαλαγγίται, οι όποιοι έξετέλεσαν τούς ρόλους των με θαυμαστήν έπιτυχίαν καταχειροκροτηθέντες. Το πρόγραμμα άπετελείτο από ώραιότατην όπερέτταν, διάφορα σκέτς άπαγγελίας και τραγούδια συνοδεία μεγάλης όρχήστρας και χορωδίας υπό την διεύθυνσιν του κ. Τ. Κωτσοπούλου. Η διδασκαλία του όλου έργου έγένετο υπό της κ. Γέντζη—Κουτσοδημήτρη, διευθυντριας τών ενόπλων δυνάμεων της Π.Υ.Α.Μ. Η άνωτέρω παράσταση έδόθη τρεις κατά σειράν φορές λόγω της κοσμοσυρροής, ή όποία παρετηρήθη. Τήν πρεμιέραν της παραστάσεως έτιμησαν διά της παρουσίας των, ό Νομάρχης κ. Τοράκης, ό Διοικητής της Χωρ(κ)ής κ. Μερασκεντής και αι λοιπαι άρχαι της πολέως μας. Έπίσης κατά την δευτέραν ήμέραν παρευρέθησαν και οι ένταύθα τραυματίαι καταχειροκροτηθέντες. Αι έκ τών παραστάσεων εισπράξεις θα διατεθοϋν υπέρ του Στρατιώτου.

Εις τήν όπερέτταν, ή όποία τόσην έπιτυχίαν έσημείωσεν, έλαβον μέρος αι φαλαγγίτισσαι, Τοράκη Λέλα, Παλαιολόγου Εύαγ., Εύαγγελοπούλου Ρίτσα, Φουσάρα Καίτη, Βλαχούτσικου Τερέζα, και Σκούρα Έλένη. Τήν όρχήστραν άπετέλεσαν οι Κωτσόπουλος Π., Σαλονικιός Δημ., Κοντογιώργου Έλ., Τσαούσης Κυρ., Ζάχος Μιχ., Καραδήμα, Κωτσόπουλος Δ. και Κωτσόπουλος Κ.

Τό σκέτς «Ραδιόφωνα» έτελέσθη έπιτυχώς από τις Φαλαγγίτισσες Παπαδοπούλου Θεοδ. και Λεμπέση Έλ. καταχειροκροτηθέν, ό άποχαιρετισμός του Λοχίου τών Εύζώνων, υπό της Σκούρα Εύαγγ. και του Καλύβα Ν. έπροξένησεν άρίστην έντύπωσιν, έπίσης άρεσε πολύ ή άπαγγελία της Έφης Σταυροπούλου ή όποία άπήγγειλε με πολύ χάρι τήν «Έμπόλεμη Άθήνα», πολύ καλό έπίσης τό ποιημα του κ. Στ. Μοίρα ό «Τσολιάς» άπαγγελθέν ώραιότατα υπό του Κοσόνα Νικ. Έξαιρετικήν έπιτυχίαν έπίσης έσημείωσε και τό σκέτς του κ. Βασ. Παπαδοπούλου, τό όποιον έξετέλεσθη με άπόδοσιν άρίστην από τούς φαλαγγίτας Καλύβαν Ν., Κοσόνα Ν. και Σιμισρογλου Σ. και τό φινάλε του ίδιου πολύ καλό, και ή έκτελεσις του έπιτυχής, με τούς Καραβά Ζουζοϋ, Παπαδοπούλου Μαίρη, Πανουργιά Ειρήνη, Προδρομίδου, Καμπάνη Εύτυχ., Ρουσσον Έλευθ., Δήμου Μαριάν, Παπαναγνώστου Άθαν., Σιμισρογλου Σ., Παπαδοπούλου Λ. και Καμπούρη Λ. Έξαιρετικήν έπιτυχίαν έσημείωσαν έπίσης τά τραγούδια «Μας χωρίζει ό πόλεμος» «Άθώα λευκή ψυχή» του κ. Τ. Κωτσοπούλου, ή «Ψαρόβαρκα» και ή «Βάσω», τά όποια έτραγούδησαν με πολύ χάρι και μπριο, αι δεσποινιδες Λέλα Τοράκη και Παναγιώτα Άνδριανοϋ. Έκεϊνο όμως που προεκάλεσεν ένθουσιασμόν όπηρεε τό νέον έμβατήριον του κ. Τ. Κωτσοπούλου «Έμπρός» - πρώτη έκτέλεσις με μουσικήν και λόγια του ίδιου, τό όποιον κατόπιν έπιμόνων παρακλήσεων τών παρευρισκομένων ήναγκάσθη ή όρχήστρα να τό παιάνιση έπανειλημμένως.

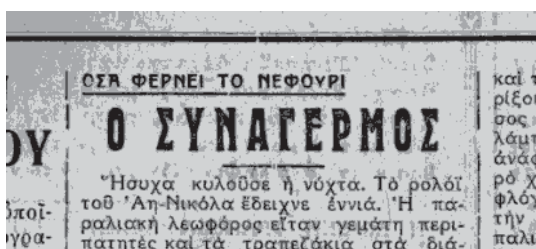
Η έορτή έτελείωσε με τόν Έθνικόν μας ύμνον.

Η παράσταση αυτή άφησε τις καλύτερες έντυπώσεις στο κόσμο και μας έδειξε πόσο πρόθυμα οι Χαλκιδεις τρέχουν για να ένισχύσουν σκοπούς σαν κι' αυτόν που δόθηκε ή άνωτέρω παράσταση.

Ήουχα κυλούσε η νύχτα. Το ρολόι του Αη-Νικόλα έδειχνε εννιά. Η παραλιακή λεωφόρος ήταν γεμάτη περιπατητές και τα τραπεζάκια στα διάφορα κέντρα αποτελούσαν σημεία γύρω από τα οποία λέγονταν λογιού-λογιού γνώμες και προφητίες, για την εξέλιξη του πολέμου και για τη θέση της χώρας μας. Τα γκαρσόνια τρέχοντας αδιάκοπα, κουβαλούσαν τους δίσκους με τα νερά και τα διάφορα δροσιστικά, που χρησιμοποιεσαν σαν τονωτικά στις διάφορες συζητήσεις. Δίπλα μου ο κυρ-Νικόλας απ' το Κάστρο, άρι-

στος κυνηγός, γερό πουήρι και πάνω απ' όλα θερμός πατριώτης, μόλις τελειώνει μια αγόρευση, καταλήγοντας πως αποδείχτηκε ότι τ' αεροπλάνα είναι βέβαια επικίνδυνα, αλλά μόνον για εκεί όπου δεν υπάρχουν καλοί οικοπευτές!

Αυτή τη στιγμή ακριβώς, ακούστηκαν οι καμπάνες και κάποιος ψίθυρος άρχισε να κυκλοφορεί, αστραπαία, από στόμα σε στόμα, από τραπεζάκι σε τραπεζάκι, από δρόμο σε δρόμο, από συνοικία σε συνοικία: Συναγερμός! Έρχονται αεροπλάνα! Πιθανός στόχος η Χαλκίδα! Διεύθυνση από Νότο προς Βορρά. Σε λίγο θα σφουρίξει η σειρήνα! Η κίνηση σταμάτησε, ο κυρ- Νικόλας ξεροκατάπε και σώπασε, οι περιπατητές κοντοσιτάθηκαν, σχηματίζοντας μικρές ομάδες, που συζητούσαν χαμηλόφωνα κι εμπιστευτικά, ενώ κάθε τόσο δεν παράλεπαν να κοιτάζουν τον ουρανό ανήσυχα, οι κυρίες άρχισαν να νευριάζουν κι απ' τα ξενοδοχεία βγήκαν και κυκλοφορούσαν μπιτζάμες και νυχτικά.

Όσο για μένα έκανα το φρονιμότερο για τέτοιες συγκυρίες, τρέχοντας ίσα για το καταφύγιό μου. Δεν είναι ούτε από ατσάλι ούτε από μπειτό! Γνήσια Ελληνικό, από επινόηση μέχρι εκτέλεση. Φιγνό, φιγνότατο, κι από προφύλαξη δεν υστερεί και πολύ από τα Εγγλέζικα. Σας το σουτίνω για τις κακές ώρες που βριοκόμασιτε. Για κάθε ενδεχόμενο, ανοίξατε στη μέση του κήπου σας ένα λάκκο πλάτος ένα μέτρο, βάθος μέχρι δύο και μάρκος τόσα μέτρα όσα άτομα πρόκειται να κρυφτούνε μέσα. Πάρτε μετά μερικές φιηγές κασιτανιές, μάρκος τρία μέτρα, κατραμώστε τες για ν' αντέχουν πιότερο στην υγρασία και αραδιάστε τες πάνω απ' το λάκκο κάθε σαράντα πόντους. Πάνω απ' αυτές βάλτε ό,τι

παλιοσάνιδα μπορείτε να οικονομήσετε, ρίχτε από πάνω τίποτε παλιόχορτο και ύστερα σκεπάστε τα όλα με το χώμα, αφήνοντας μόνον από μια μεγάλη τρύπα στην κάθε άκρη για εισόδους και για ανεμιστήρες.

Μ' αυτόν τον τρόπο νομίζω πως εξασφαλίζετε σ' ένα μεγάλο βαθμό, τουλάχιστο από κομμάτια οβίδας κι από άλλα αντικείμενα που θα σκορπίζονται όσο θα διαρκεί ένας βομβαρδισμός. Έχει κι άλλο όμως προτέρημα το καταφύγιό μου. Με δυο σεντόνια που θ' απλώνω στις δυο εισόδους και με λίγο νερό με σόδα, που θάχω από μέσα και θα τα ρανίζω κάθε τόσο, θα μπορώ ν' αρύνομαι κι από τ' ασφυξιογόνα αν ριχτούνε. Σας τα λέω τώρα αυτά και σας σουτίνω να φκιάζετε και σεις από ένα τέτοιο, γιατί αν χτυπάτε ζύλο - αν πάθετε τίποτε σ' έναν βομβαρδισμό, πού θα βρω γω... αναγνώστες!

Στην είσοδο λοιπόν αυτού του καταφυγίου κάθησα και περίμενα, ώπου ν' ακούσω ή τη σειρήνα ή τ' αεροπλάνα, άδελά μου παρακολουθώντας ό,τι γινότουνα στο σπίτι του γείτονά μου του μαστρ-Πέτρου, απ' τ' ανοικτό παράθυρό του. Μόλις είχε γυρίσει απ' την ταβέρνα ο αγαθός συμπολίτης, όπου γύρω απ' τη μοσή κι από λίγες ηγανισμένες μαριδίτσες, θυμήθηκε μαζί μ' άλλους συμπότες, παλιές δόξες. Ξαναμένος από κρασί και πολεμική ορμή έφτασε στο σπίτι του. Θεοσκοτέينو το βρήκε. Στις φωνές του και στις διαμαρτυρίες ανακατεύονταν οι δειλές παρακλήσεις της κυρα-Σταυρούλας της συμβίας του, να μην ανάψει το φως και τους ιδούν τ' αεροπλάνα και τους ρίξουν. Φυσικά η απάντηση ήταν άμεσος φωτοστολιολισμός του φωχικού. Δύο λάμπες με πετρέλαιο, που διάθεταν, ανάφηκαν κι ένα λυχνάρι στο αριστερό χέρι του μαστρο-Πέτρου, άφηνε μια φλόγα αδύναμη να κινείται φωτίζοντας την άφοβη όψη του, ενώ ένα τεράσιο παλιοκούμπουρο που κρατούσε στο δεξί πρόβαλε απειλητικό απ' το παράθυρο προς το μέρος μου, έτοιμος καθώς ο γέρος αφηφώντας τις ικεσίες της συμβίας του, φώναζε προκλητικά.

- Κοπάστε ρε μπαμπέσηδες! Χτυπάτε ρε σκυλιά! Εδώ είμαι...

Κι ενώ το θολομένο βλέμα του γείτονα ερευνούσε τον σκοτεινό ουρανό, για ν' ανακαλύψει τον εχθρό, εγώ νόμισα φρόνομο να συρδῶ με τρόπο στο καταφύγιο, γιατί κατάλαβα πως δε θάταν καθόλου δύσκολο στο μεθυσμένο γέρο να με περάσει γι'... αεροπλάνο!

Φλοίσβος Λ.

Παραγγίλλει το Δημόσιον συμβούλιον επί του εν τῇ ἡμετέρῃ διαλύσει
ἀναγκαζομένου ἀνεκμημένου ἐπι ἐνοχίου τοῦ Κεραταίου 24 ἀρθροῦ
10 τῆς ἐξόδου τοῦ ποιετομένου προγράμματος ἔργου δια' ἔργου 25.000 ἐν
τοῦ α'. ἀποδομητικῶν δια' τῆς διαδρομῆς αὐτῆς ἐπὶ ναλαουμῆν ναλαου
γῆν ἐν τῇ ὁδῷ γὰρ ἵσ' ἄμφω ὁφείλου τοῦ κ. Δημάργου
ἰσχύουν κατ' ἡν δὲ οὐδὲν ἴσους ἐνοχίου 2 ἐν γόγῃ μετὰ και
ἀρθροῦ τῆς ἐν γόγῃ ἀνάγκης παρανεπιφομῆν καὶ ἐκτακτικῶν
δεδωμένων αὐτῶν καὶ οὐδὲν καὶ ἐν τῷ ἀρθρῷ τοῦ ἀναγκαστικῆν
ἐξουσιάζου, ὡς ἄρα 10 τῆς μετὰ αὐτῶν ἐπὶ 12 ἡρασομῶν
συμβαίνει ἔργον ἐπὶ σπαιωδῆν. Ἀποφαίνεται ὁμοίως. Ἐποδι
γίλει τῆς ἰσχύουν τοῦ κ. Δημάργου τὰ ἐπὶ καὶ ἐξουσίαν
τῆς μετὰ ἰσχύουν ἐν ἔργῳ 25.000 ἐν τοῦ Κεραταίου 40
ἀρθροῦ 1 (ἐπὶ ἀποδομητικῶν) ἐν ἐνοχίου τοῦ Κεραταίου 24
ἀρθροῦ 10 τῆς ἐξόδου τοῦ ποιετομένου τοῦ ἔργου προγράμματος ἔργου
οὐδὲν ἀνεκμημένου αὐτῆς καὶ ἔργου δια' τῆς ναλαουμῆν
ναλαουγῆν ἐν τῇ ὁδῷ δια' τῆς ἀνάγκης τῆς ναλαουμῆν τῆς
ὁδῆς ἐν τῇ ἀποδομητικῶν ἰσχύουν. -
Ἐπὶ τῶν ἐπὶ ἰσχύουν τῆς ἐπὶ ἀρθρῷ 2955 ὡς ἔργον. -

ΟΣΙΑ ΦΕΡΝΕΙ ΤΟ ΝΕΦΟΥΡΙ

ΜΕΡΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

“Απ’ τή στιγμή που έπεσε ο αρχικός πυροβολισμός στο μέτωπο κι’ ο πρώτος Έλληνας ξαπλώθηκε στο ένδοξο χώμα, ποτίζοντάς το με τό ιερό αίμα του, πολλά πράγματα άλλαξαν συνθέμελα. Τό άτομο που ως προχτές ζούσε κυρίαρχο παραμέρισε και στή θέση του μπήκε ή φυλή. “Ένα μόνον υπάρχει τώρα, ή Ελλάδα. Μιά φωνή ακούγεται, τοῦ Κράτους. Αὐτή μονάχα θά προστάζει και μεις οι άλλοι θά έκτελοῦμε ἀπροφάσιστα. “Έτσι θά κερδιθεῖ ή Νίκη. “Ο καθένας μας είναι μια απλή μονάδα ανάμεσα στις τόσες άλλες που ἀλληλοστηρίζονται. Δέν θά μιλήσω οὔτε γι’ αὐτούς που πολεμοῦν στήν πρώτη γραμμή, οὔτε γιά ὄσους ἀπ’ τούς μετόπισθεν στάθηκαν δίπλα τους ἀξιοι συμπαραστάτες. Γι’ αὐτούς θά γράψει ή Ἱστορία. “Έδω πρόκειται γιά τούς ἄλλους, τούς φτωχοῦς στο πνεῦμα, τούς μικροῦς στήν ψυχή, γιά ὄσους δέν θέλουν νά καταλάβουν μερικά τόσο ἀπλά πράγματα, που τόσες φορές τ’ ἀκουσαν και τά διάβασαν σέ ὁδηγίες.

“Ας ἀρχίσουμε ἀπό τά τζάμια. Οι πιότεροι δέν ἔβαλαν ἀκόμα χάρτινες συγκρατητικές ταινίες κι’ ὄσοι τόκαναν τις κόλλησαν ἀντικανονικά και πιό πολὺ λές γιά ν’ ἀποφύγουν τις ἐνοχλήσεις τοῦ χωροφύλακα, παρά γιὰτί θέλησαν νά προφυλάξουν τό λαιμό τους. Εὐχομαι νά μὴν τούς δοθεῖ τό μάθημα που τούς ἀξίζει, γιὰτί μαζί μ’ αὐτούς θά κακοπάθουν κι’ ἄλλοι και γιὰτί στίς σημερινές περιστάσεις ὁ καθένας, ὄσο ῥάθυμος και νάναι χρειάζεται.

“Υστερα ἔρχεται ή συσκότηση. Κι’ αὐτοῦ ή ἴδια μικροπόνηρη σκέψη, που ἀρχίζει ἀπ’ τά παράθυρα και τις πόρτες τοῦ σπιτιοῦ και φτάνει ἴσαμε τό τσιγάρο και τόν ἀναπτήρα.

—Οὐφ ἀδερφέ, ἀπ’ τό τσιγάρο θά με ἴδει: “Αλλωστε θά χτυπήσει συναγερμός! Κι’ ἂν φίλοι μου, γλυστρήσει ὁ δολοφόνος, ἀπό πολὺ μεγάλη ὕψη με σβυσμένη τή μηχανή μεσ’ στο σκοτάδι τῆς νύχτας και κοιτώντας με τις δυνατές διόπτρες του, διακρίνει τά δικά σας τσιγάρα, ἔχετε πῶς λέγεται τότε ή πράξη σας; Προδοσία! Βέβαια οι πρώτοι που θά πληρωθεῖτε θάστε σεις, μα κοντά σέ σᾶς θ’ ἀνακαλυφτεῖ κι’ ὀλόκληρη ή Χαλκίδα. Δέν σας κουσιτίζει νομίζω και πολὺ νά κρύβετε τό τσιγάρο στή φούχτα ἀπαράλαχτα ὅπως... ὅταν πρωτοφουμάρατε στά κρυφά.

Κι’ ἀκόμα ὅταν σημάνει συναγερμός δέν τό νομίζω γιά παληκαριά, τό νά ἔξακολουθεῖτε τή συζήτηση στο ὑπαιθρο ἀδιάφοροι. Αὐτό ἐγώ τό λέω βλακεία. Λάβετε μόνον ὑπ’ ὄψη σας πῶς στίς δύσκολες σημερινές στιγμές τό “Έθνος ἔχει νά φροντίσει γιά κάποιους ἄλλους που γι’ αὐτό θυσιάζονται.

Κι’ ὄλ’ αὐτά πρώτα και κύρια γιά νά προφυλαχτεῖ ὄχι τό τομάρι μας, μα ὄτι ὠφέλιμο μπόρεσε ή φυλή μας νά μαζέψει στο μυαλό τοῦ καθένα μας, που τῶρο τοῦ χρειάζεται.

Τελειώνονταςσας κᾶνω μιὰ διευκολυντική σύσταση: Μεσ’ στο πηχτό σκοτάδι τῆς νύχτας, μάθετε νά βαδίζετε ὄλοι στο δεξιό σας πεζοδρόμιο. “Έτσι θ’ ἀποφεύγονται πολλές δυσάρεστες συγκρούσεις. Καί γενικά ἄς νοιώσουμε καλά, πῶς τῶρα ή κάθε μας κίνηση, τό κάθε μας βήμα, πρέπει νάναι ἀνάλογο με τις περιστάσεις.

Φλοῖσβος Α.

ΕΡΩΤΟΚΡ. ΦΑΡΑΝΤΑΤΟΥ
ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ Α. ΤΑΞΕΩΣ

ΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΤΟΥ ΑΜΑΧΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΑΣ ΕΠΙΔΡΟΜΑΣ ΤΩΝ ΑΕΡΟΠΛΑΝΩΝ

«Πρακτικά ὁδηγία προστασίας και προφυλάξεως ἀπό τὰ
δηλητηριώδη ἀέρια. Πρώτοι βοήθειαι και
θεραπείαι ἀεριοπλήκτων».

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΡΩΤΗ

Τιμή Τεύχους ὄρχ. 10—

“ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ,,
ΕΒΔΟΜΑΘΙΑΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΜΑΔΟΣ
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ

Π Ι Ν Α Ξ

Ἐμφάντων τὰ καταφύγια τῆς πόλεως Καλιίδος

Ἐμφάντων τὰ καταφύγια τῆς πόλεως Καλιίδος	ὁδὸς καὶ ἀριθμὸς	Χώρητικότης κα- ταφυγίων εἰς ἄτομα
1) Ἐμπορικὴ Τράπεζα	Κριεζώτου	300
2) Χήρα Κολοφούτου	Βαράτση 3	50
3) Βασίλειος Ἀφεντάκης	Βαράτση 1	100
4) Ἀδελφοὶ Πριοβόλου	Κριεζώτου	150
5) Ἀθανάσ. Κωνσταντινίδης	Κριεζώτου	60
6) Δημ. Ποίσχινας	4η Αὐγούστου 51	50
7) Ἀν. Θαλάσσης	Νεάπολις	50
8) Ν. Βαρβάρογλου	4η Αὐγούστου	100
9) Ε. Παπάζογλου	Στεφ. Καλλία 7	60
10) Καράκωστα	Γιωριζῆ 15	150
11) Φ.	Γιαννίτση 5	70
12) Στεφ. Φαλιᾶκος	Ἀγγελέτου	100
13) Κινηματογράφος Μάτσα	Ἀβάντων	300
14) Ἀν. Κοντογιώργος	Περ. Σταύρου	70
15) Γρηγ. Αὐγουστίνος	Δικεδάργας 31	50
16) Κων. Λινάρδος	Γιαννίτση 8	50
17) Αἰκατέρ. Κωτ.	Ἀναστάσεως 21	40
18) Ἰωάνν. Σιμιτζῆς	Χαραλάμπους 24	50
19) Ἰωαν. Φλώκος	Ἀβάντων 116	60
20) Κλωστοῦφαντουργεῖον Χαλκ, Σ.	Βροντοῦ	150
21) Καπέκος Καράκωστας Ἔργοστ.	Ἀγ. Στεφάνου	150
22) Βασίλειος Γεωργιάδης Ἔργοστ.	Ἀγ. Στεφάνου	100

Ν. Αναγνωστόπουλος, *Ἡ Εὐβοία ὑπὸ κατοχὴν*

ΑΣ ΜΗ ΕΠΑΝΑΠΑΥΘΟΜΕΝ

Παρά τοὺς σημειωθέντας καὶ ἐν τῇ πόλει μας κατ' ἐπανάληψιν συναγερμούς τὰ Ἴταλικά ἀεροπλάνα δὲν ἐπεσκέφθησαν τὴν πόλιν μας. Τοῦτο ὁμῶς δὲν πρέπει νὰ μᾶς κάμη νὰ ἐπαναπαυώμεθα μὲ τὴν πιθανότητα ὅτι θὰ παύσουν αἱ ἐπιθέσεις τῶν Ἰταλῶν κατὰ τῶν ἀμάχων πληθυσμῶν. Δὲν ἀποκλείεται νὰ μᾶς ἐπισκερθοῦν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν, κατὰ τὴν ἡμέραν ἢ νύκτα. Ἄς εἴμεθα λοιπὸν ἕτοιμοι ἐν πάσῃ στιγμῇ ν' ἀντιμετωπίσωμεν τὸν στυγνὸν ἐπιδρομέα συμμορφούμενοι πρὸ παντός μὲ ὅλας τὰς ὁδηγίας τοῦ Κράτους ἐν σχέσει μὲ τὸν τρόπον παθητικῆς ἀεραμύνης. Ἰδίᾳ πρέπει νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψει ἡ χθεσινὴ ἀνακοίνωσις καὶ σύστασις τοῦ Ὑπουργείου Ἀσφαλείας, δι' ἧς ὑποδεικνύεται ἡ διασκευὴ τῶν ὑπογείων χώρων εἰς ἰδιωτικὰ καταφύγια. Τὸ γραφεῖον τοῦ κ. Νομομηχανικοῦ θὰ δύναται θεβαίως νὰ παράσχῃ πρὸς πάντα σχετικὰς ὁδηγίας. Ἄς μὴ ἀναβάλλεται λοιπὸν ἡ λήψις τῶν σχετικῶν μέτρων πρὸς τοῦτο.

ΔΥΕΙ ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΔΟΞΑ!

Πέρασε λοιπόν ένας ακόμη χρόνος. "Ελγηε το 1940. "Ενας δλόκληρος χρόνος' άσήμαντη μονάδα μέσα στην άτελεύτητη πορεία του χρόνου, αλλά μεγάλος και άλησμόνητος σταθμός στην ιστορία της "Ελλάδος, της "Ευρώπης, του κόσμου..... Πέρασε το 1940, το έτος που για την Πατρίδα μας άνήκει στα ήρωικά και στα πιο ένδοξα χρόνια της.

Δέν είναι τώρα οι καιροί για μιά πεζή, λεπτομερειακή κατ'αστροφή των «πεπραγμένων» της χρονιάς. Για άψυχες άπογραφές των γεγονότων, για «άπολογισμό», δέν είναι ώρα. "Όλο το νόημα αυτού του χρόνου, δλη ή αξία του, το ενεργητικό του, κλείνεται μέσα σέ μιά σύντομη λέξη. Στο ύνερήφανο «ΟΧΙ» που έξ όνόματος όλου του "Ελληνισμού προέταξε ό Κυβερνήτης σέ μιά μωρά και έγκληματική συγχρότως πρόκληση που μās άπηύθυνε ό Μουσοσολίνι από τή χώρα των άρλεκίνων και των φυγάδων.

(1) χρόνος που πέρασε άποτελεί τό ήθικό μετουράνημα αυτής της

μικρής και πτωχής μιά τρισένδοξης χώρας. Μιά μέρα του χρόνου αυτού, ή ιστορική 28 "Οκτωβρίου, διεκδικεί τά πρωτεία ανάμεσα σέ όλες τις μεγάλες χρονολογίες μās άρρηνωπής και φωτεινής ιστορίας χιλιάδων έτών.

"Από τήν ήμέρα αυτή ή "Ελλάς ή Πατρίς μας, σημαυφόρος του άνθρωπισμού και της έλευθερίας, με πίστη άγωνίζεται, μάχεται, όρμη, τρέχει, καταδιώκει τους δυνόλους που οι μαυροφόροι της Ρώμης έξαπέλυσαν για νά τήν υποιάξουν, για νά τήν ξανασβύσουν από τό χάρτη, αυτή τή χώρα, που τό όνομά της συμβολίζει "Ελευθερία και Φώς. Τρέχει άκούραστη επάνω στα χιονισμένα, στα άπάτητα βουνά άξενης γής' τρέχει, μάχεται, χύνει και απόρροφο νεατικό αίμα άγαπημένων παιδιών Της για νά νικήση σιόν Ιερό άγώνα της, για νά ξαναυψώσει και νά ξαναστήση σ' όλο τόν κόσμο, αυτή και ή Μεγάλη Βρετανία, ένδοξη και ύπερήφανη της έλευθερίας τή σημαία, που τόσοι τήν έξέχασαν άφύλακην και άνυπεράσπιστα και τήν επάτησαν οι

νεοβάρβαροι. "Απ' αυτή τήν ήμέρα ό άκαίσιος 'φασισμός δοκιμάζεται, τό σκότος του άρχίζει νά υηλύεται και σιόν πίνακα των πομικων έπιχειρήσεων ό δρείκτης κλίνει για πρώτη φορά προς τό μέτωπο της ελευθερίας.

"Απ' αυτή τή μεγάλη ήμέρα, έννεά εκατομμύρια "Ελληνες που ζούν έδω σιόν "Ελλάδα και όσοι άλλοι ύπάρχουν σκορπισμένοι σέ κάθε γωνία της γής, έχουν όλοι, χωρίς έξαιρέση, έναν παλμό, τόν παλμό της "Ελλάδος, μιά ψυχή, τήν ψυχή του άγώνος, μία φωνή, τήν έπίσημη φωνή της Πατρίδος, μία έλπίδα και ένα σκοπό τή νίκη. Χαλίβδινο τείχος άποκίσησε που μās περιβάλλει και μās προσοτατεύει όλους, τό τείχος της "Εθνικής μας ένότητας, της πιο άπόλυτης, της πιο βυθειάς και πιο πλατειάς μέσα στην ιστορία μιας όλη. Ι ύχυριστούμε τό Θεό που μās αξίωσε νά τήν Ιδοουμε και τόν παρακαλούμε νά βοηθήση τήν "Ελλάδα νά μ'ήν ξαναχάση ποτέ εις τό όρόμν της τό άτίμητο δώρο της "Εθνικής μας ένότητας, της μεταξύ μας όμότητας.

"Απ' αυτή τήν ιστορική 28 "Οκτωβρίου, 65 ήμέρες και νύχτες έπέρυσαν και άντιπροσωπεύουν ισόχρονη πορεία θριάμβου "Αμυνα, επίθεση, προέλιση, καταλήψεις, νίκες σιόν ξηρά, σιόν θάλασσα και σιόν άέρα, θριάμβοι και παιάνες έδω. "Εγκλημα, προμελέτη, επίθεση, φυγή, ήτα, κλονισμός, πένθος σιόν στρατόπεδο του άντιπάλου. "Εδω κάθε τόσο ύψώνεται και κυματίζει έσχητάσισμα ή γαλανόλευκος, έν ό έκεί, κάτω από τό κυπιώλιο, συνεδριάζουν οι μαυροχίτωνες για τή διανομή των εύθυνων.

Αυτός είναι ό Χρόνος που πέρασε. "Αληθινή έλπίδα για τήν άνθρωπότητα' όόδινη αυγή για τόν κόσμο' άληθινό μεσουράνημα για τήν "Ελλάδα, πρωταγωνίστρια σιόν άγώνα που κινείται μ' ένα παγκόσμιο σύνθημα.

Ποιές άλλες γεντές "Ελλήνων εύτύχησαν ν' άντικρύσουν με τόση πίστη και τόση έλπίδα, με τόση δύναμη και τόση όμότητα, με τόση ύπερηφάνεια και τόση δόξα τήν άνατολή νέας Πρωτοχρονιάς ;

ΚΩΝΣΤ. Μ. ΚΑΛΛΙΑΣ

Ένα νέο κορίτσι άπακούει στα πρώτα σκιρτήματα της καρδιάς του και ακολουθεί εκείνον που νόμιζε ότι γι' αυτήν ήταν όλος ο κόσμος.

Τι τραγική πλάνη! Το όλισθημα τόσων χιλιάδων άθων κοριτσιών!

Η μεγαλειώδης δημιουργία του

**ΒΙΛΛΥ
ΦΟΡΣΤ**

ΣΕΡΕΝΑΤΑ

SERENADE

με την νέαν άποκάλυψιν του ΒΙΛΛΥ ΦΟΡΣΤ

ΧΙΑΝΤΕ ΚΡΑΛ

που ή χάρις της και ή άφθαστος ήθοποιία της την κατέταξαν στην πρώτη σειρά των μεγαλειτέρων άστέρων

ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΡΕΜΙΕΡΑ ΣΤΟ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ: Δηλοΐται ότι το άνωτέρω έργο ουδεμίαν έχει σχέσηιν προς το έτερον μουσικόν θαύμα του ίδιου σκηνοθέτου ΒΙΛΥ ΦΟΡΣΤ «Σερενάτα Σοΐμπερτ» το όποϊον προεβλήθη πρό τινων έτών.

Εφ. Εύριπος, 15.1.1941

220

—Κινηματογράφοι

Τό «Κεντρικόν», δ περ διέκοψε την λειτουργίαν του από τής κηρύξεως του πολέμου, έπαναλαμβάνει από των έργων των Χριστουγέννων τας κινηματογραφικάς του παραστάσεις, αι όποιαί θα είναι μόνον άπογευματινάί από 4—6 και 6—8 συνεχώς.

Εφ. Εύριπος, 22.12.1940

221

Η ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

Άδριον λόγω της έμπολέμου καταστάσεως δέν θα γίνη ή συνήθης έπίσημος τελετή της 1ης του Ν. Έτους. Είς τον Μητροπολιτικόν μόνον Ναόν μετά την θείαν λειτουργίαν θα ψαλή χοροστατούντος του Σ. Μητροπολίτου δέσεις ύπέρ της νίκης των Έλληνικων δπλων.

Κατ' ακολουθίαν δέν θα γίνη και ή έθιζομένη πρωτοχρονιάτικη δεξίωσις είς την Νομαρχίαν. Έπίσης ούτε ο Σ. Μητροπολίτης θα δεχθή εύχητήριους επισκέψεις.

Εφ. Εύριπος, 31.12.1940

222

223

**Ο "ΕΥΡΙΠΟΣ,"
ΔΙΑ ΤΟ 1941**

Έπί τη άνατολή του Νέου Έτους μία ή προέχουσα σημερινον εύχή, ήτις είναι εύχή όλων των Έλλήνων, άν μη και του κόσμου ολοκλήρου. Η εύχή δια την ταχείαν άποκατάστασιν μιās παγκοσμίου Ειρήνης και την εύχην αυτήν διατυπώνωμεν και προς τους γενναίους Έλληνας μαχητάς και ιδιαίτέρως της Χαλκίδος και ολοκλήρου της Εύβοίας, τους μαχομένους τόσον θριαμβευτικώς δια την προάσπισιν της Ελλάδος, της Ελευθερίας και της Δικαιοσύνης κατ' του ύπούλου εισβολέως.

Τό Νέον Έτος άς εύχηθώμεν πάντες νά σημάνη ταχέως τό τέριμα της παγκοσμίου αυτής πολεμικής περιπετειάς, είς την όποϊαν άθελήτως περιεπλάκημεν και καθ' ήν τόσας ένδοξα τρόπαια σημειούμεν διαρκώς προκαλούντα τον παγκόσμιον θαυμασμόν.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

Εφ. Εύριπος, 31.12.1940